הארץ

75 אג' יום א' ט"ו בתשרי תשמ"ז, 19 באוקטובר 1986

VOL. 68/20510 OCTOBER 19 1986

תערוכת
רהיטי ישראל 87
גני התערוכה תל־אביב
16 — 25.10.1986
ארוע שנתי
בסוכות

הטייס השבוי הועבר מאזור צידון; ישראל רואה באמל אחראי לבטחונו

ברי בדמשק: אני נוטה לשקול החלפתו בכל השבויים בחיאם ובעתלית ● אמל הציג חפציו של הטייס המתואר כבן 30 בעל דרגת סרן ודובר ערבית

אנשי אמל: התקרבנו ל"עוזר הטייס" אשר כבר הניף דגל לבן אולם לפתע נפתחה אש מהאוויר ונסוגונו; לאחר מכן גילינו את חברו מתחבא מאחורי עץ במטע זיתים ● מטוסי חיל האוויר המשיכו זה היום ה־3 לחוג בשמי לבנון

מאת דן סגיר ועודד [illegible] סופרי "הארץ" וסוכנויות הידיעות

צה"ל בודק בעיון את המידע הרב והסותר המגיע מלבנון

(סוף בעמוד 2 טור 4)

אנשי אמל מציגים את המכשבה של הטייס הישראלי השבוי לאחר שנתפס במטע זיתים מדרום מזרח לצידון. לדבריהם הטייס הוצא אל מחוץ לאיזור בעבור שעתיים מנפילת המטוס. (תצלום: אי־פי)

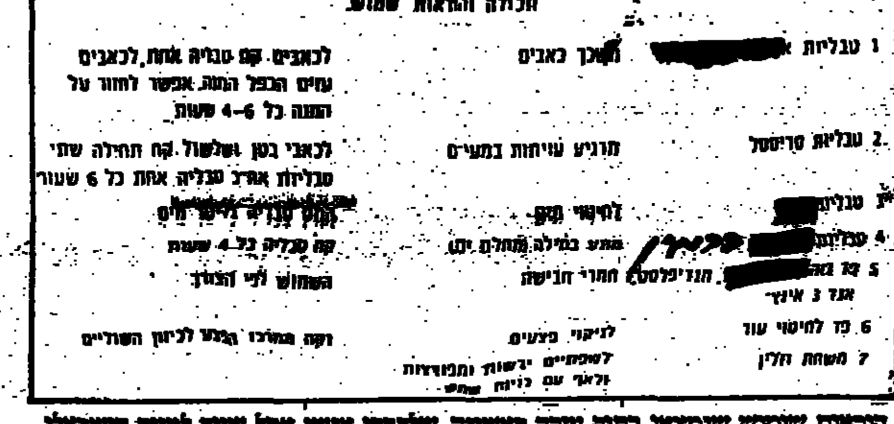

ערכת עזרה ראשונה (היחיד) אישית לטייס

תכולה והוראות שמוש.

1 טבליות [redacted]	לשכך כאבים	לכאבים: קח טבליה אחת, לכאבים עזים הכפל המנה. אפשר לחזור על המנה כל 4–6 שעות
2. טבליות [illegible]	מונע עויתות במעיים	לכאבי בטן ושלשול: קח תחילה שתי טבליות אח"כ טבליה אחת כל 6 שעות
3. טבליות [redacted]	לחיטוי מים	[illegible]
4. טבליות [redacted]	מונע בחילה [illegible]	קח טבליה כל 4–6 שעות
5 [redacted]	[illegible]	השמוש לפי הצורך
6. כד לחיטוי עור	לניקוי פצעים	[illegible]
7. משחת חלין	[illegible]	[illegible]

הוראות שימוש שנמצאו בתיק עזרה ראשונה, שלדברי אנשי אמל שייך לטייס הישראלי שנשבה. אנשי אמל מסרו, כי ידו של השבוי נשברה אך לא פורסם איזה סוג רפואי הגישו לו. (תצלום: אי־פי)

סעיד אבאס שהפיל המטוס: חלומי התגשם

חלקי המטוס נישאו בתהלוכה בצידון

צידון (ע"ר). צעיר פלשתיני ביישן אמר אתמול במחנה הפליטים עין אל־חילווה, כי הגשים חלום של שנים רבות בהפילו מטוס ישראלי.

"תמיד קיוויתי להפיל מטוס ישראלי", אמר סעיד אבאס, 19, שחבריו זוקפים לזכותו את הפלתו של מטוס פאנטום בעת שתקף ביום חמישי מוצבים פלשתינאים בדרום לבנון. אבאס, שהחזיק בידו רובה אוטומאטי ושברים מהמטוס אמר לכתב רויטר, כי הוא חבר ב"המועצה המהפכנית של פתח", ארגונו של אבו נידאל.

"הצלחתי להפיל את המטוס משום שאני בוטח כי יש להשתמש בכלי נשק ולא רק להחזיק בהם במצעדים", אמר אבאס, בהחזיקו בטיל כתף מסוג 7 מתוצרת סובייטית, בו השתמש כדי להפיל את המטוס.

הפאנטום היה המטוס הישראלי הראשון שהופל בשמי לבנון מאז פגעו הסורים במטוס תצפית מעל לאזור המזרחי של בקעת לבנון בנובמבר 1983.

אבאס, לבוש מכנסיים ירוקים, שהה [illegible] בבניית משרד של [illegible] אבו נידאל, במחנה הפליטים עין אל־חילווה שבקירבת צידון.

ברחובות צידון התקיימו אתמול תהלוכות של אנשי אש"ף, כשהם נושאים בידיהם חלקים של המטוס הישראלי שהופל.

ליד שרידי המטוס, אמרו לוחמים פלשתינאים: "נהפוך את שרידי המטוס למבצעות [illegible] למען ילדי העולם הערבי".

רבין ידווח על המאמצים לשחרר הטייס

בישיבה האחרונה של הממשלה בראשות פרס

מאת עקיבא אלדר

במערכת המדיני של "הארץ"

הממשלה תתכנס הבוקר לישיבתה האחרונה בראשותו של שמעון פרס. על סדר היום של הישיבה סקירה של שר הבטחון יצחק רבין. הוא ידווח, במסגרת ועדת שרים לעניני בטחון על הפיגוע בשער האשפות ועל פרשת נפילתו של מטוס הפאנטום והמאמצים להביא לשחרורו של הטייס.

שמיר השלים בשבת כתיבת נאום הצגת הממשלה בכנסת

יבטא נאמנות לקווי היסוד בנושאי כלכלה ויוזמות השלום ● ברעם: מובטחים כנראה כמה חודשי שקט ● ספק לגבי מעמד עוזר ויצמן כשר במשרד החוץ ● חריש יגיש היום חוות דעת על מינוי ביילין לתת שר החוץ ● נאוה ארד תמונה כנראה סגנית שר החינוך ● הליכוד נגד מינוי הוד ליו"ר התעשייה האווירית

מאת אילן שחורי גדעון אלון ועקיבא אלדר סופרי "הארץ"

ראש הממשלה המיועד יצחק שמיר יפרט מחר בעת נאומו לקראת השבעת הממשלה בכנסת, את קווי הפעולה של ממשלת האחדות בשנתיים הבאות. במשך השבת סיים שמיר לכתוב את נאומו, ונודע כי יהיה בו דגש בעיקר על נושאי כלכלה, ועל יוזמות השלום של הממשלה.

שמיר נעזר בכתיבת נאומו, בצוותי הליכוד שהוקמו לקראת הרוטציה, ואתמול נמסר כי המסר העיקרי של הנאום יהיה המשכיות הממשלה בראשותו והאמנות לקווי היסוד. נודע, כי שמיר ידגיש כי יקדם יוזמות ומהלכי שלום, אך יסביר כי בניגוד לעבר שלא היה בהם ממש והיו בבחינת אבק תקשורתי, יקפיד הוא, לצקת בהם ממש.

בליכוד חרף הכעס על מפלגת העבודה, שלטענתם שרי הליכוד ניצלה את מועד הרוטציה לסחטנות פוליטית, הכעה בסופי השבוע

(סוף בעמוד 2 טור 6)

האוצר: אין מנוס מריסון ב־87

עקב העדר הסיוע החד פעמי שהועבר משך השנתיים האחרונות ועקב הפרעון הצפוי באוקטובר בסך של 1.9 מיליארד ד' של מניות הבנקים שבהסדר

מאת צבי זרחיה

סופר "הארץ" לענייני כלכלה

לא יהיה מנוס מנקיטת צעדים לריסון תקציב המדינה נוכח קשיים הצפויים בתקציב 1987, עקב העדר הסיוע החד פעמי שלו זכתה ישראל בשנתיים האחרונות ועקב פרעון צפוי באוקטובר 1987, בסך של 1.9 מיליארד דולר של מניות הבנקים שבהסדר. זו הערכה, שהובעה שלשום בדיון, שקיימו שר האוצר וצמרת משרדו בהצעת תקציב המדינה לשנת 87'.

הדיון בגיבוש הצעת תקציב המדינה לשנה הבאה יימשך בקרוב. הכוונה להגישו לממשלה בתוך כחודש עד חודש וחצי. האוצר מבקש להעלות לאישור הכנסת את הצעת תקציב המדינה עד לראשית חודש ינואר 87'.

ארה"ב: קשה לנו לוודא שסיוענו לקליטת עולים לא מופנה לשטחים

הקונגרס הכפיל ל־25 מיליון ד' הסיוע לקליטת "פליטים" ● סיוע זה משמש למעשה גם לאגרות יציאת יהודים מארצות שונות

מאת צבי בראל

שליח "הארץ" בארה"ב

ואשינגטון (מיוחד ל"הארץ"). עשרים וחמישה מליון דולר, סכום כפול מן השנה שעברה, אישר השבוע הקונגרס עבור "קליטת פליטים יהודים בישראל".

הסיוע לקליטת פליטים יהודיים אינו מועבר אמנם ישירות לממשלת ישראל אלא עובר דרך הסוכנות היהודית, אשר התחייבה יחד עם המגבית המאוחדת לישראל, בהסכם עם הממשל שכספי זה ינוצל "רק בתחומי מדינת ישראל שלפני 67". אולם פקידים אמריקאים מודים כי "קשה ביותר לפקח על כך שהכספים אינם מנוצלים ישירות או בעקיפין לטובת קליטת פליטים יהודים בהתנחלויות בשטחים".

הקצבה ל"העברת" עולים

סעיף אחר בהסכם ההקצבה מציין כי הסיוע ניתן גם עבור "העברת העולים ממדינות מוצאם לישראל". לשאלת "הארץ" אם ניתן בכספי זה להשתמש כדי לשלם "אגרות יציאה", כמו אלה שהיו נהוגות ברומניה עד לפני שנה, בה נדרשה משפחה יהודית שביקשה להגר לשלם סכומים שהגיעו עד 50 אלף דולר, או לראשי הממשל הסודאני שאפשרו את "מבצע משה", נאמר: "הכסף מיועד רק לתשלומים חוקיים", אך מקורות הסיעו כי איש לא יבדוק בציציות כל עוד מגיעים העולים.

ועד עובדי בנק לאומי ישתלט הבוקר על לשכתו של יו"ר הבנק

מתכוונים לחזור על פעולתם כל השבוע ● ההנהלה מסרבת להגיב

מאת אריה לביא

סופר "הארץ" לענייני כלכלה

חברי ועד העובדים של בנק לאומי יתפסו הבוקר הזה משעה 10 את קומת ההנהלה של בנק לאומי ברחוב יהודה הלוי בתל־אביב, לרבות לשכת יו"ר הבנק אלי הורביץ והמנכ"ל מרדכי איינהורן. בסוף השבוע שעבר השתלט הועד על לשכתו של יו"ר הבנק לשעבר ארנסט יפת.

ודרישתם של עובדי בל"ל בפני הורביץ תהיה שהבנק יפרסם את שכרם של 19 הפקידים הבכירים ביותר בבנק. לטענת מזכיר הועד יצחק מטלון, הנהלת בל"ל מנסה לטשטש את שכרם של 19 הבכירים ולשם כך פרסמה את שכרם הממוצע של 70 העובדים הבכירים בבנק. לדברי מטלון שכרם של ה־19 הוא ברמה גבוהה לאין שיעור. למעשה מבקש הועד להביא לקיצוץ בשכר זה.

לדברי חברי הועד הם יחזרו על פעולה זו במהלך כל ימי השבוע הקרוב.

הנהלת בנק לאומי איננה מוכנה להגיב על הצעדים המתוכננים על ידי העובדים.

חדשות הארץ

שיחות היום

עמ: הטייס יהרגה, שהולך במסוק מגבעים ב־1967

על: חילוץ טייס האנגנום מדרום לבנון (עמ' 2)

*

תיבחן הצעת פשרה של האחיות לקצר שבוע העבודה ל־36 שעות (עמ' 3)

*

הנאשם בנסיון לפוצץ מטוס אל־על: המוסד חדר בזמנו לצמרת הצבא הסורי (עמ' 3)

*

בל"ל, הפועלים והמזרחי יעלו הריבית ממחר (עמ' 3)

*

ואלדהיים נתן הוראות לחסל אורחים במאקדוניה (עמ' 5)

*

הוחלט לסגור תיק החקירה נגד ראש עיריית אשדוד (עמ' 6)

*

גיתית איזראלוב: החוקרים מבקשים לשבור אותי בגוף וברוח (עמ' 6)

*

שרות הארץ

מזג האוויר

(ע). סיכוי לגשם קל ומקומי בצפון הארץ וברמה. ירושלים 15–21, הגולן 15–22, נהריה 20–26, צפת 13–19, חיפה 16–20, טבריה 19–29, נצרת 16–24, עפולה 17–27, שומרון 16–24, תל־אביב 19–26, לוד 19–26, יריחו 21–31, עזה 20–26, באר שבע 16–26, אילת 21–31.

שערי הדולר

	שער הדולר	השנוי בש"ח
יציג	1.4843	+0.0030
בנקים	1.7642	+0.0036
שחור	1.5800	— —

שער הסל

יציג	1.4988	+0.0019

בגליון זה 12 עמודים

כבר פתחת עו"ש משופר?

הבנק הבינלאומי הראשון

ישראל מבקשת מארה"ב לסגור את הנציגויות של אש"ף באו"ם

מציעה להסתמך בעקבות הפיגוע בירושלים בו נפצע אורח אמריקאי על התקדים אותו הפעילה ארה"ב בסלקה 25 סובייטים המשרתים באו"ם

מאת עקיבא אלדר

סופר המדיני של "הארץ"

באיגרת למזכיר המדינה האמריקאי ג'ורג' שולץ כותב מ"מ ראש הממשלה ושר החוץ יצחק שמיר, כי הגיעה השעה למאמץ משותף לסגור את משרדי אש"ף ברחבי העולם. באיגרת, שנשלחה במענה למברק תנחומים של שולץ בעקבות הפיגוע בשער האשפות, מאשים שמיר את אש"ף בנסיון לחבל באמצעות הטרור בכל מאמץ לשלום "ואני מבטיח שייכשל". שמיר מזכיר את התפקיד השלילי שממלאת ברית המועצות בנסיונה לאחד את כל פלגי הארגון, דבר שלדעתו לא יעלה בידה. שמיר מוסיף כי התרשם מהעמדות שנקטו הנשיא רייגן והמזכיר שולץ בפיסגת רייקיאוויק.

צבי בראל, שליח "הארץ" בארה"ב, מוסר כי ישראל דרשה מארה"ב לסגור את משרדי אש"ף בארה"ב כולל סילוק נציגי אש"ף באו"ם. מקורות ישראליים מסרו כי הבקשה הוגשה לשר החוץ ג'ורג' שולץ ולשר המשפטים ארווין מיז והיא הסתמכה על התקדים אותו הפעילה ארה"ב בסלקה 25 דיפלומטים סובייטים, המשרתים באו"ם בנימוק של "בטחונה הלאומי של ארה"ב".

ישראל הדגישה בבקשתה כי חלק מארגון אש"ף הודה בביצוע הפיגוע בירושלים בו נפצע לפחות אורח אמריקאי אחד. ממשרד המשפטים נמסר, כי הבקשה נבדקת עתה יחד עם בקשה להעמיד את יאסר עראפאת לדין על חלקו ברצח דיפלומט אמריקאי בסודאן לפני כמה שנים.

אש"ף מחזיק משרד אינפורמציה בוואשינגטון ונציגות של משקיפים באו"ם.

בריטניה הסגירה בחשאי לשוודיה חשוד ברצח פאלמה

מאנשי אבו נידאל

מאת שאול צדקא

סופר "הארץ" בבריטניה

לונדון (מיוחד ל"הארץ"). המשטרה הבריטית עצרה והסגירה בחשאי לשוודיה אחד מאנשי ארגונו של אבו נידאל, החשוד, כי רצח בפברואר האחרון את ראש הממשלה השוודי אולוף פאלמה. האיש הוא חבר לתא ובלה בן שש אנשים, אשר שהה לאחרונה בלונדון כדי להתנקש בחייו של השגריר הישראלי יהודה אבנר.

הששה כולם נעצרו עוד לפני 3 שבועות, אך ה"סקוטלנד יארד" התיר אז לפירסום רק את העובדה, כי הם נחשדו בהשתייכות לארגונו של אבו נידאל וכי אחד מהם הוא אזרח שוודי.

אתמול גילה "סאנדיי טלגראף", כי על פי בקשתה של שטוקהולם הוסגר האיש בחשאי לשלטונות השוודים אשר החלו בחקירתו אמש. שניים מן העצורים, בעלי אזרחות עיראקית, אמורים להיות מגורשים היום לדמשק, לאחר שממשלת סוריה נאותה לקבלם.

מבצע מיוחד לחג

מס הכנסה מגביר את הביקורות

מאת צבי זרחיה

סופר "הארץ" לענייני כלכלה

שלטונות מס הכנסה יערכו בימים הקרובים מבצעים מוגברים לביקורות ניהול ספרים ולגילוי העלמות.

חלק מהמבצעים יתקיימו, כפי הנראה, במסעדות ומקומות בידור. בשלטונות מס הכנסה החליטו להפעיל בימי החג מבצעים מיוחדים, בשל הפעילות הכלכלית המוגברת בענפים מסויימים, וכדי להביא הימסבות בשנת, למרות התופעה המרובות במשך ימי חול המועד, שנערכת בכריבית משרדי הממשלה.

חוליות ביקורת מטעם המכס יפעלו בימים הקרובים בנמלי הארץ.

הותר לנאמני הר הבית לסייר במקום

גרשון סלומון: תשובה חד־משמעית לפיגוע

מאת אורי ניר

סופר "הארץ"

פעילים מתנועת נאמני הר הבית יסיירו הבוקר בתוך תחומי הר הבית, לאחר שמשטרת הבירה התירה להם לעשות זאת בקבוצות שגודלן לא יעלה על שבעה איש.

יו"ר התנועה, גרשון סלומון, אמר אמש כי הסיור מתקיים כ"תשובה חד־משמעית על הפיגוע שהיה בשבוע שעבר בקירבת הר הבית, וכדי לחזק את המאמץ ליישום הריבונות הישראלית במקום". הוא מסר כי המסיירים יתעכבו ליד אתרים המקודשים ליהדות בתחומי הר הבית. הוא ציין את העובדה שמשטרת ירושלים לא העניקה לחברי תנועתו אישור לסיור כזה זה זמן רב.

נשקל מינוי בלוך לציר בוואשינגטון

מקורב לפרס ● יחליף את אליקים רובינשטיין

מאת צבי בראל

שליח "הארץ" בארה"ב

ואשינגטון (מיוחד ל"הארץ"). נספח העבודה בשגרירות בוואשינגטון, דני בלוך, הינו מועמד להתמנות כציר מדיני במקומו של אליקים רובינשטיין שיעבור להיות מזכיר הממשלה בתחילת החודש הבא.

מקורות ישראלים מסרו, כי בעקבות ההסכם על אופן מינוי השגריר בוואשינגטון עלול להיווצר מצב בו לא ימונה שגריר חדש במשך תקופה של כשבעה שמונה חודשים, ולפיכך יבקש שמעון פרס "להחזיק בשגרירות איש המקורב אליו בדרג בכיר כל עוד אין ממנים שגריר חדש". בלוך, שמונה לתפקידו הנוכחי בתקופת שמיר, משרת בוואשינגטון זה ארבע שנים. הוא מקורב לראשי המפלגה הרפובליקאית והדמוקראטית, ומקיים יחסים הדוקים עם חברי קונגרס, פקידי ממשל וראשי ארגוני העובדים בארה"ב.

שר החוץ של ירדן לא ישתתף היום בהלווייתו של אביו בשכם

הודיעו בני משפחתו ● עמד להתפטר מתפקידו כדי לבוא לשכם

מאת אורי ניר

סופר "הארץ" בשטחים

שר החוץ של ירדן, טאהר אל־מצרי, אינו צפוי להשתתף היום בהלוויית אביו, בשכם. כך מסרו אתמול בני משפחת אל־מצרי בשכם. בניגוד לידיעות שפורסמו אתמול, כאילו בכוונת השר אל־מצרי להתפטר מתפקידו בממשלת ירדן, כדי להשתתף בהלוויה כאזרח ירדני מן השורה, מסרו אתמול בני משפחת אל־מצרי והמשמעות כי השר טאהר אל־מצרי לא יבוא היום לשכם.

המינהל האזרחי יאשר היום מעבר של רבים מבני משפחת אל־מצרי שיבואו מירדן דרך גשר אלנבי במטרה ליטול חלק בהלוויה. נודע כי משפחת אל־מצרי בירדן הגישה בקשה לאשר למספר רב של בני המשפחה לבוא היום לשכם ולהשתתף בהלוויה.

נשאת אל־מצרי, שהיה אחיהם של זאפר אל־מצרי, ראש עיריית שכם שנרצח לפני חצי שנה, ושל הבר הפוליטיקאי הירדני, חכמת אל־מצרי, מת אתמול בבית החולים שערי צדק בירושלים. הוא סבל ממחלה ממושכת ואתמול קיבל שבץ [illegible] למותו.

"טורקיה מתכננת להשתלט על צפון עיראק אם תתמוטט ממשלת בגדאד"

סגן שר החוץ האיראני נועד ביום ו' עם שר החוץ הטורקי באנקרה

אנקרה (ע"ר). פקידים טורקים ואיראנים בכירים קיימו כאן ביום ו' שיחות על מלחמת המפרץ, כפי הנראה על רקע ידיעות, שפורסמו בין השאר על ידי עתונאי טורקיה, לפיהן מתכננת טורקיה להשתלט על צפון עיראק, אם תתמוטט ממשלת בגדאד.

דובר משרד החוץ הטורקי יאלים אראלפ סירב לומר, אם נושא זה נדון במגעים שקיימו סגן שר החוץ האיראני חוסיין שייח' אלאיסלאם ושר החוץ הטורקי [illegible].

מקורות דיפלומטיים אמרו, כי יש להניח, שבביקור המפתיע של סגן שר החוץ האיראני באנקרה, נדונו על רקע הידיעות בעניין כוונותיה של טורקיה.

בידיעות, שפורסמו על ידי עתונים טורקים רבים, נאמר, כי יתכן שטורקיה מעוניינת להשתלט על אזורי קירקוק ומוסול שבצפון עיראק העשירים בנפט.

6 נהרגו בהפצצות על בגדאד

בגדאד (ע"ר). טיל איראני הרג ששה אנשים ופצע 64 כאשר נחת ביום חמישי בלילה בשכונת מגורים בבגדאד, מסר בשבת קולונל של המשטרה שביקר במקום.

הטיל, השלישי שפגע בבירת עיראק תוך שלושה חדשים, הרס או גרם נזק חמור ל־28 בתים.

עורך את העמוד: ברוך שפירא

مطابقة للأصل

שיחת היום / גדעון אלון

עם: הטייס יהונתן, שחולץ במסוק משטח מצרים במלחמת ששת הימים

על: חילוצו של טייס הפאנטום במסוק משטח לבנון

מסכנים כמה אנשים כדי להציל אחד

חילוצו של טייס הפאנטום משטח אויב בדרום לבנון, הזכיר לך את פעולת החילוץ שלך ב־1967?

המטוס שלי מדגם "מיסטר" הופל ע"י המצרים ביום הראשון של מלחמת ששת הימים, בערך בשעה 8 בבוקר, מעל לשדה התעופה של פאיד. הצלחתי למשוך את המטוס לחוף המזרחי של תעלת סואץ ושם נאלצתי לנטוש אותו, כי הוא בער.

אלו מחשבות חלפו בראשך בשעות הארוכות מנטישת המטוס ועד להילוץ?

הייתי בשטח 14 שעות בערך. זה היה שטח מדברי, נטוש מאדם, אולי רק מאהל בדואי והדאגה שלי היתה כיצד להתרחק ממנו. הבעיה העיקרית שהטרידה לי היתה שלא היו לי מים, כי לא נפגעתי פיזית. היה לי ברור שאם אשאר בשטח יום נוסף, פשוט אתייבש. לא חששתי מנפילה בשבי, כי במערכת השיקולים שלי זה יכול היה להיות פתרון להצלת חיי ולמנוע את התייבשותי.

איך איתרו וחילצו אותך משטח האויב?

בעקבות האיתותים שלי במכשיר, בא מסוק של חיל האוויר, נחת לידי וחילץ אותי מהשטח.

אז מכשיר האיתות של הטייסים היה הרבה יותר פרימיטיבי, מסורבל וגדול מזה המצוי כיום. אבל כך כוחו הצליח לאתר אותי בלילה.

איזו הרגשה מקננת בליבו של טייס שנאלץ לנטוש מטוס?

לכל טייס יש בטחון, שלי זה לא יקרה. מי שיש לו חשש שיפילו אותו, פשוט יפסיק לטוס. אתה יושב במטוס זריז וחמוש היטב ואם אתה בעל מקצוע טוב ויודע היטב את כל פרטי המשימה המוטלת עליך, זה מחזק את הבטחון. לפעמים חושבים: "מה יהיה אם", אבל בזמן הטיסה אתה כל כך עסוק בצד הטכני של ההטסה וביצוע המשימה שאין לך רגע אחד להרהורי בטלה.

טייס שמטוסו מופל חש רגשי אשמה?

אני שאלתי את עצמי למה דווקא לי זה קרה. עד אז הכל פעל לפי התוכניות. ההצלחה היתה יוצאת מן הכלל. הייתי באותה תקופה מפקד טייסת [illegible] כל החברים ממשיכים בביצוע המשימות עפ"י התכנון. דווקא אני נאלצתי לנטוש את המטוס.

בסוף השבוע חזרו לספר על מבצע ההצלה הדרמטי של טייס הפאנטום מלבנון. האמנם היה זה מבצע יוצא דופן?

לדעתי, האספקט החשוב ביותר במבצע חילוץ הוא שיש אנשים שהמשימה שלהם היא לחלץ טייסים שנפלו בשטח אויב. הם נאלצים להכניס את ראשם לתוך הפה הפעור של האריה כדי להציל בן אדם. כלומר, מסכנים כמה אנשים כדי להציל אדם בודד. במקרה שלי סיכנו 14 אנשים שהיו במסוק, שהוא כלי טיס פגיע יותר ממטוס קרב. בכך ששלחו אותם לשטח אויב האמרו להם תפשו והלצו את הטייס. זה שטייס שנאלץ לנטוש את מטוס, יודע שלא יפקירו אותו בשטח ואחרים יסכנו את חייהם כדי להלצה, הוא שנותן לטייסים את הגב והבטחון.

באיזו מידה הטראומה של נטישת מטוס מקשה על טייס לחזור לפעילות קרבית בחיל האוויר?

זה לא משפיע בכלל. להיפך, יש לחיל האוויר בעיה לרתק אנשים שמטוסיהם הופלו, לרבות כאלה שחזרו מהשבי ועברו שם חוויות קשות ביותר, לחזור לפעילות מבצעית.

בדרך כלל הם חוזרים?

זה תלוי בנסיבות.

צרפת וסעודיה יסכמו עסקות של רכש צבאי

מאת יואב טוקר

פאריס (מיוחד ל"הארץ"). שר ההגנה של צרפת, אנדרה ז'ירו, אמור לסכם ביומיים הקרובים בעיר הסעודית שורה של עסקות רכש.

ז'ירו יצא בסוף השבוע לביקור רשמי של ארבעה ימים בריאד והוא עתיד להיוועד פעמים אחדות עם עמיתו הסעודי ועם צמרת ההנהגה המדינית.

עיתון פאריסי מאשים את דומא באי־סדרים כשהיה שר חוץ

מאת יואב טוקר
סופר "הארץ" בצרפת

פאריס (מיוחד ל"הארץ"). מי שהיה עד לפני חודשים אחדים שר החוץ של צרפת, רולאן דומא, הואשם אתמול בידי העתון "פיגארו" בהסבות כספים בלתי־חוקיות בתקופת כהונתו כשר חוץ.

בכתבת תחקיר שפירסם העיתון מיוחס לדומא אישור הקצאה של כ־70 מליון פראנק להקמת מסלול טיסה בנמל התעופה שבאי אנטיגואה בים הקאריבי.

לטענת העתון, "הוסבו" כמה עשרות מיליוני פראנקים מתוך ההקצאה ל"צרכים בלתי־ברורים".

דומא, המועמד זה שנים כאחד האישים המקורבים ביותר לנשיא מיטראן, הכחיש אתמול מכל וכל את ההאשמות.

בראיון לשבועון הקהירי "אוקטובר":

ערפאת: אש"ף יכיר בהחלטה 242 אם תכלול הכרה בזכות הפלשתינאים להגדרה עצמית

מאת סופר "הארץ" לענייניים ערביים

יאסר ערפאת אמר אתמול לשבועון הקהירי "אוקטובר" כי אש"ף מוכן להכיר בהחלטת מועצת הביטחון 242 אם תכלול הכרה בזכות הפלשתינאים להגדרה עצמית.

עוד צויין כי אנשי אש"ף הוצבו בתונס עקב פעולת חיל האוויר הישראלי נגד מפקדת הארגון.

יצויין כי שר החוץ התוניסי, אל־האדי אל־מברוק, אמר אתמול לעיתון "אל־אהראם" כי על כל "הלוחמים הפלשתינים" להימצא סמוך לקווי העימות ולא בתונים.

מקורות ערביים גילו אמש כי המשבר ביחסים בין ממשלת תוניסיה לבין אש"ף נבע מהסיוע שהגיש ערפאת להברחתו של ראש הממשלה לשעבר, מוחמד מזאלי, מתוניס לתוניס. מזאלי הודח בידי הנשיא בורגיבה, אשר גירש גם את אשתו וסילה.

מזאלי וסילה קיימו יחסים קרובים עם ערפאת.

בתוניס נפתח אתמול מושב שרי החוץ הערביים לדיון בסולידריות הערבית ובמפגש איפראן בין המלך חסן לשמעון פרס. מקורות ערביים מסרו כי נציג אש"ף קדומי תובע לדון בצעדי הוקעתם של המהלכים הירדניים בגדה וברצועה.

"אל־גומהוריה" המצרי כתב אתמול במאמר הראשי כי פעולת הפיגוע בירושלים באה להמחיש כי "חלום השלום ישאר בלתי אפשרי כל עוד לא תיפתר הבעיה הפלשתינית".

יורש העצר הסעודי, האמיר עבדאללה, נועד אמש בדמשק עם הנשיא אסד ודן עימו ביוזמה סעודית חדשה לפיוס בין סוריה לעיראק.

ביה"ד הארצי לעבודה ידון בערר של עובדי הטלוויזיה

העובדים טוענים שההנהלה עוברת על החוק ★ רם וסממה — כתבים בכנסת

מאת לילי גליל, סופרת "הארץ"

בית הדין הארצי לעבודה ידון הבוקר בערר שהגישו הוועדים של כל עובדי הטלוויזיה על החלטת בית הדין האזורי לעבודה להוציא נגדם צווי מניעה ולהחייבם לשוב לעבודה סדירה ולציית להוראות ההנהלה.

לטיעון שהגישו, העובדים מצרפים רשימה של 10 מקרים שבהם, לטענתם, הורתה להם ההנהלה לעבוד בניגוד לחוק שעות העבודה והמנוחה, המתיר להעסיק עובד 12 שעות נוספות בשבוע בלבד.

בתשובתם, ההנהלה טוענת כי מקרים אלו נבעו בעיקרם מ"כוח עליון", כמו ביום ששידור "מבט" נדחה לשעה 10.15 בשל תקלה במחשב התאורה, ולא היתה ברירה אלא להורות לעובדים לעבוד שעות נוספות.

מקרים אחרים שבהם נתבקשו העובדים לעבוד מעבר למכסה המותרת, נבעו, לדברי ההנהלה, מן הרצון שלא לחבל בשידורים.

הדיון הצפוי היום אמור לעסוק גם בסוגיה העקרונית של זכות ההנהלה להפעיל את העובדים על פי הצרכים כפי שהם מוגדרים בידי ההנהלה.

רם וסממה — כתבים בכנסת

הכתבים אלימלך רם ודן סממה מונו לכתבים פרלמנטריים של הטלוויזיה, במקום יעקב אחימאיר שמונה לעורך "מבט". זו פעם ראשונה שתפקיד הכתב בכנסת מפוצל בין שני כתבים.

אמש בקונצרט / נתן מישורי

סטיב רייך וחבורתו

המלחין סטיב רייך וארבעה מנגניו — הקשנים ראסל הרטנברגר, גארי קוויסטאנס, גלן ולו והוברט בקר, מבצעים מיצירות רייך במוזיאון תל־אביב

אילו הייתי מקארתי, הייתי מאשים את סטיב רייך, שהלחין את היצירה לסרט מגנטי "צא" (1966) בהתגרות קומוניסטית ובמעשים אנטי־דמוקרטיים. "צא" היא בבחינת מתקפה מרושעת ומתישה על אברי השמיעה, המתוכננת בתוכמה רבה לטשטש את תודעת האדם ולהביאו למצב בו דיבור הרעוע, החוזר הל התנכן של דיקטטור גדול, נשמע כשיר ערש מעניין.

היצירות הכליות האחרות "מוסיקה מחיאות" (1972), "מוסיקה לכפיסי עץ" (1973) ו"תיפוף" חלק א' (1971), פרט ל"פיאנו פייז" (המעודן והאסטטי יותר) לשתי מארימבות (1967), אף הן היו בבחינת מתקפה בשלוש מערכות ההולכות וחזקות. אך הגורם האנושי — חבורת הנקשנים המעולה, הדיד־טואוזית לעילא, ריכך במידה ניכרת את הרושם הדיקטטורי ואיפשר גם לנגנים, תוך תיזמום פיקחות ופיכחות, ביטוי אישי, אם כי בגבולות צרים ותקיפים.

יש לומר עם זאת, שהמוסיקה של סטיב רייך (50) כבשה מקום לא רק בכוח עוצמה חיצונית. יש בה גם דקויות ריתמיות מסוג מסויים מאד, החוזרות על עצמן, עקרונית, אך שכתוצאה מהעמותן זו על גבי זו, נוצרים בה דגמי צליל קליידוסקופיים, מרתקים ואסתטיים כמורקות אור.

הפאסאביות, הכמעט פולחנית, בשילוב עם תכנן ותכונות אמנותי כדוגמת אומנות יעקב אגם ובביצוע מוסיקאלי של חבורת מקצוענים מעולה, מרשימה, בסופו של דבר, כמשהו בעל נוכחות חזקה, אך גם חסרת עומק.

הטייס השבוי הועבר

(סוף מעמוד 1)

בעניין גורלו של טייס המטוס, שהופל ביום חמישי בשמי דרום לבנון. הטייס מוגדר בשלב זה במינוח הצבאי "נעדר" מאחר ואין מידע מוסמך על שביותו בידי ארגון אמל, הארגונים הפלשתינאים, גורמים סוריים או כל גורם אחר.

בינתים נמסר מצידון כי הטייס הישראלי, שנפל לידי ארגון אמל, הוברח לעמק הבקעה שבשליטת הסורים, כדי למנוע שחרורו על ידי כוחות ישראלים. במקביל טענו עדי ראייה, כי הטייס, שזרועו נפגעה במהלך הצניחה, הועבר תחילה לביירות המערבית שבידי המוסלמים.

עדי ראייה אמרו כי הבוזינו בריכוזים גדולים של לוחמים פלשתינים ומוסלמים לאורך כביש החוף ביירות־צידון, שאורכו 40 קילומטר ובמעלה הגבעות ליד צידון. אך לא נמסר על פעולה צבאית ישראלית כלשהי.

בתוך כך פעלו אתמול מטוסים של חיל האוויר הישראלי זה היום השלישי בשמי דרום לבנון במקביל לספינות של חיל הים שסרקו את החוף הדרומי הלבנוני עד לאיזור אל־זיה.

ברי ביקש הבהרות

מנהיג התנועה השיעית אמל נביה ברי הצהיר בשבת בשיחה עם כתב סוכנות הידיעות הצרפתית בדמשק, כי הוא נוטה לשקול החלפת שבויים פלשתינים ולבנונים תמורת הטייס הישראלי. עם זאת לא אישר ברי כי הטייס נמצא בידי תנועתו.

מקור בטחוני קלט ביום ה' בערב הודעה ששודרה באלחוט ובה תבע ברי "הבהרות בעניין הטייסים".

ברי עצמו לא היה כמה ימים בלבנון, אך הוא אמר לעיתונאים בבירת סוריה: "אם נכונות הידיעות, כי הוא נמצא בידי המיליציה אמל, אז בוודאי אפשר יהיה להחליש באמצעות חוגים בינלאומיים, תמורת כל האסירים הלבנונים והפלשתינים המוחזקים בידי השלטונות הישראליים".

כאשר נתבקש למסור פרטים נוספים על אפשרות חילופין, סירב ברי להרחיב את הדיבור אך אמר: "אנו מקווים שהישראלים ישחררו את האסירים שלנו בחיאם ובעתלית".

לוברני: לא נגד הלבנונים

בעקבות ידיעות שפורסמו על היימצאותו של הטייס בידי תנועת אמל, מסר אורי לוברני, מתאם הפעולות בלבנון את ההצהרה הבאה: "ישראל רואה את תנועת אמל אחראית לשלומו ובטחונו של הטייס הישראלי השבוי. ישראל תובעת מאמל להחזיר את השבוי לידיה לאלתר".

לוברני מוסיף שפעולת חיל האוויר לא היתה מכוונת נגד לבנון והעם הלבנוני אלא היתה מכוונת נגד בסיסי מחבלים. עוד הוסיף "ישראל לא תשקוט בעניין שלום חייליה בכל מקום ובכל תנאי".

מטוס הפנטום, שהופל השתתף בתקיפת יעדי מחבלים סמוך לצידון ושני טייסיו נראו צונחים. במהלך צניחתם ירו המחבלים לעברם. כעבור שעתיים, מיד עם רדת החשיכה, הצליח מסוק קרב של חיל האוויר, תחת אש מן הקרקע, לחלץ את אחד הטייסים. הלה הובא לשטח ישראל והועבר לבדיקות לבית החולים רמב"ם, שם נמצא שהוא בריא.

צה"ל המשיך באותו לילה בחיפושים אחרי הטייס, אולם במקביל מיהרו לעבור על מנת לתפוס אנשי הארגונים השונים שהיו בשטח וסיכויי הטייס לחמוק היו קלושים.

במירוץ לתפיסת הטייס השתתפו אנשי הארגונים הפלשתינאים השונים והארגונים השיעים ובעיקר אמל.

דגל לבן ומכשיר קשר

מקורות בלבנון מצטטים עדי ראיה לתפיסתו של הטייס הישראלי. לדבריהם הבחינו, קודם כל ב"עוזר הטייס" באזור מגרשה מזרחית לצידון. כאשר התקרבו אליו מרחק כ־50 מטרים הוא הניף דגל לבן בידו האחת ובשניה נשא כבראה מכשיר קשר. אולם כאשר ביקשו לתפסו נפתחה לעברם אש כבדה מהאוויר והם נאלצו לסגת והבחינו במסוק ישראלי, המחלץ את עוזר הטייס, לדבריהם.

לאחר מכן גילו את הטייס השני כשהוא מתחבא מאחורי עץ במטע זיתים. כאשר התקרבו אליו הוא הרים את ידו הימנית והודיע, כי ידו השמאלית שבורה ואינו יכול להרימה. הוא נתפס והוצא אל מחוץ לאיזור כעבור שעתיים מהפלת המטוס. הוא הועבר בשיירה בת שלוש מכוניות וג'יפ צבאי, שהוחד לפי שלוש פעמים בדרך לעבר מערב ביירות או אל־בקאע.

אתמול הציגו אנשי אמל את כליו האישיים של הטייס, לרבות המצנח, מכשיר הקשר ואביזרים אחרים. הטייס מתואר כבן 30, בעל דרגת סרן והדובר עברית שוטפת.

לדברי תחנות השידור ומקורות ערבים בביירות הועבר מנוע המטוס למפקדת אש"ף במחנה אל־מיה מיה ואילו אביזרים אחרים נקלטו על ידי אנשי תנועת אמל השיעית.

עדיף בידי אמל

גורמים הביעו באותו לילה תקוה שאם צה"ל לא יצליח לאתר עדיף שהטייס יפול בידי אנשי אמל ולא בידי הפלשתינאים או הסורים יהיה זה בבחינת "הרע במיעוטו". כמו כן העידים ששלומו יהיה מובטח יותר בידי אמל מאשר בידי הפלשתינאים או ארגונים אחרים.

שמיר השלים בשבת כתיבת נאום

(סוף מעמוד 1)

שביעות רצון מסיומו של המשבר, ומאיכר ההבנה שנחתם בין פרס לשמיר ושצורף להסכם הקואליציוני.

מזכר ההבנה נחתם ביום שישי בין שמיר, פרס, נסים ושחל, לפני שיצא שמיר לנשיא המדינה, שם הוטלה עליו משימת הרכבת הממשלה. גם במפלגת העבודה הובעה קורת רוח מהחתימה על המיסמך, ומזכ"ל מפלגת העבודה, ח"כ עוזי ברעם, אמר, כי ככל הנראה מתבטאים עתה כמה חודשי שקט לממשלת האחדות הלאומית, ואילמלא המשבר שעברו שתי התנועות בשבועות האחרונים, הרי ההתלקחות היתה באה מיד לאחר תחילת כהונת הממשלה בראשות שמיר, והשפעה היתה שלילית יותר.

מקורבי שמיר הדגישו אתמול, כי למרות מזכר ההבנה והדגשה כי מוסכם בין שמיר ופרס שלא להעביר תחומי אחריות לשר או סגן שר, ללא הסכמת פרס, הרי סעיף זה אינו סותר את כוונתו של שמיר להטיל על השר ארנס לטפל בתחום יחסי בית המועצות. מקורבי שמיר הבהירו, כי על פי נוסח ההסכם, האחריות תישאר אמנם בידי ראש הממשלה, אך בפועל יוטלו משימות על השר ארנס וסגן השר רוני מילוא.

בנימין גור אריה שרור

עוד הודגש מלשכת שמיר כי ההסכם אינו מונע משמיר להחליף את היועצים בלשכת ראש הממשלה שהוצבו על ידי פרס. הודגש כי הראשונים שיוחלפו יהיו ד"ר יוסי גינת שיוחלף בבנימין גור אריה שהיה היועץ בממשלת הליכוד הורתו על ידי השר ויצמן. גור אריה יוחזר לתפקידו ועוזרו יהיה מטי משית. כמו כן יוחלף יועצו לתקשורת של שמיר יוסי אחימאיר, את ד"ר ישראל פלג בלשכת העיתונות הממשלתית.

אתמול נודע גם כי בכוונת אנשי שמיר לסיים את תפקידו של סמנכ"ל משרד ראש הממשלה אריה שומיה, מקורבו של ויצמן בתנועת יחד.

הסיעה תאשר מינוי ארבלי

סיעת המערך בכנסת יחד עם לשכת מפלגת העבודה, תתכנס מחר בצהריים, שעה קלה לפני כינוס מליאת הכנסת להשבעת הממשלה. הסיעה והלשכה אמורות לאשר את בחירתה של ח"כ שושנה ארבלי אלמוזלינו לתפקיד שרת הבריאות. אלמוזלינו היא המעומדת היחידה להחליף את גור, והיחיד שניסה להתמודד על התפקיד ח"כ רפי אדרי, פרסם בסוף השבוע הודעה בה נאמר, כי התפקיד הוצע לו אך דחה אותו בשל התפקיד של יו"ר הנהלת הקואליציה, העומד להיותה עתה בידיו. עם בחירתה של שושנה ארבלי אלמוזלינו כשרה יתפנה למפלגת העבודה תפקיד סגן שר, שיתנן ככל הנראה לח"כ נאוה ארד, שתהיה סגנית שר החינוך.

שמיר הודיע: 25 שרים

שעה קצרה אחרי שנשיא המדינה חיים הרצוג הטיל עליו שלשום לפנה"צ להרכיב ממשלה חדשה, הודיע יצחק שמיר במכתב ששיגר לנשיא, כי עלה בידו להרכיב ממשלה חדשה בת 25 שרים כריאשותו, אשר תוצג מחר לפנה"צ בפני הכנסת ותבקש את אמונה.

ביום ו', בשעה 10 בבוקר בדיוק, הגיע שמיר למשכן הנשיא. הוא קיים שיחה ב"ארבע עיניים" עם הרצוג, שסייע בחיסול המשבר בין המערך והליכוד והיה מעורב בכל המהלכים שקדמו לחתימה על ההסכם שנחתם.

בתום שיחתם הודיע הרצוג לעיתונאים וצוותי הטלוויזיה הרבים כי: "בעקבות התפטרות ראש הממשלה קיימתי, כמתחייב מחוק יסוד הממשלה, התייעצויות עם נציגי סיעות בכנסת והחלטתי להטיל את התפקיד להרכיב ממשלה חדשה על יצחק שמיר. לאחר ששאלתי אותו, אם יאות לקבל על עצמו את התפקיד והוא השיב בחיוב, הגשתי לו את כתב הסמכות להרכיב ממשלה חדשה".

בבואו אל העיתונאים הרבים, שהמתינו לו ליד הכניסה למשכן הנשיא, הביע שמיר את תקוותו, שממשלת האחדות הלאומית תכהן במשך כל 25 החודשים הקשיים הטבעיים והמורכבים. לד־בריו, דווקא בשעה זו "כשיש כמה סימנים מדאיגים, חשוב שתהיה ממשלה יציבה, שתתפקד כפי שמחייב החוק והמציאות הפוליטית הכלכלית של המדינה". הוא סירב להתייחס לשאלות רבות שהופנו אליו בעניין הפלת מטוס הפאנטום בלבנון ונפילתו בשבי של הטייס.

הליכוד נגד מינוי הזר

מינויו של אלוף (מיל') מרדכי הוד ליו"ר התעשייה האווירית לא נכלל בהסכם בין המערך לליכוד. שר האוצר משה נסים אישר זאת אתמול בשיחה עם סופר "הארץ", ואמר כי אין על שולחנו כתב מינוי של הוד.

יצויין כי השר עזר ויצמן טוען, כי שמעון פרס הבטיח לו כי הוד ימונה לתפקיד וחזר על כך במהלך הדיונים ליישוב משבר הרוטציה. הוא אף מחזיק בידו פתק המאשר כי "שרינו" קיבלו החלטה באותו ענין. השר משה ארנס דרש מיצחק שמיר ומשה נסים לדחות את הדרישה למנות את הוד. הליכוד מוכן עם זאת לתמוך בהצעה המקורית של שר הביטחון יצחק רבין למנות את צבי צור לתפקיד. על רקע יש במערך חשש לחילוקי דעות עם סיעת "יחד".

ספקות בעניין ויצמן

בסוף השבוע התעוררו ספקות באשר למעמדו של השר עזר ויצמן במשרד החוץ. התברר כי אין החוק מכיר ב"שר במשרד החוץ" ולכן ייקרא ויצמן שר בלי תיק. ההסכם בין המערך לליכוד מצמצם את סמכותו של שר החוץ הנוכחי להעביר לשר אחר או לסגן שר תחומי אחריות. כיוון שלא נקבע דבר בהסכם לגבי [illegible] לא יהיה פרס מאבק בתוך [illegible] יוסי ביילין. [illegible] להפקיד בידי ביילין [illegible] חבות למדי.

היועץ המשפטי לממשלה יוסף חריש יגיש היום לפרס חוות דעת בעניין מינויו של מזכיר הממשלה יוסי ביילין לתת שר החוץ. חריש אמר אמש כי הוא עדיין מתעמק בסוגיה זו, ואילו ביילין הבהיר כי לא יקבל את התפקיד, אלא אם כן תהיה חוות הדעת חיובית וללא שמץ של ספק.

ועדת השרות של נציבות שרות המדינה טרם נתבקשה על ידי פרס לאשר את מינויו של אברהם טמיר למנכ"ל משרד החוץ. לפיכך אין הממשלה יכולה לאשר את המינוי ושמיר לא יוכל להיכנס רשמית לתפקידו מחרתיים, עם כניסתו של פרס למשרד החוץ.

בריאון פורש ממשרד החוץ

המשנה למנכ"ל משרד החוץ חנן בר־און החליט לפרוש ממשרד החוץ, זאת לאחר שפרס דחה את המלצתו של שמיר למנותו לשגריר ישראל בארה"ב. בר־און אישר אתמול ל"הארץ" כי "הגיע לסוף הדרך". הוא נמנה עם ותיקי משרד החוץ וזכה לשבחים רבים על חלקו בטיפוח היחסים בין ישראל לארה"ב.

המיועד להחליף את בר־און הוא הסמנכ"ל לאירופה ישעיהו ענוג. אף הוא מוותיקי המשרד, שגריר ישראל לשעבר בקנדה, ומבכירי הדיפלומטים בשירות החוץ.

המעלות של אל על

	מינימום	מכס'	מזג	מכס' אתמול	
אמסטרדם	7	15	ממטרים	9	15
אתונה	13	22	מע"ח	10	20
בוקארשט	7	14	מעונן	–	–
בריסל	7	13	ממטרים	9	16
וינה	7	13	מעונן	2	17
ז'נבה	7	14	ממטרים	6	19
לונדון	8	15	גשום	12	14
ליסבון	13	17	מעונן	16	22
מדריד	12	18	[illegible]	11	20
ניו־יורק	8	16	ממטרים	9	16
פאריס	[illegible]	14	מעונן	16	18
פרנקפורט	8	12	גשום	6	18
ציריך	7	15	ממטרים	–	–
קהיר	8	26	מעונן	18	28
קופנהאגן	8	12	גשום	1	13
רומא	18	24	מעונן	9	24
שטוקהולם	5	10	גשום	7	11

ELAL אל על

תנו לנחלים לזרום!

הבניאס, החצבני והדן בסכנה. ארץ פלגי מים על סף כליה.

בואו להצביע ברגליכם נגד איום זה!

החברה להגנת הטבע מקיימת כנס להצלת ארץ פלגי המים

בחוה"מ סוכות, יום ג' 21 אוקטובר 1986.

בכנס טיולים מודרכים:

באוטובוסים
א. מקלעת נמרוד אל מקורות הירדן
ב. בעקבות לוחמי ששת הימים בפריצה אל רמת הגולן
ג. אל ארץ פלגי מים.

במכוניות פרטיות:
א. אל שמורת נחל הבניאס
ב. אל נחל החצבני
ג. ארץ פלגי מים - סביב, סביב.

סיורים ללא תשלום
א. מסלול הוצה פלגי הדן (מסלול ארוך)
ב. שמורת נחל הדן (מסלול קצר)
יציאה מבית אוסישקין בכניסה לקיבוץ דן בין השעות 10.00-12.00

מחנות נודדים:
לנוער ולמבוגרים, מהחרמון אל מקורות הירדן
19-21 באוקטובר
לינה בשקי שינה.

עצרת אהדה לשמור ארץ פלגי המים, תתקיים בחניון מעיין, בשעה 15:30
אמן אורח, אריק סיני.

תחנות מידע יופעלו בין השעות 09:00-14:00 במוקדים הבאים:
א. צומת גיבור - קרית שמונה
ב. חניון מעיין ליד קיבוץ מעיין ברוך
ג. בית אוסישקין - בכניסה לקיבוץ דן.

לפרטים והרשמה טלפונית: 03-382501, 04-664135, 02-222357, 057-32156

החברה להגנת הטבע

שגריר מארה"ב ידווח היום ביים על פסגת רייקיאוויק

מאת עקיבא אלדר
כתבנו המדיני של "הארץ"

השגריר האמריקאי המיוחד לנושא פירוק הנשק הגרעיני, מקס קמפלמן, עומד להגיע אמש לישראל על מנת לדווח היום לראש הממשלה ולשרי החוץ והביטחון על פגישת הפסגה ברייקיאוויק.

עד כה הגיע לירושלים דיווח חלקי שעסק בעיקרו בשיחות שקיים רייגן עם גורבצ'וב בבעיית הגירת היהודים מבריה"מ.

מצפים כי היום ידווח קמפלמן על השיחות בנושא פירוק הנשק הגרעיני ובנושא המזרח התיכון.

קמפלמן סייר קודם לכן בכמה בירות באירופה ועסק שם, בין השאר, גם בהסברת עמדותיה של ארה"ב בנושא הטילים ומלחמת הכוכבים. הוא יקיים גם בירושלים מסיבת עתונאים.

ישראל הביעה לפני מצרים מורת רוח על הודעת אש"ף בקהיר

מאת עקיבא אלדר
כתבנו המדיני של "הארץ"

שגריר מצרים בישראל, מוחמד בסיוני, זומן אתמול למשרד החוץ בעקבות הודעת משרד אש"ף בקהיר כי הארגון אחראי לפיגוע בשער האשפות בירושלים.

הסמנכ"ל למזרח התיכון, צבי קידר, הביע באוזניו את מורת רוחה של ישראל על הפרסום. הוא הביע את דאגת ישראל מהקשרים ומהפעילות של אש"ף בקאהיר.

הוא הזכיר כי לא אחת בעבר הביעה ישראל את עמדותיה לגבי נכונות אש"ף בקאהיר והצהרות שמצרים מעניקה לו — דבר שאינו עולה בקנה אחד עם האווירה החדשה ששתי המדינות מבקשות ליצור ביניהן.

השוק המשותף יתן הנחות בסחר לארצות הים התיכון ובהן ישראל

בריסל (ע"צ). מדינות השוק האירופי המשותף הגיעו אתמול להסכם על הנחות מסחריות שיוצעו למדינות ים־תיכוניות שאינן חברות בשוק, ובהן ישראל. כך מסרו מקורות דיפלומטיים.

בכך מבקשות 12 מדינות השוק לפצות את מדינות הים־התיכון שנפגעו מהצטרפות ספרד ופורטוגל לקהיליה האירופית בראשית השנה.

בנוסף על ישראל יוצעו ההנחות ל־11 מדינות: מרוקו, אלג'יריה, תוניסיה, מצרים, ירדן, לבנון, סוריה, טורקיה, קפריסין, מלטה ויוגוסלביה.

ספרד נתנה את הסכמתה לאחר שהשיגה ויתור, ולפיו היצוא החקלאי של האיים הקנאריים, שלא צורפו לשוק האירופי, לא יופלה לרעה לעומת היצוא של המדינות הים תיכוניות שאינן חברות בשוק.

מפעלי הגדה ועזה הוזמנו ליריד בירדן

מאת סופר "הארץ" בשטחים

כל מפעלי התעשייה בגדה המערבית וברצועת עזה, בכללם גם המפעלים שאינם נהנים מאישורי שיווק מטעם ירדן, הוזמנו להציג את מוצריהם ביריד התעשייה הירדנית־פלשתינית, שיתקיים בחודש הבא ברבת־עמון.

לדברי העיתון המזרח־ירושלמי "אלנהאר", המזוהה עם ירדן, המוסר מידע זה, קיבלו המפעלים הבלתי־מאושרים (המייבאים את חומרי הגלם שלהם דרך ישראל, או מבצעו) היתר מיוחד להשתתף ביריד. מטרת היריד, לדברי העיתון, היא להציג בפני אנשי עסקים מרחבי העולם את התוצרת של תעשיית השטחים.

משפחת פרופר שבה לנהל חברת אסם

מאת יונתן שרמן
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

משפחת פרופר חזרה לנהל את חברת אסם, לאחר שבישיבת מועצת המנהלים של החברה ביום ו'. הצליחו בני המשפחה פרופר למצוא פיתרון לפערים שבינם לבין יש המשפחות האחרות המחזיקה מניות בחברה.

דן פרופר ישמש כמנכ"ל אסם במקומו של אשר לוי, שיפרוש מהחברה ואילו אחיו, גד, שבעבר שימש כמנכ"ל משותף יחד עם דן, ימשיך לנהל את העסקים הפרטיים, שהשניים פיתחו בחודשים האחרונים.

על עסקים אלו נמנית החנות הראשונה מרשת קיס הצרפתית בקניון ברמת־גן.

ראיתי שמעתי

לא מלכה של פרוטוקולים

המלכה־האם של הולנד, הנסיכה יוליאנה, הפתיעה בסוף השבוע שעבר אפילו את מלוויה שלה. בביקור בקיבוץ שדה נחמיה, היא ביקשה להורג מתכניות ולבקר בביתה של אחת המשפחות בקיבוץ. מלוויה ניסו לשכנע אותה שאינם ערוכים לכך, אך היא התעקשה והובילה את המלווים הרבים, בהם ראשי הקק"ל, לאחת הדירות, לחצה את ידיהם של בני המשפחה, סיירה בחדרים ולאחר מכן הציגה להם שאלות: איך הם מבלים את זמנם הפנוי? כיצד הם מסתדרים עם הארוחות בחדר האוכל? איך הם מכבסים את הכביסה, וכדומה.

בתום הסיור בשדה נחמיה סיכמה האורחת המלכותית בהתרגשות: "אתם הוכחתם שהקיבוץ הוא הדוגמה היחידה להצלחת רעיון הקומונה".

★★★

גם בעת סיור שערכה בכפר נחום שבגליל הפתיעה הנסיכה יוליאנה את מלוויה. בתום טקס חנוכת היער הנושא את שם בתה, מלכת הולנד ביאטריקס, הסתובבה בין האתרים ההיסטוריים בכפר נחום והתפעלות ניכרה על פניה. לפתע ביקשה מכל מלוויה להתרחק ממנה. היא גהרה על האדמה, חפנה גוש עפר בכף ידה, קירבה אותו אל פיה ונישקה אותו — אדמת ארץ הקודש.

ג.אדם

השתיקה הרועמת של בריה"מ

מבין כל זוכי פרס נובל בשנה זו דיווחו סוכנות הידיעות "טאס" ורדיו מוסקווה רק על הזכייה בפרס נובל לספרות שהוענק השנה לסופר האפריקאי וולה סויינקה. מכל יתר זוכי הפרס — כולל אלי ויזל — התעלמו כלי התקשורת הרשמיים הסובייטיים. להשוואה כאשר זכה אשתקד הרופא הסובייטי יבגני צ'אזוב במסגרת פרס נובל לשלום, "הגנה" התקשורת הסובייטית את האירוע במשך ימים רבים.

על החלטת האקדמיה השוודית הגיב הסופר הבריטי גראהם גרין, שנחשב ל"מועמד" בעל הוותק הרב ביותר שלא זכה בפרס: "אני סופר טוב, טוב מרבים אחרים. אינני גאוותן כי אם ריאליסט. גם אינני ענו, אך אינני יכול להשוות עצמי לענקי הספרות. מלבד זאת, מאוחר להעניק לי את פרס נובל לספרות. אני לפחות בן מאה..."

קופנהאגן
אליהו זהבי

בול זכרון להולדת בן־גוריון

בול זכרון בערך של שקל אחד יונפק היום משרד התקשורת לציון יובל מאה שנה להולדת דוד בן־גוריון. הבול מתאר את דיוקנו של ראש ממשלתה הראשון של מדינת ישראל ועל השובל תאריכי הולדתו ופטירתו: 1886—1973.

חותמת דואר מיוחדת שבה הכתובת "100 שנה להולדתו של דוד בן־גוריון", והתימת יום, תוכנס היום לשימוש בסניף הדואר ברחוב מקוה ישראל בתל־אביב לרגל ההנפקה. דברי דואר שיתקבלו היום יוחתמו בחותמת המיוחדת בסניף בשעות הבוקר.

בולים לזכרו של בן גוריון הונפקו כבר ב־1974.

חיים גלאון

שיא חדש במכירת מכוניות

בימים אלה שבו חוגגת חברת "פיאט" בישראל 40 שנה לקיומה, נשבר שיא חדש במכירותיה. בהודעה לעיתונות מבהירה החברה כי בספטמבר נמכרו 1,124 מכוניות, מספר המעמיד את החברה במקום הראשון במכירת מכוניות נוסעים אירופיות בישראל.

לכבוד האירוע הוליכה חברת "פיאט" להעניק לקונה שרכשה את מכונית ה־1,000 כרטיס טיסה לטורינו ושלושה ימי שהיה עם ביקור במפעליה.

ע. שושן

הצגת "מסע ארוך אל תוך הלילה" נמשכת. בסוף השבוע שעבר התארחו ג'ק למון ושחקני המחזה במסיבת קוקטייל בשגרירות ארה"ב. כאן נראים ה"ב עבר אל ואגוב הראשונה (מימין), השחקן קווין ספייסי והיועץ לענייניים ציבוריים בשגרירות ארה"ב — האורח ליין. אמש התארחו השחקנים בקפה תיאטרון הבימה ונפגשו עם שחקני הבימה ששיחקו בשוא הפקות של אותו מחזה, ב־1960 וב־1976, בהם מישה אשרוב, מרים זוהר, שלמה בר־שביט ועוד.

בעריכת עידית רוזנבלום

כמה בתי קולנוע בטול־כרם ייסגרו על "סרטי תועבה"

מאת אורי ניר

עיריית טול־כרם הוליטה לסגור למשך חודש כמה בתי קולנוע בעיר, שבהם מוצגים סרטים המוגדרים "סרטי תועבה", ולנתק להם את אספקת החשמל והמים.

מועצת הווקף המוסלמית בטול־כרם כינסה בשבוע שעבר כמה ראשי מחלקות מהעירייה וכמה מפתטי העיר, (ביניהם גם ראש לשכת המסחר המקומית) והודיעה לפניהם על כך שלמרות התחייבויות קודמות של בעלי בתי הקולנוע האלה, הם עדיין מציגים "סרטי תועבה". מועצת העירייה הוליטה להיענות לדרישת המועצה המוסלמית, והורתה לסגור את בתי הקולנוע למשך ארבעה שבועות, ולנתק להם את אספקת החשמל והמים.

נודע כי אין מדובר בסרטים פורנוגראפיים של ממש, אלא בסרטי עלילה רגילים, שבהם משולבות סצינות של עירום חלקי.

במינהל האזרחי, נמסר כי היועץ המשפטי של המינהל בודק בימים אלה את מידת חוקיותו של הצעד.

דוברת המינהל מסרה כי לנציגי הממשל בטול־כרם אין כל חלק בהחלטה.

לפני כחודשיים נענו בעלי בתי הקולנוע במזרח־ירושלים לדרישת מועצת הווקף שלא להקרין סרטים שאינם עולים בקנה אחד עם ערכי הדת המוסלמית.

קיסר במקסיקו

מקסיקו (ע"צ). מזכ"ל ההסתדרות, ישראל קיסר, עורך עתה ביקור של 3 ימים במקסיקו.

הוא הוזמן בידי ארגון העובדים המרכזי במקסיקו.

קיסר אמר ביום שישי כי למקסיקו ולישראל "מציאות דומה, אותן בעיות של עבודה ואותם חיפושים אחר שיטות לבלימת אינפלציה דוהרת".

אוסלו תשקול לבקש הבהרה מי"ם איזה שימוש עשתה במים כבדים שמכרה לה

מאת אליהו זהבי
סופר "הארץ" בסקנדינאוויה

קופנהאגן (מיוחד ל"הארץ"). יום לאחר שהעיתון "סאנדי טיימס" פירסם את הסיפור על ייצור הנשק הגרעיני בישראל שידרה הטלוויזיה הנורווגית את פרשת מכירת המים הכבדים לישראל. השידור גרר אחריו פרסום מידבי בעתונות ומשרד החוץ הנורווגי התלבט בשאלה: איך לנסח את תגובת נורווגיה.

לאחר כמה תגובות נמצאה נוסחה זו: "ממשלת נורווגיה תדון בשאלה, אם לבקש הבהרות מישראל איזה שימוש נעשה במים הכבדים ואם שמרה על הבטחתה, כי המים הכבדים ינוצלו רק לצרכי מחקר אזרחי".

בעיתוני נורווגיה הועלתה השערה, כי במקרה שישראל תסרב להתיר לנורווגיה לשגר מפקחים לבדוק את השימוש במים הכבדים עשויה נורווגיה לתבוע מישראל החזרת 21 טונות של מים כבדים אלה.

הדובר, פאר פאוסה, טען כי רק פעם אחת, בראשית שנות ה־60, שיגרה נורווגיה מפקחים לישראל שלא גילו כל דבר חשוד, והשימוש במלה "תדון" — בלשון עתיד — לא נקבע תאריך להעלאת הנושא על סדר יומה של הממשלה.

הפרשה גורמת מבוכה לנורווגיה שהעדיפה לטאטא אותה אל מתחת לשטיח.

יעקב (ז'אק־ז'אק) ניומאן

איננו

ההלוויה תצא היום יום ראשון ט"ז בתשרי תשמ"ז 19.10.86 בשעה 11.00 לפני הצהריים מבית הלוויות בסנהדריה ירושלים להר המנוחות

המשפחה וידידים

ח"כ אבן לאחר פגישתו עם שולץ:

"אין לשלול על הסף שיתופה של בריה"מ בתהליך המדיני"

"ארה"ב עומדת לפתוח ביוזמה מדינית חדשה במזה"ת"

מאת צבי בראל
שליח "הארץ" בארה"ב

וואשינגטון (מיוחד ל"הארץ"). לב־ריה"מ־המועצות היו כמה יחסות חיוביות מבחינתה של ישראל, ול־פיכך אין מקום לשלול שיתופה בתהליך המדיני על הסף — אמר אתמול ח"כ אבא אבן לאחר שנפגש עם שר החוץ, ג'ורג' שולץ.

לדברי אבן, אין ארה"ב עומדת לפתוח עתה ביוזמה מדינית חדשה במזרח־התיכון והיא ממתינה לראות, כיצד תתפתח המערכת הפוליטית בישראל, לפני שתגיש הצעות חדשות. אבן אמר כי ברית־המועצות היתה שותפה לקבלת החלטות או"ם 242 ו־338; היא תמכה ב־67' בעד הפסקת אש, שלא תהיה מותנית בחזרה לשטחים שלפני הכיבוש; איפשרה לכרבע מיליון יהודים לצאת את שטחה ונתנה אור ירוק לפולין לחדש יחסים עם ישראל. זאת בנוסף להצבעתה בעד הקמת מדינת ישראל ומתן אישור למשלוחי הנשק בטרם קום המדינה.

לפיכך, סבור אבן, אין מקום לשלילה על הסף של מעורבות ברית־המועצות בהמשך התהליך המדיני. עם זאת סבור אבן, כי על בריה"מ לאפשר מתן יציאת יהודים בקנה מידה של שנות השבעים (כ־50 אלף יהודים), כדי שאפשר יהיה לראות בכך שינוי מהותי במדיניותה בנושא זה. הגירת יהודים היא תנאי מרכזי אותו הציב שמעון פרס, כדי להסכים לשיתופה של בריה"מ בוועידה בין־לאומית.

הקונגרס היהודי העולמי:

נתן הוראות ...חים במאקדוניה

...בדצמבר 1947 העיד יוהאן ...אין גרמני, חבר של קורט ... ששיתופה מעלה עם הס.ד... רות הביטחון של...

הנאשם בניסיון לפוצץ את מטוס אל על:

המוסד הישראלי חדר בזמנו לצמרת השלטון וצבא סוריה

מאת שאול צדקא
סופר "הארץ" בבריטניה

לונדון (מיוחד ל"הארץ"). המוסד הישראלי חדר בשעתו לתוך צמרת השלטון והצבא בסוריה. אפילו שר ההגנה הסורי ריגל למען המוסד — אמר ב"אולד ביילי" נזאר הינדאוי, הנאשם בניסיון לפוצץ את מטוס "אל על", בתשובה לשאלותיו של התובע במשפט.

היה זה, כאשר המשיך הנאשם להכחיש מכל וכל את מעורבותו בתוכנית החבלה, בטענה כי נפל קרבן לקשר ישראלי, שנועד להבאיש את ריחה של סוריה ולהביא להרשעתו.

התובע רוי אמלוט שאל את הינדאוי אם סוכנים ישראלים יכלו לחדור לשירותים החשאיים הסוריים ולבקש ממנו, כביכול, לפעול בשמם. על כך השיב בחיוב ואף הוסיף כי בעבר הצליחו אנשי המוסד להגיע אל הדרגים הגבוהים ביותר בתוך המשטר הסורי.

ביום השני לחקירתו הכחיש הינדאוי, כי פגש פעם את בריגדיר־גנראל מוחמד עלי אל חולי, מפקד המודיעין של חיל האוויר הסורי, או את סגנו, היית'אם סעיד, שלטענת התביעה נפגש עם הנאשם בדמשק וביקש ממנו להביא לפיצוץ של המטוס. הוא מחה על האשמה וטען: "לא אני נותן למשטרה את השמות הללו" וחזר על הדברים, כי אדם בשם חאליד דאבריש, אותו פגש בבירה הסורית, ביקש ממנו להבריח סמים באמצעות "אל על" בתוך החבילה שמסר לו.

הינדאוי העלה את הסברה, כי דאבריש היה איש המוסד, שביקש להפיל בפח אותו ואת חברתו האירית, אן מרי מרפי, שנתפסה עם מזוודת הנפץ בנמל התעופה. בעוד התביעה סבורה כי דאבריש אינו אלא סעיד עצמו.

כאשר נשאל כיצד יכול היה לתאר לפני חוקריו את משרדי המודיעין הסורי בדמשק הוא השיב: "זהו בניין מפורסם בעיר וכל אחד מכיר אותו". כדי לחזק את טענתו, לפיה חשב שהחבילה שנמסרה לידיו מכילה סמים בלבד, אמר באמצעות מתורגמנה "אילו ידעתי שמדובר בפצצה, לא הייתי נושא אותה ולא הייתי נותן אותה לאן מרפי. אני נלחם בישראלים בעד החזית, חייל כנגד חייל. אני לא לוחם נגד פעולות מן הסוג הזה".

במהלך היום התשיעי למשפט הוא טען, כי הישראלים בנמל התעופה אף החליפו את המזוודה בתוכה מצאו את מטען הנפץ, שכן צבעה של זו אשר הוצגה בבית־המשפט היה שונה. המשפט יתחדש מחר.

הופעלו עוד 4 צווי מעצר מינהליים בגדה

מאת סופר "הארץ" בשטחים

עוד ארבעה צווי מעצר מינהליים הופעלו בסוף השבוע נגד תושבים בגדה המערבית. הארבעה שנעצרו הם סאמה שוקרי בנאן (32), אסיר משוחרר משכם, אחמד סייב בריידאת (31) מהכפר אליאמון שליד ג'נין, אחמד איסמאעיל כיברי (42) מחברון ומחמד צאלח אל־עזרוי, מהכפר עזריה שליד רמאללה.

נגד שלושת הראשונים נטען כי עוסקים בפעילות עויינת במסגרת ארגון אל־פתח, ואילו לגבי אל־עזרוי נטען כי עסק בפעילות במסגרת החזית הדמוקרטית לשחרור פלשתין.

ארבעתם נעצרו לתקופה של שישה חודשים.

בחודש האחרון הוצאו צווי מעצר מנהלי נגד עוד ארבעה מתושבי הגדה, שהואשמו בפעילות בארגונים הפלשתיניים. היום נתונים כ־30 מתושבי הגדה והרצועה עתה במעצר מינהלי.

ערכה את העמוד: עזה אושפיז

חדשות המשק

תיבחן הצעת פשרה של האחיות לקצר שבוע עבודה ל־36 שעות

משרד הבריאות יתבע מהאוצר שכל תוספת שכר כתוצאה מקיצור שבוע העבודה יכוסה בהעלאת דמי הביטוח הרפואי ובהגדלת תקציבי בתי"ח

מאת מיכאל גרטי
סופר "הארץ"

משרדי הבריאות והאוצר יבחנו היום ומחר את משמעות הצעת הפשרה, שהעלו האחיות בסוף שבוע, לפיה יועמד שבוע העבודה שלהן על 36 שעות ויקוצר שוב, אם יקוצר שבוע העבודה במגזר הציבורי.

מנכ"ל משרד הבריאות, פרופ' דן מיכאלי, אמר אמש ל"הארץ", כי בדיונים עם האוצר יתבע משרד הבריאות, שכל תוספת שכר כתוצאה מקיצור שבוע העבודה בהתאם לתביעת האחיות תוכה לכיסוי תקציבי, בהעלאת דמי הביטוח הרפואי ובהגדלת תקציבי בתי־החולים.

אחיות בתי־החולים לא ינקטו בעיצומים ולא ינטשו את מחלקות האשפוז לפחות עד יום ג'. ההחלטה על הרגיעה התקבלה בסוף השבוע שעבר, לאחר שהאוצר הבטיח, כי יבדוק הצעה חדשה לפתרון תביעת האחיות לקיצור שבוע העבודה, אך דרש כי האחיות ימשיכו להימצא בשבוע הקרוב במשמרות עבודה. כמו כן, החליטו האחיות להקצות רק ארבעה ימים לבדיקה ומשימות לחדש את העיצומים, אם לא ייענו, עד יום ג'.

הצעת האחיות קוראת להעמיד את אורך שבוע העבודה שלהן, על פי סיכומי הוועדה הבוחנת את שעות העבודה של העובדים בשירות הציבורי. על פי הצעת האחיות יועמד שבוע העבודה שלהן עתה על 36 שעות (כמו שכבר הסכים האוצר), אך על כל שעה שבועית, שתקוצר במגזר הציבורי, תקוצר מוצית שעה נוספת משבוע העבודה של האחיות.

פרופ' מיכאלי הבהיר, כי הצורך בהבטחת מימון מסוים לכל פתרון שימצא, נועד להבטיח שתוספת התקנים שהושגה תתבטא בפועל על קבלת אחיות נוספות לעבודה ולא על תשלום שעות נוספות וכן כדי למנוע מצב שבו, בשל הקצאת המסגרת התקציבית, ייקצו כל המשאבים לשכר וייוותר מחסור בציוד ותרופות. לדבריו, ארבעת הימים שהקצו האחיות לבדיקה לא יספיקו "אם אכן רוצים לבדוק את הנושא בחיוב" ונראה שבדיקה מדוקדקת של ההצעה תארך יותר משבוע.

פרופ' אקשטיין מבר אילן מועמד ליו"ר מועצת מנהלים של המזרחי

מאת אריה לביא
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

פרופ' שלמה אקשטיין מאוניברסיטת בר אילן, ששימש בעבר יועץ כלכלי לממשלת מכסיקו, הוא המועמד החדש לתפקיד יו"ר מועצת המנהלים של בנק המזרחי. שמו של פרופ' אקשטיין הועלה לתפקיד זה בהתחדש המירוץ על תפקיד יו"ר הבנק, לקראת ישיבת מועצת המנהלים של הבנק, שתתכנס ביום ראשון בשבוע הבא.

עד עתה היו שני מועמדים מרכזיים לתפקיד זה, יצחק יגר — מנכ"ל חברת הבניה משהב שבשליטת מוסדות המפד"ל, שהיה בעבר גם מועמד לתפקיד מנכ"ל הבנק. מועמד אחר הוא חיים גריבי, המכהן כעת בתפקיד יו"ר מועצת המנהלים של בנק המזרחי.

בחוגים פיננסיים הקריבו שכר־תותיהם של שני המועמדים הד־מים. גריבי שואב את כוחו מהמפד"ל, בעוד יגר נהנה מתמיכה במועצת המנהלים של הבנק. בסוף השבוע נערכו דיונים בהם הועלה שמו של פרופ' אקשטיין לתפקיד יו"ר הבנק כמועמד של פשרה, שיהיה מקובל על כל הצדדים.

יצויין שפרופ' אקשטיין צורף למועצת המנהלים של בנק המזרחי רק לאחרונה, ביוזמתו של המנכ"ל החדש של הבנק, משה כץ. עם זאת טרם ירדה האפשרות למינויו של אדם אחר, שאינו כיום חבר מועצת המנהלים של בנק המזרחי. כיום מונה הדירקטוריון של בנק המזרחי 11 איש, אך על פי התקנות של בנק המזרחי ניתן לצרף עוד שני חברים בלא להכניס שינוי בתקנות.

בל"ל, הפועלים והמזרחי יעלו מחר גובה הריבית

דיסקונט והבינלאומי מעלים את שיעורי הריבית כבר מהיום

מאת אריה לביא
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

בנק לאומי, בנק הפועלים ובנק המזרחי מעלים את שיעורי הריבית הדביטורית ממחר, בעוד שבנק דיסקונט והבנק הבינלאומי מקדימים את הבנקים האחרים ומעלים את שיעור הריבית כבר מהיום.

הריבית הדביטורית מועלית על פי יוזמת בנק ישראל בשיעור שנתי של ארבעה אחוז, על בסיס חודשי תועלה הריבית בשליש אחוז. בעקבות כך תגיע הריבית הממוצעת לארבעה אחוזים בחודש. בעקבות ההעלאה תגיע הריבית השנתית ל־19 אחוז לעומת 15 אחוז כיום. הבנקים העלו את שיעור הריבית למפקידים כבר מסוף השבוע שעבר, אך בשיעור נמוך יותר של עד שלושה חצי אחוזים.

יחודש המסחר במניות קופל — נהיגה עצמית

לאחר שדיסקונט וחברת ההשקעות לנדיקו הגיעו להסדר הנוגע לחובות קונצרן התיירות

מאת יהודית שרוני
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

הבורסה תחדש בימים הקרובים את המסחר במניות קופל — נהיגה עצמית, לאחר שבנק דיסקונט וחברת ההשקעות לנדיקו, בעלת השליטה בקופל, העוסקת בהשקעות בבריטניה ובנדל"ן, הגיעו ביניהם להסדר הנוגע לחובות קונצרן התיירות שהסתבך.

נודע כי בנק דיסקונט נאות להסדיר את תביעתו נגד לנדיקו, למימוש ערבות, שניתנה לקופל על סך 3.6 מיליון דולר, והסכמה התחייבה לנדיקו להעביר לדיסקונט 1.2 מיליון דולר, מהם חצי מיליון דולר במזומן.

המסחר במניות קופל — נהיגה עצמית הופסק לפני כשנה, לאחר שקונצרן קופל נקלע לקשיים ולהליכי פירוק. חידוש המסחר על־ידי הבורסה מותנה בסידורים טכניים נוספים. כמו קביעת תוספת המימוש של כתבי האופציה של החברה. הבורסה גם תבדוק אם הדו"חות הכספיים האחרונים, שפרסמה החברה, אכן משקפים את מצבה הכלכלי היום.

את שנת 1985 סיימה קופל — נהיגה עצמית ברווח של 309 אלף דולר, לעומת הפסד של 2 מיליון דולר בשנה הקודמת. החברה צמצמה מאוד את היקף פעילותה העסקית וחלק משמעותי מצי הרכב שלה נמכר. הנהלת לנדיקו מנהלת בימים אלה משא ומתן, למכירת קופל נהיגה עצמית, לידי חברת אבי־קור.

תגובות חריפות על רפורמת הדלק של שר האנרגיה

שחל הציע להקים מערכת שיווק תחרותית לדלקים

ראשי החברות: המשמעות הלאמת משק הדלק

מאת יהודית שרוני
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

פגישת ראשי משרד האנרגיה וראשי חברות הדלק בעניין רפורמה במשק הדלק פוצצה, כאשר שר האנרגיה, משה שחל, הגיש למשתתפים את הצעת המשרד לרפורמה ומיד לאחר מכן פרש מהפגישה. בתגובה, החליטו ראשי חברות הדלק לפרוש גם הם ועקב כך לא קויימה הישיבה.

נודע כי שחל הציע, שחברות הדלק יתחרו ביניהן על מוצרי הדלק המופקים בבתי הזיקוק, על ידי הקמת מערכת שיווק חדשה תחרותית, תוך קביעת מחיר גג למוצרים. כן הציע להקים תשלובת חדשה, המשותפת לתעשיה הפטרוכימית ולבתי הזיקוק, לאפשר לצרכני דלק גדולים לייבא תזקיקים באופן חופשי, להעביר את מלאי החירום של הדלק לניהולה של המדינה ולמזג את חברת פי גלילות ושירותי נפט. שחל גם הורה למנהל הדלק לבטל החל מראשית השנה הבאה את החלוקה הקיימת בין חברות הדלק בתחום יבוא הדלק מחו"ל ומכירתו ללקוחות גדולים והציע לחברות הדלק להגיש תוך חצי שנה הצעה קונקרטית לרכישת חלק מבתי הזיקוק מידי הממשלה.

ראשי חברות הדלק טענו בתגובה כי הצעת שר האנרגיה משמעותה הלאמת משק הדלק. לדבריהם, משרד האנרגיה לא מטפל בבתי הזיקוק, שהם הגוף הלא יעיל, ובמקום להוציא את הממשלה ממשק הדלק, הם גורמים בדיוק לתהליך ההפוך.

מנכ"ל חברת פז, אריה לוי, מסר כי התכנית שהוצגה על ידי שר האנרגיה, אינה שלמה, ואינה ניתנת לביצוע במתכונתה הנוכחית. לדבריו, התכנית מעניקה יתרון בחוד ולא מוצדק לבתי הזיקוק על חברות הדלק. אם מדברים על ליברליזציה, אזי יש לבצעה באופן מלא ולא באופן חלקי. אמיר מקוב, מנכ"ל חברת סונול, מסר בתגובה, כי תכניתו של שר האנרגיה תפגע קשה בחברות הדלק ללא כל הצדקה. מקוב קרא להקמת ועדה ציבורית, שתבחון לעומק אם אכן יש צורך ברפורמה במשק הדלק, ואם כן, באיזו צורה.

המינויים החדשים בהנהלת כור יאושרו בקרוב

מאת יונתן שרמן
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

הוועדה המנהלת של חברת העובדים תתכנס תוך פרק זמן קצר, כדי לאשר את המינויים החדשים בהנהלת "כור".

דיון ראשוני בתכנית הארגון מחדש של הקונצרן נערך בשבוע שעבר ובו נמסרו פרטים על המבנה החדש של הקונצרן המסתדרותי. בתום הדיון הוחלט לדון בעתיד בתוכנית המימוש של הקונצרן וכן גם לאשר את המינויים החדשים להנהלת "כור". אין בסמכותה של הוועדה המנהלת של חברת העובדים לבקר את המבנה הארגוני של "כור" וכל שנדרש ממנה בהקשר של תוכנית הארגון מחדש הוא אישור צירוף החברים החדשים להנהלת הקונצרן.

דני רוזוליו, מזכיר חברת העובדים, מסר ל"הארץ" אמש, כי שמותיהם של חברי ההנהלה החדשים של "כור" יובאו בקרוב לאישור פורמלי של הוועדה המנהלת וכי הוא סבור כי אישור זה אכן יינתן.

יעקבי: יש להפעיל הרפורמה במסים החל מינואר '87

מאת צבי זרחיה
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

שר הכלכלה והתכנון, גד יעקבי, אמר, כי יש להפעיל את הרפורמה במסים החל מה־1 לינואר '87. על הרפורמה להתבסס על הורדת שיעורי מס ההכנסה והרחבת בסיס המס על ידי ביטול חלק מהפטורים. הפעלת רפורמה במס עשויה, לדעתו, גם להקטין את עלויות העבודה, לשפר את כושר התחרות של המשק, להגדיל תפוקה ותעסוקה ולעודד תשלום מס אמת.

השר יעקבי סבור כי "דחיית הפעלתה של הרפורמה היא משגה כבד, שכן היא תנאי יסודי לצמיחת המשק ולהגדלת התפוקה".

שר התקשורת אמנון רובינשטיין אמר כי כבר עכשיו ניתן להתחיל בביצוע הרפורמה במערכת המיסוי. הוא אמר ל"הארץ", כי הוא מצדד בצמצום פטורים ממס ובהורדה של שיעורי המס.

brother המבחר הגדול ביותר של מדפסות מניפה ומטריצה

...אחת מהן בוודאי תתאים לך!

מדפסת מניפה
HR-15XL... הפופולרית
המדפסת הפופולרית ביותר בסדרת מדפסות המניפה HR. שילוב של מהירות הדפסה (CPS 18) עם ביצועים המאפיינים מדפסות יקרות בהרבה, כגון: הדפסה בשני צבעים (עם סרט אחוד), הדפסת קו תחתון, הדפסה בצללית, המתקן האוטומטי של והמספר־יער־אן, אפשרות לחבר מזין לנייר רציף (TF-60) או מזין לנייר בודד (CF-50); הדפסה עד 165 טור; רוחב נייר - עד "13.5. ממשק מקבילי או טוריאלי.

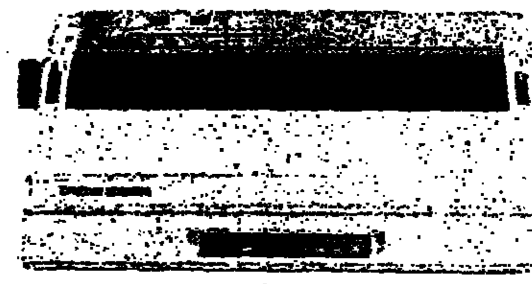

מדפסת מניפה HR-25XL רחבה
גולת הכותרת בסדרת HR, HR 25 XL, הינה להלן מעט מהתכונות המצדיקות כינוי זה: מהירות הדפסה של CPS 25. שתי יציאות סטנדרטיות טורי ומקבילי. זיכרון (BUFFER) של 7K, (ניתן להרחבה עד 23K). למדפסת 132-198 טורים; רוחב נייר להדפסה "165 אפשרות להדפסת מקור + העתקים. ניתן לחבר למדפסת מזין נייר רציף (TF-300) או מזין לנייר בודד (CF-300), מהירות הזנת הנייר 10 ס"מ בשניה. סרט הדפסה עם 3 דרגות הדפסה (200,000 סימנים) / סרט (חד פעמי).

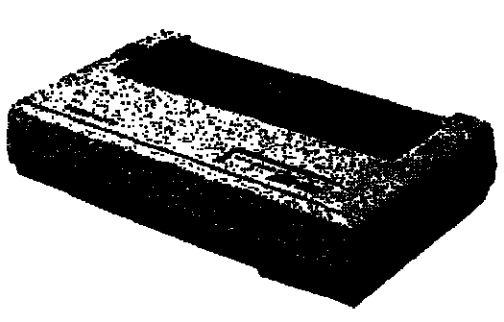

מדפסת מטריצה אישית
דגם 1109 — קומפקטית
המדפסת אידאלית למחשב האישי מכל סוג שהוא, כולל מחשבי IBM-PC, APPLE וכו' ביצועי המדפסת: ראש הדפסה בעל 9 סיכות. מהירות הדפסה 100 CPS. הדפסה שקטה. הדפסה גרפית באיכות גבוהה. תקשורת טורית ומקבילית. הדפסת אותיות מוקטנות 132 טור. הדפסת אות סטנדרטית 80 טור. הדפסת אות מורחבת 40-66 טור. אפשרות חיבור טרקטור לנייר רציף PF 50 כולל מכסה אקוסטי.

מזיני נייר בודד
לדגמי M1409, M1509

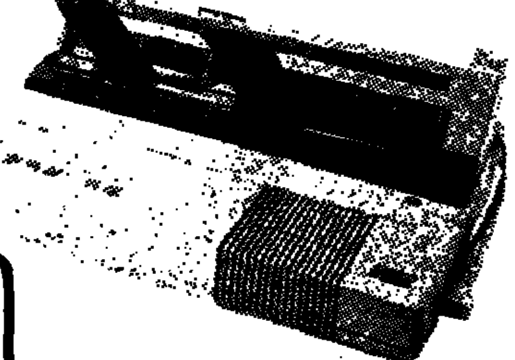

SF 30 מזין נייר בודד ל־M-1409. SF 40 מזין נייר בודד ל־M-1509.

מדפסת מטריצה רחבה ומהירה דגם 1509
מהירות הדפסה CPS 180. מהירות הדפסה ב־NLQ ‏CPS 46. 132 טור, BUFFER 3K, אפשרות הגדלה עד 19K. 96 סימנים, 43 סימנים בינלאומיים + עברית. ממשקים: מקבילי וטורי. טרקטור ומתקן להזנת נייר קדמי בגוף המכונה. ניתן להוסיף מתקן להזנת ניירות בודדים. קומפקטית ושקטה. פחות מ־55 dB, עיצוב יפה וחדשני. תואם מלא IBM-EPSON FX-100. אפשרות לחבר את המדפסת למחשבי IBM 43XX, IBM 34, 36/38 (TWINAX). כרטיס NLQ 100/200 ליצירת סוגי כתב נוספים.

מדפסת מטריצה מהירה דגם 1409
מהירות הדפסה CPS 180. מהירות הדפסה ב־NLQ — CPS 46. 110 טור, BUFFER 3K, אפשרות הגדלה עד 19K. 96 סימנים, 43 סימנים בינלאומיים + עברית. ממשקים: מקבילי וטורי. טרקטור ומתקן להזנת נייר קדמי בגוף המכונה. ניתן להוסיף מתקן להזנת ניירות בודדים. קומפקטית ושקטה. פחות מ־55 dB, עיצוב יפה וחדשני. תאימות מלאה IBM-EPSON FX-100. אפשרות לחבר את המדפסת למחשבי IBM 43XX, IBM 34/ו־36/38 (TWINAX). כרטיס NLQ 100/200 ליצירת סוגי כתב נוספים.

TWINRITER 5'
בעלת שני ראשי הדפסה
שילוב אוטומטי של הדפסת איכות במניפה והדפסת סיכות (מטריצה) במהירות עד CPS 140

אידיאלית לעורכי דין, רואי חשבונות וכו'

ראש המניפה (DAISY WHEEL) הדפסת איכות באמצעות ראש המניפה מעניקה תדמית יוקרתית לעסקך. אחד מ־30 סוגי כתב בלועזית, 4 סוגי כתב בעברית (כולל מניפה דו־לשונית). סימנים מיוחדים (לפי טבלת 8 ביט של IBM, למשל), שאינם במצא בראש המניפה, ניתן לייצר באמצעות ראש הסיכות תוך הדפסת השורה, בכתב איכות מהמה לכתב שבמניפה.

ראש סיכות (DOT MATRIX) הדפסה במהירות של CPS 140 ובאיכות עיבוד נתונים, טיוטות או ביצוע הדפסה גראפית. אפשרות ל־6 סוגי צפיפויות שונים, להדפסת מטריצה איכותית וברורה, המאפשרת השגת טבלאות חדות וברורות.
ההחלפה בין הדפסת מטריצה להדפסת מניפה אפשרית הן באמצעות התוכנה והן באמצעות לחצן מכני שע"ג המדפסת.

● התחברות למרבית המחשבים בשוק, כולל IBM PC ותואמים.
● חלק מן הדגמים מתחברים ל־IBM 43XX ול־IBM S 34/36/38 (COAX) (TWINAX)
● 10 סוגי כתב שונים בעיצוב מרהיב לכל סוגי מדפסות המטריצה.

● IBM PC סימן רשום של INTERNATIONAL BUSINESS MACHINES CORP.
● FX 100 + סימן רשום של SEIKO EPSON CORPORATION

מחירים החל מ־595 ש"ח
לא כולל מע"מ

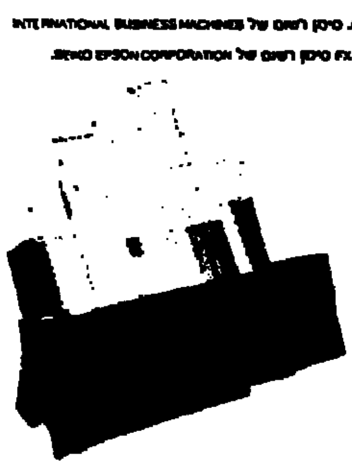

מזין לנייר בודד SF-200
ניתן להוסיף מזין לנייר בודד SF200 (לנייר B4) - עד לרוחב 384 מ"מ. או מזין לנייר בודד SF-50 (לנייר A4); רוחב נייר - עד 120 ס"מ.

24 סיכות בראש ההדפסה; 4 סוגי כתב שונים - לכתיבת איכות (L.Q.) ולהדפסת עיבוד נתונים; הנדסת אנוש מעולה ומעבר מסוג כתב לשמשהו בלחיצת כפתור; הדפסה במהירות CPS 160; הדפסת איכות למכתבים במהירות CPS 96 (צפיפות 12) CPS 80 (צפיפות 10) רוחב הדפסה 136-172 טור; "חיתוך נייר כ־2.5 ס"מ לפני שורת הדפסה ראשונה; הדפסה שקטה ונעימה. תאימות מלאה ל־IBM PC, APPLE, תואמיהם וכו'. ניתן לחבר את המדפסת למחשבי IBM 43XX (COAX) ול־IBM 34/ 36/38 (TWINAX).

דגם 2024 —
מדפסת מטריצה מהירה באיכות מושלמת
BROTHER 2024 היא עדות נוספת לעליונות הטכנולוגית של BROTHER. נסיון של יותר מ־15 שנה בפיתוח וייצור מדפסות מגיעים לשיאם במדפסת BROTHER 2024.

brother
העתיד בקצה אצבעותיך

נציגים בלעדיים: אמפיסל ישראל בע"מ בית אמפיסל רח' אפעל 3 קרית אריה פ"ת 49511 טל. 03-9225921
סניף ת"א ואולם תצוגה: המלך ג'ורג' 62 ת"א טל. 03-287102
סניף חיפה ואולם תצוגה: הבנקים 16 פינת המגינים חיפה. 04-523812
סניף באר־שבע ואולם תצוגה: פסג' אוניקו טל. 057-38833
ניתן להשיג את מדפסות BROTHER אצל כל משווקי IBM PC ומחשבים עסקיים אחרים

ספורט

בעריכת יחיאל ארזי

מי אם לא ברצלונה

מן היציע

מאת מיכאל קרנון

כאשר ראיתי שלשום בטלוויזיה את נשיא הוועד האולימפי הבינלאומי, חואן אנטוניו סמראנץ', פותח בלהט בחגיגת קודש את המעטפה בה הוטמן הפתק ועליו שם העיר שנבחרה [illegible]

[illegible] בשטח. וזה הבל גדול.

תמיד קיימת הסכנה, שמאחורי הגב תיעשה עיסקה, וברגע האחרון תיבחר עיר אחרת. משום כך היו המארחים שלנו, במשרדי הוועדה המארגנת של מישחקי 1992 במונז'ואיק (הר היהודים), זהירים בדבריהם. אבל החיוך של הרוברים הסגיר את האמת. הם בנו על כך שמר סמאראנץ' הוא קטלני, וכי יטיל את כל כובד משקלו כדי לסייע להם. איזו מדינה קטנה — ובוועד האולימפי הבינלאומי יש גם הרבה מדינות כאלה — לא תצביע בעד עירו וארצו של הנשיא?

אישית, יש לי הרבה סימני שאלה, אם ברצלונה היא באמת העיר המתאימה לארח את מישחקי הקיץ בעוד שש שנים. אבל לפחות מבחינה אחת היא ראויה לזה, כי ברצלונה מבקשת מאז 1924 לארח את המישחקים האולימפיים.

אכזבה נוספת היתה מכת מוות לאנשים הרבים של עיר זו, שיעשו בוודאי כמיטב יכולתם כדי להפוך את המישחקים לחגיגה אמיתית.

שמתם לב מי יארח את מישחקי החורף ? אלברוויל. עיירה השוכנת באלפים הצרפתיים. מיקרה ? בהחלט לא. פשוט פיצוי לצרפתים שהאמינו, כי פאריס תזכה לארח את מישחקי הקיץ.

שהרי כבר אמרנו — הכל הצגה ולא יותר.

טבלת הליגה הלאומית

קבוצה	משח'	נצ'	תיקו	הפ'	שערים	נק'
1. מכבי חיפה (5)	4	3	—	1	3—6	9
[illegible] (6)	4	2	2	—	5—8	8
[illegible]	[illegible]	2	2	—	2—4	8
[illegible]	[illegible]	2	1	1	4—9	7
[illegible]	[illegible]	2	1	1	3—7	7
[illegible]	[illegible]	2	1	1	2—5	7
[illegible]	[illegible]	2	1	1	4—5	7
[illegible]	[illegible]	1	3	—	4—5	6
[illegible]	[illegible]	2	—	2	7—6	6
[illegible]	[illegible]	1	2	1	2—2	5
[illegible]	[illegible]	1	2	1	6—4	5
[illegible]	[illegible]	—	3	1	3—2	3
[illegible]	[illegible]	—	3	1	3—2	3
[illegible]	[illegible]	—	2	2	6—2	2
[illegible]	[illegible]	—	1	3	5—2	1
[illegible]	[illegible]	—	—	4	12—2	0

[illegible]יקום הקבוצות במחזור הקודם)

אחרי חמישה מחזורים, מהפך בפיסגה ומוביל חדש: מכבי חיפה

מכבי ת"א הגיש שי כפול לכפר־סבא

דניאל בריילובסקי מבקיע מהנקודה הלבנה, כדי להעלות את מכבי חיפה לפיסגה, אחרי ניצחון 3—1 על בית"ר ת"א. (צילום: מימל)

נכנע 2—1 בבלומפילד בעקבות שני מישגים של גינצבורג וכהן

מאת דרור מגר

זוכרים את השער האומלל, שספגה נבחרת ישראל בטורניר הקדם עולמי בירוזילאנד, באשמת אבי כהן ובוני גינצבורג? אז היה מחיר של המחדל שער אחד בלבד. אתמול גרם הצמד הזה לשני שערים, כל אחד לחוד — שערים שאותם הגדיר מאמנם שמעון שנהר "לא הגיוניים".

המגוחך מן השניים היה השער השני. בדקה ה־42: כדור מתמי הרחוק מהגנת כפר־סבא אל העבר השני. גינצבורג יצא באין מפריע משערו למרחק 20 מטר, כשהכדור ברגלו. במקום להרחיקו או למסור במדויק, לקח סיכון ועבר את מאיר נוהר המסתכן. הכדור עדיין אצל גינצבורג, שיכול היה להרחיקו, אך במקום זאת מסר אותו ליצחק מימוני. הזולד הכפר־סבאי הודה על המתנה ושלח את הכדור מ־30 מטר אל השער החשוף, כשגינצבורג מטייל לו הרחק משם. וכך נקבע 0—2 משמעותי. מול הגנה סגורה ולוחמת של כפר־סבא לא הצליח מכבי להשוות עד לסיום.

כפי שאמר נסים בכר, מאמן כפר־סבא, מול מכבי צריך לשחק מגה. אך כפר־סבא, בכל פעם שחילצה כדור, ידעה לשחק שקט ובמדויק כדי לנצל בכל האפשר התקפות מתפרצות.

תל־אביב, שלה חוליית קישור חזקה, אכן החזיקה בכדור, אך העבירה אותו לרוב לרוחב המגרש, כאשר רק שני מצבים מסוכנים התהוו ליד שער כפר־סבא, כששוזד מכבס הגביה לדריקס וזה נגח לשער.

בדקה ה־30 הגיע הכדור אל אבי כהן ליד רחבת שער. הבלם המנוסה שגה ואיבד אותו ליצחק מימוני, שמסר לאחור. הכדור הוחזר קדימה ואלי יאני המשיך בנגיחה פנימה וקבע 1—0 מפתיע, אשר הדהים את בלומפילד. על השער השני כבר כתבתי, וכך נסתיימה המחצית הראשונה ביתרון כפר־סבאי משכנע, בניגוד כה משווע לתחזיות שקדמו למישגש.

מכבי נזקק לשינוי: קרמר ולולו יצאו. קרייס הוצב מגן ימני, ואוזלאי ונתן — בקישור. מכבי החל לתקוף יותר ויותר ושער כפר־סבא נמצא בסכנה כמעט מתמדת, אך יכולת נפלאה של שוערה אדיר שמיר, כביזוף המצמות של תל־אביב, מנעו שערים. מכבי ניהל מישחק מסירות נאה בין כל קשריו, והפעם עם גיסינות תקיפה שבאו בדרך כלל דרך מרכז השדה במקום מן האגפים. אבל הגנת כפר־סבא לוחמה היטב והצליחה לסכל את כל ניסיונות מכבי להבקיע, פרט לדקה ה־70, כאשר אלה נתן קיבל כדור משמאל ומסר למרכז אל משה גריאני, וזה שלח מ־15 מטר כדור נהדר אל הפינה השמאלית הגבוהה של השער. 2—1. המישחק נעשה מתוח ומעניין יותר, כשמכבי תוקף בחמת זעם, אך כפר־סבא לא ויתרה עד לסיום.

הפועל כפר־סבא — מכבי תל־אביב 2—1 (2—0)

השערים לכפר־סבא: אלי יאני (30), יצחק מימוני (42). השער לתל־אביב: משה גריאני (70).

★ המצטיין: אדיר שמיר.

● הפועל כפר־סבא: שמיר, אידינגר, סימון, א. בן־חיים (ת. בן־חיים), איינשטיין, גרמיש, מרגן, יאני, מימוני, נוהר, ספורטה, רביבו. המאמן: ניסים בכר.

● מכבי תל־אביב: גינצבורג, קרמר (קרייס), א. כהן, שמעונוב, אוזלאי, לולו (נתן), מ. כהן, גריאני, סבק, מבנס, דריקס. המאמן: שמעון שנהר.

שפט צבי שריר, 12,000 צופים באיצטדיון בלומפילד ביפו.

שני המבקיעים של כפר־סבא נגד מכבי תל־אביב בבלומפילד, יצחק מימוני (מימין) ואלי יאני. (צילום: עוזי קרן).

ביבנה: 10 [illegible]ם ונקודה

מאת עמי הרמן

במסיבת העיתונאים בסיום המישחק ביבנה שמעתי את דוד שוייצר מביע שביעות רצון מהישג קבוצתו, ואילו מאמן מכבי יבנה, משה מאירי, לא היה מרוצה. מדוע כיצד יכול מאמן האלופה להיות מרוצה מנקודה אחת ביבנה, עם מאזן של שלוש נקודות בלבד בארבעה מישחקים, ואילו מאמן יבנה אינו מרוצה — למרות שקבוצתו פגשה העונה בכל קבוצות הצמרת מהשנה שעברה.

אבל מי שהיה במיגרש לבטח מבין, מדוע שוייצר מרוצה. קבוצת הפועל תל אביב שיחקה ביבנה, לדברי שוייצר, בצורה טובה וביקשה לצבור את מלוא שלוש הנקודות. אך כדי לנצח היה עליה לשחק קצת יותר טוב, קצת יותר מאורגן וגם להבקיע שערים. כנראה שבשלב זה מרוצים בהפועל תל אביב גם כשלא מפסידים.

לעומת זאת, ביבנה מאוכזבים. הקבוצה מתפקדת בצורה טובה, אך חסרה מחוץ התקפה יעילה, ולכן אין פלא ששחקניה לא הצליחו להבקיע את השוער אריה אלטר. לאורך 90 הדקות גילו שחקני יבנה עדיפות, היו ראשונים כמעט לכל כדור ותימו לתקוף שוב ושוב. אך מול אלטר היציב, ועם שני בלמים כמו יעקב אקוחיין ויוסי זאנה, קשה להבקיע את הגנת הפועל. גם הלוחצים תל אביב לא הצליחו לעשות מאומה מול הגנת יבנה, בראשותו של הבלם ראובן אלקבץ, שניקה את כל המחוז של היריב. במצב זה, כשההגנות נתנו את הטון, ראינו מעט מאד אירועים ליד שני השערים. יבנה היתה אמנם טובה יותר והשיגה שמונה קרנות, לעומת אחת, אך לא יותר מזה. גם מישחת הרשא ביבנה השתפר עד לבלי הכר, כך שלא יכולים להיות לשחקנים שום תירוצים.

המישחק היה חריף ולעתים גם נוקשה, כך שהשופט שיינר נאלץ לשלוף שלוש פעמים את הכרטיס הצהוב לעברם של יהודה עמר ודמי הרמה מהפועל, וחיים אוזלאי מיבנה. בדקה האחרונה שלף שיינר פעמיים את הכרטיס האדום לעברם של מזרחי לאנג מהפועל ומאיר בן שמעון מיבנה, שלא שלטו ברוחם והחליפו מהלומות.

מכבי יבנה — הפועל תל אביב 0—0

★ המצטיין: ראובן אלקבץ.

● מכבי יבנה: לסגר, פרץ (חלפון), אלקבץ, סלומון, אוזלאי, אלעזה, בן־שמעון, יעקב לוי (בוארון), אוסמו, ועקנין. המאמן: משה מאירי.

● הפועל תל אביב: אלטר, שוקרון, אקוחיין, זאנה, מוטי מול, עמר, הרמה, סיני, דאנו, לנגרא, כרשטורית (לינהרט). המאמן: דוד שוייצר. שפט יעקב שיינר, 1500 צופים ביבנה.

מלמיליאן לא הספיק

מאת שמואל קליגר

נכון, אורי מלמיליאן, אתה צודק. לא מתאים לבית"ר ירושלים לשחק בבלומפילד. צריכים לחזור לימק"א בירושלים. אחרי תצוגה כושלת כזו מול שמשון (רק 1—1) הגיע באמת הזמן לחזור הביתה. גם מאיתנו נסלחם את הישנים לחזור לבלומפילד.

התפאורה ביציעים היתה מושלמת. יותר מרבבה צופים מריעים, מרעישים עולמות. כדורגלני בית"ר ירושלים באדרת חדשה: תכולה לבנה רעשא מודיק: חגיגה לעיניים. טבעת־אדם מסביב כאילו מגלה: הכדורגל טרם פשט רגל בבלומפילד.

אורי מלמיליאן כמו לא שייך לכאן, למיגרש הזה, לאווירה הזו, אולי גם לא לקבוצה הזו. טוענת לאליפות? מתי לקחה קבוצה כלשהי אליפות בזכות שחקן בודד, גדול ככל שיהיה? אורי היה באמת גדול. מסירה שלו היתה מסירה, וכל בעיטה לשער — עם כל הלב. פעם אחת (17) זה הספיק לשער, כשבשמאלו הבקיע את השוער הולש חוד, שראה כיצד פוגע הכדור בקורה לפני שחזר לשער.

בבית"ר צד את העין גם הצעיר גבה הקומה אופיר שמואל, שחקן קישור מצוין, היודע להניע התקפות וגם לבנותן. אבל היותר היו צל של עצמם, חסרי נשמה, ללא רוח קרב.

השמשונים ידעו לנצל אוירות נכאים זו של יריביהם, ובעמדת פיגור שינסו מתניים למיתקפת נגד. רמז ראות לבאות נתן גדעון דמתי, שבמירוצו הבלתי נילאה כאילו חידש את עלומיו. כך, למשל, אחת דמתי בפריצה סוחפת (39), כשעבר על־פני השוער מזרחי, אך מול שער ריק בעט לקורה.

המחצית השניה היתה חלשה מקודמתה. הכל ציפו למישחק המרכזי. אבינועם עובדיה הפעלתן הבין את הרמז. זה התחיל בבעיטה של ברדה (68) לגופו של השוער מזרחי, הריבאונד מצא את עובדיה בעמדה קצרצר עם הרשת החשופה ומשם הדרוק ל־1—1 היה בלתי משמעותי.

בית"ר ירושלים — שמשון 1—1 (0—1)

השער לבית"ר: אורי מלמיליאן (17), השער לשמשון: אבינועם עובדיה (68).

★ המצטיין: אורי מלמיליאן.

● בית"ר ירושלים: מזרחי, אבי כהן, אשש (קודש), אוזלאי, נוימני, אופיר שמואל, שווין (בהגלה), מלכה, מלמיליאן, גולדו, אוחנה. המאמן: דרור קשטן.

● שמשון תל אביב: הוד, רוורי (מלכה), ברדה, אורי כהן, יפתח הלוי, עובדיה, מזרחי, ארביב, יגאל הלל, שוקרון (נייתן), דמתי. המאמן: יעקב גרונדמן.

שפט חיים ליפקוביץ', 12 אלף צופים בבלומפילד.

בריילובסקי פרע עוד שטר

מאת אברהם ציבין

דניאל בריילובסקי פרע אתמול שטר נוסף. הכדורגלן היהודי־ארגנטיני של מכבי חיפה הלהיב בכמה מיבצעים, שבאחד מהם כידרר לעבר שער בית"ר תל־אביב, חלף על פני שלושה מגינים, לפני שהוכשל בתוך הרחבה. הוא עצמו בעט את כדור ה־11 מטר, כדי להוליך את קבוצתו ליתרון 2—1, שסלל לאחר מכן את הדרך לניצחון.

בריילובסקי מתחיל לגלות בהדרגה את כישוריו האמיתיים, ולתרום לקבוצתו החדשה, שזוהרה אתמול למקום הראשון בטבלה הלאומית. אולם לא רק בריילובסקי היה מגורמי הניצחון. כשער טוב גילה המגן הצעיר ניר קלינגר, שהציג אתמול את מישחקו הטוב ביותר במדי חיפה. גם לברוך ממן ולשוער אבי רן היו דקות טובות, היו אצל היריבים גם נקודות חולשה. משה סלקטר עדיין בכושר ירוד, וגם זאהי ארמלי רחוק מכושרו הטוב.

מבית"ר תל אביב היה מקום לצפות להרבה יותר. הבית"רים מסגרים להימה, אבל ללא ריזוק או הבדקות, והגנתם היתה אתמול חורית. קשה לציין מישהו במיוחד, למרות שנסים כהן ניסה לעשות משהו ודוד לביא סיכן את שער חיפה.

חיפה פתחה בתנופה ובדקה השביעית הוליכה 1—0. בריילובסקי שלח קריצה את המגן ניר קלינגר, הלה פרץ לעבר הרחבה ובעט כדור שפגע ברגלו של ברוך ידיד והחדיר פנימה.

כשמתמודדים פעמים רבות, אין פלא שדווקא מהעבר השני מבקע שער. זה קרה בדקה ה־42: הבית"רים רחמים עמרן בעט אלכסונית משמאל, אבי רן הודף בקושי לקרן; בעיטת הקרן נהדפה שוב לרגלי עמרן, שהגביה מהאגף ודוד לביא נגח והשווה ל־1—1.

בדקה ה־67 זכה בריילובסקי לגל של תשואות, אחרי המיבצע המלהיב שהביא לבעיטת 11 המטר. בדקה ה־73 ניתנה לבית"ר הזדמנות להשיג שיוויון, כאשר נסים כהן הוכשל על ידי אבי רן בתוך הרחבה. רוני צמח בעט חלש את כדור ה־11, והשוער רן הדף בזריזות. וכשכל שחקני בית"ר עשו מאמץ אחרון להשיג שיוויון, הובקע שער שלישי בעבר השני: בדקה ה־88 פרץ עופר מזרחי ומסר לממן, זה המשיך לארמלי, שלא התקשה לבעוט מקרוב פנימה.

מכבי חיפה — בית"ר תל אביב 3—1 (1—1)

השערים למכבי חיפה: ניר קלינגר (7), דניאל בריילובסקי (67, בבעיטת 11 מטר), זאהי ארמלי (88). השער לבית"ר תל אביב: דוד לביא (42).

★ המצטיין: ניר קלינגר.

● מכבי חיפה: רן, אהרוני, אוסמו, א. כהן, קלינגר, רוזנטל, אבו קרט, ממן, בריילובסקי, ארמלי, סלקטר (מזרחי). המאמן: שלמה שרף.

● בית"ר תל אביב: גרבי, ברנתן, צמח, ידידי, י. כהן (אבו צור), מזרחי, ב. כהן, יחזקאל, עמרן, לביא, תורס (קצב). המאמן: אריה רדלר.

שפט עובדיה צבי, 5000 צופים באיצטדיון העירוני בקרית אליעזר בחיפה.

באר־שבע: אפשר גם בלי מאמן

מאת חנן פארי

איך שהגלגל מסתובב. בשבת שעברה, צמחה נתניה בפני ניצחון, אך בדקות הסיום — נבבעה לשער שיוויון של מכבי יפו. אתמול סייע [illegible] דווקא לנתניה, [illegible] לנה בטלזי המישחק מהפסד ביתי צורב בשער שיוויון מעורר מחלוקת שכבשה בדקה ה־84 נגד הפועל באר שבע.

פיטורי המאמן ניגו בריגינ, ניהול אימוני הקבוצה בשבוע שעבר בידי השחקנים, ולבסוף צירופו ברגע האחרון של מאמן הנוער דרור בר־נור — כל אלה העמידו בספק את יכולתה של באר שבע להתמודד בכוחות שווים בנתניה.

דקות הפתיחה לא בישרו טובות לאורחים מהנגב. כבר בדקה ה־5 קיבל שמעון פרץ מסירה, חמק משומרו האישי, ובעט לחוץ. כעבור 12 דקות חיקה אותו מסיקה, שקיבל מסירה קצרה מחלפון ובעט, אך החטיא.

באר שבע, בהתקפה מסודרת ראשונה, הצליחה לעלות ליתרון מפתיע. בדקה ה־18 העביר אלי וייצמן כדור רוחב מימין, שהפתיע את שמעון מבחם. זה ניסה להרחיק, אך לרוע מזלו החזיר את הכדור לרחבתו ובין מגיני נתניה בעט יוסי שושני לרשת.

נתניה תקפה בחמת זעם את שערו של זכוביצקי. מישחקה התבסס על חוליית קישור מתוגברת, שהחזיקה אמנם יותר בכדור, אך לא הצליחה להפעיל ביעילות את החלוצים. צמד החלוצים רוני לוי ופרץ מצאו עצמם בודדים מול הגנה מתוגברת של באר שבע, ובה 5—6 שחקנים. שלום תקוה, שחזר לאחר פציעה, תופקד בקישור, אך ניכר כי עליו לשחק בזהר. בקרב האורחים בלט קשר צעיר (17) והוותק, מאיר צרפתי, שאשתקד השאל לבית"ר באר שבע ואתמול עשה עבודה טובה במרכז המגרש, לא אחת נאלצו קשרי נתניה, חלפון ומסיקה, להתמסר בהולמתנו, כדי לבלום אותו.

במחצית השניה התאמנו ימשו יוסי הכהות ובאר שבע הצליחה להחזיק יותר בכדור. 6 דקות מן הסיום הגביה המגן מחלוף משמאל, רוני לוי נגח בתוך הרחבה, הכדור החזק פגע בחיים מסיקה, שינה את כיוונו והדר פנימה, לקול מחאות הבאר־שבעים שטענו לנגיעת יד של מסיקה לפני כיבוש השער.

מכבי נתניה — הפועל באר־שבע 1—1 (0—1)

השער לנתניה: חיים מסיקה (84). השער לבאר שבע: יוסי שושני (18).

[illegible]

★ המצטיין: מאיר צרפתי.

● מכבי נתניה: תביב, שמעון מבחם, בר, חסן, מחלוף, חלפון, מסיקה, גבאי (בוארון), תקוה, שמעון פרץ (יגאל מבחם), רוני לוי. המאמן: זאב זלצר.

● הפועל באר שבע: זכוביצקי, בן־חמו, דוידי, אילות, גונן, עוזן (סולסן), צרפתי, שרשני, מוטי רן (חיון), יובל אוחנה, אלי וייצמן. המאמן: דרור ברנור.

שפט: אריה פרוסט, 3500 צופים באיצטדיון סובוטן בנתניה.

בית"ר נתניה: כך אין שום סיכוי

מאת אפרים יונתי

ככל הנראה החליט בית"ר נתניה להיות "השה המובל לטבח" של הליגה הלאומית. הדבר "ימשך אם לא ייעשה מיד ניתוח עמוק במערכי הקבוצה, ואם לא תשתנה הגישה האיוולית והשלילית אל מישחק הכדורגל.

כל מה שעשו אתמול הבית"רים היו בסך הכל שתי גיחות מסוכנות לשער ההדובים, שבאחת מהן אף הבקיעו שער. למן הבקעה הראשונה התייצבו בבנקר, הזלו לבזבז זמן והתמקמו בעיקר על המול, כאשר מטרתם היחידה להפריע ליריביהם לשחק. מנגד לחצו בני יהודה על הרחבה בצורה אגרסיבית מאד, ואילולא החמצות רבות והצלות של השוער לביא, שהיה קרן אור יחידה בקבוצתו, היתה התוצאה כפולה ומכופלת. הכוח המבקיע של בני יהודה היה הקשר אייל חיים. עוזר לידו רמי לוי ואבינעם מליחי. אחרי בעיטה של אייל חיים וניקוי מצוין של לביא התפתח מישחק חתול ועכבר, כשהנתנייתים מצליחים להעביר איכשהו את הזמן בלא לספוג שער. כל זאת עד לדקה ה־41, בה מסר מישל דיין כדור רוחב ואייל חיים הגיח ראשון ומקרוב קבע 1—0. הנתנייתים טענו לנבדל (שלא היה) אך אשכנזי הרחיק אותם מעליו בהולמתיות.

המחצית השניה היתה כמו העתק של קודמתה. שוב התקפות של בני יהודה ובדקה ה־52 כבר 2—0. דיין הרים כדור לרחבה, מליחי נגח ובית"ר. המשך של שירזי הטיסה את הכדור לרשת. רק עכשיו ניסו הבית"רים להגיב בהתקפות מתפרצות ובדקה ה־71 צימצם קידט בגיחה נפלאה לאחר הגבהה של פוגל. בני יהודה לא ויתרו והמשיכו בלחצם ובדקה ה־87 הדביק מישל דיין כדור בקורה; קוסטיקה, במספרת לאחור, החזיר את הכדור לרחבת החמש, אייל חיים בעט והכדור שב נהדף לבן־טובים, ששלח רגל ארוכה והסיט את הכדור לשער.

בני יהודה — בית"ר נתניה 3—1 (1—0)

השערים לבני יהודה: אייל חיים (41), חזי שירזי (52), אהוד בן־טובים (87). השער לבית"ר נתניה: שלמה קידט (71).

★ המצטיין: אייל חיים.

● בני יהודה: אסייג, סלמן, רוזנטל, סגל, שיעבי, לוי, א. חיים, דיין, מליחי, שירזי (קוסטיקה), גורדנה (בן־טובים). המאמן: יצחק שניאור.

● בית"ר נתניה: לביא, ששי, פרוסי (טוביאנה), יוסי יונה (שטולברג), קידט, איצקוביץ, בניש, תשובה, חיים לוי, פרץ, פוגל. המאמן: אלון שרייר.

שפט משה אשכנזי, 2000 צופים בשכונת התקווה.

הלקח של לוד: קשה לנצח כשהמטרה לא להפסיד

מאת אהרון שמולביץ

הפועל לוד בא לפתח־תקוה כדי לא להפסיד, ולכן ניתן היה להבין את דמעת האבל ששררה בחדר ההלבשה בתום המישחק, ואת גודל התסכול, לאחר שבמרבית שלבי המישחק היתה זו דווקא לוד שליטה תקפה.

תחילת המשחק בימאה הססנות במערכי הפועל לוד, שביססה את מישחקה יותר על הגנה והתעיתה את שרביט ורפי שמואל בודדים בחוד ההתקפה.

פתח־תקוה גילתה בשלב זה של המישחק יוזמה תקיפה יותר, אך שמירה הדוקה של קאמאשווילי על בגלייבטר ושל אורי בנודים על דורון רבינון הוציאה את העוקץ מהתקפת פתח־תקוה.

לאחר הפתיחה יצאה לוד יותר ויותר להתקפות נגד והחלה לסכן את שער פתח־תקוה. שרביט המהיר פרץ מהאגף השמאלי והתעיד את מגינו מאמור, אך לא היה מי שיעזור לו בדחיקת כדורי הרוחב ששלח לשער.

מנגד ניהלה פתח־תקוה מישחק מסירות שגבה עין, אך לא תכליתי. אייל בגלייבטר ניסה את התקפתו, אך שלח בחרי עופק, שנבלמו על ידי הגנה צפופה של לוד, ולא ניסה לפתוח את המישחק לאגפים. היחיד שנגע יפה על המגרש היה אלישע לוי. לקראת סיום המחצית הספיק דורון רבינון להוציא ממצב טוב.

המחצית השניה נפתחה בהתקפות לוד על שער פתח־תקוה, אך ללא תוצאה. ניסיונות הזרים הנבנים של שרביט ורפי שמואל הסתיימו בבעיטה טובה שתסכן את השער. ואז באה הדקה ה־69, כאשר באחת מפריצותיה הבודדות הצליחה פתח־תקוה לנצל בעיטת עונשין, שנפסקה בסמוך לקו רחבת ה־16. אייל בגלייבטר, המומחה לבעיטות אלה, העלה כדור מדויק לרחבת החמש, רפי כהן נגח בחזקה את הכדור לפינה הימנית של שער לוד וקבע בזה את תוצאת המישחק.

מרגע זה הגבירה לוד את לחצה, אך לבד מהחמצות חוזרות ונשנות לא היתה אפילו בעיטה אחת שסיכנה את שער פתח־תקוה.

מכבי פתח תקוה — הפועל לוד 1—0 (0—0)

השער: רפי כהן (69).

★ המצטיין: אייל בגלייבטר.

● מכבי פתח תקוה: עופר סביאן, באן, נוריאל, פרטלבי, אוחנה, מאיר כהן, בגלייבטר, רבינון, אליאסמר, רפי כהן, אלישע לוי. המאמן: ליאון קונסטנטינובסקי.

● הפועל לוד: יעקב בנדיט, יצחק בנודים, אורי בנודים, נעמן, חביב, הלל (מאיה), בן ממן, קמשוילי, שמואל, שרביט, סמארג'ה. המאמן: צבי רוזן.

שפט עובדיה בן יצחק, 3000 צופים באיצטדיון הפועל פתח תקוה.

מלך השערים

1. אורי מלמיליאן (בית"ר י־ם) 4
2. יחזקאל שירזי (בני־יהודה) 3
". אלי יאני (הפועל כפר־סבא) 3
". דורון רבינון (מכבי פ"ת) 3
". אלי דריקס (מכבי ת"א) 3

מחזור הבא

★ שמשון ת"א — מכבי יבנה
★ בית"ר ת"א — בית"ר ירש'
★ ב. נתניה — מכבי חיפה
★ הפועל לוד — בני־יהודה
★ מכבי יפו — מכבי פ"ת
★ באר־שבע — הפועל פ"ת
★ כפר־סבא — מכ. נתניה
★ הפועל ת"א — מכבי ת"א

יאיר מאור הצטיין באליפות הוותיקים

יאיר מאור הוכתר אמש כספורטאי המצטיין של אליפות ישראל לוותיקים באתלטיקה שנערכה באיצטדיון הדר יוסף.

בין התוצאות: 100 מ' — מאור 12.2 שנ', 200 מטר — מאור 25.1 שנ', קפיצה לגובה — חגי ארליך 1.65 מ', כדור־ברזל — אורי זוהר 12.56 מ', הטלת כידון — ברוך פינברג 45.72 מ', זריקת דיסקוס — אודיקס פולונסקי 36.80 מ'.

אלי אוחנה נבלם על ידי הגנת שמשון בתיקו 1—1 של בית"ר ירושלים בבלומפילד. (צילום: עוזי קרן)

ברוסל

חמו יהיה גם המאמן ברמת־גן

מאת גיא צוקר
סופר "ספורט הארץ"

אברהם חמו יהיה מאמנה של קבוצת הכדורסל של הפועל רמת גן עד לסיום העונה (אלא אם יפטר את עצמו...). חמו, שהוא גם יושב ראש הנהלת הקבוצה, החליט לא להחתים את המאמן האמריקאי, גורדון גיבונס, ולהישאר בתפקיד המאמן עד סיום העונה, לאחר שפיטר לפני כן את אלן לונץ. "אין לנו כסף כדי להעסיק מאמן נוסף. את המעט שיש אני מעדיף להשקיע בשחקן היחוק ולא במאמן", אמר חמו.

הערב, לאחר משחק הגביע עם בית"ר ירושלים, הוא יחליט האם לרשום את ריקי בראון במקומו של פיליפ בארנר, או להשאיר את בארנר. חמו אמר עוד כי הוא ממתין עדיין לתשובתו של מייקל ריי ריצ'ארדסון, ששיחק בעבר במכבי תל אביב וסולק ממנה בשנה שעברה.

נבחרת העיוורים לבית הגמר בהולנד

נבחרת הגברים של ישראל בכדורשער לעיוורים, עלתה בסוף השבוע לבית הגמר בתחרויות אליפות העולם הנערכות בהולנד.

בשלושת מישחקיה האחרונים בשלב המוקדם גברה ישראל על אוסטרליה 5—0, על פולין 1—0, וסיימה 0—0 עם בלגיה.

הגונג הציל את יפו

מאת אהרון שמולביץ

שיפוט לקוי, חילופי מהלומות ומישחק נרפה בדרך לחלוקת נקודות בין מכבי יפו להפועל פתח תקוה.

בדקות הראשונות לחצה פתח תקוה על שער יפו, אך התקפותיה הסתיימו בידיו של השוער הצעיר נמרוד אברהם. יפו ניסתה מדי פעם להפתיע את המארחים בהתקפות מתפרצות. המיפנה היה בדקה ה־32, כאשר עוז אליה מפתח תקוה פגע ביוסי לוי מיפו ללא כדור. הלה החזיר לו כגמולו, ואת תגובתו של האחרון קלט השופט שהרחיק מיד את הכדורגלן מיפו.

מרגע זה ואילך איבד המישחק מערכו הספורטיבי ורק שריקת ההפסקה הרגיעה מעט את הרוחות.

במחצית השניה הלוו הקבוצות להתרכז במישחק, במקום בבעיטות ברגלי היריב. את הטון נתנה פתח תקוה, שניצלה את יתרונה המספרי. בדקה ה־68 נגח גבע מרכוס למשקוף, ודקה אחרי כן הציל סלימן את שערו מהבקעה. בדקה ה־72 נכבש שער יפו, אך השופט פסל את השער בטענת נבדל צודקת. שוב התנהלה מהומה, אך המישחק התנודע. פתח תקוה לחצה יותר ויותר, וקרן רדפה קרן, אך המארחים לא ניצלו את עדיפותם. בדקות אלה הצטיין אורי סלימן הוותיק, שבקור רוח הרחיק כדורים מסוכנים מרחבת יפו. בדקה ה־82 ירה ניר לוין כדור לקורה ולאחר מכן גלש המישחק שוב לפסים בלתי ספורטיביים. השאר שייך לתורת האיגרוף, ושוב הציל הגונג את יפו.

שיפוטו של דאוד סוהיל היה גרוע, הוא נשא פנים ליפו, לאחר הרחקת שחקנה. השופט ירד מהשורה בליווי כוח משטרה מוגבר ואנשי מג"ב.

הפועל פתח־תקוה — מכבי יפו 0—0

★ המצטיין: אורי סלימן.

● מכבי יפו: נמרוד אברהם, דוד מאיר, ישראל דניאל, כהן צדק, אורי סלימן, אלקלומברה, לביאדו (עופר דינמי), יוסי לוי, מנשה מזרחי, דוד אמיגה, ציפרוט (משה ראובן). המאמן: ברהור מזרחי.

● הפועל פתח־תקוה: גדבי, לסרי, ניר אלון, בורביק, דוד לוי, עוז אליה, רוני רחמים, מושאל, אלון בוליקן (קלמנוביץ), ניר לוין, גבע מרכוס. מאמן: אברהם גרנט.

שפט דאוד סוהיל. 1500 צופים באיצטדיון פתח תקוה.

מנהג קבוע: מוליך חדש בכל שבוע

ליגה לאומית

מאת משה הר־געש

יש לפתוח הרגל אחד בליגה הבכירה שלנו מאז פתיחת העונה, הראוי לשבחים: מוליך חדש בכל שבוע. אתמול, אחרי המחזור הרביעי, חזר לפיסגה מכר ותיק: מכבי חיפה. הוא הבקיע במגרשו 3—1 את העולה החדש בית"ר תל־אביב, שהוליך מכבר בראש אחרי המחזור השני.

בריילובסקי הבקיע שער כבר כורה, בינתיים רק מנקודת ה־11, אך לתהלה האמיתית ראוי הפועל כפר־סבא. ונסיכו של ניסים בכר היו גיבורי השבת. הם גברו באיצטדיון בלומפילד 2—1 על מכבי תל־אביב, שהוליך ערב המחזור, לאחר שהובילו 2—0 במחצית. נראה שזו ההפתעה הגדולה ביותר מתחילת העונה. אפשר להרץ את השינויים בצמרת בחוסר יציבות של הגדולים, אך תופעה זו מעוררת מבחינת העניין והמתח הצפויים בהמשך העונה.

גם הפועל באר־שבע הפתיע במישחק חוץ, כאשר נפרד בתיקו 1—1 ממכבי נתניה, אחרי שהוביל ברוב שלבי המישחק. תוצאה זו מנעה מהנתנייתים זינוק לפיסגה, אך איפשרה להם להישאר במקום השני. למקום השלישי טיפס בני־יהודה, לאחר ניצחון ביתי צפוי 3—1 על העולה החדש בית"ר נתניה, היחיד בליגה שלא זכה עד כה אפילו בנקודה.

מכבי פתח־תקוה השיג ניצחון שני רצוף, הפעם 1—0 על הפועל לוד, והתמקם בחלק העליון של הטבלה. האלוף הפועל תל־אביב עדיין ללא ניצחון, לאחר שנפרד בתיקו 0—0 ביבנה ממכבי המקומי. גם המישחק בפתח־תקוה בין הפועל המקומי למכבי יפו הסתיים ללא שערים. המישחק המוקדם בבלומפילד לא הוכרע, אך שמשון תל־אביב ובית"ר ירושלים נפרדו 1—1.

16 שערים הובקעו אתמול, חמש קבוצות לא הבקיעו, שלוש קבוצות ניצחו בבית, ורק הפועל כפר־סבא ניצח בחוץ.

בשבת הקרובה ודרבי תל־אביבי בבלומפילד, בין הפועל למכבי. הרבה זכרונות ו"חומר נפץ" למכביה, אך מלבד תפאורה חגיגית דרוש גם כדורגל קצת שונה.

הפועל ירושלים פנה לבקדימור?

מאת רוני דיאנן
סופר "ספורט הארץ" בירושלים

בעקבות הידרדרותו של הפועל ירושלים בליגה הארצית מסתמנת מגמה בקרב ראשי האגודה להזעיק את כוכב העבר של הקבוצה, אלי בקדימור, כדי להטיל עליו תפקיד [illegible] מובהלת.

בקדימור נפגש בסוף השבוע עם מזכיר מפלגת העבודה בירושלים, עמנואל זיסמן, ביזמת כמה אנשים המקורבים לקבוצה, העושים כל מאמץ אפשרי כדי למנותו לתפקיד. לפי שעה לא התקבלה שום החלטה, כיוון שלא ברור אם ניתן יהיה לעמוד בדרישותיו הכספיות של בקדימור.

ליגה לאומית

מה הם אומרים אחרי המשחקים

בית"ר ירושלים — שמשון תל אביב

● אורי מלמיליאן, בית"ר ירושלים: "המישחק הזה מלמד שאנו צריכים לחזור לימק"א בירושלים. זה הבית שלנו ושם אנו מרגישים את האוהדים שלנו. השחקנים גילו במישחק חוסר בגרות, זו הסיבה למה שקרה. אינני מאוכזב מהתוצאה כמו מהמישחק הגרוע.

● גדעון דמתי, שמשון תל אביב: "בית"ר ירושלים היא אולי הקבוצה הטובה ביותר בארץ, ולכן תיקו הוא הישג עבורנו. יש לנו עכשיו שלוש נקודות אבל אנחנו זקוקים עדיין לניצחון הראשון."

הפועל באר שבע — מכבי נתניה

● אריה זכוביצקי, הפועל באר־שבע: אני משוכנע כבן שלי שחיים מסיקה היה בנבדל והבקיע את שער השיוויון ביד. היה יום תכלת יפה, השופט בשחור הרס לנו את היום. הגיע לנו לנצח בהפרש של 3—2 שערים, כי נתניה שלטה אמנם במשחק, אך אנחנו היינו יותר מסוכנים.

● חיים מסיקה, מכבי נתניה: לפני שער השיוויון ניתרתי לכדור והנפתי ידיים למעלה. תודמה היה שהכדור פגע לי ביד, אך הוא פגע לי בראש ובכתף. אחרי הנגיחה של רוני לוי, שינה כיוון, הטעה את זכוביצקי ונכנס. עד השער שספגנו שיחקנו מצוין, אך אחר כך נחלשנו.

מכבי חיפה — בית"ר תל אביב

● דניאל בריילובסקי, מכבי חיפה: "לאט לאט אבל בטוח מכבי חיפה למקום הראשון בטבלה".

● רוני צמח, בית"ר תל אביב: "זה יכול לקרות לכל אחד וזה קרה גם לי", אחרי שהחמיץ את כדור ה־11 מטר שיכול למנוע הפסד מקבוצתו, לפני שהחיפאים הוסיפו שער שלישי.

מכבי יבנה — הפועל תל אביב

● דוד שוייצר, מאמן הפועל תל אביב: "הפועל תל אביב היא קבוצת צמרת ותהיה כזו גם העונה. מעולם לא ניצחנו ביבנה וכך גם היום. אין לי תירוצים ואין מה לעשות כשלא מבקיעים. אך אנחנו נחזור במהרה לצמרת".

● משה מאירי, מאמן מכבי יבנה: "נתנו לשחקני הפועל תל אביב יותר מדי כבוד. התייחסנו אליהם כאל אלופים. אם היינו יותר בוטחים היינו מצליחים לנצח. סיימנו היום ארבעה מישחקים קשים, כאשר שיחקנו בחוץ נגד בית"ר ירושלים והפועל תל אביב, ובכבנו לגמרי לא רע."

הפועל כפר סבא — מכבי תל אביב

● ניסים בכר, מאמן הפועל כפר סבא: שיחקנו מגה כדי שמכבי יפתח את המשחק ונוכל לבצע התקפות מתפרצות. במחצית השניה כבר לא החזקנו בכדור ואפשרנו למכבי לתקוף. ניצחנו בזכות לחימה מופתית ומעט מזל.

● שמעון שנהר, מאמן מכבי תל־אביב: חיכיתי כבר להפסד, שהיה צפוי שיגיע לאחר שמאוגוסט לא נוצחנו. זה השג גדול לכפר־סבא. היא נלחמה וידעה לשמור היטב על יתרונה.

הפועל פתח תקוה — מכבי יפו

● אורי סלימן, מכבי יפו: עקב הרחקת שחקן, פתח תקוה שלטה והגנתנו עבדה במרץ. [illegible]

● גיורא שפיגל, מנהל הכדורגל של הפועל פתח תקוה: לא שיחקו בכלל. כל הכדורים היו בחוץ, יותר מאשר בתוך המגרש. נקווה שיהיה יותר טוב בהמשך.

מכבי פתח תקוה — הפועל לוד

● לאון קונסטנטינובסקי, מאמן מכבי פתח תקוה: "אני שמח שקבוצתי ניצחה, מישחק שני ברציפות. למרות זאת יש עוד לשפר מספר דברים בקבוצה ובמיוחד את נושא ההחמצות של שחקני ההתקפה."

● אורי בנודים, הפועל לוד: "ההפסד הוא אסון גדול לקבוצה. ההגנה לא יכולה לעמוד תשעים דקות בפני התקפות כאשר שחקני ההתקפה מחמיצים שוב ושוב. השחקנים משקיעים אמנם מאמץ אך כנראה לא מספיק ויש צורך לתת יותר."

בני יהודה — בית"ר נתניה

● שלמה קידט, בית"ר נתניה: במילה אחת — דיכאון. הקבוצה שיחקה ללא ביטחון מן הדקה הראשונה וזו התוצאה.

● יצחק שניאור, בני יהודה: הצעירים מתחילים במשחק לבוא. הפתיע אותי לטובה. למרות שמשחק הצעירים היה מצוין והתוצאה יכלה להיות גבוהה יותר אני מרוצה.

דוד גולדפרב החולה ואחותו של שירמן הורשו לצאת מבריה"מ

יתכן שכבר מאוחר להציל את שירמן חולה הסרטן בהשתלת מח־עצמות של אחותו

מאת שלמה שמיר
סופר "הארץ" בניו־יורק

ניו־יורק. (מיוחד ל"הארץ"). "יתכן שכבר מאוחר לבצע השתלת מח עצמות למיכאיל שירמן", אמר ד"ר קנט פרגר מומחה לסרטן בניו־יורק. "מצב בריאותו מתדרדר והניתוח צריך היה להיעשות זה כבר", הוסיף. שירמן, הגיע לניו־יורק מאיסלנד ועמד להופיע ביום ו' במסיבת עיתונאים, כאשר קיבל את הידיעה כי הסובייטים התירו לאחותו ולגיסו לעזוב את בריה"מ ולצאת לישראל. מאז חודש מארס שעבר מבקשת האחות, אניסה פלקוב, אישור לצאת את בריה"מ כדי לתרום מח עצמות הדרוש כדי להציל את אחיה החולה בלוקמיה. "קרה נס" אמר מיכאיל בקול חלוש לעיתונאים אך אינני מאמין בניסים: רק לחץ על הסובייטים עזר במקרה זה.

גולדפרב נשאר בבי"ח

בינתיים הודיעו רופאיו של דוד גולדפרב, כי יהיה עליו לשהות בבית החולים בניו־יורק עוד ימים אחדים כדי לעבור בדיקות וטיפולים. דוד גולדפרב ורעייתו טסיליה הגיעו לניו יורק ביום שישי לפנות בוקר במטוסו הפרטי של ארמנד האמר, המולטי־מיליונר היהודי הידוע בקשרי הידידות שלו עם ראשי הקרמלין. גולדפרב בן ה־67 הורד מן המטוס באלונקה והובא לבית החולים במנהטן. בנו, אלכס, מתגורר בניו־יורק ומלמד באוניברסיטת קולומביה. השניים לא ראו איש את אחיו 11 שנה.

המר סיפר, כי בביקורו האחרון במוסקווה ביקש מאנאטולי דוברינין, שהיה שגריר בריה"מ בוואשינגטון, שיותר לו לקחת עימו במטוס את גולדפרב. דוברינין השיב, כי הדבר אינו אפשרי מבחינה ביורוקרטית. אך כעבור שעה מספר טילפנו אל המר ואמרו לו כי הוא יוכל לקחת את הזוג גולדפרב עימו. המר אמר לעיתונאים, כי שחרורו של גולדפרב הוא מחווה אנושית מצד גורבאצ'וב והוכחה לכך כי המשבר לא הורגש כישלון.

בחוגים יהודיים בניו־יורק רווחו שמועות, כי הסובייטים עומדים לשחרר בקרוב מסורבי עליה נוספים. אבל יו"ר המועצה למען יהודי בריה"מ, מוריס אברם, הזהיר מפני אופטימיות מופרזת. הסובייטים משחררים אחדים כדי לזכות בפרסום אוהד, ומיד אוסרים בחשאי אחרים, אמר.

גילוי חדש של הקונגרס היהודי העולמי:

ואלדהיים נתן הוראות לחסל אזרחים במאקדוניה

ניו יורק (ע"צ). קורט ואלדהיים, נשיא אוסטריה, הציע במלחמת העולם השניה צעדים להשמדת אזרחים — כך נאמר בהודעה שפורסמה ביום ה' בניו יורק, על ידי הקונגרס היהודי העולמי.

הקונגרס מסתמך על עדותו הסודית של קצין גרמני, שהופיע בבית משפט יוגוסלאווי ב־1947. עדות זו, וראיות נוספות המלמדות כי מי שכיהן כמזכיר כללי של האו"ם היה קשור לפעילות נאצית, הוגשה לוועדה לפשעי מלחמה של האו"ם, שהחליטה ב־1948 שיש להעמיד את ואלדהיים למשפט באשמת רצח והריגת בני ערובה.

המסמך הסודי, כפי שהוא מופיע בכתב האישום היוגוסלאווי, פורסם בשלמותו על ידי הקונגרס היהודי העולמי, שהשיג אותו ממקורות שביקשו לא לפרסם ברבים.

ב־17 בדצמבר 1947 העיד יוהאן מאייר, קצין גרמני, הכפוף של קורט ואלדהיים, נגד האחרון לפני הוועדה לפשעי מלחמה ביוגוסלאוויה. מאייר אמר, כי שניהם שירתו באותו פיקוד. לדברי מאייר, מילא ואלדהיים תפקיד של קצין מודיעין ובתוקף תפקידו הציע לקצין הממונה עליו לנקוט בצעדי דיכוי ברוטאליים נגד בני ערובה ונגד אסירים אזרחים. עוד אמר מאייר, כי קציני המודיעין היו אחראים לכל נושא פעולות הדיכוי.

הוראות ישירות מוואלדהיים

הוא הוכיח את העובדה, כי אזרחים הוצאו להורג במאקדוניה ב־1944 בעקבות שיקומם של כמה חיילים גרמניים. ההוראה להוציא את האנשים להורג ניתנה על ידי קציני המודיעין. המחלקה של קורט ואלדהיים, גילה הגרמני, שיתפה פעולה עם הס.ד., שירות הביטחון של הס.ס. לפי יוזמה של מחלקה זו, הוסיף ואמר מאייר, הוצאו להורג כ־10 עד 100 בני ערובה חפים מפשע, כגמול על מותו של חייל גרמני. כפרים שלמים הועלו באש במסגרת פעולות הגמול.

מעשי האכזריות שבוצעו במאקדוניה ובסלוניקה בוצעו על פי הוראות ישירות שנתקבלו במחלקת קציני המודיעין והקצינים הראשיים במחלקה זו — ואלדהיים ואחר נסתרים, באישור מפקד המטה הכללי.

הקונגרס היהודי העולמי פנה ביום ה' לשר המשפטים האמריקאי, אדווין מיז, בבקשה שיאסור על כניסתו של נשיא אוסטריה לתחום ארה"ב.

שערוריה בפקין: המלכה אליזבת נזפה בבעלה על פליטת־פה עולבת

הדוכס מאדינבורו הזהיר סטודנטים בריטיים: "אם תישארו כאן יותר מדי תחזרו הביתה עם עיניים מלוכסנות"

מאת שאול צדקא
סופר "הארץ" בבריטניה

לונדון (מיוחד ל"הארץ"). המלכה אליזבת סיימה אתמול את ביקורה ההסטורי בסין, בעוד מארחיה עושים מאמצים בלתי פוסקים, כדי לבטל את השפעת הערותיו הלא־דיפלומטיות של בעלה, הנסיך פיליפ, על המדינה שבה ביקר.

פיליפ כינה את פקינג "עיר איומה" ואמר לסטודנטים בריטים הלומדים בה, כי "אם תישארו כאן יותר מדי, תחזרו הביתה עם עיניים מלוכסנות". הסינים טרחו לפרסם הודעה בה התעלמו מן ההערות והדגישו את העובדה, כי במהלך הביקור המלכה ובעלה כאחד העלו על נס את האירוח והביעו שביעות רצון מן הביקור.

פיליפ כינה את הסטודנטים אשר סיפרו על שיחתם עמו כ"הזויי מאקס". אתמול נודע, כי הוא היה מעורב בתחילת המסע בתקרית נוספת. כאשר אחד מן הפקידים הרשמיים הציג את עצמו בפניו כ"נציג המשרד לאינפורמציה", השיב הנסיך: "המשרד לדיסאינפורמציה, אני מניח".

המלכה נפרדה מסין לאחר קבלת פנים חמה שנערכה לכבודה בעיר קואנגצ'ו (לפנים קנטון) טרם הפליגה האוניה המלכותית "בריטניה" לכיוון הונג קונג, תוך שהיא עוקפת סופת טייפון מתקרבת.

נזיפת המלכה

(ע"ד). עיתוני בריטניה כתבו אתמול, כי המלכה אליזבת נזפה בבעלה, הדוכס מאדינבורו, בגין הדברים שאמר לסטודנטים בריטיים הלומדים בסין. פקיד סיני, שנתבקש להגיב על הערותיו של הדוכס, אמר לכתב רויטר כי הוא נרגז. "אינני יכול להאמין, שהוא יאמר דבר מעין זה". הוסיף: "אני מקווה שהדיווח אינו נכון. אם הוא לא מודע להשלכות של התבטאות מעין זו".

"הדי עיניי"

העיתון "דיילי אקספרס" תיאר את התקרית תחת כותרת "הדי עיניי".

העיתון "דיילי מירור" כתב שהמלכה לא הסתירה את זעמה ומבוכתה לנוכח התקרית וכיוונה מדי פעם מבטים זועמים לעבר בעלה, כאשר השניים סיירו ביום ו' בעיר קונמינג.

בהודעה שפרסמו הסינים נאמר בלשון דיפלומטית שאף פקיד סיני לא שמע את השיחה שהתנהלה בין הנסיך לבין הסטודנטים.

עוד נאמר בהודעה: "המלכה והנסיך אמרו כמה וכמה פעמים שנהנו מאוד משהותם בסין".

משקיפים אומרים שביקורה של המלכה בסין, הוא המרשים ביותר במדינה זרה שהיא ערכה אי פעם בתקופת שלטונה הארוכה.

5 חברות חדשות נבחרו למועצת הביטחון: ארגנטינה, זמביה, יפאן, איטליה, וגרמניה המערבית

ניו־יורק (ע"צ). העצרת הכללית של האו"ם בחרה שלשום בנציגיהן של חמש מדינות חדשות כחברים במועצת הביטחון — ארגנטינה, יפאן, איטליה, גרמניה המערבית וזמביה.

נציגי חמש המדינות, שנבחרו בהצבעה חשאית, יתפסו את מקומותיהם במועצה ב־1 בינואר, ויכהנו בתפקידים במשך שנתיים. ארגנטינה נבחרה למועצה במקום טרינידאד וטובאגו, יפאן במקום תאילנד, איטליה וגרמניה המערבית במקום אוסטרליה ודנמרק, וזמביה במקום מדגסקאר.

משקיפים מציינים, כי זו הפעם הראשונה בתולדות האו"ם ששלוש מעצמות הציר במלחמת העולם השניה — גרמניה, איטליה ויפאן — ישבנה יחד במועצה.

החל מ־1 בינואר 1987 יכהנו כחברים במועצה נציגי המדינות הבאות: חברות קבועות — ארה"ב, בריה"מ, סין, צרפת ובריטניה. חברות לא קבועות — ארגנטינה, בולגריה, קונגו, האמירויות הערביות המאוחדות, גאנה, איטליה, יפאן, גרמניה המערבית, ונצואלה וזמביה.

הודות ליפאן, המייצגת את אסיה, יהוו המדינות המערביות את הקבוצה הגדולה ביותר במועצה — עם שישה קולות.

המדינות הבלתי־מזדהות תיוצגנה במועצה על־ידי ארגנטינה, קונגו, האמירויות הערביות המאוחדות, גאנה וזמביה — בסך־הכל, חמישה קולות. למדינות הגוש הסובייטי שלושה קולות — בולגריה, סין ובריה"מ. ונצואלה, שאף היא תכהן במועצה החל מ־1987, אינה חברה בקבוצת המדינות הבלתי־מזדהות.

אוכלוסיית בריה"מ מונה כיום 280.9 מיליון נפש

מוסקווה (ע"ד). אוכלוסיית בריה"מ מונה, ב־1 באוקטובר, 280.9 מיליון נפש, על כך מסר העיתון "אקונומיצ'סקיה גאזטה".

הנתונים, שפורסמו על ידי המועצה המרכזית לסטאטיסטיקה, מצביעים על גידול האוכלוסיה ב־800 אלף נפש מאז ה־1 ביולי וב־2.1 מיליון נפש מאז תחילת השנה.

עיקר הגידול — במרכז אסיה

אוכלוסיית בריה"מ גדלה בשיעור ממוצע של 0.9 אחוז בשנה ב־15 השנים האחרונות.

בשנים האחרונות נרשמו התוספות הגדולות ביותר לאוכלוסיית בריה"מ במרכז אסיה. לעומת זאת, הגידול היה נמוך יותר בחלקים הלא מוסלמים של המדינה.

הנתונים שפורסמו מגלים, שבין 1979 ל־1984 גדלה אוכלוסיית אוזבקיסטן שבמרכז אסיה ב־13.7 אחוז, ואילו האוכלוסיה ברוסיה גדלה ב־3.3 אחוזים ובאוקראינה הסתכם הגידול רק ב־1.8 אחוז.

הקונגרס האמריקאי הטיל מס על כל מוצרי היבוא

במגמה לבלום את הגידול בגרעון התקציבי

וושינגטון (ע"ד־ע"צ). הקונגרס האמריקאי אישר ביום ו' חוק המטיל מס על כל מוצרי היבוא, פרט לאלה המתקבלים מכמה מדינות מתפתחות ומאזור האיים הקאריביים. צעד זה נומק ברצונם של השלטונות האמריקאים לבלום את הגידול בגרעון התקציבי בארה"ב.

לפי החוק החדש, מוטל מס יבוא בשיעור 0.22 אחוז על ערך המוצרים המיובאים לאחר ה־1 בדצמבר. המס הזה יוקטן עד 0.17 אחוז ב־1 באוקטובר 1987 וב־1 באוקטובר 1989 הוא יבוטל לגמרי.

מס זה מהווה חלק מהצעדים התחיקתיים שהשלטונות האמריקאים נוקטים כדי לצמצם את הגרעון בתקציב הפדראלי ב־1987, בסכום כולל של 11.7 מיליארד דולר.

הצעדים שנועדו להביא לצמצום הגרעון בתקציב האמריקאי, אושרו על ידי הסנאט ברוב של 61 נגד 25, לאחר שנתקבלו קודם לכן על ידי בית הנבחרים ברוב של 305 נגד 70.

נודע, כי המס החדש יכניס לאוצר האמריקאי סכום של 790 מיליון דולר ב־1987, 780 מיליון דולר ב־1988 ו־840 מיליון דולר ב־1989.

ערך את המדור: אריה חסביה

חדרה וטבריה נוצחו ופינו הפיסגה

המוביל התורן: הפועל יהוד

בית"ר נהריה הפתיע 1–0 את הפועל ירושלים ● מרמורק ניצחה את שעריים

ליגה ארצית

מאת משה הר־געש

מהפך רציני התחולל אתמול בצמרת הליגה הארצית. הפועל יהוד זינק לפיסגה, לאחר שהביס במגרשו 1–3 את הפועל חדרה, שהוליך ערב המחזור. הפועל טבריה שהוליך שני בסוף הסבב הראשון, 1–0 במישחק חוץ מידי בית"ר רמלה. את הפתעת המחזור חולל העולה החדש בית"ר נהריה, שגבר במגרשו 1–0 על היורד הפועל ירושלים, וזכה בניצחון בכורה. גם הפועל בית־שאן, ששב לארצית, השיג ניצחון ראשון, 1–0 בבית על הפועל רמת־גן. הפתעה זוטא חולל הפועל מרמורק, שניצח בכרם התימנים 1–2 את היורד מכבי שעריים.

בתחתית עדיין מדורגות שלוש קבוצות בעלות עבר לאומי: הפועל ירושלים, מכבי רמת־עמידר והכח רמת־גן. 14 שערים הובקעו במחזור הרביעי. חמש קבוצות ניצחו בבית, רק הפועל עכו ניצח בחוץ, ושני משחקים הסתיימו בתיקו. שבע קבוצות לא הבקיעו. ציון לגנאי: שלושה שופטים הרחיקו.

הפועל יהוד — הפועל חדרה
(0–2) 1–3

השערים ליהוד: יהודה דהואך (5, 27), יורם אורן (89). השער לחדרה: שלמה מזרחי (70).

★ המצטיין: עזרא סבתאי.

עקיצות כפולה של הפועל יהוד במחצית הראשונה הכריעה את המישחק. גיבור הניצחון היה הותיק יהודה דהואך, שהבקיע צמד ולא הותיר לאורחים מחדרה סיכוי ממשי. לדהואך היתה הזדמנות מצוינת להבקיע שער נוסף, אך הוא החמיץ בעיטת עונשין מ־11 מ' במהלך המחצית השניה. במחצית הראשונה החמיץ עמי אלוהד בעיטת עונשין מ־11 מ', כאשר השוער הותיק אריה פלוסמן הדף את הכדור. האורחים הצליחו לצמק בדקה ה־70, אך דקה מהסיום ספגו שער שלישי.

שפט עמית קלייב. 1,500 צופים ביהוד.

בית"ר רמלה — הפועל טבריה
(0–0) 0–1

השער: אריה אריאל (80).

המצטיין: מאיר בלושטיין.

המישחק היה אמנם שקול אך בעיטה מוצלחת של אריה אריאל בשלבי הסיום שלחה את המארחים לביתם בידיים ריקות. בדקה ה־55 הורחק אריה צמביה מרמלה ומשה ממן מטבריה לאחר שהתכתשו ביניהם. לרמלאים היה זה ניצחון ראשון בעונה זו. הטבריינים התייצבו למישחק עם מאזן של שלושה ניצחונות רצופים.

שפט שלמה שחר. 500 צופים ברמלה.

הפועל מרמורק — מכבי שעריים
(1–1) 1–2

השערים למרמורק: אילן בן דרור (20), פנחס שכטר (79). השער לשעריים: תמיר צמן (27).

המצטיין: אילן בן־דרור.

הפועל מרמורק הוכיח אתמול כי לעיתים יש למשחקי דרבי חוקים משלהם. הוא לא נבהל מהפער התיאורטי של שחקני שעריים, יצר עמדות קלה והשיג לבסוף את הניצחון החשוב. בדקה ה־8 פגע יעקב ודקנן משעריים באילן בן דרור הרחוק. שער הניצחון הול... בורח שעובי, הוא הסיט את הכדור לשכטר והלה הבקיע.

שפט יאיר מילינגר. 1,000 צופים ברחובות.

בית"ר נהריה —
הפועל י־ם
(0–0) 0–1

השער: אברהם פיארה (68).

המצטיין: צדוק אברהמי.

ניצחון הבכורה המפתיע של בית"ר נהריה הושג לאחר הילוך בשלבי הסיום. בדקה ה־77 נכנס למישחק הצעיר אברהם פיארה. שש דקות לאחר כניסתו הוא הבקיע את השער החשוב ביותר של קבוצתו בעונה זו. המישחק היה שקול אך האורחים לא הצליחו להבקיע את שוער הרכש צדוק אברהמי.

שפט דוד יוסף. 1,500 צופים ביום ו' בנהריה.

מכבי רמת־עמידר
— הפועל חיפה
0–0

המצטיין: עופר נוטובסקי.

שחקני מכבי רמת־עמידר החמיצו הזדמנות לזכות בניצחון ראשון. הם שבו למגרשם הביתי ולהרכבם חזרו הותיקים אלי תגר, רחמים שלום ומשה מרדכוביץ. שחקני עמידר הפגינו יכולת טובה והשיגו נקודה ראשונה מול יריב חזק. רק השוער עופר נוטובסקי ביצע את מלאכתו כהלכה. לשיא הגיע בדקה ה־82 כאשר הדף כדור עונשין מ־18 מ' שבעט רחמים שלום. שפט יצחק בר יצחק. 150 צופים ברמת־עמידר.

יוסי חסון

הפועל בית־שאן
— הפועל רמת־גן
(0–0) 0–1

השער: חנניה אלגריסי (59).

★ המצטיין: יעקב קלימי.

שער של החלוץ הותיק חנניה אלגריסי, שנכבש במחצית השניה, העניק ניצחון ליגה ראשון להפועל בית־שאן והותיר את הרמת־גנים בלי ניצחון. עם כניסתו הפיח אלגריסי רוח חיים בהתקפת קבוצתו, שהיתה במיטבה. המקומיים הפגינו מישחק שבה עין ושלטו במגרש לנוכח חולשה של האורחים. בדקה ה־59 פרץ מרדכי לוסקי באגף ימין, הגביה מצוין לרחבה לשם הגיח אלגריסי שבעט מקרוב לרשת.

שפט שלמה יוסף. 700 צופים בבית שאן

ביטון אברהם

טבלת הליגה הארצית

.1	הפועל יהוד	4	3–9	10
.2	הפועל חדרה	4	6–11	9
.3	הפועל טבריה	4	5–10	9
.4	הפועל עכו	4	4–6	8
.5	הפועל חיפה	4	4–7	8
.6	הפועל חולון	4	6–8	8
.7	מכבי שעריים	4	3–6	7
.8	בית־שאן	4	2–3	6
.9	בית"ר רמלה	4	7–4	5
.10	בית"ר נהריה	4	2–1	4
.11	הפ. מרמורק	4	6–4	4
.12	הפ. דימונה	4	2–0	3
.13	הפועל ר"ג	4	5–1	2
.14	הפועל י־ם	4	3–3	1
.15	רמת־עמידר	4	3–2	1
.16	הכח רמת־גן	4	8–2	0

הפועל עכו —
הכח רמת־גן
(1–1) 1–3

השערים לעכו: יצחק בוזרגי (21), עמי כהן (66, עצמי), דוד גנון (81). השער להכח: חיים יחזאל (45).

המצטיין: לוי אהרונוב.

המישחק שיקף נאמנה את הפער בטבלה בין שתי הקבוצות. הכח, שספג הפסד רביעי רצוף, שיחק בעצבנות רבה, סובל מחוסר ריכוז. העכואים שיחקו בתבונה, ... את הסבלנות כדי לפצח את ההגנה הצפופה של הכח. המחצית הראשונה התנהלה בשויון. במחצית השניה הכח החזיק יותר בכדור, אולם את המצבים המסוכנים יצרו האורחים שגם הבקיעו. שפט רחמים שאשא. 250 צופים ברמת־גן.

אילן פיש

הפועל דימונה —
צפירים חולון
0–0

★ המצטיין: שלמה בניסטה.

נקודה אחת נוספה אמנם למאזן של שתי הקבוצות, אך ספק אם הן היו ראויות לה בעקבות התצוגה שהציגו. במישחק לא היו אירועים ראויים לציון.

שפט יעקב ממן. 700 צופים בדימונה.

במחזור הבא

הפועל ר"ג — ב. נהריה
הפ. חדרה — בית־שאן
הפ. חולון — הפ. יהוד
מכ. שעריים — הפ. דימונה
הפ. טבריה — הפ. מרמורק
הפ. עכו — בית"ר רמלה
הפועל חיפה — הכח ר"ג
הפועל י־ם — רמת־עמידר

מלך השערים

.1	עופר דן (הפועל טבריה)	7
.2	יהודה דהואך (הפועל יהוד)	4
.-	שלמה מזרחי (הפועל חדרה)	4
.4	יורם אורן (הפועל יהוד)	3
.-	דוד גנון (הפועל עכו)	3
.-	אריה צמביה (בית"ר רמלה)	2

● אפק גולדשטיין מאגודת גלגלי העמק, ניצח בשבת במירוץ אופניים סביב כיכר המדינה בתל־אביב. כשעבר 9 ק"מ בזמן של 16.14 ד'.

● שולמית גולדשטיין מהפועל אחוד, זכתה בשבת באליפות ישראל בהתעמלות אמנותית עם הישג בינוני של 36.70 נק'. שבע משתתפות בלבד נטלו חלק באליפות.

אלון נתן ואופיר שמואל הוזמנו לאימון הסגל

כדורגל

מאת משה הר־געש
סופר "ספורט הארץ"

מילינקו מיהיץ', המאמן החדש של נבחרת ישראל בכדורגל, הזמין שני שחקנים צעירים לאימון סגל הנבחרת הלאומית, שיהיה מחרתיים באיצטדיון רמת־גן. המוזמנים הם אלון נתן ממכבי תל־אביב ואופיר שמואל מבית"ר ירושלים. מיהיץ' חזה אתמול ביכולתם של השניים כאשר נבחרת ... הפסידה בכלום מילה.

מחרתיים יערוך מיהיץ' את אימון הבכורה שלו בישראל. הוא אמנם השתתף בהכנת הסגל למישחק עם הונגריה ב־8 באוקטובר, אך עשה זאת במסגרת חפיפה עם קודמו יוסף מירמוביץ'. לאימון שיהיה מחרתיים הוזמנו כל השחקנים שנקראו לסגל ערב המישחק עם הונגריה. כן הוזמנו שחקנים שהחמיצו את המישחק מסיבות שונות. קבוצה זו כוללת את ציון מריליי, חגי אגולאי, אלי כהן (הפועל תל־אביב), שלום תקוה, איל בליבובסקי וגיל לנדאו.

מיהיץ' מתכוון לשוחח עם השחקנים ולאחר מכן לערוך מישחק פנימי. זו הסיבה העיקרית לעובדה שהוזמנו 24 שחקנים. הזימון של נתן ושמואל אינו מבטיח את הישארותם בסגל באופן קבוע. מיהיץ' מתכוון להמשיך לצרף לסגל גם בעתיד שחקנים צעירים, שנמנו עם נבחרות העתודה והנוער, או שלא נמנו כלל על אחת מנבחרות הייצוג.

היום חזרות על גמר ווימבלדון לגברים ולנשים

איוון נגד בוריס בסידני ★ מרטינה נגד האנה בגרמניה

טניס

סידני (איי־פי). איוון לנדל ובוריס בקר יתמודדו כאן היום במישחק הגמר של אליפות אוסטרליה באולמות. בחצי הגמר ניצח לנדל את האוסטרלי פאט קאש 7–5, 6–2 ובקר גבר על האמריקאי גלן לייטיקר 6–4, 6–4. בקר ניצח העונה כבר פעמיים את לנדל, כולל בגמר אליפות ווימבלדון.

בגמר הטורניר בבאזל יתמודדו שני המדורגים הראשונים סטפן אדברג ויאניק נואה. אדברג ניצח בחצי הגמר את בראד גילברט, 6–4, 7–6 ונואה גבר על הצ'כי תומאס שמיד 7–6, 6–2.

ברבע הגמר היה נואה את אהרון קריקסטיין, הניצב ליסט ברמת השרון, 6–4, 6–0, 6–4.

גם גמר טורניר הנשים בפילדר־שטאט, מערב־גרמניה, יהיה חזרה על גמר ווימבלדון. מרטינה נברטילובה, ביום הולדתה ה־30, גברה על פאם שרייבר 6–1, 7–6 והאנה מנדליקובה ניצחה את גבריאלה סאבאטיני 6–2, 6–1.

במוסקווה זכתה הקבוצה הלן קלסי בתואר החשוב הראשון שלה כשגברה על הארגנטינאית בטינה פולקה 6–2, 6–3. בחצי הגמר לגברים: ראמש קרישנאן (הודו) — קלי ג'ונס (ארה"ב), 6–0, 7–5. יוהאן קרלסון (שוודיה) — חייקה אויאנסה (פרו) 6–3, 6–0.

הפתעה בפתיחת אליפות הטניס בירושלים

הפתעה היתה אתמול בפתיחת האליפות הלאומית בטניס בירושלים, כשיזבל קורצי גבר על אילון סיני 6–3, 6–2. תוצאות נוספות: שי פוני — ניר שמין 7–5, 6–4, שמעון רפופורט — אמור הדרי 6–5, 6–5, 7–5.

המדורגים הראשונים, עמוס מנסדורף, שחר פרקיס, גלעד בלום ושלמה גליקשטיין, יכנסו למעגל התחרויות מחר. מישחקי חצי הגמר יהיו ביום רביעי ומישחקי הגמר ביום חמישי.

בפתיחות האליפות הלאומית לבני־נוער: יעל ויטלה — דוניקה אבורצקי, 6–0, 6–1, והבית גלאון — יעל מליך 6–1, 6–1.

ליגה א'

● מחוז הצפון: בית"ר חיפה — הפועל טירה 4–1 (2–1), מכבי אחי נצרת — מכבי אור־עקיבא 3–0 (1–0), הפועל קרית־שמונה — הפועל "עליה" כפר־סבא 1–0 (0–0), מכבי חדרה — הפועל קרית־אתא 2–0 (1–0), הפועל טירת הכרמל 1–1 (1–1), הפועל רעננה — מכבי טמרה 0–0, מכבי עפולה — הפועל טירה 0–0.

● מחוז הדרום: בית"ר באר־שבע — הפועל בתים 1–1 (0–1), הפועל אשקלון — הפועל רמת־השרון 3–0 (1–0), הפועל רמלה — הפועל ירוחם 2–5 (1–1), הפועל בית־שמש — הפועל קרית־אונו 1–0 (0–0), הפועל אור־יהודה — הפועל אזור 0–0, הפועל ראשל"צ — מכבי קרית־גת 0–0, "לורוס" חולון — הפועל קרית־מלאכי 0–0.

הוקי

אוסטרליה — אנגליה היום בגמר הגביע העולמי בלונדון

לונדון (איי־פי). אוסטרליה ואנגליה יתמודדו כאן היום אחר הצהריים במשחק הגמר על הגביע העולמי בהוקי. אוסטרליה הפייבוריטית הביסה את ברית המועצות 5–0 ואנגליה ניצחה במשחק הדרמטי את מערב־גרמניה 3–2.

האנגלים הובילו בדקה ה־17 משער של קרלי. אבל הגרמנים הבקיעו פעמיים במחצית השניה ע"י פישר והופ. דקה לסיום השווה פול בארבר ואותו שחקן הבקיע את שער הניצחון עם פתיחת המחצית השניה של ההארכה. בשניות הסיום ניצל השוער האנגלי כאשר כדור נחבט לקורה הדוחק מן הקו. לאנגליה זו הופעת בכורה בגמר הגביע העולמי.

בונדסליגה

שלושער של קלאוס אלופס בניצחון קלן

ברלין (שרות "ספורט הארץ"). שער שהבקיע פייצר חמש דקות לסיום גזל אתמול נקודה מהאלופה המובילה באיירן מינכן, במשחק שהיה באיצטדיון האולימפי כאן נגד בלאו־וייס ברלין. אוגנטאלר הבקיע לבאיירן כבר בדקה השניה לעיני הקהל הגדול ביותר של המחזור — 45,000 צופים.

קבוצתו של דוד פינטי, פ.צ. קלן, ממשיכה להתאושש וזכתה בניצחון חוץ 4–0 על פורטונה דיסלדורף. האחים אלופס הבקיעו את השערים: קלאוס שלושער ותומאס אחד.

תוצאות נוספות: לוורקוזן — פרנקפורט 2–0, שאלקה — האמבורג 1–1, שטוטגארט — קייזרסלאוטרן 1–1, אירדינגן — מנשנגלדבאך 1–1, מאנהיים — בוכום 0–0.

הצבות אחרי 11 מחזורים: באיירן 17, האמבורג ולוורקוזן 15 כ"א.

● רון דרור מהפועל פתח תקווה, זכה בשבת באליפות הפועל בירי באקדח צלליות כשצבר 577 נק', והשווה בכך את השיא הלאומי.

● אורי בוקעי ממכבי תל־אביב, קבע הישגים נאים בתחרות אתלטיקה מטעם מכבי. הוא קפץ למרחק 6.62 מטר וקפץ משולשת ל־14.02 מ'.

רק בהצבעה ה־3 נקבע סופית: ברצלונה 1992

אלברוויל (צרפת) תארח משחקי החורף

ראש עיריית ברצלונה פסקואל מאראגאל (משמאל) והכוכב הגולש הצרפתי לשעבר ז'אן־קלוד קילי, נציג המשלחת מאלברוויל – במצב רוח מרומם לאחר ההצבעה בלוזאן. (צילום רויטר איי־פי)

לוזאן (שרות "ספורט הארץ"). ברצלונה (קיץ) ואלברוויל (חורף) יארחו את המישחקים האולימפיים בשנת 1992. החלטה זו התקבלה כאן ביום שישי במושב המליאה של הוועד האולימפי הבינלאומי.

ההחלטה התקבלה בהצבעה חשאית, בה נטלו חלק 85 חברי הוועד האולימפי הבינלאומי. ברצלונה, אחת מ־6 ערים, נבחרה בסיבוב שלישי. בסיבוב הראשון נשרה אמסטרדם ובסיבוב השני ברמינגהאם. בסיבוב השלישי נותרו מלבד ברצלונה גם בריסביין, בלגראד ופאריס. ברצלונה קיבלה 47 קולות, ארבעה יותר מכפי שהיה דרוש לה.

בקול רועד מהתרגשות הקריא נשיא הוועד האולימפי הבינלאומי, חואן־אנטוניו סאמאראנץ', תושב ברצלונה בעצמו, את תוצאות ההצבעה והמשלחת הספרדית בראשותו של ראש העיר, פסקואל מאראגאל, פרצה בקריאות הידד וחבריה התחבקו זה עם זה. לברצלונה זה ניסיון רביעי לארח את המישחקים אחרי שנכשלה ב־1924, 1936 ו־1972. העיר השקיעה 6 שנים וסכומי עתק בתיכנון ומאראגאל יכול לבשר: "ברצלונה תהיה בירת העולם". העיר ברצלונה תחגוג ב־1992 מלאת 500 שנים לגילוי אמריקה ע"י כריסטופר קולומבוס. ראש ממשלת ספרד, פליפה גונזאלס, אמר בין השאר בשידור לאומה: "זו הזדמנות היסטורית להקרין את ספרד לעולם כולו". בחוצות ברצלונה יצאו מאות אלפים לרחובות לחגוג את הענקת האירוח לעירם.

בחירתה של אלברוויל, עיירה בת 30,000 תושבים באלפים הצרפתיים, התקבלה רק אחרי 5 סיבובי הצבעה בין 7 ערים מועמדות, והיא הקדימה בסיבוב האחרון את סופיה. בראש הוועדה המארגנת של משחקי החורף באלברוויל עומד ז'אן־קלוד קילי, הצרפתי שזכה ב־3 מדליות זהב במשחקים האולימפיים בגרנובל ב־1968.

שאול צדקא, סופר "הארץ" בלונדון, מוסיף: פקידים בריטיים, בהם שר הספורט, הגיבו בזעם על החלטת הוועד האולימפי בלוזאן להעניק לברצלונה את זכות האירוח של משחקי 1992. לטענתם קיבלו חברי הוועד שוחד ב"צורות שונות" מן הספרדים, כמו נסיעות לחו"ל, מסיבות ואירוח בבתי מלון. הבריטים רמזו גם, כי היו שקיבלו שוחד בכסף מאנשי ברצלונה.

נייג'ל קלאף החזיר את פורסט לראש הטבלה ★ עוד צמד של ראש

ליגה אנגלית

לונדון (שרות "ספורט הארץ"). נוריץ' סיטי נותרה בראש טבלת הליגה האנגלית רק שבוע אחד. התיקו הביתי שלה עם ווסטהאם (1–1), איפשר לנוטינגהאם פורסט לחזור לפיסגה אחרי ניצחון 1–0 על קווינס־פארק ריינג'רס. נייג'ל קלאף, בנו של מנהל נוטינגהאם, הבקיע את השער היקר. שני שערים נוספים של פורסט נפסלו.

המישחק בין נוריץ' ווסטהאם עמד על רמה גבוהה מאוד. קווין דרינקל העלה את נוריץ', שלא נוצחה מזה 8 מישחקים, ליתרון, אבל פאול גודארד השווה. לגודארד היה זה מישחק ראשון בהרכב הראשון מזה 14 חודשים, והוא היה קרוב מאוד להבקעת שער ניצחון בדקה ה־87.

איאן ראש העלה את מאזן שעריו העונה ל־16, כאשר הבקיע את השער הראשון והאחרון בניצחון 4–0 של ליברפול על אוקספורד יונייטד. ראש הכין גם את השער שהבקיע קני דלגליש והכשיל את הקיקע לבעיטה אדירה של רוני ווילן, כשהכדור נהדף במשקוף. את השער הרביעי הבקיע יאן מולבי בבעיטת 11 מ'.

אחרי שלושה הפסדים ברציפות התאוששה ארסנל בניצחון חוץ 2–0 בסאות'המפטון. צ'ארלי ניקולס, שחזר להרכב אחרי פציעה, הבקיע בבעיטת 11 מ' בדקה ה־77 ופול דייוויס הבקיע שער שני כעבור שתי דקות.

יום מוצלח היה לקבוצות הלונדוניות, ששלוש מהן ניצחו. הבכירה, ארסנל, שזכתה בניצחון שלישי רצוף, 2–1 על מיגרשה של ניוקאסל, שהובילה בדקה ה־64 משער של איאן סטיוארט. אבל המגן ויב אנדרסון השווה כעבור דקה והסטיב וויליאמס הבטיח את שלוש הנקודות. מארק סטיוארט בן ה־19 הבקיע את שני השערים בניצחון 2–1 על לסטר סיטי. מייק האזארד, שנכנס כמחליף, בדקה ה־62, היה גיבור ניצחונה של צ'לסי על מנצ'סטר סיטי 2–1. סיטי הובילה משער של איאן בראיטוול, אבל האזארד השווה והקשית את הכדור שהביא לשער הניצחון של צ'לסי. סיטי ממשיכה לשקוע ... אלן הבקיע את שער ה־12 העונה בתיקו 1–1 של טוטנהאם עם שפילד וונסדיי, שהשוותה ע"י גארי מגסון.

מארק פאלקו, שעבר לפני שבוע מטוטנהאם, הבקיע שלושער בניצחון 4–2 של ווטפורד על אסטון־וילה, שהיה ההפסד הראשון של בילי מקניל. מאידך ממשיכה מנצ'סטר יונייטד להתאושש. פראנק סטייפלטון הבקיע בדקה השמינית, הבטיח את הניצחון 1–0 על לוטון טאון. המישחקים ב־1.11: בין קבוצות ...

פורטסמות' שנוצחה 3–1 בלידס, פינתה את מקומה בראש טבלת הליגה השניה לאולדהם, שניצחה את מילוול 2–1. לאולדהם 21 נקודות, לפני לידס 20 ופורטסמות' 19.

בטבלה הסקוטית, סלטיק ניצחה את מאתרוול 1–3 ולה 22 נקודות, לפני דאנדי יונייטד 21 וריינג'רס 19. דאנדי יונייטד ניצחה את קלידבנק 2–0 וריינג'רס חגגה מפאלקירק עם ניצחון גדול 5–1.

צמרת הטבלה

.1	נוטינגהאם	11	11–26	23
.2	נוריץ'	11	12–19	22
.3	ליברפול	11	12–23	20
.4	טוטנהאם	11	8–12	19
.5	ווסטהאם	11	19–22	19

באניסטר ממתין להטוטני נתניה. הפעם למישחק מלא

ויליאמס והרמלאים רוצים להדיח את מכבי רמת־גן בגביע המדינה ★ מכבי תל־אביב בגן השלושה

כדורסל

מאת סופר "ספורט הארץ"

היכל הספורט בחולון יהיה הערב (20.00) זירה למה שמבטיח להיות מישחק כדורסל מרתק ומלהיב. הפועל חולון יארח את אליצור נתניה במישחק חוזר במחזור השלישי בליגה, אחרי שלוחות הסלים נופצו כאשר נערך מישחק זה לראשונה לפני שבועיים.

אליצור מגיע למישחק בלתי מנוצחת, בעוד שלחולונים הפסד אחד. מול שלל הכוכבים האמריקאים של נתניה יציבו המארחים את הכוכב החדש שלהם, קני באניסטר, שיהיה זה המיבחן הרציני הראשון שלו מאז הודח מן ... לשתי הקבוצות יהיה זה מיבחן טוב לפני מישחקיהן בגביעי אירופה בשבוע הבא.

הערב יתקיימו גם 14 מישחקים בסיבוב הראשון של גביע המדינה בכדורסל, שהוקדמו מפאת יציאתה של הנבחרת הלאומית למישחק רעים באיטליה.

המישחק המעניין ביותר צפוי ברמלה, שם יארח אליצור מהליגה הארצית, עם איל ויליאמס, את הקבוצה הלאומית של מכבי רמת־גן, שתשחק ללא ג'ים תומאס המפוצע. מחזיק הגביע, מכבי תל־אביב, יוצא לגן השלושה למישחק עם הפועל ניר־דוד/בית־אלפא מהליגה הארצית.

יתר המישחקים: מכבי ראשון לציון — הפועל מעוז חיים/בקעת בית שאן, הפועל בן שמואל — הפועל גליל עליון, הפועל אשקלון/קרית גת — הפועל עין דור/תבור, מכבי כרמיאל — הפועל ירושלים, מכבי רדום תל־אביב — הפועל תל־אביב, בית"ר ירושלים — הפועל רמת־גן, מכבי חולון/פתח־תקוה — בית"ר תל־אביב, מכבי חדרה — מכבי נתניה, מכבי קרית מוצקין — הפועל חיפה, מכבי ירושלים — אליצור קרית־אונו, הפועל נהריה — הפועל גבת, הפועל כנרת — מכבי חיפה.

דאגה במכבי ר"ג מפציעת תומאס

מאת סופר "ספורט הארץ"

ראשי קבוצת הכדורסל של מכבי רמת־גן מודאגים מאוד מפציעתו של ג'ים תומאס, שנפגע בברכו במשחק נגד הפועל חיפה ביום חמישי. היום אמור תומאס לעבור בדיקה, שבסיומה ניתן יהיה לקבל אבחנה מדויקת על הפציעה.

תומאס עצמו סבור שנפגע במניסקוס ויוכל לחזור לפעילות עד למישחק החשוב מול הפועל רמת גן (10.11). הבעיה העיקרית של הרמת־גנים היא שמבחינת התקנון אי אפשר להחליף את תומאס בזר אחר, כיוון ששיחק כבר בעונה שעברה. במקרה של היעדרות ארוכה, יותירו את הקבוצה עם אמריקאי אחד בלבד, לארי גיבסון.

העירקים והאירנים קיבלו מקלט מדיני בנורווגיה

אוסלו (איי־פי). ארבעה מרימי המשקולות מאירן, שערקו מנבחרתם כאשר היתה בדרך חזרה ממשחקי אסיה בסאול, ביקשו כאן אתמול מקלט מדיני בנורווגיה. הודעה על כך מסר משרד החוץ באוסלו.

מסתבר כי במקביל ביקשו האירנים מקלט בשגרירות העירקית בסאול, ונמסר כי עירק הסכימה להעניק להם מקלט מדיני. אך אתמול הודיעה ממשלת דרום קוריאה כי הם נשלחו "למדינה אירופית הנוקטת עמדה ניטראלית במלחמה בין אירן ועירק".

صورة عن الأصل

طبق الأصل

הוחלט לסגור תיק החקירה נגד ראש עיריית אשדוד

הסיבה: חוסר הוכחות ★ אזולאי: אני שמח ועצוב

מאת איתן רבין סופר "הארץ"

פרקליט מחוז הדרום, עו"ד יעקב קוטר, החליט ביום שישי לסגור את תיק החקירה נגד ראש עיריית אשדוד, אריה אזולאי, אשר נחקר ונעצר לפני מספר חודשים בחשד של עבירות שוחד וחריגות ממינהל תקין בהיותו ראש עירייה.

לאחר בדיקה יסודית של התיק עב הכרס, החליט עו"ד קוטר לסגרו מחוסר הוכחות. כך נסתיימה שנה של חקירה נגד אזולאי. החקירה נפתחה עקב תלונות של תושבים באשדוד. נחקרו טענות, שאזולאי לחץ על סוחר לתרום כספים למפלגה (המערך), זייף פרוטוקולים במועצת עיריית אשדוד, נסע לניו יורק על חשבון חסידי בעלז ובתמורה נתן להם שטח להקמת ישיבה, העדיף מקורבים במכרזים ועיכב מכרזים לאנשים שלא תרמו למפלגה, הפיק על חשבון העירייה, קלטת המשבחת אותו.

בתום החקירה, בראשותו של תת ניצב יורם גונן, המליצה המשטרה לפרקליטות המחוז להעמיד לדין את אזולאי. עתה פרקליט המחוז סגר את התיק.

אזולאי, אשר שמע אמש על סגירת התיק מפי סופר "הארץ", אמר: "אני שמח וגם עצוב על כך, ששנה שלמה אני ומשפחתי עברנו ייסורים, השמצות ורכילות. נפגענו קשות. ידעתי שאני חף מכל פשע והצדק יצא".

עוד אמר אזולאי, כי בעצה אחת עם פרקליטו, פרופ' דוד ליבאי, הוא יבקש פגישה עם שר המשטרה חיים בר-לב, כדי למחות על דרך ניהול החקירה ולהציע שינוי של חקירות אישי ציבור וראשי ערים. פרופ' ליבאי בירך על ההחלטה לסגור את התיק.

גיתית איזראלוב קובלת: החוקרים מבקשים לשבור אותי בגוף וברוח

מאת ראובן שפירא סופר "הארץ"

גיתית איזראלוב מתלוננת, כי חוקרי המשטרה מפעילים שיטות שונות ולאו-דווקא כדי לשבור אותה מבחינה רוחנית ופיסית, ולגרום לה להודות ברצח בעלה, יוסף, מעשה שהיא מכחישה מכל וכל.

שלשום התברר, כי חוקרי המשטרה ניסו "לשתול" בתא המעצר של איזראלוב עצירה שתנסה לדובב אותה, ולהוציא מפיה הודאה ברצח בעלה. צעירה החשודה בגניבת תיקי חקירה משטרתיים טענה בדיון להארכת מעצרה בבית המשפט בתל-אביב, כי חוקרי המשטרה הציעו לה "לדובב" את איזראלוב בתמורה לסגירת תיק החקירה נגדה. נראה שחוקרי המשטרה לא ידעו, כי פרקליטה של איזראלוב, עורך-הדין מאיר זיו, הוא גם פרקליטה של הצעירה.

על-פי אחת מטענותיה של איזראלוב, הנחקרת כמעט מדי יום במשך שעות ארוכות במשטרת מרחב דן, המתגבר איתה באמצע השבוע שעבר אחד החוקרים הבכירים (קצין משטרה ששמו שמור במערכת), ובמשך כשעתיים הטיח בה דברי השפלה העלבה, לרבות טענות ושאלות מביכות על חייה האינטימיים. לדבריה, איים עליה שאם לא תספר את האמת — המשטרה תדאג שיכפישו אותה בעיתונים. לטענתה, הוא התנהג בקשיחות ובגסות, ואיים להרע את תנאי המעצר שלה, אם לא תשתף פעולה עם החוקרים.

"החוקר הרע"

חוקרי המשטרה, המתקשים בהשלמת החקירה, לנוכח הכחשותיה העקביות של החשודה, המסרבת להודות ברצח בעלה, מפעילים שיטות שונות כדי לשבור את איזראלוב. אחרי החקירה על-ידי "החוקר הרע", שהתעניין בהעדפותיה המיניות, הפגישה החשודה עם קצין משטרה בכיר, שפרש בינתיים מהמשטרה. הקצין, שבעבר עסק [illegible] כי היתה עם בעלה בפארק הירקון בלילה הגורלי, ושמותו אולי נגרם בנוכחותה בגלל תאונה, שהיא לא אשמה בה. איזראלוב המשיכה להתעקש, כי לא היתה עם בעלה במכונית בפארק, ואינה יודעת מה קרה שם. לדבריה, גם היא רוצה לדעת מה קרה.

התחמקות ממתן תשובות

יום לאחר מכן נחקרה איזראלוב על-ידי צוות מתוגבר, שמנה כשישה חוקרים, ביניהם קצינים בכירים, שהפנו אליה עשרות שאלות ברציפות, עד לשעות הלילה המאוחרות. החשודה השיבה על מרבית אותן תשובות שהשיבה בעבר, אך על מספר שאלות נמנעה מלהשיב, בין השאר על זהות הידידים, אצלם ביקרה, לדבריה, לאחר שנפרדה מבעלה בליל מותו ליד קולנוע פאר בצפון תל-אביב. הימנעותה מתשובות על שאלות מסויימות, בקשר לעניינים משמעותיים בפרשה, מגבירה את חשד החוקרים כלפיה.

היום אמור פרקליטה של איזראלוב לפנות לבית המשפט המחוזי, בבקשה שיורה למשטרה להימנע מעריכת חיפוש על גופה של מרשתו, ומהחרמת תרשומות בכתב מהחקירות שלה, שהיא מכינה לקראת השיחות וההתייעצויות איתו. בין השאר, טוען הפרקליט בעתירה, כי החוקרים "מנסים לשבור את רוחה (של מרשתו) ולהביאה למצב של אפיסת כוחות פיסית ומנטלית", ופוגעים באפשרויותיה ובאפשרותו לנהל הגנה סבירה לנוכח החשד החמור.

ממשטרת ת"א נמסר בתגובה, כי המשטרה אינה מוכנה להתייחס לפרטים הנוגעים לחקירה. עם זאת, הדגישו גורמים במשטרה כי מדובר בחקירת רצח מסובכת, והמשטרה חייבת למצותה. היא עושה זאת לפי כל הכללים המקובלים ובהתאם לחוק. ההדלפות בעניין החקירה הזאת הן מגמתיות ומקורן ברור.

14 הרוגים ו־76 פצועים בתאונות דרכים בשבוע שעבר

(עי). 14 בני אדם ניספו ו־76 נפצעו קשה ב־68 תאונות דרכים חמורות שאירעו בשבוע שעבר בכבישי הארץ. בין הנספים — 9 הולכי רגל, מהם 5 קטינים. בין הפצועים קשה — 59 הם הולכי רגל, מהם 34 קטינים.

בפ"ת אוכפים את החוק למניעת רעש

מאת נורית אמיתי
סופרת "הארץ" בפתח-תקווה

משטרת פתח-תקווה החלה לאכוף את החוק למניעת רעש, כך עולה מגזר-דין שנתן השופט שלי טימן, בשבוע שעבר, בבית-משפט השלום בעיר. קנסות של 100 ו־150 שקל הוטלו על שני אנשים שהורשעו בעבירות אלה.

השניים הם ברק צמון, שנסע ברחוב חיים עוזר, כשהוא קורא ברמקול ומבשר על תחרות מלכת היופי העירונית, ושאול אברהאמי מקליקיה, שהשתמש ברמקול לצורך עבודתו כסוחר גרוטאות.

בגזר-הדין קבע השופט, כי "נסיבותיה של העבירה אינן חמורות, אולם זה אות לאזרחים כי המשטרה דואגת גם לאיכות החיים בעיר".

פסטיוואל עכו נפתח היום

מכירת הכרטיסים המוקדמת הוכפלה לעומת אשתקד

מאת רפי קינן

המצגים החלו להגיע אמש אל אולמות האבירים בעיר העתיקה עכו והדוחק בכניסה אל האולמות השונים שבהם נערכו החזרות הכלליות על 12 ההצגות המשתתפות בתחרות, בישר אתמול את הצפוי מהיום בשעה 12 בצהריים, שעת פתיחת הפסטיוואל.

בסך הכל, יוצגו בארבעת ימי הפסטיוואל כ־500 הצגות של 114 מופעים שונים. עד כה הוכפלה מכירת הכרטיסים המוקדמת, לעומת אשתקד.

קברניטי האירוע חוששים מהאיום המטאורולוגי המבשר גשם. אך בינתיים אין זה מפריע לנוכחים ולבאים. אתמול ושלשום היה חם מאוד, במיוחד באולמות עבי הקירות — מה שהבריח את היתושים, החוגגים בחוץ.

הקטינו את הכיסאות

מספר מקומות הישיבה השנה רב מאשתקד, הודות ליוזמתו של מנכ"ל הפסטיוואל, אבי יפרח, שהזמין מושבים הצרים ב־5 ס"מ מהרוחב המקובל. כתוצאה מכך, נוגעות ירכי הצופים וכתפיהם אלה באלה — לפעמים זה נעים, לפעמים לא כל־כך.

המנהל האמנותי, שמעון לוי, שצפה בחזרות הכלליות הורה לקצץ באורכן של אחדות מן ההצגות, באחת מהן ב־50 אחוז.

הצנזורה התנצלה

אתמול נודע, כי הצנזורה ביטלה את ההגבלה שהטילה על ההצגה "היות קטנות במנוח". המנהל האמנותי ד"ר לוי הגדיר את ההחלטה המוקדמת כ"התערבות של בורות וטמטום".

בחסדי שר התחבורה

הבעיה הראשונה שהפסטיוואל נתקל בה היא בהצגה "מזמור לדוד", העוסקת בבעיות של ההומוסקסואלים. בהצגה זאת אמור השחקן משה איבגי לרכוב על אופנוע, אך בחזרה כללית התברר, כי אין לו רשיון וחברת הביטוח סירבה לבטח אותו ואת הקהל. הבוקר תפנה הנהלת הפסטיוואל אל שר התחבורה בבקשה כי יאפשר לשחקן המוכשר לגשת לטסט עוד היום.

מופעים על הרשא בין ההצגות כבר הוזלו אמש והם מושכים קהל רב. הם אלה שיוצרים את האווירה בפסטיוואל.

חלק מתחנות הטלוויזיה בכבלים שהוחרמו בגליל חוברו מחדש

בכרמיאל מכינים תוכנית לטלוויזיה בכבלים במסגרת הערוץ השני

מאת נורית בהגא,
סופרת "הארץ"

חלק מתחנות הכבלים שנותקו ביום חמישי בלילה על ידי משטרת מרחב הגליל, כבר חוברו מחדש, אמר מזכיר ודובר עיריית כרמיאל, שמואל פרידר, בתשובה לשאלה.

המבצע לביעור תחנות טלוויזיה בכבלים בגליל המערבי נערך במשולב עם אנשי מס הכנסה, מע"מ, מכס, בזק ונציגי איגוד מפיצי הסרטים. במהלכו נתפסו שבע תחנות טלוויזיה בכבלים באזור הגליל המערבי על כל ציודם. התחנות התמקמו בתחומי הערים נהריה, עכו החדשה והעתיקה, וכרמיאל, ובראשונה נערכה הפשיטה גם על כפרים ערביים — סכנין, ירכא ובענה. כמו כן, נתפסו תחנות במושבים גרנות ויערה שבגבול הצפון.

התחנות נתפסו על כל ציודן — מכשירי טלוויזיה, וידיאו, עשרות קלטות, ורשימות של מאות מנויים.

אדם אחד נעצר בפשיטה.

כרמיאל הקימה ועדה המעבירה כעת הצעת תוכנית לטלוויזיית כבלים. אם יקודם חוק הערוץ השני, תוכל עיריית כרמיאל לשדר, מבחינה טכנית תוך זמן קצר, היות והתשתית כבר קיימת. פרידר אמר, כי השידורים הפיראטיים בכרמיאל כבר נתחדשו לאחר פשיטת המשטרה, וכי מספר התושבים המחוברים אליהם בעיר נאמד ב־50 אחוזים.

אפריקה ישראל להשקעות בע"מ

הודעה

בחול המועד סוכות יהיה המשרד הראשי בתל-אביב **סגור**

לקבלת פרטים:

דירות וחנויות בגבעת סביון
מרכז מסחרי סביון. בין השעות 09:00-12:00, 16:00-18:00, טל. 03-357191

דירות וקוטג'ים בסביוני אביב
בדירה לדוגמא. רח' שלמה בן יוסף 28, רמת אביב ג'. בין השעות 09:00-12:00, 16:30-18:30 ובשבת בין 10:30-13:30.

דירות ודירות גג בצמרת אביב
באתר הבניה, רחוב ברזיל 5, רמת אביב בין השעות 16:30-18:30 ובשבת בין 10:30-13:30.

חג שמח ושנה טובה

מהאנשים שבנו את סביון!

"סליק" ממלחמת העצמאות נחשף בבית הקברות בפ"ת

מאת נורית אמיתי, סופרת "הארץ" בפתח תקווה

עובדי החברה קדישא בפתח תקווה, אשר חפרו קברים במזרח בית העלמין סגולה בעיר, הופתעו לגלות כד חלב מיושן ובו כדורים חלודים, מסמרות וחוטים המשמשים לניקוי כלי נשק. הקברנים המופתעים הזעיקו את המשטרה. למקום הגיע חבלן משטרתי שבדק את הכד וייחס אותו ל"סליק" ישן מימי מלחמת השחרור.

בינתיים שמור הכד בתחנת משטרת פתח תקווה והבוקר אמור מפקד התחנה, סגן ניצב יעקב שכול, להציע לבית "יד לבנים" בעיר לצרפו לאוסף הקיים במוזיאון שבו.

מוסלמים הפגינו בגליל נגד הריסת מסגד שנבנה ללא רשיון

מאת עטאללה מנצור, סופר "הארץ" בגליל

מאות מוסלמים במקומות שונים בארץ נענו ביום ו' להפגנה דתית ראשונה למען קיומו של מסגד שנבנה ללא רשיון. את ההפגנה אירגנה אגודה של מוסלמים חוזרים בתשובה בשם אל ארקמה אל איסלמיה. צו הריסה הוצא נגד מסגד חדש שהוקם בכפר זה על הר כמון הצופה על בקעת בית הכרם מעל לכרמיאל.

סופר "הארץ" היה העיתונאי היחידי במקום. האירוע מציין, כי קבוצות גדולות של מוסלמים הגיעו מאום אל פחם, כפר כנא, וכאבול.

המסגד החדש הוא פחון בגודל של ששים מטר על בסיס של בטון ומעליו רמקול בשביל המואזין. בפינת הפחון מתנוסס שלט המכריז: מסגד אל מוראבטון (כלומר, מקום התפילה של העומדים על משמר האמונה).

בפתח המסגד נערכו מכלי מים לשירות המתפללים, לטהרה. המתפללים נערכים בשורות בתוך הפחון ובחוצה. התפילה רגילה. לקראת הסיום נשא את הדרשה השייח מוחמד עיד ריאן מכאבול (בוגר האוניברסיטה העברית במדע המדינה ופילוסופיה). עיקר טענותיו: אין מגילת העצמאות מיושמת למוסלמים באל כמאנה. "כיצד מבטיחים חופש דת ללא מסגד לתפילה?" הוא שואל. הוא ערך השוואה בין היחס למסגד מוסלמי זה בישראל לבין היחס הליברלי בו נהגו הח'ליפים המוסלמים בראשית ימי האסלאם, והגיע למסקנה כי "המוסלמים חיים באור כאשר האחרים שרויים בחושך ימי הבערות".

המתפללים, רובם צעירים שנולדו אחרי קום המדינה. ביניהם ישישים בודדים בלבד.

מגישים ארוחות-צהריים. תוסיף אל טאלה, שתרם את האדמה עליה הוקם המסגד, ובני משפחתו, הם ככל הנראה אנשים אמידים. האוכל מוגש בשפע.

סכסוך עבודה בחברת החשמל

סופר "הארץ"

המזכירות הארצית של עובדי חברת החשמל הכריזה בסוף השבוע על סכסוך עבודה בחברה עקב אי השלמת המו"מ לעידכון הסכמי השכר בחברה לשנים 1984־6. על פי הסיכומים שהושגו, היו עובדי חברת החשמל אמורים לקבל תוספת שכר בשיעור ממוצע של 12.6%.

ההחלטה על הכרזת סכסוך עבודה התקבלה ערב יציאת עובדי חברת החשמל לחופשה מאורגנת עד יום ראשון שאחרי סוכות. להיום זומנה פגישה אצל שר האנרגיה משה שחל.

המו"מ לעידכון והשלמת חוזה השכר בחברת החשמל ל־1984־6 כולל המרת סעיפים מחוזים קודמים שנחתמו בתקופה זו ושעוררו בעבר התנגדויות, בעיקר מצד רשות החברות הממשלתיות. במו"מ יהיו מעורבים העובדים, ההנהלה, משרדי האנרגיה והאוצר וההסתדרות.

המונים ישתתפו בצעדה לזכר תא"ל יוסף לונץ שנדקר לפני שנים ברצועת עזה

מאת איתן רבין סופר "הארץ"

כוחות הביטחון והמשטרה נערכים בכוחות מתוגברים לבואם הצפוי של אלפי ישראלים לגוש קטיף, כדי להשתתף בצעדה לזיכרו של תא"ל יוסף לונץ ראש המינהל האזרחי ברצועה אשר נרצח לפני שנים אחדות.

עפ"י הערכת המשטרה, אמורים להגיע היום כחמשת אלפים בני אדם כדי להשתתף בצעדה לאורך 15 קילומטר, שתתחיל בצומת האלוף ליד רפיח ותסתיים באזור גוש קטיף.

ממשטרת עזה נמסר, כי הצעדה תאובטח ע"י כוחות משטרה רבים.

כ־90 אוטובוסים עם מטיילים ישראליים יוצאים היום למצרים

מאת איתן רבין
סופר "הארץ"

כתשעים אוטובוסים עם מטיילים ישראליים אמורים להגיע היום למסוף הגבול ברפיח, בדרכם למצרים. כך מסר מנהל מסוף רפיח לסגן-מפקד משטרת נפת עזה.

לאילת הגיעו עד כה כעשרים אלף מטיילים ישראליים, ובבתי המלון בעיר התפוסה מלאה. גורמי תיירות ישראליים מעריכים, כי במשך החג יגיעו לאילת כחמישים אלף מטיילים. מצפים כי רבים ימשיכו לדרום סיני.

חברת "אל על" חונכת בשבוע הבא את הטיסות הסדירות הישירות מאירופה לאילת. מטוס בואינג 767 יטוס מלונדון ישר לאילת. מעריכים, כי בטיסות אלו יגיעו אלפי תיירים.

ערך את העמוד: אריה השביה

הזמנת טיסות לאילת ובתי מלון
טל: 03-442297, 452735
שחף תעופה צדדר (1986) בע"מ

תזמורת סימפונית חיפה
HAIFA SYMPHONY ORCHESTRA

קונצרט חגיגי לפתיחת העונה

קונצרט למנויים מס' 1
מנצח: סטנלי ספרבר
סולנים: גילה ירון – סופרן, ירון וינדמילר – בריטון, מקהלות דיסלדורף
בתכנית: ברהמס: פתיחה טראגית
ברהמס: "רקויאם גרמני"

מוצ"ש 25.10.86 בית נגלר קרית-חיים בשעה 20.30
יום ראשון 26.10.86 אודיטוריום חיפה בשעה 20.30
יום שני 27.10.86 אודיטוריום חיפה בשעה 20.30

נותרו מספר כרטיסים מעל לסדרת הקונצרטים באודיטוריום על הבמה לצידי התזמורת, ולסדרת הקונצרטים בבית נגלר קרית חיים.

פרטים: משרדי התזמורת-רח' פבזנר 50, טל. 04-660741, 641973, יום א'-ה' 08.30-18.00, יום ו' 08.30-12.30.
קרית חיים בית נגלר, טל. 04-724694
ובערב הקונצרט בקופת האולם.

קונצרט מיוחד
מנצח: פרנץ למפרנט
סולנים: ליזלוטה גטץ-סופרן, גרהרד בריקל – טנור, אורטוין ראוה – בס
בתכנית-הידן – "עונות השנה"
יום שלישי, 28.10.86 – אולם אודרי מגידו – בשעה 21.00
יום רביעי, 29.10.86 – בית העם כפר בלום – בשעה 21.00

הארץ

יום א', ט"ז בתשרי, תשמ"ז
19 באוקטובר 1986

המערכת, ההנהלה, מחלקת המודעות, ההפצה והמנויים: תל־אביב, רחוב זלמן שוקן 21, טל' 824261 ת"ד 233 מיקוד 61001
ירושלים: רחוב ההבצלת 2 טל' 224245־6, ת"ד 273 מיקוד 91002
חיפה: רחוב בודאור 20 טל' 661166־8, ת"ד 5259 מיקוד 31052

המו"ל: הוצאת עתון הארץ בע"מ, רח' זלמן שוקן 21, תל־אביב
העורך: גרשום שוקן   עורך המשנה: מתי גולן
סגני עורך: משה הדרי, גדעון לוי

אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ואינה מחויבת כתב־ידיה

HA'ARETZ Daily Newspaper, Tel-Aviv, Israel – P.O.B 233, Tel. 824261

מאזנו של מבחן כוח

מזכר ההבנה בין ראשי המערך והליכוד, שחתימתו איפשרה לנשיא המדינה, מבחינה פוליטית — שהרי סמכותו המשפטית עמדה מעל לכל ספק — להטיל את הרכבת הממשלה על יצחק שמיר, קבע כי מנהיג הליכוד יציג בפני הכנסת ממשלה בת עשרים וחמישה חברים. משמע הדבר הוא כי יצחק מודעי ישוב להיות שר, אם כי ללא תיק. כמו כן נקבע כי ד"ר מאיר רוזן יוסיף לשמש שגריר ישראל בוואשינגטון לשבעת החודשים הבאים. פירוש התוצאות הוא שהמערך ויתר על מועמדותו של ד"ר יוסי ביילין לתפקיד הדיפלומטי, אלא אם כן יאות ראש הממשלה החדש להסכים להמלצתו של שר החוץ החדש, תוך ביטול ההתנגדות שבה התמיד בשבוע שעבר.

שמעון פרס אמנם זכה לאי אלו ויתורים מצד יצחק שמיר. ראש הממשלה יהיה חייב להעמיד על סדר יומה של ישיבת הממשלה נושא שיציע ממלא מקומו, אחרי הודעה מוקדמת, ויעניק לה קדימות בדיון. כמה וכמה מהיועצים במשרד ראש הממשלה, שמונו על־ידי פרס, יוסיפו לשמש בתפקידיהם הנוכחיים, וביניהם ד"ר יוסף גינת, שסייע בידי השר עזר ויצמן בטיפול בעניינים המיוחדים לאזרחי המדינה הערביים. וחשוב ביותר: הטלת תחומי אחריות על עיסוקים מיוחדים על שרי הממשלה תהיה מותנית בהסכמה בין ראש הממשלה לבין ממלא מקומו.

ברם, מהמאבק על שני העניינים שעליהם התעקש המערך במיוחד — השארת מודעי מחוץ לממשלה ומינויו של ביילין לשגרירות בוואשינגטון — יצא הליכוד וידו על העליונה.

כלום היה הכרח כי רוב נציגי המערך שיוו לדיונים על בעיית ה"תפר", בין שני שלבי כהונתה של ממשלת האחדות הלאומית אופי של מבחן כוח? הספקות בנושא צצו כבר בראשית השבוע האחרון, ותוצאות המבחן מחזקות אותם בדיעבד. יתכן אולי שיטען עתה כי הנקודות שבהן השלים שמיר עם תביעות פרס היו נשארות שנויות במחלוקת והיו מכבידות על תפקוד הממשלה לולא נלחמו בעוז משה ברעם, נגד כניסת מודעי לממשלה, ושמעון פרס, בעד מינויו הדיפלומטי של ביילין. אך יש מקום לפקפק בנכונות הטיעון הזה אשר נועד, לאמתו של דבר, להסוות את הפגיעה ביוקרת המערך.

אין אסון בכך כי סעיף הרוטאציה שבהסכם הקואליציוני מ־1984 בוצע באיחור של שלושה או ארבעה ימים. אך המערך יכול היה להיכנס לשלב השני של כהונת הממשלה מתוך עמדת כוח מרשימה יותר, ומבלי להיות נאלץ לוותר דווקא על שתי מדרישותיו, שעליהן ביקש לשים דגש מיוחד.

רעת הקהל ליוותה את ההתדיינות בין שתי המפלגות הגדולות בפרישות, או בגילוי מורת רוח כלפי המערך יותר מאשר כלפי הליכוד. על המערך יהיה לנסות ולהשכיח את המשקעים מהאירוע הבלתי־מוצלח. על המערך לעשות זאת מבלי לסגת מול הליכוד כאשר נושאים שחשיבותם עניינית — לא פרסונאלית יעמדו על סדר יומה של הממשלה.

תוצאות מיותרות

המיקוח הבין־מפלגתי יישכח מהר. לפרס תפקיד לנווט את שמיר להצלחה בינונית

מאת דן מרגלית

פרס ושמיר: התפר נסגר

המערכה המיותרת השיגה תוצאות מיותרות. למי במרכז מפלגת העבודה איכפת בכלל שד"ר ניצה שפירא־ליבאי תישאר יועצת ראש הממשלה למעמד האשה ומי יוכל לומר לראש הממשלה יצחק שמיר שאסור לו לפטרה או, מה שיותר שכיח, למנות אחת מעסקניות הליכוד והמשתוקקת למשרה ממשלתית לכהן כיועצת למעמד שני המינים, וכך לעקוף את ליבאי. ירושת המערך וכך לגבי יועצים. אחרים של המערך, שיישארו במקומם לתקופה, עם מכונית אך ללא עשייה.

גם תקוות מה שסוכם ייגבה מחיר כבד. לפי "מבט" בטלוויזיה, שלל היועץ המשפטי יוסף חריש את הכנסת האחרים התמוהה שנוהג שמעון פרס בעזר וייצמן, בהמנותו אותו להיות שר תחת שר במשרד החוץ. סביר להניח שהליכוד יתבע דמי לא־יחרץ על שבירת עוד כלל של מנהל תקין.

לכאן שעלה בידי המערך לתקוע טריז בכמה מגלגלי הליכוד. למשה ארנס יש סיבה טובה ומוצדקת לחוש סיבה עמוקה כלפי שמיר שהפקידו ולא עמד ביכולתו להפקיד בידיו את האחריות לטיפול ביהודי ברית המועצות. גם יצחק מודעי לגבר שהבטחתו אינה שווה לביצוע.

* * *

אך אפשר כבר עתה לשרטט בבהירות מסויימת איך ומתי יגיעו ליעדיהם. מי שבוער לו כאמת הוא המערך, שנזקק לחקיקה מיוחדת על מנת לאפשר ליוסי ביילין להתמנות לסגן שר החוץ. במה שקשור ללוחמים, ועדת השרים לחקיקה היא המודל ל"מסטיק", הגוף הגמיש ביותר בעולם. יתכן כי עד שתכונס הכנסת לאשר את תיקון...

רחוקות אם סביר להיות מדיניים או אקדמיים — ובלי שאיש כמעט בסיעת המערך ירצה לראותו מטפס מיד למעמד כה רם של סגן־שר בהיותו מתחרה פוטנציאלי לכנסת הבאה — ייאלץ פרס לשלם מחיר של ממש תמורת המינוי. אפשר שסגנות־השר של ד"ר ביילין תושג במחיר מינוי פרופ' ארנס לממונה על הטיפול ביהודי ברית המועצות, או בהסכמתו של ממלא־מקום ראש הממשלה המיועד לשובו של מודעי למשרד המשפטים. המיקוח רק במשמעותו.

לפרס יש תפקידים חשובים ועדיפים מאלה בניהול המערך בממשלה הבאה. לכאורה, מצבו נוח משל קודמו. הוא אינו חייב לשאת את הממשלה על כפיו ככלי שבידיו על מנת שתשלים את תקופת כהונתה. אך כל משקיף פוליטי מבין שאינו יכול להניח לה להתנפץ ולהתרסק במה שייראה כתאונה מבריימת. כל עוד יפעל כמתחייב מההסכם הקואליציוני, יימצא פרס את עצמו מגיב בשני ערוצים: מדגיש את מה שקרוב ללבו ומגן בעירבון מוגבל על העמדות שיבליט הבוס החדש.

זה יהיה קל כלפי אש"ף במצבו הנוכחי. בשבוע שעבר פירסמה סיעת רצ בכנסת הודעה בה נדרשה נגד אש"ף — שחור ועלה על דרך הסרוד והוא מפגע לכל סיכויי השלום במזרח התיכון — שלא תהיה לפרס בעיה להצטרף למסע הבינלאומי החריף נגד אש"ף שמתבטא שמיר. אך מה יקרה לרוממת האמרתו? מה על הפלשתינים האזרחיים, שאולי גם שמיר מוכן לנהל עמם משא ומתן, אבל אין לו, לפי תפישת עולמו, על מה? ומה על הליווי הבינלאומי? ועל הקריצה לעבר ברית המועצות? ועל היחסים המאד־מורכבים ומסובכים ועדינים הנרקמים־נבלמים עם מצרים גם לאחר שהוסרה אבן הנגף של טאבה?

* * *

הבעיה העיקרית של פרס תהיה להשתלב במדיניות הממשלה ולנווט אותה בחולקה, ולהיות ראש האופוזיציה בתוכה. הוא לא יוכל לחקות את קודמו, שהבליג על סטיות מדיניות של ראש הממשלה פרס. מפני ששמיר קרץ לליכוד — אפילו באמצעות שירו המפורסם של טוביה צפיר "שהרוטציה תגיע מהר" — שכדאי לשתוק. בוחריו של פרס אינם מקווים ממנו להיות טוביה צפיר. המומנט שלהם הוא העיקר שהרוטציה תיגמר מהר עם תירוץ טוב, או שתתאפיין בלא יותר מאשר הצלחה בינונית לשמיר. זה תפקיד קשה ומסובך המצריך איזונים רבים.

זה מחייב לחפש נקודת שיווי משקל שאינה משחררת את המערך מאחריות למעשי ממשלת שמיר, אבל גם לא לקפוץ אל ראש התורה להניח לשמיר להצליח, אבל לא יותר מדי; שלא ייכשל כדי שהמערך לא יישא באחריות, אבל שבי־הצלחתו לא יאפילו גם על הישגיו המרשימים של פרס בשנתיים שקדמו לו. המערך ירצה להניח לממשלה ליפול על נושא נוח לו בלי להיתפס עם חיוך רחב על הפנים.

אין זה תפקיד קל, בין השאר מפני ששמיר — שלא כמו פרס — אינו איש יוזם. הוא מקבל החלטה רק אם אין משהו נוח מכנה לעשותו. פרס יצא מלשכת ראש הממשלה כשבכיסו כרטיס הביקור הבינלאומי, שפעל בהצלחה לשינויים חשובים במדיניות החברה הישראלית. שמיר תר בעוד שנתיים אחרי כרטיס ביקור אחר, שבתקופתו הצליח לשמור על הקיים ולמנוע שינויים ולא לעשות גלים. ככל האפשר.

בהתמודדות הסמויה הגלויה, אך המתמדת, בין שתי הגישות תיעלם המערכה הרעשנית מן השבוע שעבר ותהיה כלא היתה.

לקראת הוועידה הבאה

מאת צבי בראל

רייגן וגורבאצ'וב ברייקיאוויק: ארה"ב מנסה לשנות את התורה האסטרטגית הבין־מעצמתית של העשור וחצי האחרונים

וואשינגטון

כמו מים אדירים שפרצו סכר, יצאו עוזריו של הנשיא רייגן אל הציבור האמריקאי והעולמי כדי למכור תורה חדשה: לא עוד הגנה באמצעות הרתעה, אלא הרתעה באמצעות הגנה. במשך שלושת הימים הראשונים שלאחר הפסגה באיסלנד, עוד בטרם הספיקו חברי המשלחת לישון כראוי, יצאו שר החוץ ג'ורג' שולץ, עוזר שר ההגנה ריצ'רד פרל, עוזרת שר החוץ רוזאן רידג'וויי, ועוד כחמישה־שישה עוזרים אל בימות, תדרוכי העיתונות בבית הלבן, מחלקת המדינה, מועדון העיתונות, ואולפני העיתונות הזרה, כדי להבהיר לכאורה רק שני עניינים: למרות שלא נחתם הסכם באיסלנד לא היה זה כשלון אמריקאי, והדרך לפסגה בעתיד, או להסכם, לא ננעלה שם סופית.

אך מתוך ההסברים, ובמיוחד מן הרטוריקה הנעולה שהשמיע הנשיא רייגן (ועדיין משמיע) עולה עוד מסקנה אחת: ארה"ב מנסה לשנות את התורה האיסטרטגית הבין־מעצמתית של העשור וחצי האחרונים. כאשר נחתם ב־1972 ההסכם האוסר על הקמת מערכות הגנה נגד טילים בליסטיים, הוא נשען על תורה שפותחה כמה שנים קודם לכן ושעיקריה הם: שתי המעצמות יימנעו מלתקוף אחת את השנייה אם יהיה זה ודאי לכל אחת מהן כי היא תושמד במקרה של מלחמה גרעינית. באותו אבסורד, הביא הסכם זה את התשתית לקביעה כי על שתי המעצמות להצטייד בכמות כזו של כלי נשק גרעיניים, כך שאף אחת מהן לא תסתכן להיות הראשונה היורה אותו, שכן השמדתה על ידי רעותה תהיה במקרה כזה מובטחת. כאן החל גם סחרורו של מירוץ החימוש כאשר כל מעצמה ניצבת בחזה חשוף מול יריבתה ללא כל מערכת הגנה. עצם ההרתעה היתה בצורה מסוימת גם ההגנה.

רייגן שבר את הכלים

ב־1983 הציג הנשיא רייגן את חזונו לקראת המאה הבאה: מערכת הגנה נגד טילים באליסטיים תרכב בחלל ותשמיד כל טיל באליסטי שייצא את שטחה של ברית המועצות לכיוון "העולם החופשי". רייגן שבר בכך לכאורה את הכלים, כשהוא מנסה להלביש את ארה"ב שריון מגן ולהותיר את ברית המועצות חשופה. לכאורה, משום שמערכת ההגנה החללית איננה עדיין מערכת מעשית. אמנם כמה ניסויים שנערכו בחלקי נשק מתוחכמים, כמו קרני לייזר, הוכיחו חלקית את יעילותם, אך גם מדעני מעבדות ליברמור בקליפורניה העוסקים בפיתוח המערכת מודים כי אינם רואים אפשרות להעמיד לרשות ארה"ב מערכת משוכללת שתסגור באופן הרמטי את החלל בפני שיגור של טילים גרעיניים. אפילו הממונה על הפרויקט, גנראל ג'יימס אברהמסון אמר השבוע כי ארה"ב תצטרך להסתפק במערכת חלקית שתוכל להשמיד רק חלק מן הטילים ולא את כולם. אך, גם מערכת חלקית איננה מצויה, והערכות המדענים מדברות על תקופה של "מינימום עשרים שנה לפחות". למרות זאת, בעל הנשיא רייגן...

בודאי אף את ועידת רייקיאוויק ללא תוצאות, משום שהסובייטים דרשו כי במשך עשר השנים הבאות יישאר הטיפול במערכת ההגנה בין כותלי המעבדה בלבד. רייגן דורש ניסויים בחלל וניסויים מעשיים. הסובייטים סרבו. רייגן ראה בכך ניסיון סובייטי להמית את חזון מערכת ההגנה החללית לא רק מן הבחינה המעשית אלא גם מן האספקט הרעיוני, ובשובו הודיע לציבור האמריקאי: "לא יכול הייתי להסכים לעסקה שהיתה מקיבה על עתידכם, רעי האמריקאים". צריך להעריך את כושר עמידתו של הנשיא רייגן ואת כושר מנהיגותו, ואין הדברים באמרים לתפארת המליצה. הפיתוי שהוצג לו על ידי הסובייטים היה כמעט למעלה מיכולתו של כל מנהיג לסרב לו. קיצוץ של חמישים אחוז בכלי הנשק הגרעיניים תוך חמש שנים והשלמת הכחדתו מן העולם תוך עשור, בתמורה לביטול הרעיון של מערכת ההגנה החללית. אינם מן הדברים שהוצגו עד כה על ידי הסובייטים. השיקול שעמד בפניו ברייקיאוויק לא עמד בפני שום מנהיג לפניו. לכאורה זו היתה שאיפתו במשך כל השנים ושאיפת העולם כולו: להסיר את איום הנשק הגרעיני. אך רייגן ביקש ליישם תורה חדשה שתשאיר לדעתו את העולם בטוח יותר גם אם יגיעו ברה"מ וארה"ב להסכם. שאלה לגיטימית זוהי ניצבת עתה מול שתי המעצמות: אם ברית המועצות מוכנה לחסל את כל הארסנל הגרעיני, מה איכפת שתהיה לה או מערכת הגנה בחלל נגד נשק שלא יהיה קיים? ובמקביל, אם ארה"ב מוכנה לחיסול כל הנשק הגרעיני ולוותר על עיקרון ההרתעה כהגנה, לשם מה היא זקוקה למערכת הגנה מול נשק שלא יהיה קיים?

לשתי המעצמות חשש זהה

את הנשיא רייגן מדריכים שני שיקולים. האחד, מה יקרה אם הסובייטים לא יעמדו בהסכם ולא ישמידו את הטילים שיוסכם עליהם. הרי כבר עתה נמצאים ארה"ב והמערב במצב נחות מבחינת יחסי הכוחות האיסטרטגיים ונטייה נוספת של הכף האיסטרטגית לטובת הסובייטים, מבלי שלארה"ב תהיה מערכת הגנה מולם, תיצור מצב בלתי נסבל ואף מסוכן של סף מתמיד של מלחמה גרעינית. את השיקול הזה נמנע רייגן מלהדגיש כיוון שהוא רוצה ליצור אווירה טובה לקראת המשך המגעים. השיקול השני, שאיננו מנותק מן הראשון, אומר: נניח שאמנם נגיע להסכם על חיסול מוחלט של הנשק הגרעיני. כיצד נגן אנו — האמריקאים והסובייטים — על עצמנו, אם לפתע יציגו סין או בריטניה "או כל מטורף אחר" נשק באליסטי ויאיימו על שתינו?

"פריצת דרך טכנולוגית אמריקאית" אמר השבוע דובר משרד החוץ הסובייטי גנאדי גראסימוב "היא זאת שמפחידה את ברית המועצות. התפתחות כזאת עלולה לשבש את מאזן הכוח בין שתי המדינות ולהעמיד את ברית המועצות חסרת הגנה". כלומר, ארה"ב עלולה לפתח מערכת שלה לא תוכל ברית המועצות למצוא תשובה. החשש הסובייטי זהה לזה האמריקאי. הם אינם מוכנים להאמין לאמריקאים כי אמנם יקיימו את חלקם בהסכם אם יושג, ואם לא יקיימוהו, תעמוד ברית המועצות במצב כי לאמריקאים יש גם נשק גרעיני וגם מערכת הגנה נגד טילים סובייטיים.

בכל אלה צריך לזכור כי האמריקאים הם אלה שהכניסו את ה"עוף" החדש הזה למערכת האיומים במטרה להתפכה לעקרון ההגנה החדש. זהו בינתיים אלמנט תיאורטי בלבד, שאיננו בלתי הגיוני לחלוטין, אם אמנם יצליחו ביום לשכנע את הסובייטים בתועלת שגם הם יפיקו מן העקרון הזה. אך עדיין עומדת השאלה מה יקרה אם הסובייטים לא יקבלו את העקרון וייִדחקו לפינה מול הפיתוח הטכנולוגי האמריקאי והמשך קיומם של טילים גרעיניים? על כך יצטרך אולי נשיאה הבא של ארה"ב לענות.

ענייני חולין / אליהו סלפטר

ארץ יקרה

אחד התחושות הראשונות של אדם השב ארצה מחו"ל היא שישראל היא ארץ יקרה. בהשוואה לאירופה, בתי המלון כאן יקרים, המסעדות יקרות, דברי ההלבשה יקרים, ולעתים גם מצרכי מזון בסיסיים יקרים יותר מאשר בחו"ל. אחרי כל ביקור בחו"ל מבקרת אותה שאלה: מדוע ישראל יקרה כל כך? הרי כאן מסבסדים מצרכים רבים, ושכרו הממוצע של זבן, פועל תעשייה או בעל מלאכה נמוך יותר מאשר בגרמניה או בצרפת. ההסבר יכול להיות שהמערכת הכלכלית הישראלית מאד לא יעילה, או שבעל העסק הישראלי רוצה שיעור רווח גדול מאד, או שני הדברים גם יחד.

אגב, לפי השבועון הלונדוני "אקונומיסט", שיעור הרווח של משרדי נסיעות בתיירות ההמונים בע בסביבות אחוז אחד (1%).

אין זאת אומרת שבאירופה אין חנויות או מסעדות יקרות שבהן שמלה או ארוחה עולות סכומים מדהימים. אך כשמדובר על בית עסק ממוצע, המציע סחורה או שירות ממוצעים, המחירים נמוכים יותר בחו"ל, למרות שרמת השכר במערב אירופה גבוהה מאשר בישראל.

כמה דוגמאות קטנות: זוג מכנסיים, צמר וטרלין, בחנות כלבו טובה בגרמניה עולה 53 מרק, כלומר כ־40 שקלים, כולל תיקון האורך על־ידי מידה. זוג סנדלי עור באיטליה עולים 35 אלף לירטות, כלומר כ־35 שקלים. פיצה שלמה עם בקבוק בירה, במסעדה לתיירים עולים 6,000 עד 6,500 לירטות, כלומר כ־6–6.5 שקלים. ארוחת צהריים במסעדה טובה, בין 7.5 ל־13 מרק, כ־5.5 עד 9.5 שקלים, בהתאם למנה העיקרית. בעד סכום זה אתה מקבל מנה ראשונה (מרק או אגרול), מנה עיקרית בשרית ומנה אחרונה. היכן אפשר לקבל ארוחה כזאת במחיר כזה בישראל?

כאשר אתה מתארח כתייר באירופה הים תיכונית, אתה מתפעל ומעריץ כל תייר אירופי שבא לבקר בישראל שלא מתוקף ציוני. בילוי באיטליה, ספרד או יוון הרבה יותר זול, והשירותים טובים ואדיבים. וכמובן, המרחק קצר יותר, דבר המוזיל את הוצאות הנסיעה. חבילות תיירות ברמה טובה ובטיסה של שבועיים בקוסטה בראבה בספרד — עם הנסיעה, מלון וחצי פנסיון — ב־450 דולר לשבועיים, לפי אותו סידור, באגם גרדה באיטליה, ב־400 דולר.

התייר הישראלי — והאמריקאי — עדיין לא גילו את המקומות הקטנים, אך התייר המערב־אירופי והסקנדינבי גילה אותם. הוא מגיע באוטובוס, הולך, ישר מעיר מגוריו עד פתח המלון. כתוצאה מכך, מאות ואלפי עיירות תיירות קטנות כלל לא מרגישות את הירידה התלולה שחלה השנה במספר התיירים האמריקאים.

אגב, האפשרות של נסיעה באוטובוס איננה כלל תנאי הכרחי לתיירות עממית מסוג זה. בכל המקומות אתה פוגש הרבה תיירים בריטיים המגיעים עד לעיר הסמוכה בטיסות שכר, שאינן מייקרות במיוחד את ה"חבילה". עיקר השוות במלון המקומי, עם הארוחות, היא זולה, וכמובן, גם המלונאי הספרדי או האיטלקי אינו עושה זאת מתוך צדקה אלא כדי להרוויח.

על אלכוהוליזם לא מדברים

לפני כחודשיים רעשה כל הארץ בשל גל תאונות הדרכים ורצח הצעיר כריסטסק דן בתל אביב. כמו כל זעזוע ציבורי בישראל, גם אלה החזיקו מעמד מספר ימים, ונשכחו בהתרגשויות החדשות יותר של פסגת פרס־מובארק ותעתועי הרוטציה. ובוודאי נשכח במהרה היבט מדאיג משותף של התאונות ושל הרצח: הקשר עם שימוש באלכוהול בכלל ועל־ידי צעירים בפרט.

זה נושא שבישראל לא אוהבים לדבר עליו. קיים מיתוס לאומי שהיהודים חסינים מפני אלכוהוליזם — יש אפילו אגדה שזה קשור במנהג היהודי של שתיית יין בפולחן הדתי של קידוש — והמיתוס מחוסן מפני ראיית המספרים והמציאות. התוצאה היא שאין נותנים פירסום על שיעור אלכוהול בדם של נהגים המעורבים בתאונות, אין מעקב סדיר אחרי מנהגי שתייה בפרט בקרב הנוער, והטיפה המרה של אישי ציבור מסויימים היא בגדר רכילות סלונית במקום נושא לדיון רציני.

למשרדי בריאות, סעד, חינוך ומשטרה אין שיטות דיווח אחידות על האלכוהוליזם, ולכן קשה להשיג מספרים השוואתיים מוסמכים.

עם זאת, יש סימנים שהבעיה יותר רצינית מכפי שנוטים להתייחס אליה. רופאים בחדרי מיון יודעים לספר שבשנים האחרונות גדל מספר "המקרים מאלכוהול" בין הפצועים המובאים מתאונות דרכים. פרופסור שלמה שוהם מהמכון לקרימינולוגיה של אוניברסיטת תל אביב צוטט לפני שבועות אחדים כאומר כי "יש יותר קשר סיבתי בין פשע לאלכוהול מאשר בין פשע וסמים 'רכים', כגון חשיש". וד"ר שושנה וייס, הממונה במשרד הסעד על התכנית נגד התמכרות לאלכוהול, אומרת כי "אלכוהול יכול להיות סיבה עיקרית או גורם תורם לאלימות. אין שבוע בלי פשע אלים שנגרם עקב שתייה מופרזת".

לפי מחקר שערכה ד"ר וייס לפני כשנתיים, 53.4 אחוז מהבוחרים שמתחת לגיל 20 שותים בירה, ו־25 אחוז מהצעירים בכיתות י' עד י"ב שותים משקאות חריפים.

למשטרה חסר כוח האדם לאכוף את החוק האוסר מכירת משקאות אלכוהוליים לבני נוער מתחת לגיל 18. בתוכניות הטלוויזיה הפופולריות "דאלאס", ו"דיינסטי" מרבים הגיבורים לשתות ולשמש דוגמה לצעירים. ההורים והמורים, בדרך כלל, אינם מתייחסים לבעיה ברצינות.

ההתעלמות הלאומית מהבעיה היא אולי הסיבה העיקרית להתפשטות הנגע — כתופעת לוואי להתערערות הערכים הישראליים המסורתיים, שגם עליה מעדיפים שלא להרבות בדיבור.

פעילות בקאהיר

"המרכז האקדמי הישראלי" בקאהיר חגג הקיץ ארבע שנים להיווסדו. אין זה המוסד התרבותי הפופולרי המבוקש ביותר בבירת מצרים, אך הוא רכש לו מקום חשוב ומכובד בקרב מדענים וסטודנטים מצריים העוסקים בחקר ישראל ובחקר היהדות ותולדותיה. הוא מהווה מוסד מקשר בלעדי כמעט בין מלומדים מצרים וישראלים, בייחוד בנושאי הדת, ובין האוניברסיטאות המצריות והישראליות. המרכז משרת גם חוקרים ישראלים העובדים על נושאים הקשורים עם תרבות מצרים, החל מקורות עתיקים ועד ההיסטוריה של עמק הנילוס.

על ההיקף הרחב של הנושאים מעידה רשימת ההרצאות שנערכו במרכז בשנה האקדמית החולפת, שתמציותיהן מתפרסמות בחלקן בבולטין של המרכז: "השפעת המגעים בין ערבים ויהודים בימי הביניים על חקר התנ"ך", "קשרים בין קאהיר וירושלים במאה ה־16", "מסורת הגיהנום במצרים", ועוד. במרכז נערכו, בשנה החולפת, 11 סמינריונים על נושאים מצריים־יהודיים.

חידוש שחל עם יציאתו לאור של הגליון האחרון של ה"בולטין", שהתפרסם עד כה רק בשפה האנגלית, הוא שהוא כולל עתה גם חלק בערבית. הכוונה היא לפרסם, בעתיד, מאמרים של מלומדים אקדמיים ישראליים כדי להפיץ מידע זה בחוגים אקדמיים רחבים יותר במצרים. המרכז מקווה להוציא בעתיד מהדורה ערבית שלמה, במקביל למהדורה האנגלית.

מצב־רוח / ב. מיכאל

צריך שניים לטנגו

אין כל ספק כי במוצאי־שבת הקרובה, מוצאי שמחת־תורה, תיערך בחברון אותה הפגנה ארעית יהודה, הקרויה משום מה "הקפות שניות". לא תהיה זו אלא עוד אחת מאותן הדרמטיות רבות, שבהן נוטלים חברי הארגון המתקרא "גוש אמונים" את התורה, ועושים אותה קרדום קרב לחפור בו.

באותה מידה, אין גם ספק כי כל מיני פוליטיקאים וצירי־לות מסוגים שונים, יופיעו בחברון, יחבקו ביד אמיצה את ספרי־התורה וירקדו עמם ריקודים נלהבים.

אך האם טרח מישהו לשאול אי־פעם את דעתה של התורה על הפרטנר שיועד לה המארגנים? הלא הנימוס האלמנטרי מחייב לשאול גם את פיה. יותר מכן מסקן כי לא כך נעשה. היו כמה וכמה מן הפוליטיקאים המזיקים מוצאים את עצמם יושבים במצאי האירוע, חסרי כל תורה לרקוד עמה.

אריק שרון, למשל. מדוע ייכפה על התורה, שבה נאמר בין השאר "גר ותושב לא תונו", וגם "שמור את יום השבת לקדשו", שלא לדבר על "שרימפס ופרוסת לא תאכל"? מדוע ייגזר דווקא עליה להתחבק עם האיש הזה הלא היא שקבעה כי שפיכת דמים היא אחת משלוש העבירות שליהרג ובל־יעבור.

ויקוד — כזה?

או, גאולה כהן, אין ספק כי ריקוד בזרועות אשה הוא בכלל תועבה ושה לתורה, אך אולי דווקא בכך אין רע. אולי הגיעה השעה לרפורמה מסויימת בנקודה הזאת. אך גם הגברת כהן לא בדיוק מאמצת אל לבה את כל דברי התורה הזאת. הגברת כהן מחבבת "בעיקר" את הפרקים הגיאוגרפיים ואולי אירועים מצמררים בעניין עמלק, שבעת עממי־כנען, ואת הפרק הגיאוגראפי מתוך ברית בין הבתרים. ואגב, הברית נקראת "ברית בין הבתרים", ולא "ברית בין הביתרי"ם". ראוי להזכיר זאת שוב ושוב. מדוע תרקוד היא עם כל התורה כולה?

יצחק שמיר, ללא מאמץ ניכר אני יכול להעלות בדעתי איך עתיקים רבים מתוך העשרה המופיעים בתורה, שהוא לא בדיוק הקפיד הקפדה גמורה על שמירתם.

הנשיא גם הוא יהיה שם! כדאי לדאוג שיגלגלו את הספר כך שכבוד הנשיא ירקוד כשהוא צמוד במיוחד אל הפסוק "וחנותי את אשר אחון ורחמתי את אשר ארחם".

למען האמת, כלל אינני בטוח שהתורה היתה מסכימה בהתלהבות יתרה אילו נשאלה אם היא חפצה לרקוד עם הרב לוינגר, או עם הרב דרוקמן, שלא לדבר על אליקים העצני.

ומכיוון שמדובר בסך־הכל בהקפות שניות, שאין בהן שום חיוב דתי או הלכתי, מדוע לא יונהג שם מנהג חדש: ירקוד כל אחד מן הרוקדים רק עם אותם פסוקים מתוך התורה הנראים לו. יהיו כאלה שירקדו עם גוויל מרשים, ויהיו כאלה שירקדו עם פתק קטן. אך לפחות אינוס התורה לרקוד עם כל דיכפין לא יהיה שם.

מאת
כרא
דיול
הבי

רוצה לתפוס את הריבית בשני הקצוות?

ב"פק"מ יתר" תקבל תמיד את הריבית הגבוהה -
ריבית פק"מ* או ריבית תפ"ס.
להפקדות מ-30 יום ועד 6 חודשים.

לפרטים, הכנס לסניפי בנק לאומי, בנק ערבי-ישראלי ובנק עליה לאומי.

* ריבית בשיעור קבוע מראש הנגזרת מריבית הפק"ם.

בנק לאומי הולך איתך קדימה

בנק לאומי

هكذا من الاصل

כאן שביתה?

שחקני התיאטרון הלאומי "הבימה" ניסו כוחם בעיצומים. תקדים מסוכן

לפני יותר משבוע פרצו חברי ועד השחקנים של תיאטרון "הבימה" לאולמות החזרות של התיאטרון הלאומי והודיעו לבימאים עמית גזית, תום לוי ומיכה לבינזון ש"יש עיצומים". החזרות הופסקו למשך יומיים. השחקנים הוליכו לחזור לעבודה עד שמשרד החינוך והתרבות יגמור את עיונו במסקנותיו של הממונה על השכר הלל הודאי לגבי שכרם.

מבחינה פורמאלית היו שחקני "הבימה" בסדר גמור. הם הכריזו על סכסוך עבודה בעניני שכר, ועל כן היתה להם זכות לנקוט בעיצומים. יותר מכך: איש לא כפר בטענתם ששכרם הוא זעום, באופן מהולם ויחסי למאמץ שהם משקיעים. אמנם לא צוטטו סכומים, אבל לא צריך אותם כדי לדעת שבמוזו שבין שכר האחיות לשכר הבנקאים, שכרם של השחקנים קרוב יותר לזה של האחיות, ואני לא בטוח מאיזה צד הוא קרוב.

תיאטרון הוא תחום שבנוי כולו על התנדבות ורצון של השחקן. תיאטרון, כמו שאר האמנויות, נעשה על־ידי אנשים שוויתרו כאילו מראש על זכות השביתה, כי כשהם אינם מופיעים, אין להם בעצם דבר אחר לעשותו, והם הרי רוצים ואוהבים להופיע. אילו היו ממשיכים את שביתתם, היו מגיעים למצב שבו יום אחד אין לתיאטרון מה להציג, בהיעדר חזרות. שביתת שחקנים טרם היתה בארץ מעולם.

מבחינת התועלת, הרווחים שבשבי־ תת השחקנים תהיה בעלת השפעה הדומה לזו של שביתות הפסיכולו־ גים. יעבדו כמה חודשים טובים עד שמישהו ישים לב שיש שביתה. עצוב ובנוגע, אבל זה כך.

אילו היו כל השחקנים בכל התיאטרונים שובתים, גם אז אינני רואה את הקהל עולה על הבריק־ דות. בלי תיאטרון, כידוע, איש עוד לא מת. העיצומים והשביתה מזיקים קודם כל לשחקנים. הם כורתים את הענף שעליו הם יושבים.

הראיה: אחרי יומיים שבו השחקנים ב"הבימה" לעבודה סדירה. שכנעו אותם להכות עד לגמר עיונו של השר נבון במסקנותיו של הממונה על השכר. ללמדכם שהשחקנים מסוגלים להשיג הרבה יותר בלי שביתה. אחרי פגישה אחת של נציגי "הבימה" עם שר החינוך והתרבות, הוטל על הממונה על השכר לבדוק את מצבם של השחקנים. בתוך ויכוחים על שכר האחיות מצא הודאי זמן לעסוק בשחקנים והמליץ לשנות את דירוגם המקצועי.

ברגע מדורגים השחקנים בדירוג הפקידים. בתיאטרונים הגדולים הם מקבלים נוסף על המשכורת הבסי־ סית (לפי דירוג ותק) פרמיות על־פי פעולות. פרמיה בתיאטרון גדול היא בגובה אחד חלקי 24 של השכר. בתיאטרון באר שבע היא שמינית מכך, לפי ערך של שעה נוספת אחת. מצב כזה מאפשר שכר מינימום לשחקן שלא מתוכנן כרגע, ומאפשר תוספת למי שעובד הרבה. הצרה היא שמנהלי התיאטרונים אינם בדי הסמכא להעניק לעובדיהם תוספות שכר. תקציבם, המקבל סוב־ סידיה דרך משרד החינוך, עובר ביקורת קפדנית. תיאטרון באר שבע מבקש מזה זמן להשוות את הפרמיות אצלו לאלה שבתיאטרונים הגדולים ולא מקבל אישור. על אחת כמה וכמה תיאטרונים שתקציביהם גדולים יותר.

הודאי המליץ להעביר את השחקנים מדירוג הפקידים לדירוג העי־ תונאים. אולי שינוי של כבוד, כי מבחינת הכסף זה לא הרבה. לא הרבה, אבל גם כן משהו. חישוב גס העלה שזה יעלה, לכל התיאטרונים, כ־300 אלף דולר. מנהלי התיאטרו־ נים אומרים חד וחלק "לא על חשבון התקציב השוטף, אלא כתוס־ פת תקציב". התוספת צריכה לבוא מהיכנשהו. על כך חושב כרגע שר החינוך והתרבות.

עורו ההונגרים

אנחנו יכולים לקנות שתרבות מקומית את היחסים שבין העמים, אך את העבודה עושים אמרגנים פרטיים. בצדק, כמובן, כי מאחורי מסך הברזל אין אמרגנים פרטיים. יש רק "אינטרקונצרט", שאחד ממנהליה, פרנץ רוס, הגיע לארץ עם להקת המחול העממי "דייקר".

"דייקר" הוא כינוי לילד צועני, המפליא את כולם במוסיקה, נגינה, שירה או ריקוד. זהו גם שם של בית ספר הקיים בהונגריה, שבו מלמדים את ה"דייקאים" מאז שהם קטנים ועד שהם עוברים את הבחינות וזו־ כים את בית הספר כדי להצטרף ללהקות עממיות רבות המופיעות ברחבי הונגריה.

כדי פעם מקבצים גם את הבוגרים ללהקה אחת ומופיעים אתה בהונגריה, אך בעיקר בחו"ל, כדי לשאת את שם הונגריה בגאון בין העמים. בלהקה שהגיעה ליש־ ראל, והחלה את הופעותיה הערב באיילת השחר (היבואן הוא יהודה טלית), מוצגת המשתתפים (18) רקדנים, והם אינם צוענים. המוזיקה האותנטית — הלהקה המנגנת — היא ברובה צוענית, ויש בהם אפילו "דייקר" אחד, המפליא לנגן בכינור.

פרנץ רוס מספר עליהם בגאווה לא מוסתרת, ומרחיב את הדיבור על נאותו האהבות כלפיהם. מכיוון שהם בכל זאת באים מעבר למסך הברזל, אתה תוהה בינך לבין עצמך האם באבא, או באח הגדול מדובר. הוא מבהיר, על כל פנים, שאתה לא חייב להיות הונגרי כדי לאהוב את "דייקר".

הם כמובן מתרגשים מאד להיות כאן. הזמרת מרגיש בגגו היתה כבר בארץ עם להקה המופיעה במלונות "דן". היא נותנת את האהבתה הקו־ לית, כי שאר הזמן ידוקו בכוראוגר־ פיות שנות צדדיים ומחוללות ההונגרים אחרים. מנהל הלהקה ומייסד בית הספר זולטן וראאב לא הגיע עם הלהקה.

כאשר אני שואל את פרנץ רוס על הדיוות בחילופי התרבות, הוא אומר שהכל תלוי בביקוש ובהיצע, וגם בכך שלהונגרים גם כן יש בעיות במטבע זר, שבו צריך לשלם עבור יבוא אמנות. הם יראו ויבדקו. הם מצדם מוכנים לשלוח כבר עתה להקה אופרטה גדולה וייצוגית, שתראה לנו פעם איך צריכה להיראות נסיכת הצ'רדש.

בנסיבת העיתונאים האחרונה היא של רעות ורוח צוות למופת. למרות שבמסורות ההצגות של "במע ארוך אל תוך הלילה" תמיד בלטה דמות אחת מבין האחרות. בהתאם לאו־ פיות השחקן והיעכו. ההפקה הזאת, בבימויו של ג'ונתן מילר, שמה את הדגש על המשפחה. הקטורים המוד־ ויקים אותה יחד למרות הסבל, האהבה המאחדת אותם והחומר המבליח ברגעים טראגיים. כך אמר ג'ק למון. הסופרסטר שבהפקה, שמאד לא אהב שהמפיקים בישראל הבליטו את תמונתו דווקא בברזה. הוא סיפר שאפילו קידות נפרדות אין השחקנים אוהבים לבצע כי זהו מאמץ משותף של כולם.

הוועדה תמליץ ותאשר

יש החמרה בולטת בפעולתה של המועצה לביקורת סרטים ומחזות

לאט לאט ובאין רואה מבכירה המועצה לביקורת סרטים ומחזות את עולה על התיאטרון בישראל. המתוקקים למניתם מציעים הצ־ עות חוק, העיתונאים כותבים מאמרים תוצבי להבות, המשרד הפנים עושים מה שהם חושבים לנכון.

המועצה שולחת את פקודיה לדירות פרטיות, שבהן — כך־היא חושבת — נערכות הצגות תי־ אטרון. היא בוחנת בשבע עיניים הצגות במסגרת פסטיבאל לתי־ אטרון אחר (בעבר הסתפקה באישור כולל להצגה במסגרת הפסטיבאל), ומגבילה שתיים מהן לגילאי 18 ומעלה, אחרי שהיא דורשת למחוק מהן קט־ עים. היא מצליחה גם לאשר הצ־ גות על־פי צפייה בחזרה.

הדבר האחרון נובע בחלקו מהמצב האבסורדי שבו נתון התיאטרון הישראלי. הוא נתון לא רק לחסדי המועצה, שבר־ צונה תאשר וברצונה תעשה בעיות, אלא גם לחסדי פו־ ליטיקאים שברצונם יאשרו את התקציב וברצונם לא יאשרוהו. המערכת פועלת ככלים שלובים: טקסט שנשלח למועצה מדלף על־ידי מי מתוכה לארגונים הפו־ ליטיים, והארגונים מתחילים להר־ עיש את אמות הכנסת, הרעש מתגלגל עד לכתלי מועצת העיר. שם אומר מי שאומר לראש העיר במתק שפתיים: או [illegible]

שישטוך לא להעלות מחזה זה או אחר, או שלא נאשר לך את התקציב העירוני. ראש העיר הוא גיבור גדול בעניין חופש הביטוי, עד שזה מגיע לתקציב.

לא צריך להיות חכם גדול כדי לדעת שזה קורה בעיקר בחיפה. כך קרה בפרשת "משיח" (אם כי מחזה זה אשר הודקא על ידי הצבורה) וכך קרה לאחרונה עם מחזה של יוסף מונדי "לילות פרנקפורט העליזים", שתוכנו הודלף מחוץ להקשרו מן הצב־ זורה עוד הרבה לפני שהתחילו לדבר על הצגתו, וגרם לסערה במישור העירוני.

כך שאם מונדי, לאור או תיאטרון חיפה מרגישים כנגעים בשיגעון הרדיפה, אין זה אומר שהמועצה אינה רודפת אותם. לכן הוליש נועם סמל ש"בתחבולות תעשה לך מלחמה".

הוא יכול היה לשגר למועצה את עותקי הספר "האופטימיסט" של אמיל חביבי, העוסק בגורלו המדרכב של ערבי ישראלי. טקסט של המחזה "האופטימיסט" לא היה בנמצא, כי זה היה מחזה בשלבי עיבוד ועבודה על־ידי הבימאי מואן גמאס והשחקן מוחמד בכרי. מתוך הכרת המ־ ציאות יכול היה להניח שיימצאו בין חברי המועצה מי שיתנכלו לקטע זה או אחר של הספר. אחרי ככלות הכל היתה זו המועצה הזאת שפסלה את "אפ־ [illegible]

לים פוליטיים ברורים.

סמל הזמין בציגות מטעם המועצה לראות חזרה בחיפה. הנציגות באה, שמעה את ההצגה ואישרה על המקום. אין זו הפעם הראשונה שוועדה מטעם המועצה מבקרת בחיפה. היא ראתה גם את אחת החזרות האחרונות של "נפש יהודי" וביקשה תיקון מסוים. בקשתה נענתה על המקום.

המועצה חותרת בעקביות ל־ אישור על־פי חזרה כללית (או לאישור בכפוף לאישור אחרי צפיה בחזרה כללית) וכך הופכת להיות דומה לוועדה מטעם המפלגה המאשרת (או לא מאשרת) הצגות בברית המועצות או בגוש המזרחי. אפשר לטעון שאין בכך כל פסול, כי הלא הוועדה אישרה. אבל צריך לזכור שיכלה גם לא לאשר.

אפשר לבקר את סמל ולבוא לו על שהסכים למה שתיאטרונים בישראל מתנגדים לו מזה שנים: אישור על־פי הצגה ולא על־פי טקסט, כפי שמחייב החוק. עד כמה שידוע לי, הוא מנהל התיאטרון היחיד שהסכים לבי־ קור הוועדה בחזרה. אבל אפשר בהחלט להבין מדוע עשה מה שעשה. במצב הפוליטי הנוכחי, במישור הלאומי או העירוני, מה־ שחשוב לו זה להשיג את האישור הזה. ממילא יהיו לו בעיות פולי־ טיות [illegible]

היהלום של הכהן הגדול

תערוכה חדשה במוזיאון היהלומים החדש, המתחקה אחרי מסתרי האפוד של הכהן הגדול

מזה מספר שנה קיים מוזיאון היהלומים ברמת גן, ואחרי שהציג את יהלומי חברת "דה בירס" לאורחי כנס היהלומנים בלבד, ואת העתקי תכשיטי הכתר האנגלי לארבעת אלפים צופים, שזכו לראות גם את התצוגה הקבועה, הוא מציג את תערוכתו המקורית הראשונה, והוא לא הולך בקטנות. התערוכה עוסקת באבני החן והאפוד של חושן המשפט של הכהן הגדול.

למנהלת המוזיאון ואוצרת התע־ רוכה הנוכחית אן סברסקי יש עבר בנושא. כשלמדה גמולוגיה כתבה מאמר ובו טענה חוכיחה (ומציגתו של המאמר מרבאת בקטלוג התע־ רוכה, שנפתחה ביום ה') שאין דרך לדעת מה היו באמת אבני האפוד אשר על החושן, למרות ששמותיהם מפורטים בספר שמות. הטענה היא טענה, ועוד נשוב אליה, אך בינתיים ראתה סברסקי ב"ערב חורש" את דוד כ"ץ, אומן־פסל־צורף־וכשיטן מראשון לציון, שפיתח תיאוריה ביחס לאבנים הללו, ואף יצר חושן ואפוד, המוצגים בתערוכה.

אבל צריך לחזור אל המקורות. במקרה שלנו מדובר לא במעבה האדמה, שם מוצאים בדרך כלל אבנים יקרות, אלא בספר שמות. פעמיים, בפרקים כ"ח ול"ט בספר שמות מתוארים האפוד והחושן במפורט, בפעם הראשונה כהגדרת המשימה על־ידי האל, ובפעם השניה כמפרט מעשי לביצוע.

נצטט מפרק כ"ח: "ועשית חושן משפט מעשה חושב כמעשה אפוד תעשינו זהב תכלת וארגמן ותולעת שני ושש משזר תעשה אתו. רבוע יהיה כפול זרת ארכו וזרת רחבו. ומלאת בו מלאת אבן ארבעה טורים [illegible]

עסקו בכך, דרך מדרש רבא, התנ"ך השומרוני, הקבלה ומי לא. הם עסקו לא רק בזיהוי האבנים, אלא בצורת סידורם, בטורים או כלפי רוחות השמים.

במאה שלנו, כנראה בשנות הש־ לושים, בא המוהר המינרלוג היש־ ראלי רפאל סודרלנד [illegible] הצדיק את העיסוק בזיהוי הזה בחיזוק הקשר שבין העם למולדתו "כל שם עברי מקורי הוא ממש אוצר לנו, ואם יעלה הדבר בידינו לזהות את אבני המלואים שבחושן, רובן אבנים יקרות ממדרגה ראשונה, הרי נתעשר בתור־ יסר שמות נחמדים לאבני חן".

חושן המשפט של הכהן הגדול אמור להיות סימן של שוויון ואחדות, ולכן בכך שאבנים בעלות ערך שונה ניצבות כשורה אחת על החזה של המייצג הבכיר של העם בפני אלוהיו. אבל דוד כ"ץ מונחה בראש ובראשונה לא במעקב לשוני, אלא במעקב מינרלוגי. הוא מניח שאפשר להביא בחשבון רק אבנים שהיו באזור זה באותה תקופה. לכן היהלום, המייצג כנראה את שבט זבולון, הוא באפוד שייצר גביש (קוורץ) חסר צבע. כדי לספר את התצוגה במוזיאון היהלומים, מונח לרגלי הדמות לובשת האפוד בארון תצוגה מפואר אבן המייצגת יהלום גדול מאד.

כ"ץ, שהוא מסוג האומנים הנו־ טים ליצירותם, התעמק לא רק באבנים, אלא גם באריג שעליו שובצו האבנים. הוא מצא סימוכין למחקריו גם במחקרים על לבוש מצרי מאותה תקופה. "שש משזר" הוא אפוא ששה חוטי צמר צבועים השזורים בחוט זהב. ארונות תצוגה העשויים מעץ לא מהקצע (שעוצבו על ידי מרווה אהרונסון) מראים את כל תהליך אריגת ויצירת האפוד. ארונות תצוגה כוללים תכשיטים נוספים שיצר כ"ץ, שעבודת האומנות עצמה היא מין דת, כך נראה, בהשראת מחקרו על האפוד.

התערוכה הזאת, שהיא מקורית בגישתה ובעיצובה, מראה שיהלומים ואבני חן הם לא רק ידידיה הטובים ביותר של הנערה, ולא ביטוי לעושר, אלא גם דרך (אם יודעים איך ללכת בה) אל המקורות המקוריות.

בזק
החברה הישראלית לתקשורת בע"מ

סדרי קבלת קהל
במשרדי העסקים של חברת בזק
בחג הסוכות

בחג הסוכות ותקיימים קבלת קהל
במשרדי העסקים של חב' בזק

במשך כל השבוע, 19.10.86 – 24.10.86, כולל יום ה'

בשעות לפני הצהרים בלבד.

קבלת הקהל היא בין השעות: 08:30 – 12:30
ימים ראשון וחמישי של חג הסוכות לא תתקיים קבלת קהל
בשעות אחר הצהרים.

הודעה בדבר אישור תכנית מפורטת

[illegible]

הודעה בדבר אישור תכנית מפורטת

[illegible]

הודעה בדבר אישור שינוי תכנית מתאר מקומית

[illegible]

הודעה בדבר אישור שינוי תכנית מתאר מקומית

[illegible]

הודעה בדבר אישור שינוי תכנית מפורטת

[illegible]

הודעה בדבר אישור תכנית מפורטת

[illegible]

מאת ציונה שמשי

תערוכתו של יאיר גרבוז בביתן הלנה רובינשטיין במוזיאון תל אביב

יש אנשים שאין זו גמחה גדולה לאהוב. יש תערוכות שאין זו חכמה גדולה לשבח. יש יצירות שאין זה כאב לקבל ביוצרן, ויש רגעים שבהם הידיעה הקרה של הקנאה נעימה ואינה מפחידה כל כך. כל אלו אמורים באמן יאיר גרבוז ובתערוכתו "יהודי צרפתי וערבי".

גרבוז הוא את התיסכול הגדול הד־ סכל של אמן שאיננו עוסק רק ביצירה ואיננו רק תייר בזיי היומ־ יום. הוא מצליח לתרגם בעיות קשות ומוכרות ליצירות אמנות, המטלטלות כל צופה, גם את זה שאיננו מסכים לדעות המובעות, למטען היהודי ולהבחת הצבע.

התערוכה של יאיר גרבוז היא זויה שכוחה השפעתה ישארו זכרה מעבר לימים המוקצבים לה במוזיאון. כשם שמצא המוזיאון את הכוח להציגה, כך, אני מקווה, ימצא את הכוח והמקום לשמרה כמות שהיא בשלמותה.

מעט יצירות נעשו בארץ שהן בעלות משמעות היום, כאן ועכשיו.

גרבוז: מתוך "יהודי צרפתי וערבי"

לעיתים רחוקות מצליחה האמנות הפלסטית לגעת במהות החיים כמו יצירות אלה. גרבוז הוא הגרסה הכי מרהיבה של צייר הוצר, המתעו־ מצבים באמנותו, יוצר היסטוריה ופוקח את עינינו. לראות הכל אחרת, והפעם בצבעים והכים.

ת"ו, נעילה, סיכום

תתאפשר, לדעתי, התמודדות של יוד עם הגלריות.

אגב, הגדולות והעשירות עשו השנה בדיוק מה שאברמסון מציע. נראה לי שעשו זאת ללא התייע־ צות עמו. מה שאברמסון משום מה אינו יודע, וזה מפתיע, הוא שכך נהגו אוצרי הביתן הישראלי ב־10 השנים האחרונות, וגם לפני כן.

אין מרשם להצלחה באמנות. בשום מקום, בשום תנאי ובשום אירוע. ב־1976 נבחרתי על־ידי הנהלת הביאנלה של ונציה לייצג את ישראל. ישראל אישרה את הבקשה ושלחה אותי כנציגה היחיד. נושא הביאנלה היה "סביבה". במשך ארבעה חודשים, בחלקם על חשבוני (הכסף שהוקצב לי להוצאות מעולם לא הוחזר) עבדתי באיטליה והכנתי סביבה לבנה, מוקדשת לשלום. אוצר הביתן היה אברהם רונן. לבקשתי נמליץ לעזרתי אמנון ברזל.

הקטלוג היה מוכן לפתיחה. אמצעי התקשורת הבינלאומיים דיווחו. ההצלחה לישראל היתה גדולה.

ב־1978 יצג את ישראל מנשה קדישמן. נושא הביאנלה היה "אמ־ נות וטבע". הוא הכין את פרויקט הכבשים המפורסם שלו. אוצר התצוגה היה אמנון ברזל. הקטלוג היה מוכן לפתיחה. אמצעי התק־ שורת הבינלאומיים דיווחו על ההצלחה הבינלאומית שלו, צילומו התפרסם ב"טיים". ישראל יצאה נשכרת.

ב־1980 בחר האוצר אמנון ברזל את אולמן וגרשוני לייצג את ישראל. במשך תקופה קצרה יחסית הם בנו את יצירותיהם למקום כמ־ שום, כל אחד בדרכו שלו. וזכו בהצלחה גדולה.

הקטלוג הגיע לפתיחה.

ב־1982 מייצג את ישראל אורי ואלדר ודמברג. הוא מכין ציורים גדולים, לפי מידות הביתן. הנושא של הביאנלה הוא "אמנות על אמנות", כנושא עבודותיו של דר מבריג. מרק שפס הוא אוצר הביתן. הקטלוגים מגיעים לפתיחה, ושוב, כמו ב־1980, הצלחה לאמן ול־ ישראל.

ב־1984 מייצגות את ישראל תמר גטר ומיכל נאמן. שתיהן בציורים גדולים שהכינו במיוחד בשביל הביתן. האוצרת שרה בריטברג מביאה את הקטלוג לפתיחה. למזלן הרע של המציגות נפגע הביתן מטונר נפץ שהציתו טרוריסטים וזו הסיבה המרכזית שבגללה הוא זכה לפרסום בתקשורת הבינלאומית.

ב־1986 מציגה ישראל תערוכה קבוצתית, כ־10 אמנים נדחקים, כל אחד עם כמה ציורים, לתוך הביתן הקטן של ישראל. ה"מוטו" של תצוגה קבוצתית היתה ביוזמתו של מי שבחר את הקבוצה לביאנלה 86, אוצר הביתן הישראלי יונה פישר. הוא תכנן תצוגה קבוצתית, הבחר משום מה נושא שאינו קשור כלל לנושאים של הביאנלה. את הסיבה למסיבה הזאת לא יכול היה להסביר לקהל, משום שהקטלוגים נשארו בישראל (באשמת מי). לאור הני־ סיון הקטן של עשר השנים האחרונות, מה תעשה ישראל בביא־ נלה של 1986?!

חק ה
על כל המוצ
ביר לצר

...ץ" דרושים:
...ונים
...בוקר המוקדמות
...ו ורמת השרון
...ר 824271 - מאיר
...תקשר 481441 -
...גבאום
...ים
...' ומגורים במקום
...יורם 82471
...עה 10.00

חניון השריון -
בככר מלכי ישראל
בחוה"מ סוכות - 19/10-23/10
בין השעות 10:00 בבוקר ועד 11:00 בלילה.
בחניון יוצגו: טנקים, רכב קרבי משוריין, אהלי החטיבות וציוד אלקטרוני אותו יוכל הקהל להפעיל בעזרת מדריכים.
★ במוקדי התרבות: סרטונים, חידונים, הרצאות וסוכת שלום.
★ מידי ערב תכניות אמנותיות מעל במת הבידור: להקות פיקוד מרכז וצפון, הרבנות הצבאית, מפקדת חילות השדה, אבי טולדנו, שלום 86, להקת מחול הולנדית, "צמד רעים" ותזמורות צה"ל וחיל האויר.
הכניסה חופשית
פרטים בעיתונים
הקהל מוזמן

חדשות
דרושות
כתבניות
לעבודה במעבד תמלילים
★ העבודה במשמרות
★ רצוי ניסיון קודם
להתקשר לטלפון: 330544
אחרי 20.00 למוטי גלילי; החל ממוצאי שבת

חדשות
דרוש
מנהל רכש מודעות
הכישורים הדרושים:
★ בעל נסיון בניהול אנשי מכירות
★ בעל רקע ונסיון בענף הפרסום
(רצוי ברכש מודעות)
★ דינמי, יוזם, אחראי ובעל כושר ניידות.
★ בעל כושר ביטוי, כשרון מסחרי, יחסי אנוש ובעל מוטיבציה ונכונות לעבודה קשה ומאומצת.
הרואים עצמם מתאימים יפנו בכתב יד בצרוף קורות חיים לת.ד. 9350 ת"א
עבור מ.מ. מודעות

לקרן התזמורת
הפילהרמונית
דרוש/ה
מנהל/ת
הכישורים הנדרשים:
השכלה אקדמית (רצויה),
שליטה מוחלטת בשפות
העברית והאנגלית, כושר
ארגוני ליצירת אגודות
ידידים בחו"ל ולמגעים
עם תורמים אישיים
ומוסדיים.
נסיון בתחום זה רצוי.
●
על המעונינים לפנות בכתב בצרוף
תולדות־חיים עד יום 7.11.86
לת"ד 11292 תל־אביב 61112.

לעתון "הארץ"
דרושה
עובדת
לשעות אחה"צ 16.00-20.00
למחלקת חשבונות מנויים
להתקשר לטלפון 824271
לאברהם וינשטיין
החל משעה 10.00

איסלנד: לירח ובחזרה

נשיקות "בלעדיות" מהעלמה הופי, משאל מזורז על שדים ורוחות, שותים בירה אסורה על אוניה נורווגית

מאת דניאל דגן

רייקיאוויק

אתה נוחת באיסלנד ומוצא את עצמך על הירח. זה הרושם, ולא רק בשל הידיעה המוקדמת כי האסטרונאוטים של "אפולו" התאמנו בארץ זאת כדי להתרגל לתנאים הדומים בכל האמור לאלה השוררים על הלבנה. לנוף ה"ירחי" תורם קודם כל הנוף של סלעים ולקאנים, ללא צמחיה גבוהה. זוהי ארץ ללא עצים, המעוררת תחושה מקפיאה של מדבר קר וחסר חיים. כמובן, האקלים והמיקום הגיאוגרפי עושים את שלהם. היממה כאן אינה מחולקת לתקופות האור והחושך המקובלות על בני תמותה רגילים. המבקר מתרשם בנקל, כי המקום הזה אינו ראוי למגורי אדם. האיסלנדים הוכיחו את ההיפך, וזה חלק בלתי נפרד מן הסיפור.

בעיני המוני המבקרים שבאו לכאן בימים האחרונים מכל רוחות השמים, האיסלנדים העקשנים והיעילים דמו לעתים ליצורים שלא מן העולם הזה. וכמעט מיותר לומר: בעיני האיסלנדים היו המבקרים מעין אנשי חלל.

כמי שזכה לנשיקה בלעדית משפתותיה של העלמה הופי קלסדוטיר, איני יכול להתלונן על העדר הכנסת אורחים מצד העם האיסלנדי. לא שמעתם על העלמה הופי? מדובר בצעירה בת 22 (לא נשואה) המחזיקה בתואר מיס תבל. היא בלונדית, חטובה, גבוהה ונאה. לאחר שתסיים את "עבודתה" כמלכת יופי, היא מתכוונת לשוב למקצועה המקורי: גננת. נשיקות "בלעדיות" היא העניקה כאן לעוד כעשרים עיתונאים, במסגרת מבצע פרסום של משרד התיירות האיסלנדי וגורמים ממשלתיים שונים.

אצל העלמה הופי האיזרוח הופעתי והלבביות המופגנת היו חלק מן התפקיד. אצל בעלת הבית הזכייה שלי, שהעמידה חדרים לרשות אורחים מישראל, היה זה דפוס התנהגות שיצא מן הלב ונכנס אל הלב.

כשכותבים שבחים כה חמים על איסלנד הקרה והרחוקה, צריך לזכור שהיו גם יוצאים מן הכלל. עיתונאי אנגלי אחד העז להעיר לבעלי הבית שאליו הופנה, כי המחיר שהם דורשים (150 דולר ללילה) גבוה במקצת. כששב לבית כעבור שעות אחדות, מצא את חפציו מונחים בחוץ.

"גרין פיס", הארגון הבינלאומי הנודע שהוא נלחם למען שלום ולמען איכות הסביבה, ברוע אף יותר מאשר... בקלים אלה ניסה עורך בעיתון איסלנדי לשכנעני, כי המשלוח "של" הקבוצה האקולוגית נגד המשך ציד לוויתנים... של אנשים חסרי אחריות, המוכנים להפעיל אלימות ורצח לקידום מטרותיהם. בשבוע הבא... בהצבעה ספקות המתפשטות על פני. הוא מרצה בארוכות על החשיבות הסגולית שיש לציד הלוויתנים. מובן מאליו, הוסיף, שהאיסלנדים לא יצודו לוויתנים במספרים העולים על קצב הריבוי של היונקים הענקיים. אם יעשו כך, יכרתו את הענף שעליו הם יושבים — יצוא מבנים ליפאן, שבה משמשים הלוויתנים להכנת מטעמים עד בים.

לא רק העורך שאתו שוחחתי תומך בציד לוויתנים. גם הנשיא, ראש הממשלה, כל חברי הממשלה, הקומוניסטים, הליברלים, מפלגת הנשים ומי לא. ציד לוויתנים באיסלנד הוא נושא של קונסנזוס לאומי. אם האמריקאים מפעילים לחצים האומרים שיענישו את איסלנד על המשך של הציד, יש לרייקיאוויק תשובה מוכנה, המתקבלת כמובן בריצנות הראויה: נסלק את הכוחות האמריקאים מן הבסיס הימי האווירי בקפלאוויק.

אגב אמריקאים: הבסיס שלהם נמצא בנמל התעופה הבינלאומי בקפלאוויק. או נכון יותר, נמל התעופה נמצא בבסיס האמריקאי. למדינה בת 240 אלף תושב משום מה לא כדאי לבנות מסלול המראה נפרד.

אבל לעניין זה יש גם היבט גדול. משטוכה המבקר שאחרי הכל הוא באמת איננו נמצא על הירח, נדמה לו לרגעים שהוא נחת ברפובליקת-בננות הנשלטת על-ידי ואשינגטון. לכל מלוא העין האנגרים עם כתובות באנגלית, מסעדות המציעות את הקציצות הידועות במסורת ה"פאסט פוד", מטוסים צבאיים עם סימנים של "נייבי" או "איירפורס", בנייני מגורים של המושבה האמריקאית עם קולנוע, מועדון ספורט, בייסבול ורגבי.

איסלנד, כמובן, איננה רפובליקת-בננות. האמריקאים יודעים זאת היטב, הם יעדיפו להסתבך בסכסוך מוזן עם הרוסים מאשר לפגוע ברגשות מארחיהם. כדי לפתור את הבעיה האפשרית נבנה עתה בית נתיבות חדש, שהכביש היוצא ממנו לא יעבור בתוך הבסיס האמריקאי, אלא בנוף יהודי "רגיל".

בטיסה מלוקסמבורג לאיסלנד ישבה לידי אשת עסקים איסלנדית המתמחה בתחום האופנה. היא שבה מסיבוב של ביקורים בידידים ובתצוגות בערים אחרות באירופה. כעבור ימים, כשבא במרכז העיר, יכולתי לראות את תוצאות פעילותה: נשים מהודרות כאפות, לבושות במיטב מתפרי האופנה. הצעקה האחרונה של פאריס ומילנו ברחובות רייקיאוויק בת 80 אלף התושבים.

אבל המתיחות כלפי העולם הגדול היא רק צדה השני של הדבקות החרדית במסורת אנטיאוטנטית והאמונות מגוזרות (שלא לומר טפלות). ידיד איסלנדי שישב במחברתנו ניסה לשכנע, כי הסיפורים על כך שבני עמו מאמינים בשדים ובר-וחות הם עורבא פרח. כתב רשות השידור ישראל סגל וכותב שורות אלה ערכו בדיקה מיידית בשטח. התוצאה: 90 אחוזים ויותר מן הנשאלים טענו ללא ניד עפעף, כי אין להם ספק בכך שהוילה שבה התנהלו השיחות בין רייגן לגורבצ'וב אכן רוחשת שדים ורוחות.

כדי להימלט מעינא בישא מיהרתי להזמין מונית ולשוב אל בעלת הבית טובת-הלב שלי. בדרך שאבתי עידוד מהנהג שאין הוא מאמין כי רוחות עדיין שוכנות בוילה. אך ללא שמץ של ניסיון להתל הוסיף: "אבל מובן מאליו שהבעלים הקודמים של הוילה פגש בהם. הוא סיפר על כך בזיכרונותיו".

האיסלנדים רגילים לחיות עם האנרגיה הגיאותרמית הנמצאת בשפע בארצם, ואף לנצל אותה למטרות מועילות כמו הסקה ויצור חשמל. אבל, האמינו או לא, יש הבדל בין המראה ההודר של גייזר מתפרץ לבין צחנות יומיומי של השימוש במים חמים המדיפים ריח של גופרית. אתה נזכר כאן ללא הרף בבריכות הרוחשים מתחת לרגליך, ולאו דווקא לטובה.

גישתם של האיסלנדים שונה, כמובן. קחו למשל את תושבי העיר הימית, הנמצאת על אי במרחק טיסה של כעשרים דקות מרייקיאוויק. ב-1973 היתה כאן התפרצות געשית מקומית, וכי מבצע בינלאומי מוצלח פינו כל 4500 התושבים. בינתיים שבו כולם למקומות מגוריהם. אחד העיסוקים הראשונים שלהם היה לקדוח חורים למעמקי אזור הגעש שאיים להשמידם. לפי הסבר הממשלה, הבית שהתפרץ לפני 13 שנים מחמם כיום את בתיה של היימי.

באיסלנד אסורה מכירת בירה. למה ככה? מסורת. מותר למכור ויסקי, ברנדי ומשקאות חריפים אחרים בעלי רמת אלכוהול גבוהה. אבל לא בירה.

איך מסתדרים? פתרון אחד הוא לבקש חברים המגיעים מחוץ אל הירח האיסלנדי, לקנות עד 24 בקבוקי משקה בחנות מיוחדת באזור המותרות בנמל התעופה. פתרון אחר הוא ללכת לנמל הימי של רייקיאוויק, ולעלות על אחת מספינות הנוסעים הלא-איסלנדיות העוגנות במקום (אם יש כאלה). ועידת הפסגה כאן משכה יותר מספינה אחת. שם בהחלט אפשר להרוות את הצימאון לבירה.

הנה היא המוזה: באנייה הנורווגית שבה ביקרתי בלוויית ידידים איסלנדיים גם המלצרים ארבעה ילדים תמורת כוס בירה בגודל בינוני. אני מכיר הערכתי מים מהלים איסלנדים ממש [illegible] בירה — זבה בעת מבן כחום על האיסור, למכור את המשקה בחוצות רייקיאוויק. הנימוק: "מסורת היא מסורת".

ערבים בישראל / עטאללה מנצור

ממשלת פרס — סיכום

הממשלה התחייבה בקווי היסוד שלה להבטיח, באופן כללי, שוויון זכויות לאזרחים הערבים. היא הבטיחה לשלב ערבים משכילים בתפקידים בכירים בשירות הציבורי, לפתור את שאלת הבנייה הבלתי חוקית, ולהסדיר את שאלת הווקף המוסלמי. כיום, עם סיום מחצית כהונתה של הממשלה והחילופין בראשות הממשלה, הגיע הזמן לערוך סיכום ביניים על עמידת הממשלה במשימות שנטלה על עצמה.

בעניין השוויון קשה לממשלה להצביע על הישגים של ממש. אמנם יכולים גורמים האוהדים את הממשלה להצביע על החוק נגד הסתה גזעית שהתקבל בכנסת, אך נראה כי קיימת בארץ הסכמה רחבה שלפיה החוק הזה מלבלום את ההסתה הגזעית נוסח מאיר כהנא, ושאר הגורמים המכריזים בחוצות כי הם שוללים את כל זכויות האזרח המובטחות במגילת העצמאות ובחוקי המדינה לכלל אזרחיה.

ובנושא קליטת משכילים ערבים בתפקידים בשירות הציבורי התמונה ברורה לחלוטין. תחת הממסך הכבד של הקפאת המשרות בשירות הציבורי נבלמו כל דרישות העובדים הערבים. לא היה אפילו מינוי אחד של אזרח ערבי לתפקיד בכיר או בינוני בשירות הממלכתי, או ההסתדרותי, ואף לא בחברות הממשלתיות או במפעלי חברת העובדים, פרט למינויים פוליטיים בודדים, כגון במשרדי האנרגיה, הכלכלה, המשטרה, העבודה והרווחה והתקשורת, שבהם מונו (לפעמים במשרות חלקיות) יועצים ערבים לשרים משה שחל, גד יעקבי, חיים בר-לב, משה קצב, ואמנון רובינשטיין. במשרדו של עזר ויצמן מונה כעוזר לד"ר יוסף גינת רב-סרן (מיל.) מוחמד מקטרן, קצין צבא לשעבר מבני השבט הבדואי ערב שבלי, שעבר מהמינהל האזרחי. במשרד ראש הממשלה מונה אל"מ (מיל.) מג'יד עבאס, מושל צבאי לאזור לשעבר, ליועץ לענייני החיילים הדרוזים המשוחררים.

ומה בנושא הבנייה הלא-חוקית? הממשלה הקימה ועדה בין-משרדית. הוועדה הגישה את המלצותיה, ובהן הצעת פתרון, שטרם אושרה.

בנושא הקדשים המוסלמים לא נעשה דבר. אמנם שרתי המסגדים קבלו מעמד של עובדי מדינה, אך [illegible]. נראה כי הם עובדי המדינה היחידים שאינם מקבלים את שכרם במועד כי למשרד אין תקציב לשלם להם.

האם פירוש הדבר שהממשלה נכשלה לאורך כל החזית? התשובה אינה יכולה להיות נחרצת. עזר ויצמן ועוזרו הבכיר יוסף גינת הנהיגו שיטה חדשה. הם ביטלו את חמש הלשכות המחוזיות של לשכת היועץ לענייני ערבים במשרד ראש הממשלה — את הטיפול בבעיות האזרחים הערבים העבירו למשרדי הממשלה הנוגעים בדבר. רק בעיות מיוחדות טופלו ממוקד ירושלמי השוכן בלשכת ראש הממשלה. גינת, בניגוד לקודמו בני שד אריה, החליט לסגור את המנגנון הכושל שהוצא על-ידי לשכת היועץ לענייני ערבים. את העיתונות הערבית הוא הפנה אל העיתונות הכללית. (בשלב מאוחר יותר, כך נראה, התערער על החלטה זאת וביקש לברר אם ניתן לסייע בהוצאת עיתון חדש לקוראי השפה הערבית).

גינת איפשר לעצמו נוהג יותר ליברלי במסורות המיוחדות של האוכלוסיה הערבית. הוא ביטל את הנוהג שהנהיג קודמו נגד גופים ואישים רדיקליים. הוא קיבל את הוועד הארצי של ראשי הרשויות הערביות ונפגש עם ראש הממשלה ושר הפנים בשאלות תקציבים וכיסוי גירעונות. הוא האזין לדרישה בעניין שטח תשע, ובעידודו השר עזר ויצמן הצליח להביא לשחרור השטח מיעודו כשטח אימונים. הוא בדק, לפי בקשת ראש הממשלה, את האפשרויות לפתרון בעיית עקורי אקרית וברעם.

אבל ההישג הגדול של הצמד ויצמן-גינת אינו בתוצאות הסיפורים שלהם אלא באווירה החדשה, הגישה הפתוחה, שהנהיגו בקשריהם עם הציבור הערבי. הדברים מגיעים לכדי כך שחבר הכנסת עבד אל-והאב דראושה, איש מפלגת העבודה, מאיים שלא להצביע לטובת הממשלה בראשות יצחק שמיר כמחאה נוכח כישלון הממשלה בראשות שמעון פרס בקיום ההבטחות שנטלה על עצמה.

דראושה אומר כי כישלון הממשלה הקודמת מחזק את החשש כי הממשלה הבאה תהיה פחות טובה אפילו מהממשלה היוצאת. אבל דראושה בודד במחאה שלו. רבים מאנשי מפלגת העבודה הערבים מרגישים, לנוכח יציאתו של ויצמן ממשרד ראש הממשלה, כמי שעומדים לאבד את אביהם. הם הצליחו לגייס את חבריהם מאנשי הוועד הארצי של ראשי הרשויות הערביות כדי לדרוש מראש הממשלה שלא לוותר בעניין ויצמן.

אבל השר משה ארנס, ואנשי הליכוד בכלל, פתחו בהכנות לקבלת התיק הערבי. בין השאר קיים סגן שר החוץ רוני מילוא מספר פגישות עם מועמדים ערבים לעבודה במשרד ראש הממשלה.

שם טוב לשמן זית

לחקלאי הערבי בארץ, ובגליל במיוחד, אין טוב מעץ הזית. במסורת הדתית יש לעץ זה שם של עץ מבורך, והוא מעניק הזיתים שהביאה היונה לתיבת נח. סיפור זה מקובל על המוסלמים והנוצרים, ומאז נוסף מספר אגדות המהללות ומשבחות את העץ העתיק, החזק, המתמקש במגעו, העומד בפני תהפוכות מזג האוויר ובפני עונה והגנות. פרי עץ הזית, זיתי המאכל בצורותיהם השונות, והשמן, הם מאכל עיקרי חיוני לכל משפחה ערבית.

מה שעמד בדרכם של חקלאי הגליל לנטיעת כל שטחיהם, בעיקר שטחי הטרשים, בעץ הזית, היה משך הזמן הדרוש לו לצמוח משתיל לא תרבותי שאינו מניב פרי ראוי למאכל ועד להרכבתו וגידולו כעץ תרבותי. בימי ילדותי, בהרי הגליל, העריכו כי עץ זית דורש 15–20 שנה מאז ולכישת עץ "בר" מתוך העצים, שהיו מוצאים אותו ביערות העד, ועד למתן פרי בכמויות כלשהן.

אך בינתיים השתנו הדברים. במשתלות המשוכללות, בישראל ובכל רחבי הארץ, ניתן לרכוש שתילים מוכנים... יבולים לשלוש–ארבע שנים בלבד. הדבר נותן את אותותיו בשטחי הזיתים שהוכפלו ברוב הכפרים הערבים בגליל (גם היהודים נוטעים עצי זית בשטחי טרשים). מטעי הזיתים החדשים מתחילים לתת פרי, והדבר מעורר מספר בעיות. בעיקר לנוכח הסובסידיה שנותנות ממשלות אירופה לספרד למגדלי הזיתים שלהם ויבוא כמויות שמן במחירי הציף לשוק המקומי. חלקם של החקלאים מבליחים לייצא את היבול דרך גשרי הירדן למדינות ערב. חקלאי הגדה המערבית, בעיקר באזור שכם, מתלוננים נגד התחרות מצד חקלאים מהגליל ונגד אלה המוהלים את השמן שלהם בשמנים אחרים, זולים יותר. המועצה לייצור ושיווק זיתים מנסה לארגן את הענף. נקבעו תקני איכות מחייבים להבטחת שמן זית בארץ, ומנסים לארגן את השיווק ולקבוע מכסות נטיעה להגבלת שטחי המטעים הצעירים, כדי לעמוד בתנאי משרד החקלאות. הדורש הקפאת הנטיעות כתנאי לסובסידיה בשנים הקשות.

בימים אלה מבשיל הפרי על עצי הזית, ועונת המסיק החלה. בעלי בתי הבד מתחרים על משיכת לקוחות, בייחוד בראשית העונה. מתברר כי רבים רכשו ציוד חדש ואלקטרוני. הם מתחייבים להוציא יותר שמן מכל קילו של פרי, מתחייבים למנוע חמיצות ומפרסמים מודעות למשיכת לקוחות. בעלי בתי הבד יכולים לצפות לרווחים נאים. הם גובים את שכרם בכמות של שמן מהלקוחות בטרם יצאו את בית הבד, או בשווה כסף.

צבעים מרהיבים

הבא אל הגליל בעונה שנה זו של המסיק נפעם מול צבעי השלכת

יש ניסיון ואין תגובה

המלצות הד"ר יוסף גינת לראש הממשלה שמעון פרס, לגבי הדרך לפתרון בעיית עקורי אקרית ובירעם, לא זכו למענה פומבי מצד נציגי העקורים. אין זאת מכיוון שלא היה לעקורים מה לומר לגבי ההמלצות. להיפך. כאן פרסום דבר הגשת ההמלצות, שפרסמנו לראשונה ב"הארץ", קיבלתי עשרות שיחות טלפוניות בנושא, בעיקר מעקורי כפר בירעם. הם קיוו לקבל את הנוסח המדויק של ההמלצות. היכן בדעתו של גינת להקים את הכפר החדש ליד בירעם או אקרית? מי ייצג את העקורים בשיחה המשותפת עם נציגי הממשלה? מי יבחר אותם? מה יהיה [illegible]

אבל אין הם מוכנים להתנבא בפומבי. הניסיון לימד אותם להיזהר ולהחשות. אבל אין הם רוצים לפגוע באיש, בייחוד לאחר ההתרוצצות באופן חיובי מצד ויצמן ועוזרו הד"ר יוסף גינת. הם מעדיפים להמתין עד לקבלת תשובה לכל השאלות שלהם.

הצילו את מקורות הירדן

הכרסום הנמשך בנופים הייחודיים של ארץ פלגי מים הביא את החברה להגנת הטבע לקרוא לציבור לעלות בסוכות לגליל כדי להפגין ברגליים, על ידי טיולים באזור ועל ידי השתתפות בעצרת מחאה

מאת אלי אלעד

בחלקת-אלוהים-הקטנה שעשיתה לעם ישראל בארץ פלגי-מים של מקורות הירדן בגליל העליון, בתי רוחשים דברים האוחזים, שצריכים לקשם לא רק את הקהל הגדול של חובבי הטבע האוהבים אלא את כל הציבור. בתנופת הפיתוח בנוסח "גלבישר שלמת בנוה ומלוט" שעברה על הארץ, שרדו לנו כמה פינות-חן מרהיבות, שאבות הציונות דאגו לשמרם משיני הפיתוח המואץ. אחת הפנינות שבתק היא ארץ פלגי מים בצפון עמק החולה ואצבע הגליל. במרכזה של מערכת פלגים ונחלים זו, המזכירה לא במעט נופי מים אירופיים, זורם נחל הדן שאין דומה לו בעוצמתו ובאופי זרימתו בכל רחבי הארץ והוא אחד משלושת מקורות המים ההיסטוריים של הירדן: הצבני (שניר), בניאס (חרמון) ודן.

המטייל לאורך נחל הדן ופלגיו בקיץ נהנה משפע המים, מהקרירות של רסס המים העולה מהמפלונים ומהזרימה השוצפת. העין לא שבעה את שלל צבעי פריחות הקיץ של צמחיית המים, הגדות ובתי הגידול הלחים. הנגול החודר של הנעצה, השנית המרכובת המתמוגים עם הצהב של האוילוסום ולוטוס הביצות מעטר אותם בפרחיו הלבנים המשפכים הבלבלן המשוכות ולצידו הורשה הלבנה. השפיריות הכחולות המזומות מרופפות על פני המים והצפרייה משמיעה קולה מסבך הסדרש.

הצבעים החום, כתום והזהב של עצי הדולב המזרחי, התות והערבה. בין ענפיהם משתרגת הגפן המאכל מה עליה טרם שיפלו ארצה. בחורף מטפסים העצים בשלכת על המערבות שכבטן החורש ובימים גשומים יוצאים לטייל הסלמנדרות הכתומות השוכנות אך ורק בבתי גידול לחים שכאלו.

האביב מביא עמו לארץ פלגי מים זרימה מוגברת של מי הפשרת השלגים מהחרמון ואתם רעש המפלים והמערבולות. פריחת אביב מרהיבה של אחרונתם ממלאה את האוויר בניחוח משכר. על כל אלו ובכל העונות מבצבצות זגרת המים בפלגים שבלעדי זרימתם לא היה קיום לבתי גידול ייחודיים ונפלאים אלו.

מימיהם הרבים של מקורות הירדן היו עוד מראשית הציונות המתמודשת בארץ, וקודם לכן, יעד לניצול על ידי היושבים על גדותיהם ובקרבתם. אחרי הקרבות על מקורות הירדן עד 1967, החלו הקרבות על המים, שבמרכזם עומדים רשות שמורות הטבע והחברה להגנת הטבע מצד אחד, וגורמי המים ויישובי האזור מצד שני.

הקרב הגדול האחרון נערך בסוף שנות השבעים, כאשר גורמי המים הארציים והאזוריים תיכננו לתפוס את מי הדן — מקור המים העיקרי של הירדן — במעלה הערוץ, סמוך למעיינותיו הראשיים בשמורת הטבע המרהיבה של תל-דן. נגד תוכנית זו יצאו אז גורמי שמירת הטבע ובראשם החברה להגנת הטבע, שהזעיקו לאזור אלפי חובבי טבע להפגין נגד הפגיעה ב"חלקת אלוהים הקטנה" של שמורת הדן. הצעקה הציבורית סייעה לא מעט, וסוכם שנקודת התפיסה של המים למפעל "הדן המערבי" תהיה במורד הערוץ.

הקמתו של המפעל, המספק מים לחקלאות ולשתייה ליישובי הגליל העליון והוסף אנרגיה, שכן המים מולכים בכוח הכובד, לוותה בהסכם שעיקרו קביעת כמויות המים שמותר יהיה להטות לצרכיו. חלוקת מים זו עוגנה במסמכי הקצאה, שהוצאו על ידי נציבות המים לאחר סיכום עם רשות שמורות הטבע ועל דעת מפעלי המים של יישובי האזור. נדמה היה שבכך תמו הקרבות על המים, ושהוויתורים הגדולים שעשתה רשות שמורות הטבע ריצו את תושבי האזור. ההתפכחות לא איחרה לבוא.

עיון בתמונת המים המתפתחת בארץ מקורות הירדן, מציג תמונה קשה מאוד של כרסום נמשך, כמעט בכל פינה ומרכיב של מכלול נופים ייחודי זה. כרסום זה בא לביטוי למשל במפעלי האנרגיה שהוקמו בארץ פלגי מים. אם בעבר תכננו אנשי האזור את ניצול מי הדן לצורכי חקלאות וההתיישבות בלבד, הם נתלו במשבר האנרגיה והמשבר הכלכלי [illegible] שרי האנרגיה על אודות הצורך לנצל את מקורות האנרגיה החלופית לייצור חשמל, והחביעו בקרות סימון להקמת "בני בעלים" הידרו-אלקטריים. אלה מספקים חשמל לא רק לצרכיהם, אלא גם לציבור במכירה של חברת החשמל. כל זאת על חשבון נופי המים הנפגעים.

במפעל ההולך ונבנה על ידי קיבוץ הגושרים, הוא מבטיח את צורכי הקיבוץ ועיקר פגיעתו בהיבט העקרוני של הבטחת אי הפגיעה, מצד כלכלה, ברציפות הזרימה של הדן ופלגיו. כיצור אחר הוא המפעל האזורי של "הדן המערבי", שהקימו יישובי האזור. בעקבות תקדים הגושרים, ולאחר שלמדו לדעת שהמוביל הגדול בקוטר 1.75 מטר שהביאו לצורך מפעל האספקה החקלאי של "הדן המערבי" עומד בלתי מנוצל בחלקו כמה חודשים בשנה, הועלתה התוכנית לגבי ניצולו המלא. זאת, על ידי העברת מים דרכו בעיקר בעונת החורף הגבוהה, אל תחנה הידרו-אלקטרית. לאחר ניצול הפרשי הגובה לייצור חשמל, היו המים אמורים לחזור אל אפיק הנחל.

השקעה לא נבונה

הקמת המפעל אושרה בשעתו על ידי כל הגורמים, לרבות רשות שמורות הטבע, בתנאי שיובטחו זרימות המים שנקבעו בנוגע לדן ולפלגיו. בפועל, מאז הוקמת המפעל ועקב רצון היישובים לתפעלו בצורה מרבית כדי להחזיר את ההשקעה, אין מקיימים את הסיכום.

אם כל הזאת — בכך מודים היום כל המעורבים בעניין — הן התחנות ההידרו-אלקטריות הנשענות על מי נחל הדן. בתחנות אלה, ובעיקר בתחנה הגדולה שהקימה אגודת המים של הגליל העליון והקרויה "דן המערבי" (דן-מערבי), הושקעו מיליוני דולרים. השקעה זו היתה כנראה עוד אחת מאותן הרפתקאות פיתוח שבהן מעורבים קיבוצים. היום יש ספקות אם התחנה תכסה אי פעם את ההשקעה. ובאין ברירה ובניסיון להציל חלק מן ההשקעה פועלים אנשי המים של הגליל העליון להפעיל את התחנה כמעט בכל מחיר.

המצב שנתהווה בארץ פלגי מים מביא למסקנה, שבעיקר אלה כתבו כל השנים לדחות על הסף כל תוכנית להקמת תחנות הידרו-אלקטריות שיישענו על זרימת הירדן. הנביא העיקרי של גישה עקרונית זו היה בחברה להגנת הטבע [illegible], חבר קיבוץ בית השיטה הלוחם שנים [illegible] כי בישראל המים צריכים לשמש קודם כל לשתייה, להשקיה ולשימור מערכת הנוף.

הסקרים והמחקרים שבוצעו בשנים האחרונות על ידי רשות שמורות הטבע וגורמי המים בנחל הדן ופלגיו, מצביעים על קשיים אורגניים, מאורגניים וביולוגיים לאורך הנחל כולו. קיומם של בעלי חיים רבים תלוי ביכולתם להסתפק במורד הנחל. [illegible] (בעיקר דגים). [illegible] של כמויות המים הזורמים בפלגים תביא לפגיעה ישירה במערכת הבנויה על רציפות זרימה וקבוע מים. מערכת הדן [illegible] זרימה עם שני הנחלים: [illegible] ושניר, באצבעות מערכת הגליל והיובלים שלה. מכבאי הטבע מצביעים על הסיבות של רצף הזרימה דרך פלגי הדן אל [illegible] האחרים.

[illegible] להתקיים על ידי הבאה זרימות חופשיות בספיקות כמו שמבוקש על ידי רשות שמורות הטבע לגורמים [illegible]. ספיקות אלו נדרשות עם כה לקיים כלל במערכות הנופש בין הדן ופלגיו.

כה שורדים כיום הוא [illegible] הבטחות והתחייבויות — לרבות אלה של נציב המים [illegible] — שהמים שבתחום בארץ פלגי מים יוקדשו קודם כל לצורכי [illegible] הטבע. אין מקום להכונה [illegible] האגודה לנצל את עודפי הזרימות מעבר לצרכים [illegible] של הטבע והחקלאות.

האינטרסים הכלכליים [illegible] של אנשי המים בגליל העליון אינם קודמים בשום פנים ואופן לאינטרס של רוב הציבור [illegible] על יופיה הטבעי של ארץ מקורות הירדן. הכרה במציאות זו, עד כמה שהיא קשה לאלה שהשקיעו [illegible] את כספם, [illegible] לחדור לחוגים רחבים של מקבלי ההחלטות. אין להתפתק [illegible] ייבוש פלגי הדן. יש להבטיח את שמירת הנופים הטבעיים שנותרו לנו בארץ מקורות הירדן. [illegible] של רשות שמורות הטבע ושל החברה להגנת הטבע, [illegible] גם חברי קיבוצים ביישובי הגליל העליון. [illegible] שמארגנת החברה [illegible] עד סוכות בארץ פלגי מים תחת המחאה "[illegible]".

האומרים "לא" לצבא

עשרות אלפי צעירים בגרמניה מעדיפים שירות אזרחי ממושך יותר ולעתים מייגע יותר, על שירות בבונדסוהר

מאת אברהם טל

שטוטגרט

ה.ו. נולד בגרמניה אחרי תום מלחמת העולם השנייה אבל מוראות המלחמה הנוראה היו לו בסיפורי הוריו ובאמצעות ספרים שקרא. עקב כך פיתח בצעירותו "עוינות" לכל דבר הקשור בצבא, וכאשר סיים את בית הספר התיכון החליט, כרבים מבני דורו, לנצל את הזכות שמקנה החוקה לכל אזרח שלא לשרת בצבא שירות הכרוך בשימוש בנשק. במקום זה שירת ב"שירות האזרחי". אחרי השירות למד תיאולוגיה והוסמך להיות כוהן דת.

לא מכבר קיבלה אשתו משרה טובה בקצה אחר של גרמניה, והוא התפטר ממשרתו ככוהן דת. בעיר מגוריו החדשה היתה המשרה הפנויה היחידה של כוהן דת — בצבא. הוא הגיש את מועמדותו ועבר בהצלחה את הקבלה. אלא שאז התעוררה בעיה: לשלטונות הצבא נודע, כי המועמד לא שירת בצבא מטעמי מצפון. מרגע זה צצו מכשולים על דרך מינויו, [illegible] להגיע. יום אחד נקרא לבנו.

הנדרש לחתום על מסמך, בו נאמר כי אילו נקרא היום לשרת שירות חובה בצבא — היה מתייצב ומשרת. הוא חתם על המסמך (לדבריו, סירובו להתגייס נראה לו היום כ"משובת נעורים"). עד לאחרונה לא הגיע האישור למינויו וכרגע הוא רשום כמובטל מקבל דמי אבטלה.

לא רק שלטונות הצבא מגלים יחס מסויג כלפי אלה שלא שירתו בצבא, אלא גם מעסיקים פרטיים לא מעטים. על פי רוב לא עוזרת העובדה, שהמועמד שירת בשירות האזרחי. צעירים שנתנו שירות מלא בשירות האזרחי, מכונים לעתים קרובות "משתמטים". הטענה שה"השתמטות" נעשתה מטעמי מצפון, נתקלת בתגובה של זלזול: "הם פשוט חיפשו לעצמם חיים קלים יותר", אומרים רבים.

לא תמיד החיים בשירות האזרחי קלים יותר. ראשית, השירות האזרחי ארוך יותר: עד לאחרונה היה משך השירות הצבאי 15 חודשים, ואילו משך השירות האזרחי 20 חודש. לאחרונה הוחלט להאריך את השירות הצבאי לשנה וחצי, ואת השירות האזרחי לשנתיים — הבדל מהותי. בנוסף לכך, לא תמיד השירות האזרחי קל ונוח יותר. אמנם במקרים רבים מוצאים למשרתי השירות האזרחי תפקידים קרובים לבית, אבל אין זה תמיד כך; וסוגי עבודות מסויימות — למשל בבתי חולים לחולים כרוניים או טרמינאליים — קשים מבחינה פיסית ונפשית גם יחד. במיוחד לאלה שאינם גרסים לעבודות כאלה מטבעם.

השירות האזרחי ("ציווילדינסט", המשרתים בו מכונים בפי הבריות "ציוויס") נוסד בשנת 1961, שנים אחדות לאחר הקמת הבונדסוור, הצבא הגרמני, כאשר תופעת ההתנגדות לשירות צבאי מטעמים עקרוניים לבשה ממדים מדאיגים. מאז הקמתו של השירות לפני 25 שנה, שירתו בו, לפי האומדן, כ-350 אלף איש. הדעות על תרומתם הממשית של משרתי השירות האזרחי חלוקות: יש אומרים, כי הם מבזבזים את זמנם, ויש אומרים שהם עושים מלאכה חשובה. מכל מקום, עצם העובדה שעשרות אלפי צעירים גרמנים מעדיפים שירות אזרחי ממושך יותר, ולא בהכרח נוח וקל יותר, על שירות צבאי, מעידה שההתנגדות לכל דבר צבאי עדיין לא שככה בקרב הנוער הגרמני.

ארכיאולוגיה / יהודה אריאל

שלא יעשו בתיהם קבריהם

בניגוד למקובל בחוגים רחבים, שהתפילות העיקריות ביום הכיפורים הן כל-נדרי ונעילה, התפילה החשובה העיקרית היא זו המיוחדת את היום הזה בעבודתו של הכוהן הגדול — העבודה. בשעה זו של מחצית היום, רבים נוטשים את בית הכנסת ואינם שומעים את תפילתו של כוהן גדול כשיצא בשלום ובלי פגע מקודש הקודשים. תפילה לשנה הבאה: שנה חדשה שגובה מטוב שמים וארץ מחסדי ה' וארצם. התפילה המשותפת לכל בני עם ישראל, לכל הארץ ושבטיה, המסתיימת בתפילה לאנשי השרון: "ועל אנשי השרון היה אומר: יהי רצון מלפניך ה' אלוקינו ואלוקי אבותינו, שלא יעשו בתיהם קבריהם". תפילה מיוחדת זו מזרה בין תיאור עבודת הכוהן הגדול בתוך קודש הקודשים ובין תיאור הכוהן כשיצא והופיע בפני הציבור וכולם מקלסים אותו ומתארים את יופיו והודו של המראה מעם.

לא מעט השתוממו על תפילה מיוחדת זו על אנשי השרון. האם רק הם היו זקוקים לברכה שלא יהיו בתיהם קבריהם? או שמא בשרון היו יותר אסונות טבע מבכל מקום אחר? יש הגורסים שבתי השרון היו עשויים לבני חומר וגג נתמך מעצים ועליהם בוץ מיובש, שהיו כובשים עם מעגלות מיוחדות, שכמותן אפשר למצוא עוד היום בכפרים ערבים, בעיקר בגולן. האם היה חשש שבתי-החומר אלה ייפלו ויקברו את תושביהם בלילות גשם וסערה או שמא חשש מפני רעידות אדמה קטלניות שפקדו את הארץ?

יש עדויות על רעידות אדמה בארץ בכתובים וגם בשטח. הארכיאולוגים נתקלים לעתים בשכבות בנייה שבהן כל הקיר נטוי, או שהר רבבים זה וזה התמוטטו, או קירות שנפלו מלוא קומתם. יש קברים הבנויים אבן שכבו על צדם על אף שהיו בתוך האדמה. כל אלה מעידים על רעידות אדמה קשות שפקדו את הארץ. עדות על יישובים שלמים שנחרבו בגליל העליון בסוף תקופה השישית, נמצאו בידי הפרופ' אריק מאיירס שחפר במירון, חורבת שמע, בגוש-חלב ובנבוריה. האם בגלל הרעש הגדול בשנת 584 לספירה הוקמו שנים מיוחסים תיקוני בתי כנסת או בנייתם מחדש לאותו הרעש, שאחריו הבנייה היתה שונה מזו שלפני הבניין.

בעל "תבואות הארץ", המורה והחוקר יהוסף שוורץ, שעלה מגרמניה בערב פסח 1833 לירושלים, מביא רשימה ארוכה של רעידות אדמה. שתי הראשונות — בימי עוזיהו ובימיו של הורדוס — שבהן נהרגו כרבבת בני-אדם — ידועות ביותר. בשנת 315 נפגעה רבת-עמון ונהרסה עד ליסוד. בשנת 584 נהרסו עיירות רבות בגליל. הוא מונה ללא פירוט את שנות הרעידה 746, 749, 756. ולאחר מכן בימי הצלבנים, בשנים 1105, 1114, 1120, 1170 ו-1202. נראה שאחר מכן לא תועדו הרעידות מאחר שהארץ היתה שוממה. בשנת 1758 רעדה העיר בעלבק בלבנון ונהרסה כליל ואילו בצפת נהרגו 140 נפש ונפצעו רבים. יהוסף שוורץ היה עד ראייה לרעש שהיה בשנת 1834, שלוש שנים אחריו נהרסו צפת וטבריה וכפרים רבים בגליל. במאה העשרים תועדו הרעשים הגדולים והקטנים בארץ, שהגדול האחרון בהם אירע בשנת 1927, וגרם הרס כפרים רבים בשומרון וחלקים מהעיר שכם.

תצוגת ביבר חיות

הכנס השנתי לידיעת הארץ בגלל המועד סוכות הוא האירוע הוותיק מסוגו הנערך במועד זה. השנה נקבע מושבו באשדוד ונושאו "כל גלילות פלשת".

במוזיאון הקטן תיפתח תצוגה מיוחדת במינה, אוסף הפרטי של ליאו בילדנברג. מביניך — גר מיסמאט בעל שם עולמי — ובו למעלה מ-400 פסלונים ועצמים בדמות חיות. התצוגה סבבה בעולם והגיעה לבסוף לירושלים. הפתיחה בערב סוכות. התצוגה נקראת "חיות מן העולם העתיק", ויש בין המוצגים בעלי חיים מימי התרבות השומרית, מצריים העתיקה ולמעשה מכל הערות הקדם והים התיכון.

בביבר החיות מספר רב של איילות מארצות שונות, פנתרים מיוון, תרנגולים מאיראן, בהמות ממצרים, דגים מאיטליה, מזהב, כסף, ברונזה, ברזל, זכוכית ואבנים יקרות. את מספרם הרב של האיילות מסבירים בכך שבעל האוסף שמו ליאו-אריה. המיוחד להצגה זו שאין חיות בגיד או בכלוב, אלא חיות מקיימות. הרמוד והבתנהגוש. לא חיות מיתולוגיות. הדיוקים בין חיות האדם נשקף מכל אחד מן הפסלונים, אומר אורי אבידע, אוצר התערוכה.

בטאון הדוד המתקומם

לפני שלוש שנים נוסדה אגודת הארכיאולוגים בישראל. תחילה סברו שיצטרפו מאות בעלי מקצוע אך לא כן היה. בעלי התפקידים, מרצים ופרופסורים רבים נמנעו מלהצטרף לאגודה, כל אחד מסיבותיו. למרות מיעוט החברים, פחות ממאה, יצא עתה בטאון האגודה ושמו "ארכיאולוגיה". הוא הופץ בקרב החברים ונמכר על ידי הוצאת אריאל, שקיבלה על עצמה את הוצאת החוברות, עריכתן, עיצובן והפקתן.

בחוברת הראשונה נושאי דיון בחומר הממצא ארכיאולוגי מתקופות שונות ומחקרי תוצאות ממצא שדה. כגון זה של הד"ר יצחק גלעד, פרי היסטוריון מאוניברסיטת בן-גוריון, השואל: "האנשים הראשונים: ציידים, ניצודים או אוכלי נבלות?" מסקנתו היא: "נראה שהאדם הקדמון ביותר היה רחוק מלהיות צייד רב-יכולת, וסביר שהיה אוכל הנבלות השולי ביותר". השערתו מבוססת על ממצאיו של החוקר בריין, שגילה כי רוב שרידי האדם הקדמון נמצאו ליד מקורות מים, במקום שבאספו חיות לשתייה, ושם גם נטרפו. רק לפני מאה אלף עד 50 אלף שנה החל האדם להיות צייד פעיל. השינוי בא כתוצאה מהופעת האדם המודרני — ההומוספיאנס.

בחלק אחר של האגודה חוזרים ארכיאולוגים שוב על דעתם שאין להוסר על המשנה של רכישת אוסף פרטי כמו זה של דיין ולהציגו בציבור, ודנים בחוק הארכיאולוגיה האוסר מכירת עתיקות על ידי סוחרים. הד"ר זאב משל, הדוח חזרה באגודת הארכיאולוגים, מעלה את שאלת ההזנחה של אתרים שנחפרו בהקשר לאתר בית הכנסת בעין-גדי, שנחפר לפני שנים בידי הפרופ' דן ברג. "האתר מתנוול", כותב משל, "גדרו פורצה ואבני הפסיפס שודדות. האם יש להשאיר את ההחלטה על עתיד האתר בידי משלחת החפירות עצמה? הרי המשלחת כבר רשמית כבר אינה קיימת. מי האחראי על שימור אתר חשוב זה עד שיוחלט על גורלו?"

לחברי אגודת הארכיאולוגים צורף להוצאת דו"ח ביקורת מס' 2 על האגודה, שנעשה בידי אידים אלדה, ובו ביקורת מהמירה על פעילות האגודה. חלקם של הפגמים בכך תוקנו. היא קובעת שמספר חברי האגודה מצטמצם, וכשליש הפסיק את חברותו. האגודה, היא קובעת, לא פעלה כאיגוד מקצועי והוסיפה שעליה לערוך כינוסים מדעיים אזוריים. לדעת המבקרת, על אגודת הארכיאולוגים לפעול וליזום פעולות ולא להתמקד בביקורת על גופים אחרים. ואולי זו סיבת ירידת מספר החברים. לבסוף מעלה הביקורת גם את הצורך לעשות למורשת העבר והענקתה לציבור הרחב, כדי שיישמרו אתרים שהנחילו לנו דורות קודמים.

פפנדריאו: לעבור את החורף בשלום

יותר ויותר יוונים מתנגדים למדיניות הצנע של ראש ממשלתם הסוציאליסטי. נשקו העיקרי של פפנדריאו הוא הכריזמה. האם די בה לשמירה על כיסאו?

מאת תיאודור סטאנגר

Newsweek

מיוחד ל"הארץ"

היתה זו דרך גרועה לחגוג את יום השנה לשלטונו של פפנדריאו ביוון. לאחר כמעט חמש שנות כהונה נאלץ ראש ממשלת יוון אנדריאס פפנדריאו להשתלט על גל של מרי מבית. יותר ויותר יוונים יוצאים להפגנות או שובתים במחאה על הכלכלה החולה, ועיקרים מסמך לבנו הסוציאליסטי של פפנדריאו תקפו יחד עם השמרנים את תוכנית הצנע של ראש הממשלה. מצעדי מחאה נהפכו לדבר שבשגרה בערים היווניות. "לא לצנע" צעקו אלפי פועלים ונמלאים, שצעדו ברחובות אתונה. הם מחו על קיצוצים ששמו קץ למסורת המקורית של פפנדריאו להרחיב את הכלכלה היוונית על ידי קיצוץ ההוצאות הממשלתיות.

בד בבד עם ההפגנות פרצה שורה של שביתות. בחודשים האחרונים שבתו עובדי הבנקים, עובדי המדינה, פועלי בתי החרושת ועובדי בתי החולים. אפילו הסגל הדיפלומטי היווני הצטרף לרשימת השובתים, ושבת מעבודה במשך 24 שעות במחאה על שמאז 1979 לא קיבלו הבכירים שום תוספת שכר. רק רעש האדמה הקשה בדרום יוון בחודש שעבר, שבו נהרגו עשרים איש וגרם נזק בשווי 200 מיליוני דולרים, הציל את פפנדריאו מאנדרלמוסיה תעשייתית, מתוך אהדה לקורבנות דחו האיגודים כמה שביתות גדולות.

הבעיה המרכזית של פפנדריאו היא שיעור האינפלציה הגבוה המסרב לרדת. האינפלציה מגיעה ל-24 אחוזים בשנה, השיעור הגבוה ביותר בקהילייה האירופית. "שרשרת המחירים שמה ללעג את התנופה הכלכלית הסוציאליסטית שהבטיח פפנדריאו למצביעים ב-1981", אמר קונסטנטין קולמאר, עורך פיננסי של העיתון האתונאי "מאסימבריני". הייצור התעשייתי ירד בחמש השנים האחרונות. אפילו פועלים בעלי משכורות נמוכות יותר, שהיו אמורים לקבל מעמד מועדף תחת שלטון פפנדריאו, כמעט שלא הרוויחו דבר. כאשר מביאים בחשבון את שיעור האינפלציה מתברר ששכר המינימום עלה ב-3 אחוזים בלבד לשנה מאז 1981, וכמעט כל המחירים עולים.

ללא אזהרה מוקדמת העלתה הממשלה בחודש שעבר ב-15 אחוז את מחירי התחבורה הציבורית, החשמל, הטלפון והדואר. לכן, שכן בשוק הפרטי ימינו אחוזים עלו עד 25 אחוזים. צו המבטל את ההגבלות על דמי שכירות שיצא לא מכבר, משמש שאלפי דיירים מוצאים את עצמם לפתע מול שכר דירה כפול ומשולש. "זה טירוף, אנחנו הופכים לאומה של קבצנים", מתלונן בעל מכולת אתונאי.

יריביו של פפנדריאו ניסו לנצל את אווירת מורת הרוח. קונסטנטין מיטסוטאקיס, מנהיג מפלגת האופוזיציה השמרנית "הדמוקרטיה החדשה", האשים את פפנדריאו ב"הונאת העם היווני" בסוגיות הכלכלית. הוא חזה שהאבטלה, שכמעט לא היתה קיימת ב-1981 והגיעה עתה לשיעור 9 אחוזים — תעלה במסגרת תוכנית הצנע של פפנדריאו. במתקפת נגד מהירה, כינה פפנדריאו את מבקריו "נביאי זעם", המונעים רק על ידי "שיקולים פוליטיים קטנוניים". אמצעי הצנע שלו, אמר, משפיעים ומשיגים את התוצאות המקוות. עד כה ירד הגירעון הממשלתי השנה ב-26 אחוזים וגירעון סחר החוץ ירד ב-813 מיליוני דולרים, כלומר הצטמצם ב-38 אחוזים.

פפנדריאו: קו ההגנה הטוב ביותר שלו הוא יכולתו לפנות אישית לקהל הבוחרים היווני

על אף ההפלגה בים כלכלי סוער, נראה שפפנדריאו יצליח לבלום את מתנגדיו. אך הוא מנהל מלחמה בשתי חזיתות. בנוסף להפגנות ולאיומי השביתות, נטשו אותו כמה וכמה מתומכיו לאחר הנהגת אמצעי הצנע באוקטובר, מכיוון שראו בכך בגידה בעקרונות הסוציאליסטיים. "המורדים האלה אומרים שפפנדריאו פנה ימינה. הם החליטו להילחם בכך", אמר הפרשן הפוליטי דימיטריוס קאסטוראוס השמרני. "במקום להקים מפלגה משלהם הם הסתננו לאיגודים ולמפעלים ממלכתיים כדי לעשות נפשות בקרב העובדים נגד תוכנית הצנע. זה היה יעיל מאוד".

כפיצוי על הצרות מבית מנסה פפנדריאו לשפר את יחסי החוץ שלו, ובעיקר עם וושינגטון. הפרופסור לכלכלה לשעבר באוניברסיטת קליפורניה פתח את תקופת כהונתו ברטוריקה אנטי-אמריקאית מובהקת. אך בשנה שעברה נעשה אותה בשקט. הקיץ גירש פפנדריאו שני דיפלומטים לובים מיוון, צעד שנמצא חן בעיני פקידים בוואשינגטון. הוא עודד קשרים צבאיים הדוקים יותר עם ארצות הברית. בספטמבר ערכה טייסת מטוסי אף-16 אמריקאים תמרונים בשותפות עם מיראז'ים ואנטומים של חיל האוויר היווני. ויוון עשויה לרכוש 20 מטוסי אף-16 בנוסף ל-40 שכבר הוזמנו. וושינגטון הציעה לאחרונה גם 300 טנקים משומשים מדגם אם-48 במחיר מציאה של 18 מיליוני דולרים. "היחסים האמריקאיים-יווניים טובים יותר עכשיו מאשר לפני 1981", מודה חבר הפרלמנט השמרני יאניס פאלאקיראס.

אנשים המכירים מקרוב את התנועה הסוציאליסטית הפאן-הלנית (פאסוק) אומרים, כי מתווה הכלכליים של המדינה נגבו מחיר אישי מפפנדריאו, שהיה לאדם מרוחק שאינו מוכן להתמודד עם ענייני היומיום. הוא מעדיף להישאר בביתו בפרברי קאסטרי, מוקף בכמה עוזרים קרובים הנוסעים את דרכם של שרי ממשלה מדאגים. אבל כשם שבעבר היה מסוגל למשוך את פפנדריאו מתהום מוך מרי, כך נותרים מבקריו בבית לעשות זאת בעת. קו ההגנה הטוב ביותר של ראש הממשלה הוא יכולתו לפנות אישית לקהל הבוחרים היווני. אך אם המחירים לא יירדו והכלכלה לא תתגבר, הרי גם הכריזמה הידועה של המנהיג היווני לא תסייע בידו לעבור את החורף בשלום.

صورة عن الأصل

על חובת הציות במשטר דמוקרטי

תגובות למאמרו של פרופ' שלמה אבינרי ("הארץ" 12.10.86)

שורות הקטל של מלחמת העולם הראשונה, ההרס של מלחמת העולם השנייה, דכאו, הדרשימה: מעשים שבוצעו בידי אנשים שצייתו לחוק

הפילוסוף במשטר דמוקרטי

תפקידו האמיתי של הפילוסוף הוא להיות מה שהוא: להקריש את כשרונו ואת הפריווילגיות שהרעיפה עליו החברה כדי לנתח את המושגים הבעייתיים שלה

מאת יהודה מלצר *

שלמה אבינרי חושב כי במדינה דמוקרטית, כמו ישראל, חלה על האזרח חובת ציות תמיד ובכל מקרה, ובפרט בשעת מלחמה. הוא טועה בעניין הדמוקרטיה והוא טועה בעניין המלחמה.

במסורת התרבותית שבה אנו נוטלים חלק, זו המעוגנת בחשיבה המשפטית, הפוליטית והדתית ואשר מתוכה צמחה תפיסת העולם של החברה הדמוקרטית המודרנית, נהוג לשפוט מלחמות בשני אופנים: האם מוצדק לצאת למלחמה, והאם בהלי מה מוצדק לנהוג כך וכך. אילו בא אבינרי ואמר כי מלחמת לבנון היתה מוצדקת מן הבחינה הראשונה (jus ad Bellum), ואף התנהלה כראוי מן הבחינה השנייה לא היה בזה חידוש, אם כי היה קצת מעציב לראות כי זהו סוג הדרשה שהוא מתעקש להתעסק בו ערב יום הכי־פורים, לאחר ארבע שנים.

אלא שהטעם הוא בא לא כקצין הסברה, כי אם כפילוסוף פוליטי. בתור שכזה הוא אמור לתת לנו הבחנה עקרונית ביחס למצבו האישי בשעת מלחמות בכלל. ומה שהוא אומר כאן פשוט מרהיב: בשום מלחמה אשר תקרה בעתיד אין להעלות על הדעת אפשרות להרהר בבדיקה, בבדיקת דרך בי־הלה, ושיקול הדעת היחיד הניתן ליחיד הספקן הוא: האם היתה הכרעת רוב. צריך לקרוא יותר מפעם אחת את מאמרו של אבינרי כדי להאמין [illegible] במדינה דמוקרטית לא תיתכן מלחמה אשר תצדיק סירוב.

מכיוון שכמונו יודע אבינרי לאיזה דוגמאות נגד של זוועה הוא חושף את עצמו, הוא נחפז להתפתק על קרנות־המזבח הידועות: כמובן, אם פוקדים עליך כחייל להתנהג כמו נאצי, להעמיד נשים וילדים אל הקיר — זה דבר אחר. אלא שדוגמת כפר קאסם לא תועיל לו ולא כלום. החייל רוצה לדעת אם מותר לו לסרב לצאת למלחמה הנראית לו נפשעת, או לבצע הפצצה ו"לקטול אזרחים ברחובה של עיר" (כלשון אבינרי), ומה יעזור לו כאן פסק־דין כפר קאסם? שהרי משפט כפר קאסם לא עסק כלל בעניינים אלה. העניין היחיד הקשור לשאלת הציות בפסק־דין כפר קאסם הוא הניסיון לתת הגדרה לביטוי "פקודה בלתי־חוקית בעליל". והנה, יופיו הזיגוגי של פסק הדין הוא בצירוף של שני דברים: אזלת־ידו של בית־המשפט לתת הגדרה של ממש לביטוי החשוב הזה, והתעקשותו שלא לראות באזלת־היד הזאת נימוק להתרת מעשי זוועה. עומד היחיד ושואל: האם פקודה זו שקיבלתי היא בלתי־חוקית בעליל? אומר לו בית־המשפט: לא יעזור לך כלום — אתה תחליט לבד! שאם לא כן, מה פירוש: "סימן ההיכר לפקודה בלתי־חוקית בעליל מן הדין שיתנוסס כדגל שחור מעל הפקודה הנתונה, ככתובת אזהרה האומרת "אסור". מה פירוש: "אי־חוקיות המנקרת את העין ומקוממת את הלב"?

מדוע לא בחר בית־המשפט בו־נחים יותר ברורים, פחות פיוטיים? מפני שזה מה שיש — ומה שמסתתר מאחורי המטאפורות החשובות האלה שאליהן נאלץ להזדקק בית־המשפט הוא בדיוק מה שסוחר עיני אבינרי מראות. אל מול ההכרעה המסורית "יעמוד היחיד ולא יעזור לו "כלל" [illegible] אתה מוג לב. יש מי שטס מעל עיר ולא רואה פגם בפקודה להפציץ ו"לקטול אזרחים ברחובה של עיר". ויש מי שטס והפקודה הזאת עצמה דוקרת את עינו, מקוממת את לבו, והוא רואה מעל הבתים שהוא מסכסך לו דגלים שחורים מתנוססים, והוא חוזר וטס כלעומת שבא.

ברוב תבונתו ידע בית־המשפט להזהיר את הדגלים השחורים למקום היחיד שאפשר שבו יתנוססו — אל מצפונו של היחיד. ואם את זה אין אבינרי מבין, מן הראוי שיסתכל בזהירות בעובדות או יקרא את הראיונות המתפרסמים בעיתון: שלושים שנה לאחר כפר קאסם עדיין אין הנורמות היפות האלה "נחלת הכלל".

מכיוון שאבינרי לוקח באופן מפתיע עמדה רלאטיביסטית גסה בתחום המוסר ואינו מנמקה, הוא מפקיע אף את האימפרטיב הקטגורי מתחומו הנכון ועושה בו שימוש מוזר. מלכתחילה מוזר לצרף רלאטיביזם מוסרי בלתי מנומק לעמדה קאנטיאנית. אצל אבינרי הדבר קל. הוא מעניק פירוש פוליטי למה שנחשב בצדק לאחת הפסגות של החשיבה האנושית דווקא מפני שיש בו ניסיון לתת עיצוב פילוסופי ומעשי לאוטונומיה אנושית בסיסית: את הדין־וחשבון הסופי יתן היחיד בפני עצמו. לא במקרה שוכח אבינרי בניסוח האימפראטיב הקטגורי את המלה העיקרית: האם אני מסוגל לרצות, שכלל [illegible] הציות הזאת היא תחום היחיד, לא תחום החקיקה הפוליטית, כפי שחושב אבינרי. וכמובן שאנשי "יש גבול" מסוגלים לרצות ואף רוצים בפועל, שכל הרואה בהגינות את פני הדברים בשטח כמותם ינהג בדיוק כמותם. מה לזה ולפינוי ימית ולמדמי העשק הצבאיים בידי המתנחלים לייום פקודה"? וכי התעניינו אנשי ימית בעקרונות צדק כלשונם? וכי מוטרדים מתנחלי הגדה בשאלות זכויות היהודיות בסיסיות? ובאופן יותר בסיסי — וכי מוטרדים אנשים אלה באיזה מובן מתיישבת או אין מתיישבת עמדתם עם מה שמכונה "דמוקרטיה"?

וכאן אנו מגיעים לנקודה המרכזית ביותר במאמרו של אבינרי. לאחר ארבע שנים של קשקושים בציבור הישראלי, שנים שבהן לא נעשה שום ניסיון רציני להסביר את מושג הדמוקרטיה מעבר להשקפה העממית הגורסת כי כל מה שגרופר ושפירא ופת ועוד חמישים ושמונה חבר מריעים מסכימים להבתן — הוא הגזירה מקודשת לכל פעולה, ולאחר שפורסם בעברית הספר "גבול הציות" ובו לפחות יש התחלות של דיון ברוח, יש מקום לקוות מאיש מקצוע במדע המדינה שיבוא וילמדנו משהו על המושג דמוקרטיה. במקום זה מחזיר אותנו אבינרי לעיקרון גרופר, שפירא ופת, בלי בדיקה. וכשהולך אבינרי אצל מי שבדין נחשב היום לחשוב שבפילוסופים הפוליטיים של המאה, ג'ון רולס, הביא לנו משם פארודיה.

אבינרי לא מבין כי ההקשר של הדיון ב"תיאוריה של צדק" הוא בסימון המגבלות על עקרון הרוב (החשוב כמובן): הוא אינו מבין את ההבחנה בין אי־ציות אזרחי לבין סירוב מצפוני ספציפי: הוא אינו מבין את ההבדל בין הגדרה ובין צידוק — הגדרה באה לנסות להבדיל בין, בניית, התנהגותם המהרוהרתיהם של אנשי "גוש אמונים" ובין סוחר סמים, ואילו הצידוק בא לנסות להבדיל בין, בניית, המקומותיהם של אנשי "גוש אמונים" ובין הנמקות "יש גבול". ההבדלים נער יספרם: והוא אינו מבין את ההבדל בין תנאי הכרחי (בניית, הנכונות להסכים לעונש) לבין תנאים מספיקים (בניית, נימוקיהם השונים של "גוש אמונים" ושל "יש גבול" לעמדותיהם — מפני שהוא מולל בדיון התיאורטי בדרך של היקשים לוגיים" מיזה דרך אחרת יש לנתח, והוא מולל בנימוקים מפני שבתחום "המוסר הכל הולך", ובלבד שאתה אותנטי (למשל, תומייניץ): והוא אינו מבין שחברי "יש גבול" אינם מוטרדים בדילמה שלו, מה לעשות בין המצפון לבין הרוב הדמוקרטי, אלא בדילמה שלהם: מה לעשות כאשר במשטר שעדיין מן הראוי לקרוא לו דמוקרטיה, יש יותר ויותר חוקים והכרעות ומדיניות שלחלוטין אינם דמוקרטיים.

ומה שמפריע לאבינרי שלא להבין הוא כי אין זה נכון שפילוסופים הפוליטיים הם או אנשים אוהדיים או מי ש"שיעו" — כסוקרטס או הוססקי — כי הם מסוגלים לנהל מדינה ולו ליום אחד". השערה מעין זו היא מהרהורי לבו הוא, וליחס אותה לסוקרטס או להוססקי אפילו לשעה אחת — כל השומע באמת ישחק. אבל תפקידו האמיתי של הפילוסוף הוא להיות מה שהוא: להקדיש את כישרונו ואת הפריווילגיות שהרעיפה עליו החברה לניתוח המושגים הבעייתיים שלה. רולס, פילוסוף, הקדיש למושג הצדק את חייו והסביר סביבו את מושג הדמוקראטיה בכללי משחק הוגן. הפילוסוף, או האינטלקטואל, או יפה־הנפש, רואה חובה לעצמו להיות אבן יפה־הנפש — להישאר תמיד מחוץ למערכת — ולצעוק, מבחוץ, לא מבפנים.

גם זו מסורת.

* המאמר נכתב בשיתוף עם פרופ' אסא כשר

ברגים רופפים בשיטה

ואם תחליט ממשלת ישראל באופן חוקי ודמוקרטי לחייב את תושבי פטגוניה בתשלום מסים, האם יהיה תוקף להחלטה?

מאת פרץ קדרון

בבואו לדון בחובת הציות במשטר דמוקרטי, חוסא שלמה אבינרי ("הארץ" 12.10) בשטטש מושגים ועירבוב מין בשאינו מינו. ואף שאיני מתיימר לחכם לתרגמנות, נדמה לי שטגמים אלה מקעקעים את יסודות טיעוניו המנומקים בשפע ציטוטים ממקורות פילוסופיים.

ניקח לדוגמא אותו מושג יסוד "משטר דמוקרטי" המופיע בתדירות כה גבוהה במאמר. אבינרי מפרש אותו על דרך ההיוזות בשלטון הרוב, ותו לא. הנעלם מעיניו ששלטון הרוב, אף כי הוא אחד מיסודות הדמוקרטיה, אינו מאפיין יחיד ומצה של תקינות דמוקרטית? יש כנגד עשרה עבריינים ויחליטו ברוב של שישה נגד ארבעה כי רכושו של מר אבינרי הוא רכושם — התחייב החלטתם את מר אבינרי? ואם תיגע אותה חבורה לייסם את החלטתה "הדמוקרטית" על־ידי פריצה לביתו של מר אבינרי ושדידתו — האם יסלח בעל הבית השדוד לארבעת אנשי המיעוט בשל נאמנותם לשיטתו של סוקרטס?

וזה אומר, לשלטון הרוב קיימים סייגים, פנימיים וחיצוניים. לדוגמא: בכל מסגרת שהיא, אין הרוב הדמוקרטי רשאי לפסוק בגורלם של אנשים אשר אינם משתייכים לאותה מסגרת. אם תחליט כנסת ישראל — ברוב דמוקרטי תקין ועל־פי הליכים תקינים — כי תושבי פטגוניה חייבים בתשלום מסים לאוצר של מדינת ישראל — מה תוקף יהיה להחלטה? האם היא יכולה לעורר יותר מגיחוך? ואולם כנסת ישראל הדמוקרטית — והממשלות הדמוקרטיות הפועלות מכוחה — מחליטים ברוב דמוקרטי ועל־פי כל ההליכים התקינים, כי תושבי הגדה המערבית ורצועת עזה יחיו, זו השנה ה־20, תחת שלטון צבאי. במה נבדלת ה"החלטה" הדמוקרטית בדבר מסים מפטגוניה לבין ההחלטה הקונקרטית שהפלשתינאים חייבים ציות למושליהם הצבאיים? הבדל עקרוני, דמוקרטי אין; הבדל מעשי יש: על תושבי פטגוניה, שאינם רשאים לבחור בציגים לכנסת, אי־אפשר לכפות תשלום מסים; על תושבי השטחים, שאף הם אינם מיוצגים בכנסת, ניתן לכפות שלטון זר באמצעות כוח הזרוע. אם כך, לא בדמוקרטיה עסקינן אלא בחיל כיבוש. מי שמצייה להוראה לשרת באותו חיל כיבוש — הוראה "דמוקרטית" לשיטתו של מר אבינרי — שולל זכויות דמוקרטיות מציבור גדול.

אין זה מקרה שמר אבינרי מסתמך על דוגמאות היסטוריות מקורות שבהן מהגה דמוקרטיה "בערבות מוגבל" — אם זו אתונה שבה רק מיעוט קטן של אזרחים נהנה מזכויות דמוקרטיות אשר נשללו מהרוב, או מדינות הדרום בארה"ב שם יכלו להנהיג עבדות או אפלייה נגד השחורים באמצעות נישול זכותם להשתתף בהכרעות. האם העבדות היתה מתקיימת אילו ניתנה זכות הצבעה לכל תושבי מיסיסיפי, שחורים כלבנים? בוודאי שלא, אך על־ידי הוצאת השחורים מהמשחק הדמוקרטי, יצרו "רוב" (בין הלבנים בלבד) אשר הצדיק את העבדות.

אילו ניתן לכל האנשים החיים בין הירדן לים — שלושה וחצי מיליון יהודים ושני מיליון ערבים — להצביע על המשך משטר הכיבוש בשטחים — האם היה נמצא לכך רוב? הדעת נותנת שכמעט כל הערבים, וחלק ניכר מבין היהודים היו מצביעים נגד, וכך, בדרך דמוקרטית באמת, היה בא הקץ לאותו עוול. אך מאחר והרבע מהאוכלוסיה הנדונה משולל זכויות אזרח בסיסיות, נוצר "רוב דמוקרטי" אשר על־פי הכרעותיו נשלחים חיילי צה"ל לכפות את המשך הכיבוש. אדם המסרב ליטול חלק בעיוות הדמוקרטיה, הניתן להאשימו בשגיאה תחת הדמוקרטיה?

סייגים חיצוניים

הכרעות רוב כפופות גם לסייגים חיצוניים אחרים. אותה חבורת עבריינים שכבר הוזכרה, כאשר היא מתיימרת להכריע ברוב דמוקרטי בגורל רכושו של מר אבינרי, היא מתנגשת בסייג חיצוני בצורת חוקי המדינה, המשטרה, בתי המשפט, אשר יפעלו בהרצות נגד החלטה — אפילו "דמוקרטית" — לשדוד אזרח. למרבה הצער, הזירה הבין־לאומית עדיין עניה במוסדות מקבילים: אין מערכת אכיפת חוק בין־לאומית הדומה למערכת הפנימית־לאומית. ואף על־פי כן, השטח אינו הפקר.

איתרע מזלו של מר אבינרי שמאמרו התפרסם בשבוע המציין 40 שנה למשפטי נירנברג. משפטים אלה, ומקביליהם בטוקיו, הפרישו והיתוו עקרונות של חוק בין־לאומי אשר, אף שאינם נאכפים כמו חוקים לאומיים, בכל זאת מקובלים על העולם הנאור. במשפטי נירנברג ובטוקיו לא דובר בעקרונות פילוסופיים מופשטים, אלא בהגדרות פשעים אשר עליהם עמדו אנשים לדין ואף נענשו בחלקם בפסקי דין מוות, בעוון פשעים נגד האנושות ונגד שלום העולם. אחד הסעיפים שעליהם נתבו את הדין גרמנים ויפאנים, חיילים ואזרחים, היה: תכנון וייזום מלחמה תוקפנית. השופטים התעניינו מעט מאד בחוקיות הפנימית — בגרמניה או ביפאן — של אותה החלטה לצאת למלחמה תוקפנית נגד ארצות שכנות. ההחלטה, והמעשים שבעקבותיה, נמצאו בלתי־חוקיים מבלי שים לב אם אושרו על־ידי חבורה קטנה של עריצים ונבלים, או על־ידי ממשל חוקי הן בגרמניה והן ביפאן שלטו הממשלות באופן לגיטימי על־פי החוקים הקיימים.

כשם שלמר אבינרי אין זה משנה אם אותה כנופיה דמיונית ניהלה את דיוניה על־פי תקנון דמוקרטי מקובל לפני שהחליטה לפרוץ לביתו — כך תושבי לבנון האומללים, להם לא היה חשוב אם ההחלטה לפלוש לארצם התקבלה על־ידי חבורה של פוליטיקאים הרפתקנים, או על־ידי רוב קונסטיטוציוני ב"דמוקרטיה היחידה במזרח התיכון". וכשם שהיישוב היהודי בארץ בשנות ה־40 התרגש מעט מאד מהתקנות הדמוקרטיות של הממשלה הבריטית אשר שלחה את ה"כלניות" למבצעי הדיכוי הידועים.

אחרי שהחליטה אותה כנופיה לשדוד את מר אבינרי — אם יקומו המתנגדים (המיעוט) ויסרבו ליטול חלק בפריצה, האם יאשימם במעשה אנטי־דמוקרטי? בוודאי שלא. מה זכותו לכן לבוא בטענות אל אותם חיילי צה"ל שסירבו למלא אחרי החלטה אשר — על אף סמכותה הדמוקרטית — "מתנוסס מעליה הדגל השחור של אי־חוקיות" בהיותה החלטה לצאת למלחמה תוקפנית? היכול להיות ויכוח לגבי "האופי הפלילי הברור" — כלשון השופטים במשפט כפר קאסם — של הטבח וההפצצה בלתי־פוסקים של ביירות, או של החלטה בדרגים הצבאיים והאזרחיים העליונים למנוע מהתשבחה מזו, השכל ואף מיסים? היכול להיות ויכוח שזה פשע נגד האנושות ולכן מהווה "אי־חוקיות הדוקרת את העין ומקוממת את הלב"? או שמא עינו ולבו של מר אבינרי עשויים מחומר קשיח יותר?

על כן, אף לפי הקריטריונים שקבע מר אבינרי עצמו, צודקו אותם חיילים שסירבו למלא אחרי החלטה אשר, אף כי מסמכות דמוקרטית, היתה בלתי־חוקית ונפסלת על־פי "הנורמה הכללית המקובלת על כל באי עולם בחברה דמוקרטית" כלשונו של מר אבינרי.

אשמה בגין שיוך

אם כי קשה להניח כי היתה למר אבינרי יד בבחירת הצילומים אשר קישטו את מאמרו — הפגנה של "יש גבול" משובצת בין צילום של מתנחלי ימית המתנגדים לפינוי, לבין חרדים מפגינים נגד הקרנת סרטים בשבת. אך גם בטקסט מרשה לעצמו מר אבינרי לגזור גזירה שווה בין כל המקרים הללו, שכולם מאופיינים כהפרת חוק ואי־ציות להחלטות דמוקרטיות.

מעבר לאי־הגינות שבשיטה המקארתית של "אשמה בגין שיוך" "GUILT BY ASSOCIATION", קיים כאן חוסר יושר אינטלקטואלי. סרבני לבנון, אף כי הפרו חוק והחלטות רוב, לא הפעילו אמצעים אנטי־דמוקרטיים — אלימות — כדי לכפות את רצונם על רוב שסבר אחרת. לכל היותר, בלי לכפור בזכות הרוב להחליט, נקטו באמצעי האחרון להביע מחאתם בהכרזה: ידי לא תהיה במעל. איך מעז מר אבינרי להשוות מעשה כזה — עם כל ההדרגות והבעייתיות שבו — להתפרעות של חרדים שאינם בוחלים באמצעים אלימים כדי לכפות את אורח חייהם על הרוב החילוני? וכיצד הוא מצליח לגזור גזירה שווה עם מעלליהם של המתנחלים, המתאפיינים לא רק בשיבוש פנימי עמוק בבדיקתם, אלא גם על־ידי שרשרת בלתי־פוסקת של מעשי אלימות ואיומים באלימות, החל במכות לחיילי צה"ל, עבור בשוד והתעללות בתושבי השטחים, וכלה במעשיהן המפוארים של ה"מחתרות" למיניהן? האין הוא מבחין בין מחאה מוסרית סבילה לבין מעשים שיטתיים?

הצייתנים

לבסוף, יש להורג מעקרונות חוק המוסר, לבינת ההיסטוריה האנושית, וביחוד זו של המאה העשרים. מר אבינרי חרד מאד לגבי התוצאות הנציות מאי־ציות לחוק ולממשל דמוקרטי. האם זה מה שצריך לעמוד בראש דאגותינו? הבה נביט לאחור בתולדות תקופתנו: שורות הקטל של מלחמת העולם הראשונה, ההרס של מלחמת העולם השנייה, אושוויץ, ההפצצה על דרזדן, הירושימה, שורה אינסופית של מלחמות קולוניאליות רוויות דם, הדיכוי באפגניסטן וסאן סלבדור וצ'ילה ודרום אפריקה — כל המעשים הללו בוצעו וממשיכים להתבצע על־ידי אנשים הצייתנים לחוק, חלקם חוקים של מדינות דמוקרטיות. לא פעם נשאלת השאלה: כיצד יכולים בני אנוש לתת ידם למעשי זוועה כאלה? ברוב המקרים, מצטדקים המבצעים בתשובה: אני רק ממלא הוראה חוקית של המפקד/המפקד/הממשל החוקי/הרוב הדמוקרטי.

יד על הלב, מר אבינרי: ממה סובל עולמנו יותר? מפריקת עול של בעלי מצפון המסרבים לתת יד לפשע — או מצייתנות העיוורת, הבאמבה, הטרגית של "הבורג הקטן" ("הראש הקטן") אשר "רק" ממלא הוראות?

טעותו של סוקרטס

אי־ציות במשטר דמוקרטי אינו מוביל בהכרח לאנרכיה

מאת דוד הד

החובה לציית לחוק היא ללא ספק אחד היסודות של כל משטר מדיני, ובוודאי של כל משטר דמוקרטי. אולם "ייחודיותו" של המשטר הדמוקרטי אינה רק באופן שבו מבוססת חובת הציות, אלא גם בהכרה של משטר זה בזכות לאי־ציות. במלים אחרות, אף כי אין ספק שהרעיון של שלטון הרוב הוא מרכזי לאופן הצידוק הדמוקרטי של חובת הציות לחוק, זכויותיו של המיעוט (או הפרט) אינם פחות מהותיים לאפיון משטר כדמוקרטי.

במאמרו "על חובת הציות במשטר דמוקרטי" ("הארץ" 12.10.86) גוזר פרופ' שלמה אבינרי חובה כמעט מוחלטת לציית לחוק מתפיסה של דמוקרטיה המבוססת על הרעיון של שלטון הרוב (בצירוף עקרון הציווי הקטגורי של קאנט), הניתוח שלו מתעלם מהמרכיב השני — של זכויות הפרט והמיעוט, אשר לפחות בתפיסה הליברלית הפך ב־300 השנים האחרונות לאבן יסוד בתפיסת אופיה של הדמוקרטיה.

אבינרי כמובן מודע למסורת הליברלית של תפיסת הדמוקרטיה אך בוחר לא לדון בבעיית הציות במסגרתה. הוא דוחה את נקודת המבט של "האינדיווידואליזם הפילוסופי" מבית מדרשם של הובס, לוק ויום, לטובת "דיון היסטורי בתוך־הקשר" במסורת של אפלטון, רוסו, הגל ומארכס. ואולם, טעות היא לראות בתפיסה האינדיווידואליסטית (הליברלית) תיאוריה בדבר "היחיד נטול־ההקשר", שכן עיקרה של מסורת זו הוא בבדיקת היחס בין הפרט לכלל, בין היחיד לשלטון המדיני, בין זכויותיו של האזרח לבין האינטרסים של החברה. באשר לסוגיית אי־הציות דומה שרק במסגרת התפיסה המכונה על־ידי אבינרי "אינדיווידואליסטית" ישנו סיכוי להגדיר את הבעיה ולהציע לה פתרונות. במלים אחרות, מסגרת הדיון הליברלית היא המאפשרת מראש את זכות אי־הציות. יש להעיר שמבחינה היסטורית עלתה שאלת הסירוב המצפוני רק במסגרת אותן השקפות עולם ותיאוריות פוליטיות שבאופן כללי ניתן לכנותן ליברליות או אינדיווידואליסטיות.

טעותו של סוקרטס

הנרי תורו ומרטין לותר קינג הן שתי הדוגמאות ההיסטוריות מרכזיות בתולדות הדיונים על סירוב מצפוני והבעיות להצדיק סוג מסוים של אי־ציות לחוק במשטר דמוקרטי. אבינרי מנסה להראות שאין הן רלבנטיות לעניין הסירוב האזרחי באשר אין הן מתארות סירוב של הפרט לציית לצו הרוב, אלא דווקא ניסיון של הפרט לאכוף את דעת הרוב כאשר מיעוט בעל כוח פוליטי הוא החוסם את ביצוע מדיניות הרוב. ואולם גם אם צודק אבינרי מבחינה היסטורית, וגם אילו היינו יכולים להגדיר תמיד מהו הרוב ומהו המיעוט בוויכוח פוליטי נתון, אין עובדה זו נוגעת בשאלת הסירוב המצפוני. שכן סירוב מצפוני אינו בהכרח מתקיים כאשר קבוצת מיעוט מוחה כנגד קבוצה גדולה ממנה במספר חבריה, אלא כאשר הפרט או קבוצת פרטים מוחה כנגד חוק או מדיניות לגיטימית. כלומר, חוק או מדיניות בעלי תוקף מבחינת כללי המשטר הדמוקרטי. במשטר דמוקרטי, ברור שלעתים קרובות ישנה חפיפה בין הלגיטימיות של חוק או צו לבין מספר האזרחים התומכים בו, ואולם חפיפה זו אינה הכרחית. הסירוב של אנשי "יש גבול" להתגייס למלחמת לבנון היה סירוב אזרחי בלי קשר לשאלה אם רוב העם בישראל תמך במלחמה. די להראות שסירובם היה מופנה כלפי מדיניות שהוכתבה בתמיכת הממשלה והכנסת, שהן המוסדות במשטר הנהוג במדינת ישראל (בניגוד למשטר של הכרעה של העם באמצעות אסיפת עם). כך, לדעתי, ת'ורו וקינג מהווים דוגמאות מובהקות לסירוב אזרחי לציית למרות לגיטימית מבחינה חוקתית, ואין אבינרי צריך "בהיעדר תקדים מצפוני", לפנות לקאנט ולציווי הקטגורי שלו.

לעומת זאת, המודל של אבינרי — סוקרטס המסרב למלט עצמו מבית הסוהר ומגנה דין המוות שהוטל עליו על לא עוול בכפו — אינו נראה לי נוגע לענייננו, שכן על־פי ההגדרות המקובלות, גם על־ידי אבינרי עצמו, הן של סירוב אזרחי (שיש לו גוון פוליטי) והן של סירוב מצפוני (המונחה על־ידי אמונה בעיקרון מוסרי), אין הוא נופל תחת אף אחת מהקטגוריות אלה. הבסיס לסירובו של סוקרטס לברוח הוא בזכותו לחיים, בזכותו למשפט הוגן, בזכותו שלא לרצות עונש על מעשה שלא עשה. אין הוא נוגע בזכותו שלא לפעול בניגוד למצפונו, או להביא את בני חבריו לאמץ השקפה פוליטית כלשהי.

מגיע אני בביקורה זו להצגת עמדתי שהיא בגדר תיזה נגדית לזו של אבינרי. כמותו אני מקבל את הטענה היסודית בדבר סימטריה של טענות־זכות לאי־ציות המתקיימת בין בעלי עמדות אידיאולוגיות ופוליטיות מנוגדות (כמו דתיים — חילוניים, או "גוש אמונים" — "יש גבול"). ואולם במקום להסיק מסקנה של איסור על שתי הקבוצות לנקוט בסירוב מצפוני, מגיע אני בדיוק למסקנה ההפוכה: היתר הזכות לשתי הקבוצות כאחת לאי־ציות. כך, בניגוד לטענת אבינרי, דומה שעמדתו של הסרבן עומדת בתביעת ההכללה הקאנטיאנית, וזאת בשתי רמות: ראשית, העקרונות המוסריים המנחים אותו נראים בעיניו ראויים לאימוץ על־ידי כל אדם; שנית, והוא החשוב לענייננו, הסרבן מוכן להכליל את הזכות לסירוב מצפוני גם בקרב אלה שמצפונם מכתיב להם אמונה והתנהגות שלהן אין הוא מסכים.

סייג של ריסון עצמי

בעמדה זו בדיוק טמון גרעין התפיסה הליברלית: למרות שהייתי רוצה שכולם יאמצו את השקפת עולמי, אני מכיר בכך שזולתי מחזיק במקרים רבים בהשקפות שונות משלי, ואני יודע שלא רק שאין סיכוי לשכנעו בצדקתי אלא גם שפסול יהיה לנסות לכפות עליו את עמדתי (אפילו בעזרת גיוס רוב לעמדתי — מה שיוצר "עריצות של רוב"). לכן אני מכיר בזכותו להביע את התנגדותו ומאמינו — בגבולות מסוימים (המוגדרים די בבהירות על־ידי הוגים פוליטיים רבים מת'ורו וכלה ברולס).

אבינרי מתקומם נגד הסובייקטיביזם המונח ביסוד ההכרה בזכות לאי־ציות מטעמים מצפוניים. ואולם הסובייקטיביזם זה הוא בדיוק התשתית לעמדה הדמוקרטית־ליברלית. הדחיה מטעמים הכרתיים ומוסריים באחד את היומרה להכרת האמת המוסרית. עקרון שלטון הרוב (שבשמו מדבר אבינרי) הוא עצמו אחד הביטויים להיעדר אובייקטיביות. זה אך אין הוא הביטוי היחיד: הזכות של המיעוט או הפרט להתנגד להכרעת הרוב, שבכוח אינה מעניקה תוקף אובייקטיבי לעמדת המצוגגת למצפונו, היא חלק הכרחי מנכונותנו לקבל במקרים אחרים את הכרעת הרוב.

הטיעון של אבינרי בגנות סובייקטיביזם הוא בהיותו מוביל לאנרכיה. האומנם? הרי על־פי כל התיאוריות של סירוב אזרחי ומצפוני (כזו של רולס, לו עושה אבינרי אי־צדק בהצגתו באופן חלקי בלבד), סירוב כזה שונה מהפרת חוק סתם, בדיוק בהיותו מביע הכרה בשלטון החוק באותה חברה ובלגיטימיות של השלטון. ומעבר לכך, חשש האנרכיזם יכול להתממש רק אם רבים מבני החברה יפרו את החוק מטעמי מצפון לעתים קרובות ובעניינים פעוטים. אפשרות זו נוחתה על־ידי בעלי תורות הסירוב האזרחי המקובל להציב סייג פרגמאטי של ריסון עצמי הנוגע למידת הסירוב שחברה יכולה לסבול מבלי ששלטון החוק יתערער בה (ראה למשל עמ' 473 בספרו של רולס). למרות שאין קריטריון ברור הקובע מידה זו מראש, יודע כל סרבן שמעבר למידה מסוימת של הפרת חוק יש חשש להתמוטטות המערכת כולה, והרי בכך אין הוא מעוניין (בניגוד למהפכן).

זכות סירוב גם לגוש אמונים

ולעניין כפר קאסם: אני מסכים עם עמדתו של אבינרי לגבי הזכות ואף החובה שלא לציית לחוק במקרה של פקודה בלתי־חוקית בעליל (או חוק בלתי־מוסרי בעליל). ואולם דומני שחלק מסרבני המלחמה בלבנון ראו בהפצצת ביירות מעשה הדומה מבחינה מוסרית להריגת אזרחי כפר קאסם החפים מכל פשע. מידת השכנוע המוסרי הפנימי של המתנגדים לפינוי ימית, סרבני המלחמה בלבנון, מפגיני השבת בפתח תקוה והלוחמים על זכויות האזרח של החילוני, כל אחד בצדקת דרכו הוא, אינה נופלת מזו של "האדם המצפוני" לנוכח פקודה ש"דגל שחור מתנוסס מעליה". ההבדל הוא במידת ההסכמה בין בני אדם על אי־מוסריותה של הפעולה, הבדל שאולי יכול להצדיק את ההבחנה בין הזכות לסרב במקרה מן הסוג הראשון לבין החובה לסרב במקרה מן הסוג השני, אך לא להצדיק, כפי שאבינרי מנסה לעשות, היעדר כל זכות לסירוב מצפוני.

לכן, למרות שכאבינרי אין אני "נלהב" להעניק את זכות הסירוב לאנשי גוש אמונים, אני עושה כן מתוך האמונה שבכך בדיוק מתבטא אופיה הדמוקרטי של מדינת ישראל, ומתוך התביעה שמתנגדי הפינוי יכירו בזכות מקבילה שלי. עמדה זו, המקיימת את דרישת ההכללה היקרה ללבו של אבינרי, מבטאת מצד אחד את הפלורליזם המוסרי ואת מעמדו המרכזי של הפרט ומצפונו בתוך החברה, אך לא שוות מכך את האינטרס שיש לפרט להיות באותה חברה (ותחת אותו חוק) עם אלה שעמם הוא חולק. אין אמנם כל ערובה שסירוב לא יוביל לעולם להתפוררות החברתית, אך טענתי היא שחברה המונעת את התפוררותה באמצעות דיכוי האפשרות של המיעוט לבטא את עצמו, גם בדרך התנגדות אי־ציות, היא חברה שאין טעם לשמרה.

אנו אבלים על פטירתו בטרם עת של
שמואל להבי ז"ל
חקלאי ואיש משמרות הארגונה
חבר המוסדות המרכזיים של המרכז החקלאי
ושולחים תנחומינו למשפחה האבלה
ארגון מגדלי הירקות
התאחדות האכרים בישראל

אנו מודיעים בצער על פטירתו של
חברנו הותיק
צברי גאזל ז"ל
(מאזור הצפון)
ומשתתפים בצער המשפחה
אגד ההנהלה החברים והשכירים
ארגון גימלאי אגד
קרן גימלאות של חברי אגד

בצער רב אנו מודיעים על פטירת
לוי צפורה
מרח' פתחיה 56 שיכון דן תל־אביב
הלוויה מתקיימת היום יום א' 19.10.86
בבית העלמין בחולון בשעה 13.00
המתאבלים: בעלה פנחס לוי
בנה, בנותיה וב"ב: אליה לוי
אקי וזהה לוי
רות ויהונתן פרי
ונכדיה.

למשפחת בסקר
תנחומים על מותה
ללא עת של האם
ד"ר איילין בסקר ז"ל
פרופ' חיים לייב פקריס

לחברנו **בלום פנחס**
אתך באבלך בהילקח האם
חנה ז"ל
אגד ההנהלה החברים
הגימלאים והשכירים

לחברנו הגימלאי **גליקמן אברהם**
אתך באבלך בהילקח אשתך
רחל ז"ל
אגד ההנהלה החברים
הגימלאים והשכירים

הקהילה המסורתית־משפחתית
בית־הכרם ירושלים
אבלה על פטירת חברה
ישראל שן ז"ל
ומשתתפת בצער המשפחה

לליאון רקנאטי
השתתפותנו באבלך במות עליך
אמך ז"ל
המרכז למפעלי תרבות קהילתיים
המרכז לתיאטרון ניסויי
של קרן ת"א לספרות ולאמנות
ובנק דיסקונט

זקוק דחוף למודעה?
מודעפון
לשירותך 24 שעות ביממה
03-38 38 38
לבעלי כרטיסי אשראי בלבד

כלכלה ועסקים

ההסתדרות החליטה לשנות את שיטת קביעת השכר לצורך פנסיה

מאת יהודה שרוני

הוועדה המרכזת של ההס־תדרות, החליטה בסוף השבוע ברוב של 18 נגד 14, לשנות את שיטת חישוב השכר הקובע לפנסיה. בעקבות השינוי הוא יחושב על פי שיטת "ממוצע הדרגות" בשלוש השנים האח־רונות.

לפי "שיטת הממוצעים" ש־היתה קיימת עד כה חושב השכר הקובע לפנסיה על פי ממוצע השכר של העובד, ב־25 השנים שקדמו לפרישתו לגימלאות.

החלטת הוועדה המרכזת הת־קבלה בלחצו של מזכיר ההס־תדרות ישראל קיסר, וחרף התנג־דותו של רב פלג, יו"ר האגף לביטוח סוציאלי. האחרון, בהס־תמכו על מסקנות "ועדת צוקרמן", היה סבור כי שיטת הממוצעים הינה צודקת וטובה יותר, מכיוון שהיא מונעת עיוו־תים בקביעת הפנסיה, בגלל שינויים מקריים במשק.

נודע כי מי שלחץ לקבלת ההחלטה, הם נציגי התעשייה האווירית והתעשייה הצבאית, שעשרות אלפי עובדיהם מבוט־חים באמצעות קרן מבטחים. לקבוצות עובדים אלה עדיפה הנהגת שיטת ממוצע הדרגות.

נציין כי החלטת הוועדה המרכזת, מנוגדת לתקנות קר־נות הפנסיה מקפת ומבטחים, הקובעות במפורש כי שיטת חישוב השכר הקובע לפנסיה תהיה "שיטת הממוצעים". ההח־לטה הינה בכל מקרה בגדר המלצה בלבד, ואין הוודאות כי היא תאושר על ידי הנהלות קרנות הפנסיה.

לחברת "המגדר" אושר סיוע מקרן המצוקה של משרד התעשייה

שלום הלוי: נושא הסיוע מצוי בעיצומו של משא ומתן עם משרד התעשייה ובשלב זה לא נשקלת האפשרות לסגירת המפעל

מאת יונתן שרמן

לחברת "המגדר" אושר סיוע מקרן הסיוע למפעלים במצוקה של משרד התעשייה על מנת להבטיח הפעלתם של מפעלי החברה. החברה ביקשה סיוע זה, בין השאר על מנת שניתן יהיה להעתיק את המפעל המצוי כיום באיזור התעשייה בחולון לקריית ארבע ולהשלים תוכנית הבראה כוללת במפעל החברה בקר־יית גת.

שלום הלוי, בעל חברת "המגדר" אמר אתמול בתגובה לשאלת "הארץ", כי נושא הסיוע לחברתו מצוי בעיצומו של משא ומתן עם משרד התעשייה וכי בשלב זה לא נשקלת האפשרות של סגירת המפעל בשל חובותיו.

ביחס לשאלה אם מצבת החובות של המפעל אכן מסתכמת בסכום של 11.5 מיליון דולר, מזה 6.5 מי־ליון דולר לבנק לאומי, מסר הלוי כי חברת "המגדר" הינה חברה פרטית ועל כן אינו מוכן למסור פרטים לגבי מצבת החובות של המפעל.

יחד עם זאת, הלוי ציין כי "המגדר" מבקשת למכור את שטח האדמה עליו בנוי מפעלה בחולון. זהו שטח של 5 דונם, מתוכם 3000 מ"ר שטח בנוי, שמכירתו אמורה היתה לממן את הקמת המפעל החדש בקריית ארבע.

המפעל בקריית ארבע זכה במעמד של מפעל מאושר להשקעה בסכום של מיליון דולר וכיום הוא מעסיק 25 עובדים. נודע, כי חלק קטן מהפעילות של המפעל בקריית גת אמור להיות מועבר למפעל החדש בקריית ארבע.

משרד התעשייה התנגד להעברת פעילות המפעל בקריית גת לקריית ארבע — מחשש שעשוי היה להביא לפיטורי 170 העובדים המועסקים במפעל זה — ועל כן הסיוע ל"המגדר" הותנה בהתחייבות החברה להמשיך בהפעלת המפעל בקריית גת.

מפעל "המגדר" בקריית גת הינו המפעל העיקרי של החברה ובו מייצרים בין השאר, רשתות מתכת, גדרות תיל, מסמרים ועוד. בעבר הקים מפעל "המגדר" גם מפעל לערגול פלדות בקריית גת, אשר התחרה בקריית הפלדה של "כור". כדי למנוע תחרות נרכש המפעל על ידי "כור".

עורכי דין ומהנדסים מתמחים בתביעות נגד חברות קבלניות

מאת אריה לביא

מספר התביעות המשפטיות המוגשות נגד חברות קבלניות גדל בתקופה האחרונה. במסגרת תופעה חדשה המסתמנת באחרו־נה, מרבים רוכשי דירות, להג־גיש תביעות נגד חברות קב־לניות.

לפי דיווחים של מנהלי חברות בנייה וקבלנים, קיים מספר לא קטן של עורכי דין ומהנדסי בנייה הפועלים בצוותא ומתמחים בהגשת תביעות נגד קבלנים בניסיון לקבל פיצויים בטענה של בנייה לקויה. גופים אלה יוצאים מתוך הנחה שכמעט של־אחר הפשרה ניתן למצוא מהקבלן פיצוי כלשהו, גבוה יותר משווי העבודה שהושקעו במו"מ ובניהול המאבק ה־משפטי.

הם נוהגים לבקר בבתים חדשים שבנייתם הסתיימה ולה־ציע לדיירים לבדוק את טיב הבנייה. במרבית המקרים הם מצליחים למצוא ליקויים שונים, ועל בסיס זה הם מגישים חוות דעת לדיירים עם הערכה על גובה הפיצוי שניתן לתבוע מהקבלן. הקבלנים טוענים שאין קושי למצוא "סיבות" בגללן ניתן להגיש תביעה.

חישובים מבוססים על הנחה שבבניין בו יש לדוגמא רק 24 דירות וכל הדיירים מתארגנים, ניתן בקלות להשיג פיצוי של 24 אלף דולר (1000 דולר, סכום פיצוי מינימאלי לדירה).

מנכ"ל אחת מחברות הבנייה הגדולות מסר שבעבר נהגה חברתו להתפשר עם דיירים כאלה מתוך ניסיון למנוע "ידע" ובתי משפט. הכניעה גרמה לדרבון לתביעות של דיירים נוספים.

כיום ־לאחר שהתופעה הת־רחבה ולא ניתן להתמודד עמה בדרכים המקובלות, התקבלה בחברתו החלטה לא להתפשר יותר ולהמתין להכרעת בית המשפט גם כאשר הדייר צודק.

עיריית תל-אביב-יפו

נעילה מוגברת ב"ציר המהיר"

כל בוקר מ־06:30 עד 09:00 ברחוב אבן-גבירול מצפון לדרום.

החל מיום א' 19.10.86 מגבירה עיריית תל-אביב יפו את הנעילה ב"ציר המהיר" בכל בוקר בין השעות 09:00-06:30 ברחוב אבן-גבירול לכל אורכו (בכיוון מצפון לדרום).

כפי שהתברר במקרים דומים, נעילה כזו תגרום - תוך כשבוע לפינוי "הציר המהיר" ממכוניות החונות בו.

אל תחנה באבן גבירול בבוקר - זו הכניסה הצפונית לעיר כולה!

העירייה בפעולה למען חופש התנועה

אקרשטיין — נזילות טובה ואיתנות פיננסית

החברה אינה זקוקה היום להון חדש להשקעות או למימון הפעילות השוטפת. היא רוצה לנצל את ערך השוק הגבוה שבו נסחרות היום מניותיה, כדי לגייס הון במחיר טוב

דו"ח על דו"ח / ד"ר דן גבעולי

הניסיון מוכיח, שרוב ההשקעות בהנפקות הנרשמות בתקופת הבורסה "העליזה" לפני ארבע, חמש שנים השאירו את המשקיעים הפוחים מאוכזבים. הכספים שהושקעו איבדו חלק ניכר מערכם והבטחות אף ידוע לסמוך בעקבות פשיטת רגל. גורלם של המשקיעים ב"אקרשטיין" שפר עליהם יותר. החברה פועלת בהצלחה תוך התרחבות והתפתחות. אולם גם כך, ערך השוק של הון מניות החברה, שהיה כ־27 מיליוני דולרים בעת ההנפקה לפני ארבע שנים, נשאר ברמתו הדולרית גם כיום. כלומר: היתה שחיקה ריאלית משמעותית (המגיעה לכשליש מ־ההשקעה, בהנחה של ריבית דולרית בשיעור 10 אחוזים). הדבר מוכיח כי גם עסק מצליח ומנוהל היטב אינו יכול לפצות משקיעים על הערכת יתר לא שקולה.

החברה, הנשלטת על ידי משפחת אקרשטיין, עוסקת בייצור מוצרי בטון: אבני ריצוף משתלבות, מרצפות מדרכה, אבני שפה, ריהוט גן ואלמנטים טרומיים כבדים. לאחר רכישתם, בתחילת השנה, של עסקי המתחרה העיקרי — חברת "ה־מסלול" — תופסת אקרשטיין 70 אחוז מנתח השוק במוצרים אלה. בשנים האחרונות החלה החברה לטפל בפיתוח קרקעות. בין העבודות, פיתוח ובנייה על חלקה בת שלושה דונמים בבמת אביזיה, הכנת תוכניות פיתוח לשטח סמוך, של 24 דונם, בהרצליה פיתוח, שע־ליו ממוקם מפעל החברה.

הניתוח הבא יתבסס על הערכים המתואמים ל־31 במארס 1986 בדו"חות המאוחדים, ועל מצב העניינים לפני ההנפקה (המבוצעת בימים אלה בשלבי הבנה, אלא אם מצוין אחרת).

מאזן החברה מורה על איתנות פיננסית, המאפיין בולטו המבריע של ההון העצמי במימון ההשקעות, בחלקם הגבוה של הנכסים הקבועים (קרקעות, מבנים וציוד) ובנזילות גבוהה. ההון העצמי מהווה 62 אחוז מכלל הרכוש (או 70 אחוז, אם נכ־ליל את העתודה למסים בהון העצמי). הרכוש הקבוע מייצג 58 אחוז מכלל המאזן (הקרקעות בלבד מהוות כ־20 אחוז מהמאזן). היחס השוטף הוא 1.82 והיחס המהיר 1.34, יחסים המעידים על נזילות גבוהה.

לשם מה הנפקה?

החברה הוציאה באחרונה תשקיף, ובו כוונה לגייס לפחות 5.4 מיליוני דולרים נטו בהנפקה בצורת מבות. עם מימוש אפשרי של אג"ח הצ־מודות להמרה, המוצעות אף הן, שי־כיסו 1.8 מיליוני דולר, תהיה תמורת ההנפקה 7.2 מיליוני דו־לרים.

בפרק "ייעוד התמורה" שבתשקיף נאמר, ש־4 מיליוני דולרים מהסכום מיועדים להשקעות בציוד, מבנים וקרקע. 1.4 מיליון דולרים נוספים נועדים להון חוזר. לסכום הנוסף שיתקבל עד 1992 מהמרת איגרות החוב (1.8 מיליון דולרים) לא הוגדר בשלב זה, מטרות מוגבות, שום שימוש ספציפי.

עיון במאזנה של אקרשטיין מורה על יתרות נזילות המספיקות למימון עיקר ההשקעה האמורה בציוד, במבנים ובקרקע. ב־30 ביוני 1986 היתה יתרת הפקדונות לזמן קצר וב־טוחות סחירות 3.1 מיליוני דולרים. אם נביא בחשבון שההשקעות המתוארות אמורות להתפרס על פני שנה וחצי, ואת אפשרויות המימון הנוספות (הלוואות בנקאיות, עסקות קומבינציה למימון הבנייה בהרצליה פיתוח), אין הנפקה נחוצה והכרחית כדי לקדם את הפרוי־קטים המוצעים. לא נראה גם שיהיה צורך בהשקעה מאסיבית של 1.4 מיליון דולרים בהון חוזר נוסף כמתבקש מהתשקיף: ההון החוזר (רכוש שוטף בניכוי התחייבויות לזמן קצר) המצוי היום בחברה (ללא הפקדונות לזמן קצר) אינו עולה על 2.1 מיליוני דולרים. ובכל זאת יש בו כדי לתמוך ברמת מכירות של 8 עד 10 מיליוני דולרים בשנה, כפי שהוכיח ניסיון השנים האחרונות.

הסיבה העיקרית להנפקה היא כנראה הרצון לנצל את רמת המחירים הגבוהה בשוק כדי לגייס סכומים נוספים. האם רמת המחירים הקיימת אכן "גבוהה" ביחס לערכה "האמיתי" של החברה?

כמה באמת שווה החברה?

הערכה מדויקת של חברה בעלת פעילויות מגוונות כמו אקרשטיין מחייבת תחזיות רווחים והערכות סי־כון שהכנתן חורגת מתחום מאמר זה. אולם אפשר להגיע לתשובה כלשהי כיבגר סדרי הגודל.

עסקיה של אקרשטיין כיום כול־לים שני מגזרים — האחד, עסקי קרקעות ופיתוחן, והשני, ייצור תעשייתי של מוצרי מלט. הערכת הקרקעות עשויה להתבסס, בין השאר, על הערכת שמאי. לפי הערכת השמאי המובאת בתשקיף, מגיע ערך הקרקעות שבפיתוחן עוסקת החברה — הפרויקט בבמת אביזיה והקרקע בהרצליה פיתוח (להבדיל מקרקעות האמורות להיות מופעלות במגזר התעשייתי ולפיכך אינן עומדות למימוש) — ל־8.15 מיליוני דולרים. תשלום מס שבח על מכירת נכסי דלא ניידי אלו עשוי להגיע לכ־2.7 מיליוני דו־לרים. סכום זה התקבל מתוך שימוש בשיעור המבוצע של מס השבח על רווח ההון הריאלי, המשמעות מנתוני התשקיף ולאחר הוזלת מס שבח בשיעור 10 אחוזים על הסכום האינפלציוני. התמורה נטו למכירת נכסים אלו נאמדת לכן ב־5.45 מי־ליוני דולרים. השמאי העריך אחוזי בנייה בשיעור 120 אחוז על השטח בהרצליה פיתוח. לפני הוועדה המחוזית המלצה מהעירייה להעלאת האחוז ל־200 אחוזים. גם אם נקבל את בסיס 200 האחוזים, לא תגיע הערכת הנכסים ליותר מ־11 מי־ליוני דולרים ברוטו. במקרה זה המס יהיה כ־4.4 מיליוני דולרים והת־מורה נטו — 6.6 מיליוני דולרים.

בנוגע לפעילות התעשייתית, נר־אה שהיקף המכירות אינו יציב וקשור באופן הדוק להתפתחויות בענף הבנייה. החברה דיווחה על מכירות של כ־8 מיליוני דולרים ב־1982/3, כ־12.3 מיליוני דולרים ב־1983/4, כ־9.2 מיליוני דולרים ב־1984/5, כ־6.4 מיליוני דולרים ב־1985/6 ועל 2.5 מיליוני דולרים ברבע הראשון של שנת 1986/7. יש לזכור שמכירות הרבעון הראשון ב־1986/7 מבטאות כבר את רכישת עסקי "המסלול".

בהתחשב בעובדה שאקרשטיין תופסת כבר היום 70 אחוז ממכירות הענף, נראה שכל גידול יצטרך לבוא מהתרחבות הפעילות בענף הבנייה או מהתרחבות הביקוש לאבני ריצוף משולבות (על ידי התעשייה, הצבא וכו'). נראה שתחזית רב־שנתית של מכירות ברמה של כ־10–12 מיליוני דולרים בשנה היא תחזית סבירה.

בהיעדרם של דוחות רווח והפסד מתואמים, קשה להגיע לתחזית רו־חיות על סמך תחזית מכירות. אולם אם נניח שהיחסים בין הערכים הנו־מינליים של מכירות, עלות מכר והוצאות הנהלה וכלליות לא השתנו במיוחד במשך 15 החודשים שהס־תיימו ב־30 ביוני 1986, אפשר להתבסס על דו"חות רווח והפסד הנומינליים (הלא מתואמים) ל־תקופה זו. מהם נסיק ששיעור הרווח מפעולות לפני הכנסות מימון ומס הוא 19.1 אחוז מהמכירות. בהתחשב בשיעור מס של 52 אחוזים (חברה תעשייתית) עומד אומדן שיעור הרווח הנקי מהמכירות על 9.2 אחו־זים או על מיליון דולרים בשנה, לפני הכנסות מימון.

בהתאם למכפילים הנהוגים בענפי תעשייה דומים, יהיה המכפיל ה־הולם את פעילותה התעשייתית של אקרשטיין בסביבות 6–7. אפשר להצדיק מכפיל גבוה במידה מ־סוימת בהתחשב בפוטנציאל הגידול (לבני סיליקט; שימושים נוספים לאבנים משולבות) או נמוך במידת מה (תנודות מחזוריות חזות, תחרות חריפה ממפעלים קטנים).

מכפיל של 7.5 מביא להערכה של 15.6 מיליוני דולרים להון החברה, ובתוספת ההון החוזר נטו מגיע האומדן לכ־17.8 מיליוני דולרים. נראה איפוא שערך השוק של החברה העומד על 26 מיליוני דולרים, הגביה מכפיל של 17.0, הוא גבוה ביותר. גם אם לא נתחשב בכך שהמניות הנסחרות רחוקות מ־להקנות שליטה על עסקי החברה.

ההנפקה

אפשר לחשוב ולהראות, שמחיר המינימום המתבקש בעבור היחידה של אג"ח ניתנות להמרה ונוכיות, מניח ערך הון עצמי שבין 16 ל־22 מיליוני דולרים, הדבר תלוי בהנ־חות על מדיניות הדיווידנד של החברה בחמש השנים הבאות (ת־קופת ההמרה) ובהערכת מרכיב האופ־ציה שבאג"ח המירות. נראה שמ־חיר זה הוא מחיר סביר, אך כנראה אינו בבחינת "מחיר הזדמנות". יש גם לזכור שהגדלת היקף פעילות החברה בפרויקטים שחלקם לא גובשו והכיוונים שאינם מייצגים את פיזור הסיכון (נהפוך הוא, כל ההשקעות החדשות קשורות בסיכון בענף הבנייה ההפכפך), מקטינה את האטרקטיביות של ההנפקה ה־גדולה.

צריך להכיר שבעלי השליטה ויתרו על זכותם ב"זכויות" שהוצעו לבעלי מניות המיעוט בלבד. אפשר לפרש זאת כרצון בעלי השליטה להגדיל במידת מה את אחוזם (עם זאת, בעלי השליטה דווקא הגדילו את חלקם בהון כאשר ניתנה להם ההזדמנות לעשות זאת ברמת ה־מחירים הנמוכה ב־1984), או אולי בהערכתם שהמחיר המוצע אינו מייצג "זכות" כל כך גדולה.

קשיות חשבונאיות

התשקיף של אקרשטיין מכיל דו־"חות רבעוניים (לרבעון שהסתיים ב־30.6.86) מבוקרים. זהו, למיטב ידיעתי, המקרה הראשון בארץ של דו"ח רבעוני מבוקר, בניגוד לדו"ח סקור (הסקירה מהווה שלב נמוך יותר ופחות מחייב מביקורת). מק־צוע החשבונאות מתלבט בבעיות מדידה עקרוניות, המתרחבות כאשר התקופה הנמדדת מתקצרת משנה לחצי שנה ובוודאי כאשר זו מתקצרת לרבע שנה. בארצות הברית יש גילויי דעת ספציפיים בעניין עקרונות דיווח הביניים. מפתיע הוא לכן לפגוש דו"ח רבעוני מבוקר, במיוחד כאשר כה שנראה מהמתינה הבקביעה נד־שתית של רואי החשבון (קוסט, לב אר את פורד) אינו זוכה לקום הכבר בביאור "עיקרי המדיניות ה־חשבונאית". כיצד פתרו לכבל רואי החשבון את הסוגיות הנוגעות להקצאת הכנסות, הוצאות ומי־סים בדו"ח הרבעוני? תבונה גם שר־שת גירוח הערך לא היתה שה להוחויי הלכה השורים בוודאי בירווח הרבעוני שבתשקיף ולא ביקנה גילוי שלום.

ככלל, הדו"חות הכספיים ו־הביאורים להם מוצגים בצורה מפורטת ובהירה. ביאור אחד, זה הנוגע לבסיס נרחים, יותר מעט מגלה. קשה לשחזר מתוך הנתונים כיצד קיה שיעור המס הטכנמך על ההכנסות החברה העומד על 50 אחוז ברבע הראשון של שנת 1986/7 עמד על 291 (ב) אחוזים ב־1985/6, ועל 26 אחוז בלבד ב־1984/5. ייתכן שחלק מההסבר נעוץ בבד־יקה של סכומי המקורבות, היכולי לשמירת הון ההוצאות עודפות (ברוע לא להפריד את ההוראה מסביבים הנוספים). מכל מקום, עקרון הגי־לוי הגאות מחייב שתופעה אנומלית זו תוכה את הקורא בהסבר כלשהו.

הבנתה את הרווחיה של אקרש־טיין נתקל בקושי הקיים כיום בכד־תות הדו"חות של כל חברה ישר־אלית היעדר של דו"ח רווח והפסד מתואם בצורה מלאה. כן הראוי שלשכת רואי החשבון תקבע כ־הקים כללים להצגת דו"ח רווח והפסד מלא. נתוני הרווח המתואם המרווחים כיום רחוקים כלספק את צורכי המשתמשים בדו"חות.

דמי ניהול סבירים

במדור זה הערנו לפני שנה על דמי ניהול לא סבירים שבהם גיורא אקרשטיין מהחברה והתרענו על הסדרים, שלפיהם מבוטאים דמי ני־הול לבעלי שליטה באחוז מהרווח הנומינלי. התשקיף מתאר הסדר חדש לתשלום דמי ניהול (7.5 אחו־זים מהרווח המתואם, או עשרות אלפים שקלים בחודש). הצעד שבהבו. ההסדר נראה הגיוני והגון.

העורך: נחמיה שטרסלר

נתונים עיקריים מהדו"חות הכספיים (המאוחדים) במיליוני ש"ח (מתואמים ל־30.6.86)

	רבע ראשון של 1986/7	1985/6	1984/5
מכירות	5.8	9.6	13.7
רווח לאחר מס	0.6	0.2	0.6
רכוש שוטף	7.4	8.9	5.9
פקדונות ז"ק (כלול ברכוש שוטף)	1.1	2.6	0.6
ני"ע סחירים (לא כלול ברכוש שוטף)	3.6	3.0	6.6
התחייבויות שוטפות	5.2	4.9	2.8
הון עצמי	18.5	17.9	17.8
סה"כ מאזן	29.4	29.0	24.7

מכירות גדולות מצד "עתרת"

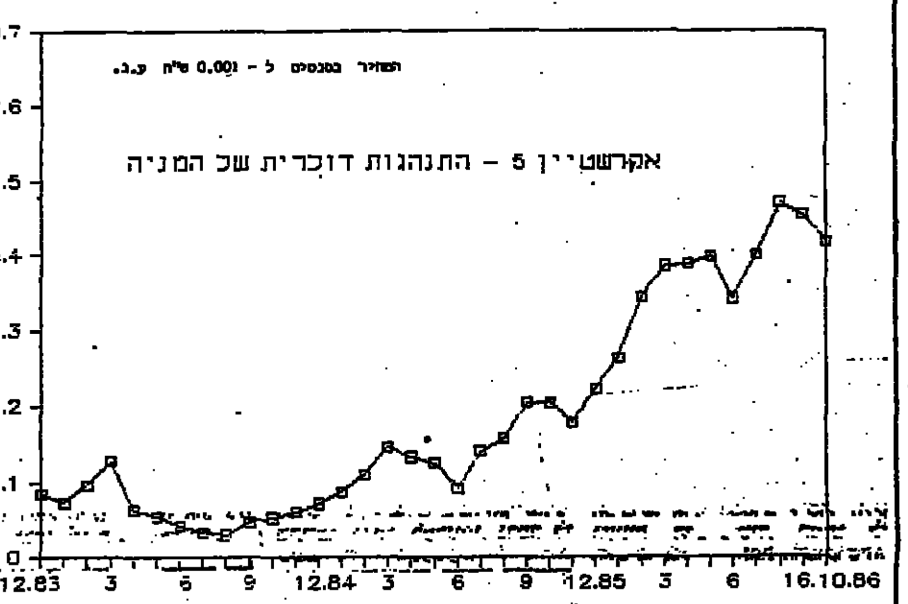

מאת יהודה שרוני

הפעילות הבורסאית במניות אקרשטיין, הזהות בשנים האחרונות עם חברת ההשקעות "עתרת", שבשליטת יועץ ההשקעות שלמה אייזנברג. עד לפני שנה החזיקה האחרונה בכ־10 אחוז מהמניות. 85 אחוז מהמניות הוחזקו על ידי משפחת אקרשטיין והיתרה על ידי הציבור.

בפברואר השנה, מכרה החברה על רכישת עסקיה התעשייתיים של חברת המסלול, המתחרה העיקרית שלה, בשוק אבני השפה. קודם למסירת הידיעה לבורסה, נרשמו למניות אקרשטיין ביקושים גדולים שהביאו לעליות תלולות. מיד לאחר מסירת ההודעה, ניצלה חברת עתרת את הביקושים הגדולים ומכרה חלק מאחזקותיה.

חברת עתרת, מכרה גם חלק מאחזקותיה, לפני כמה שבועות, עם הודעת חברת אקרשטיין על כוונתה לגייס הון מהציבור. הפעילות נעשתה באמצעות בנק המזרחי.

במסגרת ההנפקה הוצע לציבור לרכוש אגרות חוב הניתנות להמרה וכתבי אופציה, בהיקף של 5 מיליון דולר בשני שלבים. בשלב המכרז, שהסתיים לפני שבועיים, רכש הציבור 58 אחוז מהיקף ההנפקה, במחיר המינימום של 187 שקל ליחידה. השלב השני יחל בשבוע שעבר, ויסתיים מחרתיים.

הגרף של "מיטב" מראה כי מניית אקרשטיין שנסחרה לפי מחיר של 0.3 סנט למניה בתחילת השנה, נסחרת כיום לפי מחיר של 0.4 סנט למניה.

קפה — ההונאה הגדולה מכולן

מאת אליהו זהבי

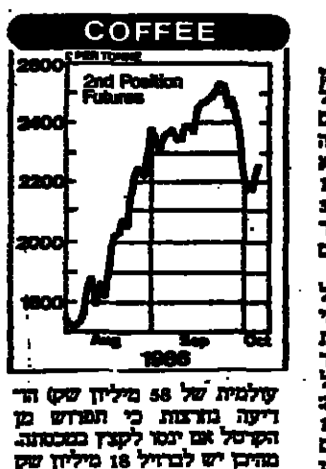

קופנהאגן

בדצמבר 1985 עשתה ברזיל מאמץ נואש להבהיל את העולם ב"בצורת", ואכן היא הצליחה בתוך ארבעה שבועות להביא לעליית מחיר הקפה מ־1400 לישט"ש לטונה עד ל־3050 לישט"ש לטונה. בפברואר התברר כי היתה זו בהלת שווא והמחירים התמתנו.

על תרגיל דומה חזרה ברזיל בסוף מאי, כאשר "התריעה" מפני סכנת כפור. כאשר חלפה מחצית חודש אוגוסט והתברר כי הכפור הגואל לא בא, פירסמה ברזיל בסוף אוגוסט ידיעה מרעישה: יבול הקפה של שנת 1987/86 יהיה רק 11.4 מליון שקים לעומת יבול רגיל של 30 מיליון שקים. ואכן מחיר הקפה הבריא מ־1600 לישט"ש ל־2350 לישט"ש בתוך 14 יום.

הרמאות הגדולה נוחשה ערב כינוס קרטל יצרני הקפה וצר־כניו, בספטמבר. ברזיל שיש לה מכסה של 18.3 מיליון שקים למכירה שנתית (מכלל מכסה עולמית של 58 מיליון שק) הו־דיעה בנחרצות כי תפרוש מן הקרטל אם ינסו לקצץ במכסתה. מהיכן יש לברזיל 18 מיליון שק למכירה, כאשר היבול הוא רק 11.4 מיליון שקים?

בתחילת אוקטובר נרשם הפרק השלישי בעלילה — שוב הודיעה ברזיל על חששה מפני יבול דל, עקב בצורת, והמחיר העתידי של הקפה זינק כלפי מעלה בכ־400 לישט"ש בתוך שבועיים. בשבוע שעבר החלו הסוחרים למכור את המלאי שבי־דיהם, לאחר שבאו לידי מסקנה כי השמועות על בצורת בברזיל מגומות, ומחיר הקפה התייצב סביב 2200 לישט"ש לטונה. כיום שוב מגיעים מחירי הקפה בע־לייה, עקב שמועות על מחסור צפוי במבצר יקר־המציאות.

יבול הקפה העולמי נע סביב 100 מיליון שקים לשנה, וכדי למנוע התמוטטות מחירים קבע הקרטל מכסת מכירה של 58 מי־ליון שקים. אך עודפי קפה עצו־מים נמכרים מתחת לשולחן למדינות שאינן חברות בקרטל (כגון בריה"מ וישראל), במחיר נמוך מהמחיר הרשמי.

קל לשער מה היה קורה בשוק הקפה עקב העודף העצום של 42 מיליון שקים; אך ההונאה לא היתה יכולה להתבצע אילמלא שיתפו פעולה הבנקאות העול־מית וגם העיתונות, הנרתמות לטובת על מדינות העולם הש־לישי מפני התמוטטות מחירי הקפה, עקב החוב העצום שאלה חייבות לבנקים.

מדדי המחירים מתחילת 1986

החודש	מדד המחירים לצרכן (ממוצע 1985 = 100.0): המדד בנקודות	העלייה באחוזים	מדד המחירים הסיטונאיים (ממוצע 1977 = 100.0): המדד בנקודות	העלייה באחוזים	מדד מחירי תשומה בבנייה למגורים (אוקטובר 1985 = 100.0): המדד בנקודות	העלייה באחוזים
ינואר 86	134.5	−1.3	1945.5	1.1	1725.3	1.1
פברואר 86	136.7	1.6	1972.2	1.5	1772.4	2.7
מארס 86	138.8	1.5	1993.2	1.1	1788.4	0.9
אפריל 86	143.4	3.3	2027.2	1.6	1819.9	1.1
מאי 86	145.7	1.6	2070.4	2.1	1851.6	1.7
יוני 86	148.1	1.6	2094.8	1.2	1931.1	4.3
יולי 86	148.1	0.0	2120.2	1.2	1958.4	1.4
אוגוסט 86	149.7	1.1	2126.2	0.5	1978.6	1.0
ספטמבר 86	152.6	1.9	2150.7	1.2	2030.1	2.6

"ערד" השקעות ופיתוח תעשיה בע"מ

ניתנת בזה הודעה כי

האסיפה הכללית השנתית הרגילה של החברה

תתקיים ביום שני, 27 באוקטובר 1986, בשעה 9.30 בבוקר במשרדה הרשום של החברה בתל אביב, רחוב הר סיני 1.

על סדר היום:
1. דו"ח המנהלים.
2. אישור המאזן ליום 31 במרס ודו"ח רווח והפסד לשנת 1985/86.
3. בחירת מנהלים.
4. מינוי רואי חשבון וקביעת שכרם.
5. שונות.

בפקודת הדירקטוריון,
זבולון שליט, עו"ד

מוסף מחשבים טכנולוגיה ומדע
של חודש אוקטובר
יוקדש
לכנס איל"א 86
ויופיע ביום פתיחת התערוכה 28/10

כל המעוניין לפרסם במוסף זה להתקשר בהקדם לגד גלעדי מודעות הארץ 824261(312)

חוק התכנון והבניה תשכ"ה — 1965
הועדה המחוזית לתכנון ובניה מחוז תל־אביב
מרחב תכנון מקומי רמת־גן
הודעה בדבר אישור שינוי תכנית מתאר מקומית

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה־1965, כי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז תל־אביב החליטה, אשר שר הפנים לאשר תכנית מס' רג/895. שינוי לתכנית מתאר אזורית R/6".

השטחים הכלולים בשינוי התכנית ומקומם:
גוש: 6235
חלקי חלקות: 494.38

עיקרי הוראות התכנית:
א. איחוד של חלקי החלקות 38 ו־494 למגרש חדש מס' 1, ע"מ לאפשר בעתיד תכנון על מגרש מאוחד.
ב. שינוי יעוד המגרש מאזור חקלאי למגרש מיוחד. מבנן לנפיים ומלאכותיות בבנין בן עד 4 קומות. סה"כ 100% בניה.
ג. תוספת בניה על בנין קיים במגרש וקביעת זכויות בניה על המגרש.

הודעה על הפקדת השינוי פורסמה בילקוט הפרסומים 3246 תשמ"ה עמ' 3354.

השינוי האמור, בצורה שאושרה הועדה המחוזית, ביחד עם התשריט המצורף אליו, הופקד במשרדי הועדה המחוזית האמורה וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה רמת־גן וכל המעוניין רשאי לעיין בו, ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

מרדכי בונא
יושב ראש הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז תל־אביב

ריבית משתנה או ריבית קבועה- תקבל אוטומטית את הגבוהה מביניהן

ריבית גבוהה בפקדונות לחודש עד 9 חודשים

- אפיק הפקדה חדשני לתקופות של חודש עד 9 חודשים.
- שני מסלולי ריבית - קבועה או משתנה. הריבית המשתנה נקבעת על פי ריבית ה"פריים" - ריבית החובה הבסיסית ללקוחות עסקיים.
- זיכוי אוטומטי בתום התקופה בריבית משתנה או קבועה - לפי הגבוהה מביניהן.
- ריבית גבוהה מחושבת על בסיס ריבית דריבית חודשית.

שרות כמו שצריך

שרות השקעות מקיף

בנק הפועלים

מכתבים למערכת הארץ

שוקלים יום יום

הודעותיהם החוזרות ונשנות של בנק לאומי וראשיו על כך שהם "שוקלים" ו"ממשיכים לשקול" ר"ע דיין שוקלים" הגשת תביעה נגד הפרופסור גלוברזון בשל הוצאת שם רע, ראויות להערכה ולהערצה.

מבוררתם דרוש אומץ רב כדי להעלות על הדעת הרהור כזה ובוודאי שדרושה גבורה כדי לשקול צעד כזה ברצינות ולהתמיד בשקילה יום אחר יום.

אם תוגש אותה תביעה משפטית, יתגונן ודאי הפרופסור בטענה הקרויה "אמת דיברתי". ואז צריך יהיה להרשות לו להוכיחה ולאפשר לבית־המשפט להכריע בה. למטרה זו חייב יהיה הבנק לגלות בשבועה, קבל עם ועדה, את כל הראיות הנו־געות לעניין ללא יוצא מן הכלל: את כל המשכורות; את כל ההטבות לסוגיהן הרבים והשונים והמשונים, הישירות והעקיפות, הגלויות והנסתרות, בכסף ובשווה־כסף, של כל המגל הבכיר והפשוט בכיר ושל כל אדם הנמנה על מגל זה — ועורכי־דינו של הפרופסור יקפידו על של־מות המידע, ושופטי בית־המשפט ישלפו כל מגעול ממגירות חבויות ויורידו כל מסך של סודיות.

מה גדולה תהיה תרומתו של משפט כזה לאינטרס הציבורי והבנק "ממשיך לשקול" הליכה בדרך זו ואינו נרתע. הרי מנקודת ראות הבנק אין זה משנה הרבה אם יתברר בסופו של דבר שהפרופסור דייק וצדק לפסוק את הדין לזכותו, או שהוא הגזים בפרט זה או אחר ויש לחייבו בפיצוי כלשהו. גם במקרה אחרון זה, לא יהיה בכך כדי להמעיט מן המבוכה ומן הבזיון ומ־חומרת המסקנות שהציבור יאלץ את הבנק להסיק.

בכל זאת הוא ממשיך לשקול. ושמא אין אותה שקילה אלא שקילתו של הזל שמבקשים לזרות בעיני הציבור?

עו"ד שמואל סגל
תל אביב

מניית החברות: עיוות שבא על תיקונו

ב"יומן כלכלי" המוכתר בכותרת "כוחם של דן ואגד" ("הארץ" 14.10), תוקף נחמיה שטרסלר את הצעת החוק הנועדת לפטור את מניית החברות בקואופרטיב ממס רווחי הון בעת פדיונה. הוא עושה זאת מפני שלטענתו "אנשי דן ואגד לא הסתפקו בהצמדת ערך המניה למדד, אלא הקפיצו בשנים האח־רונות את מחיר המניה מעבר למדד(...) כלומר, כסף ממשלתי מאפשר העלאה של ערך המניה השגת רווח פטור ממס לעובד".

מניית חברות בקואופרטיב נג־דית לא בטווח של שנה, שנתיים או שלוש, אלא בטווח של עשרים וחמש שנים ויותר, שהן התקופה שבין קליטת החבר באגודה (עד רכישת המניה כתנאי לקליטה) לבין פרישתו ממעגל העבודה (ופדיון המניה כתוצאה מכך). השכל הפשוט יוכיח, כי מניית החברות אינה מניבה לאורך תקופת העבודה תשואה הריגה, ואין בה פיצוי הולם על ההשקעה ועל הסיכון הכרוך בה (שהרי כל הרעה במצבו של אגד מסכנת את עצם החזרת המניה לחבר הפורש).

חבר הפורש מן העבודה לאחר עשרות שנים מקבל את ערך המניה התקף ביום פרישתו. לכאורה, כשערך המניה עולה — גם הסכום שיקבל יגדל. אבל מנגד, חבר חדש הנקלט באגודה במקום חבר הפורש — משלם אף הוא את הערך הרי־אלי הגבוה של המניה, באותו תאריך.

סבב זה מוכיח, שאין כל ספקולציה רווחית בהעלאת ערך המניה, אלא ניסיון לשמור על ערכה לאורך זמן ובתמורות הכלכלה של המדינה.

אגב, להעלאת ערך המניה בשנים האחרונות יש הסבר פשוט. עד לפני כמה שנים, ולאורך תקופה ארוכה, היה ערך מניית החברות קפוא ואגד לא הורשה להעלותו. כתוצאה מכך נוצר פער חמור בערך המניה וכל החברים שפרשו בתקופת ההקפאה הפסידו חלק ניכר מהשקעתם במעגל. את העיוות הזה באה ההעלאה לתקן מיד לאחר שהוסרה ההקפאה.

ברוך מלמוד
דובר אגד
תל אביב

אין פתרון לסוגיית הסירוב האזרחי

במאמרו "על חובת הציות במש־טר הדמוקרטי" ("הארץ", 12.10.86), מציג הפרופ' שלמה אבינרי את הקשיים העקרוניים והלוגיים, בסו־גיית הסירוב האזרחי ומגיע למס־קנה ברבר מקומו של הסירוב. אולם תמוהה בעיני האמונה בקיומו של פתרון כללי, חד־משמעי לכאורה, ב"הגבלות הנורמטיביות הכלליות, המקובלות על הכל". האין זה מחזיר אותנו לנקודת המוצא השם הנורמה המקובלת בעניין כלשהו אינה בעצמה במידה רבה הבריאה של רוב, נורה מוסכמה תרבותית נתונה, יחסית (כגון האבחנה בין הזכות להרוג בתנאי מלחמה ובתנאי של־לום)?

הסוס התחומי "הנורמה הכללית המקובלת על כל באי עולם" ואיך מכיר הפרט את גבולות התחום? פרופ' אבינרי מתאר מקרה פרטי קיצוני, וזה עשוי להו־גים מה נמצא במעגל הפנימי המוסכם של "לא תעשה", אך לא להתוות את גבולות המעגל. היכן עובר הקו בין מקרה כפר קאסם לבין סיטואציה דומה בלבנון, כאשר החייל אינו מכיר היטב את הנסיבות והנפשות הפו־עלות? האם יש, למשל, פרשנות אחת למונח "יש גבול" בקרב תומכי (או מתנגדי) התנועה?

בניגוד לקביעת אבינרי, כי "לסי־טואציה של משבר וקונפליקט יש בידינו תשובה, אין צורך להדריק לפלפולים לוגיים ולמסכתאות מלו־מדות של פילוסופיה מדינית", נדמה לי כי אין בידינו תשובה אמיתית. המשבר והקונפליקט מלווים אותנו כחלק בלתי נפרד מהחוויה הא־נושית, ואין לנו מנוס אלא להכיר בסובייקטיביות וביחסיות של הוד לטות במקרים כאלה ובאחריות האישית של הלוקחים אותן.

מורי רמון
חיפה

קולנוע / רחל גורדין

אמו של ג'ושוע מעניקה לו המתנה בתצוגת הבר־מצוה שלה. ב"ג'ושוע אתמול והיום"

סטריפ־טיז ב"בר־מצוה"

"ג'ושוע אתמול והיום", קולנוע רב חן, ת"א

במסיבת ה"בר־מצוה" של ג'ושוע שפירו, ערכה אמו הופעת סטריפ־טיז לחבריו המתבגרים. זמן קצר לאחר מכן יום אביו, מתאגרף לשעבר וגנגסטר לעת־מצוא, שיחה מלב אל לב עם בנו הצעיר על "דפיקות". ,בעל המסורת היהודית, שלא כפורטסני, הגשים ג'ושוע את מאוויי ליבו ונשא לאשה גויה בלונ־דית ומיוחסת, בתו של סנאטור; ולאחר שנעשה מפורסם כסופר וכאישיות טלוויזיונית, אף נודע בציבור, עקב מעשה קונדס, כהד מוסקסאל נמתר שהגן את סמיותי האפלות באורגיית הסרוּתיתקים. למה עוד יכול "ילד יהודי טוב" לקוות בחייו?

"ג'ושוע אתמול והיום" הוא סיפור חם וחביב, הפוגש את גיבורו ברגע של חשבון־נפש, כשכל חייו עוברים לנגד עיניו. הבימאי טד קוצ'ף, שכבר עשה בעבר את "המירוץ לצמרת של דודי קראביץ" לפי ספרו של מרדכי ריכלר, פונה שוב לכתביו של סופר זה כדי לחקור פעם נוספת את פרי ההילולים של הרחוב היהודי במונטריאול, כשהוא נפגש בפיתויי היחסים הגויים. אך בעוד שדודי קראביץ שאב מחינוכו היהודי דחף בלתי נלאה, אפילו דוחה במקצת, להצלחה בכל מחיר — ירש ג'ושוע שפירו מהוריו מנה של המוסר שסייעה לו לצוף על פני המים גם בזמנים קשים.

התבגרותו של ג'ושוע חלה בימי מלחמת העולם השנייה, והבשילה במלחמות הרומנטיים על העבר של מלחמת האחרים בספרד, בקשרים בחוגים שמאליים בלונדון, כער־תנאי הכותב ב"ניו סטייטסמנ" ,והתפגנות נגד נשק אטומי. טד קוצ'ף, באמצעות סיפורו של ריכלר, מצליח להעביר משהו מן הרומנ־טיקה האידיאולוגית הרווחת בחוגים התרבותיים בהם מסתובב גיבורו באותה תקופה. אך גם בפרק זה בסרט, וגם בפרקים המאוחרים יותר של ההתברגנות ושל ההתחככות בחברה הגבוהה, מורגשת אינו אר־ות, ושכל ישר, השומרים על כנם של הגנגסטר והסטריפטיזאית מהיבלעות במאבקים אידיאולוגיים, או בבוז השומן של הגויים.

ג'יימס וודס, בתפקיד ג'ושוע, אינו יפה־תואר כוכב הוליווד, מה שמקנה לסרט גון קצת יותר אמין. אלן ארקין הוא שחקן היודע להעניק אפילו לתפקידים הפשוטים ביותר. בתפקיד אביו של ג'ושוע, הוא הופך את אי־המוסריות לתכונה תרומית. גבריאל לאזור, כאמו של ג'ושוע, כאילו יצאה מתוך חלומותיו של פורטנוי הסובל מפצעי־בגרות. כולה בלונד צוי־זהב. סרט חביב.

הארץ ממליץ

תל אביב

מלכת הכיתה (לב 3) — סרטו של יצחק (צפל) ישורון עוסק באלימות כתהליך שאולי כבר מאוחר לעוצרו. במסווה של "סרט נוער" הוא חושף כמה אמיתות מכאיבות על החברה הישראלית. משחק מצויין של יצחק קדנר ואלון אבוטבול.

זכרונות אהבה מפירנצה (צפון) — עיבוד קולנועי מענג לרומן של א.מ. פורסטר "חדר עם נוף", מעביר את הצופה לתקופה האדוארדית באנגליה. טיול באיטליה נוגע במוסכמות נסתרים בנפשה של נערה אנג־ליה מחונכת היטב, ומשחרר בה כוח למרוד במערכת המנהגים הצבועה שבתוכה גדלה. צילומים יפים להפליא של טוני פירס רוברטס, בי־מוי מסוגנן של ג'יימס אייבורי ("אבק לוהט", "הבוסטונים"), וגלריה של שחקנים אנגליים טובים ביניהם מגי סמית.

עקבת אורח (פריז) — הבימאית אנייס וארדה עוקבת אחר השבועות האחרונים בחייה של נערה נודדת, שקפאה מקור ברחוב צרפת. סרט בעל יופי סגפני, בביימבה של סנדרין בונר המצוינת.

שתי אצבעות מצידון (פאר) — קורותיה של יחידת חי"ר קטנה בת־קופה האחרונה של מלחמת לבנון, כפי שהם נראים בעיני החייל הפשוט. סרט פעולה מותח, תיאור חברתי אותנטי, והצגה לא פשטנית של סיטואציה פוליטית מורכבת, בבימויו של אלי כהן.

שואה (מוזיאון ת"א) — תשע וחצי שעות של ראיונות עם עדי־ראייה, קורבנות ורוצחים. קלוד לנצמן משחזר את "הפתרון הסופי" לפרטי פרטים.

שתי אנגליות (גורדון) — סרטו של פרנסואה טריפו מ־1971, שבעיקר מחדש זמן קצר לפני מותו. נתן בחן מאופק, גבר צרפתי מאוהב בשתי אחיות אנגליות, ומערכת יחסים זו שולטת בחייו. עם ז'אן פייר ליאו בתפקיד הראשי.

מונה ליזה (דיזנגוף 1) — גנגסטר תמים המתאהב בפרוצה שחורת עור. נעשית, בגילומו המצוין של בוב הוסקינס, לדמות מרגשת ומעוררת הזדהות. "סרט אפל" של ניל ג'ורדאן ("חבורת הזאבים").

ירושלים

מלכת הכיתה (בנייני האומה) — ראה לב 3, ת"א.
זכרונות אהבה מפירנצה (כפיר) — ראה צפון ת"א
שתי אצבעות מצידון (חבירה) — ראה פאר ת"א

חיפה

מלכת הכיתה (אורלי) — ראה לב 3, ת"א.
שואה (קרן־אור וסינמטק) — ראה מוזיאון ת"א
שתי אצבעות מצידון (שביט) — ראה פאר ת"א
זכרונות אהבה מפירנצה (אורה) — ראה צפון ת"א

הבימה
התיאטרון הלאומי
JACK LEMMON
in
LONG DAY'S JOURNEY INTO NIGHT
BY EUGENE O'NEILL
בתיאטרון הבימה בלבד
הערב 19.10 ועד ערב 29.10 ב־8.30
תרגום סימולטני בכל ההצגות
כרטיסים: 248787, 444725, 296071

תיאטרוני ישראל
הערב יום א' 19.10
התיאטרון הבימה
ג'ק למון בנותה:
"מסע ארוך אל תוך הלילה": 20.30
הרדוף וכות: 20.30
החוזה — בכינורו: 20.30
התיאטרון הקאמרי:
אני לא רפפורט: 20.30

הבריגדה
מפגש יוצאי הגדוד השני
של החטיבה היהודית הלוחמת
הבריגדה
כל שרידי יוצאי הגדוד
נשותיהם וטפם,
נקראים בזאת להתקבץ
מכל כנפות הארץ
ולהתייצב באולם ויצ"ו
בשד' המלך דוד 38, בתל אביב
ביום השלישי, ג' בחול המועד
סוכות, 21.10.86, בשעה 18.00.
בפקודת ועד יוצאי הגדוד השני

הנצחה במזבלה
בעמת מחודשות האקליפטוס של פרדס־חנה אמור לקום אתר ההנצחה הפיקודי של חללי הנח"ל. שלט "מקריס" כבר הוצב במקום.
כדי למנוע ביזיון חללי הנח"ל מוטב שכבר כעת, עוד בטרם החלו בהשקעות להקמת האתר — יימצא מקום חלופי להקמתו.
המקום הנוכחי מצוי בסמוך ובתוך מצבורי אשפה המולכים ונערמים מדי יום ביומו. לא רק בידיעת המועצה המקומית אלא אף ביוזמתה ובביצוע קבלניה.
לפי רמת המודעות של פרנסי המועצה הנוכחיים לבעיה זו, אין כל סיכוי, לא עתה ולא בעתיד, שאתר ההנצחה המיועד יזכה ליחס נאות.
אמציה בין
פרדס חנה

יד דוד בן־גוריון
שנת המאה להולדתו של
דוד בן־גוריון
סרט תיעודי
על חייו ופועלו
של דוד בן־גוריון
משחר ילדותו
ועד הקמת המדינה
יוקרן
בשידורי הטלוויזיה
החינוכית הישראלית
פרק א':
ביום שלישי
ג' חוה"מ סוכות, 21.10.86
בשעה 4.20 אחה"צ
פרק ב':
ביום שלישי
28.10.86, בשעה 4.20 אחה"צ

התזמורת הפילהרמונית הישראלית 50
קונצרט למנויים מס' 1
זובין מהטה
מנצח
שלמה מינץ
כנר
צ'רלי בנזמן
ג'ליק ברידין
פמלה ודי־אמבוש
קימבול וילר
זמרות
בתכנית מיצירות:
בטהובן ווריך
תל־אביב, היכל התרבות
8.30 בערב
סדרה ה': הערב — 19.10.86
סדרה ז': מוצ"ש, 25.10.86
סדרה ח': יום א', 26.10.86
חיפה, אודיטוריום חיפה
8.30 בערב
סדרה א': יום ג', 21.10.86
סדרה ב': יום ד', 22.10.86
סדרה ג': יום ה', 23.10.86
סדרה ד': יום ב', 20.10.86

פילוקלסיקה
קונצרט מס' 1
שלמה מינץ
מנצח
ברוס וינשטיין
אבובן
התכנית:
שוברט: הפתיחה "רוזמונדה"
באך: קונצ'רטו לכנור ולאבוב
היידן: סימפוניה מס' 104
תל־אביב, היכל התרבות
יום ב', 27.10.86 8.30 בערב

קונצרט למנויים מס' 2
גאורג שולטי
מנצח
התכנית:
ראוול: "דפניס וכלואה", סוויטה מס' 2
מאהלר: סימפוניה מס' 5
תל־אביב, היכל התרבות
8.30 בערב
סדרה ו': יום ד', 29.10.86
סדרה ז': יום ה', 30.10.86
סדרה ח': מוצ"ש, 1.11.86
הודעה לשוחרים
ביום ראשון 19.10.86
ב־10.00 בבוקר חזרה כללית
בהשתתפות מינץ, ואזרים

היכל התרבות מציג
מהעיתונות
"...במשך 60 השנה שאני מבקר בקונצרטים איני חושב ששמעתי אי פעם קונצרט כה משביע רצון"...
"טיימס"
התזמורת הקאמרית הפולנית
מנצח: ירז'י מקסימיוק
סולן - כנר: קז'יז'טוף יקוביץ
סוף סוף בישראל
מהמעולות שבתזמורות הקאמריות בעולם!
תכנית א' —
קורלי קונצ'רטו גרוסו (חג המולד)
לוטוסלבסקי — פרלודים ופוגה
מוצרט — דיברטימנטו במה מז'ור, ק. 138
ויואלדי — ארבע העונות
תל־אביב "היכל התרבות" יום ה' 13.11 ב־20.30
כפר־גלים "אודיטוריום" יום ו' 14.11 ב־21.30
רחובות "ויקס" מוצ"ש 15.11 ב־20.30
תכנית ב' — סרנדות פלוס
י.ס. באך — קונצ'רטו לכינור בלה־מינור
דבוז'אק — סרנדה לכלי־קשת
מוצרט מוסיקת לילה זעירה
צ'ייקובסקי — סרנדה לכלי קשת
חיפה "אודיטוריום" יום א' 16.11 ב־20.30
ירושלים "התיאטרון הנרי קראון" יום ב' 17.11 ב־20.30
עין־השופט "אולם אזורי" יום ג' 18.11 ב־21.00
באר־שבע "קרן" יום ד' 19.11 ב־20.30
הפצת כרטיסים ראשית "הדרך" 248787, 220622־03 ובכל המשרדים בארץ
האמנים מתארחים במלון "גרנד ביץ'"
מפיק: ארטים, בן יהודה 17 ת"א טל' 650605

תק
הצעה לגילאי הזהב של ת"א.
מנוי הזהב
כרטיס מנוי
להצגת אחה"צ
לבעלי תעודת קשיש
ולגימלאים תושבי ת"א
בחצי המחיר וב־2 תשלומים
התיאטרון של תל־אביב בשיתוף עם עיריית ת"א מציעים לתושבי ת"א בעלי תעודת קשיש ולגימלאים, כרטיס מנוי לשש הצגות בפחות מחצי המחיר. זוהי הזדמנות נפלאה לשוחרי התרבות ליהנות ממיטב המחזות בהרצאה כספית קטנה, וללא המתנה בתור.
מחיר המנוי ל־6 הצגות עם זכות למקום שמור - 40 ש"ח (במקום 90 ש"ח - מחיר 6 כרטיסים בודדים) הודות לסיוע האדיב של עיריית ת"א.
ההצגות מתחילות בשעה 16.30
ההצעה בתוקף עד 15/11/86 מספר המקומות מוגבל.
להזמנת "מנוי הזהב" נא לפנות למחלקת המכירות של התיאטרון הקאמרי רח' דיזנגוף 101 תל־אביב. טל': 245211.
תק הקאמרי
התיאטרון של תל־אביב
א.ג.ק. שיווק ופרסום.

מדריך הארץ

תורנויות

תורנות רופאים

תורנות הרופאים במקרים דחופים: מ־6 בערב עד למחרת ב־7 בבוקר בכתובת מד"א טל' 101.
מגן דוד אדום:
ירושלים 523133
תל־אביב 5460111
חיפה 512233
גוש דן 781111
הרצליה 052־541333
נהריה 823333
רחובות 08־451333
בת־ים 5511111
חולון 803133
לוד־רמלה 08־221022
באר שבע 057־74767
מוקד טירם רפואי בקופ"ח הכללית:
בימים א'־ה' — 20.00–8.00
ביום ו' — 15.00–8.00
טלפונים: 03־433500, 03־455300
שקמה — שירות רפואי לקט.
שירות ביקורי בית של רופאים מוסמכים לילדים ותינוקות בשעות 24–19: טל' 03־7549111 "שקמה" קוד מס' 222
ער"ן — עזרה ראשונה נפשית:
24 שעות ביממה:
ירושלים 227171
תל־אביב 261115, 261111
חיפה 672222/3
נתניה 053־33316
באר־שבע 057־418111
מרכז רפואי באר־יעקב: 08־223958
מרכז סיוע לקורבנות אונס

24 שעות ביממה:
תל־אביב טל' 234819
ירושלים טל' 02־245554
חיפה טל' 04־382611
מרכז סיוע לנפגעי לחץ מטעם "סומקלים"
א' ו־ה' 13.00–11.00
ב' ו־ד' 18.00–16.00
טל: 220031
רח' מנשר 13 תל־אביב
מרפאת שיניים לעזרה ראשונה תל־אביב
דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המעלית) טלפון: 294869, 285822־03
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 24.00–9.00, אחרי חצות בטיפול טלפוני בלבד. ער מובטת 49 טל' 03־284649 פתוחה בימים א־ה בין 21.00 עד 23.00 ימי ו' וערבי חג עד 24.00 עד 18.00
שבתות וחגים מ־15.00 עד 21.00
חיפה:
רח' הנמל 26, קומה ב', טל' מס' 04־523־566. שעות הקבלה כל יום בין 23.00–20.00.
סיו"ן - שירות רפואי ציד
(24 שעות ביממה, כולל רפואת שיניים):
ירושלים, מוקד יום 668585, 669551
מוקד לילה, שבת וחג 226191 מנוי מס' 1788 ולהשאיר הודעה לרופא תורן מכון ב"ר
תל־אביב, מוקד יום 218820, 218898
מוקד לילה 631011 מנוי 3752 ולהשאיר הודעה לרופא תורן מכון ב"ר
יד ביד — אוזן קשבת לילד ולהורים
תל אביב "לילך" 226027 24 ש' ביממה
לנוער, בימים ב', ה' מ־20.00 ־17.00
חיפה ונהריה — 229488 מ־20.00 ־11.00

תורנות בתי־חולים

תל אביב ויקה — (ילדים)
איכילוב — (פנימית, כירורגית)
ירושלים בקור חולים — (כירורגית)
הדסה ע"כ — (ילדים, עיניים, א.א.ג.)
שערי צדק — (פנימית, נשים, אורטופדיה)

תורנות בתי־מרקחת

תל אביב אילנות אלחנוך 76 238746
קופ"ח מכבי בלפור 2 290856
ירושלים כלה המלך דוד 6 224856
חיפה יבנה אבן סינא 7 672288
חולון הורוב כבר ויצמן 845256
בת ים קופ"ח עין יהב 2 884854
נתניה קופ"ח כללית ברודצקי 31 91123
פתח תקוה קופ"ח כללית חיים עוזר 905271
הקריות מגצקין שד' השופטים 64 ק. מוצקין 737243
הדרה צליק בן הנשיא 22126

דלת פתוחה

מרכז מידע וייעוץ לצעירים ע"י צוות מקצועי — ייעוץ והדרכה בנושא חברות, משפחה, מיניות — אמצעי מניעה. ימים ב' ג' ד' — 17.00־20.00.
בת־שבע 66 ת"א, טל' 2812289
חיפה: ימים א' רד' 19.00־16.00 רח' הספודרים 14 טל' 381520

מרכזי מידע — אגד

02־528231־2 03־432777 04־549121

הסנה
מוגש כשירות לציבור על ידי
חברה ישראלית לביטוח בע"מ

טלוויזיה

לימודית

09.00 טלטקסט
09.03 שעת כושר
09.15 רכבת ההפתעות
09.30 בנו של ראטומני — סיפורים מן העולם
09.55 מסע לילי — סדרה עלילתית
10.20 ויגוו
11.30 הוליל מטוגלין
14.00 טלטקסט — הרשות של ישראל
14.03 שעת כושר
14.15 כלי סדרות
14.45 אנגלית
15.00 האוניברסיטה הפתוחה
16.00 רחוב סומסום
16.30 אי האלמוגים
17.00 ערב חדש

כללית

17.30 קטנטני באמריקה — סדרה
18.20 סרט המשנה
18.30 (ע) קיצור החדשות
18.32 (ע) עם כוכבים — להקת הרוק "קורוך"
18.46 (ע) חידושים והמצאות
19.00 (ע) יומן השבוע
20.00 כותרות מבט
20.02 עד פה — פה ובידור
21.00 מבט לחדשות המוסף שער ראשון
21.45 שושלת — סדרה
22.35 קוף צ'ישם
23.05 רציחות בבלפי — סותון
23.35 מסוף של יום חדשות

ירדן ערוץ 6

18.00 כפר בין הענבים (סדרה)
18.30 קתרין (סדרה היסטורית)
19.00 חדשות בצרפתית

19.15 לקט שירים
19.30 חדשות בעברית
19.45 מאגאזין 61
20.00 חדשות בערבית
20.30 קוזל ברנט וידידים (סדרה)
20.55 לקט שירים
21.10 קוסמוס היקום
22.00 חדשות באנגלית
22.20 ראלאט

לבנון ערוץ 12

13.30 חיים אחרים (סדרה)
14.00 מוקרון 700
14.30 מעשיות משמחות (ערבית)
15.00 סרט (ערבית)
16.30 אי המטמון (ערבית מצויר)
17.00 הבית המשעף (מצויר)
17.30 התבוננות עם מאריק האמיל
18.00 מאגקי (סדרה)
18.30 כמיות של כסף (קומי)
19.00 60 דקות
21.00 סרט: "טנגנייל" (פרק 6)
22.30 מעשיות משמחות (ערבית)

רדיו

קול המוסיקה

06.02 צלילי בוקר
07.07 בוקר טוב
07.30 שחרית מוסיקלית
09.30 קונצרט בוקר
12.05 אמנים באולפן
13.00 קונצרט צהריים
15.00 לכבוד הסוכה — לה מה טלה
16.00 קונצרט מנחה
18.30 מוסיקה ליום ראשון
20.05 ערב טוב
20.30 הקונצרט הקאמרי השבועי
22.30 מסורות מוסיקליות בארץ
23.00 מוסיקה מן העבר הרחוק

רשת א'

12.05 בעקבות הנקסם
14.06 לבת הלבן הכל הבתוליין

14.45 התול בשק — ילקוט כליבו
15.30 עולם המדע
16.05 שאלה של טעם
17.20 האוניברסיטה המשודרת
18.06 מנחת ערב — הווי דתי ומסורת
18.50 פרקי היום מתנ"ך
19.05 מחשבת ישראל
19.30 סידורים לעולם
22.05 תפוח ועץ — "קטגורת אורוח"

רשת ב'

18.06 הסיבה עיתונאים
18.45 היום בספורט
19.00 היום הזה
19.35 עם ישראל — עיונים יהד־ות בעולם
20.05 טבח אבא — מוסות בספר לות ישראל
21.05 שלום לבן דודי
22.05 המלוות כלי־לשמה
23.05 צלצול שלישי — שבועת לאמנויות ביקור הפקודת שני

00.05 יומן הצות

רשת ג'

18.06 מצעד הפזמונים הלועזיים
21.05 ארנום עונק — שירים שלא נם לחם
23.05 הלילה הוא שירים

גלי־צה"ל

18.05 שעה קלה על כלכלה
18.45 משולש — עיונות יצחק לבני ויוסף לפיד
19.05 פזמונים לכלבם
20.05 לילה ראשון בלי אמא
21.00 מבט לחדשות
21.30 לילה לא שקט — שירים עבריים
22.05 על הרצב ועל הכישוף
23.05 ותוגיה הארץ — פזמונים ישראליים
23.55 שירות הצות
00.05 זכורי לילה משותפת

שידור קבוע

רשת א'

07.30 הבוקר הזה — פזמונים ישנים
08.05 הבוקר הזה
09.05 השיר לא תבישירים עבריים
09.30 מגנוטבעיות בהמשמה תבורה
10.30 דדיו קל — עברית קלה
11.10 סידורי יומי לבני הנוער
11.30 השכלה חדשה לכל

רשת ב'

07.00 הבוקר הזה
08.00 סכב הבוקר

09.05 ביקורתבית
10.10 כל צבעי הרשמגעטן יומי
12.10 אלפאלפ' ב"ב
13.00 בחצי היום־חדשות ופזמונים
14.00 מת צגוק ־יומי המסור
15.05 רגעי קסם
16.05 שירים — חניוריגים
17.10 יומן כלכלה
17.50 על מבואות האנשים

רשת ג'

06.05 כוורה לאורח־דהיסים
07.05 ריר בבוקר־בבוקר־ובוקרים
09.05 מה, כבר תשעה
10.05 רק מוסיקה
11.05 שעה תכונה
12.05 שובעים מי יודע
13.05 רק בימי חול

14.05 לנגד דהר
15.05 צרות, הורים ומהודש
16.05 הנגה קומית

גלי צה"ל

06.05 צלילי בוקר
06.30 מוקדמים עין — סירע מוסיקה
07.07 שבע אמא שבע
08.05 בשרתכם ישראל — אקטואליה
09.05 אילה בוקר
10.05 המסקת עשר
11.05 נכון לבשיגין
13.05 קשר רדיו
14.05 דדודה יומי
15.05 ספיטה יומית
16.05 ארבע אחר הצהרים־שירים
17.00 ערב טוב ישראל

קולנוע

תל־אביב

אורלי — צביטה בלב 4.00, 6.00, 8.00, 10.00
אלנבי — מלים נגול על הראש 11.00, 15.15, 5.00, 7.15, 9.30
אופיר קולת קיד 5.00, 7.15, 9.30
אסתר — המיראטים 11.00, 5.00, 7.30, 9.40
בית לסין — מריין התתול 11.15
בן יהודה — אהבה בשחקים 11.00, 5.00, 7.15, 9.30
גורדון — קראטה קיד 11.00, 3.00, שתי אנגליות 4.30, 7.00, 9.30
גת — הטבע ארנבון 5.15, 6.15, 9.15
דיזנגוף 1 — מונה ליזה 11.00, 13.00, 3.00, 5.00, 7.15, 9.40
דיזנגוף 2 — שלושה רוקים ותינוק 11.00, 13.00, 3.00, 5.00, 7.15, 9.40
דיזנגוף 3 — זאב צעיר 11.00, 1.00, 3.00, 5.00, 7.15, 9.40
דקל — צרות גדולות בצ'יינה טאון 3.00, 5.00, 7.15
היכל — ארץ — הטוב הרע והלא נורא 3.45, 7.45, 9.45 סרט סקס 12.00
חן — תוך תוכו + בתור הלבבות — שני סרטים ברצפים אחרי 11.00 בבוקר. תעלול קטלני 5.00, 7.15, 9.30
רב חן 1 — בעקבות החרב הקסומה 10.30, 12.30, 2.25, 4.00, 5.35, הרוזן מבבלי הילה 7.30, 9.50
רב חן 2 — מתירים באהבה 10.30, 12.30, 2.30, ג'ושוע אתמול והיום 5.00, 7.25, 9.45
רב חן 3 — רפפו הפיל המשעף 10.30, 12.30, 2.30, 4.00, הרוזן של אתמול בלילה 5.25, 7.40, 9.55
רב חן 4 — השתפרה הרוזן 10.30, 12.30, 2.25, 4.00, שנעגן של לילה 5.35, 7.40, 9.50
רב חן 5 — גאמי גאן 10.30, 12.30, 2.35, דויה שלוף לשנה לגביים 6.20, 7.40, 9.50
ליאור — גילם הלוגרסן 11.00, יוה רבם מכוסף 4.50, 7.15, 9.30
לב 1 — הרוזן שלי עם אבנים 12.00 בבוקרים, יפה בוחר 2.00, 5.00, 7.40, 9.40
לב 2 — ישענו 12.00, בעקבות הורך 2.00, 5.00, 7.30, 9.30
לב 3 — רני רזו הוריש מבחרותי 12.00, מלכת הכיתה 2.00, 5.00, 7.40, 9.45
לב 4 — ששנות קהר המגלה 12.00, בגינים, מגנם 1.45, 5.00, 7.15, 9.55
מוזיאון ת"א — "שואה"
מקסים — ריגה הבינה 11.30, 4.30, 7.15, 9.30
מרכז התרבות הישראלית — ארתור 10.00
סינמה 1 — עיר ללא רחמים 5.00, 7.15, 9.30
סינמה 2 — מקרטני 5.00, 7.15, 9.30
סינמטק — שירת חורד 7.00 הוודישמה אהודרי 9.30
פאר — שתי אצבעות מצידון 5.00, 7.30, 9.30
פריז — עקבות אורח 12.00, 2.00, 4.00, 7.15, 9.30 מגוגי פייגון — שודדי הזמן 11.30 בלילה
צפון — זכרונות אהבה מפירנצה 4.30, 7.00, 9.30
שחף — אוהלד 4.30, 7.00, 9.30
תבלת — הנעבים של אלכס 4.30, 7.15, 9.30
תכנית (הנוריה) רמת אביב — כולם נגלו על הראש 7.15, 9.30, דיזה 11.45
תל־אביב — הטוב הרע והלא נורא 11.00, 7.15, 9.30

ירושלים

אדיסון — קטנה 10.30, אהבה בשחקים 4.30, 7.15, 9.30
אוריגיל — סוף וקרוב הקסמים 10.30, 12.30, 4.30, ג'ושוע אתמול והיום 7.15, 9.30
אוריון:
אור 1 — צרות גדולות בצ'יינה טאון 10.30, 4.30, 7.00, 9.00
אור 3 — קונבוד 10.30 בבוקר, ארבעת הקומקומים בשליחות הקובוה 4.30, 7.00, 9.00
אורנע — כולם נגלו על הראש 4.30, 7.00, 9.15
בית אגרון — הודוסים בוים 10.00, כילבי 10.00, גבירותי הבומון 15.45, המנגשים מהשוק הסליטי 5.30, מעדון ארוחת בוקר 8.00, אוטוקלימונה עכשיו 9.30, סלון גיז המספייר 12.00
בנייני האומה — הסיפור שלא נגמר 10.30 בבוקר, מלכת הכיתה 6.00, 9.00
הבידרה — הרבודה מאיה 10.00, שתי אצבעות מצידון 4.30, 7.15, 9.15
כפיר — גיבעם מסיבוב 10.30 בבוקר, אוהלד 4.30, 7.00, 9.30
מיטשל — תחוך תוכו 10.00, זכרונות אהבה מפירנצה 7.00, 9.15
עדן — הטוב הרע והלא נורא 4.30, 7.00, 9.00
סינימטק 1 — גם בגילאנו 4.00 ומים וטפים 7.00, הנהרים של אלכס 9.30
סינמטק 2 — הלסיד הוזן 10.00, לורד ואמרי בנשגב הורע 7.00, סוסטשבוע 9.00
סמדר — מקרטני 4.30, 7.00, 9.15
רון — ירה דכש מכוסף 4.30, 7.15, 9.30

רמת השרון

כוכב — מרגלים שכולה 7.00, העולם על־פי גארפ 9.30

פתח־תקוה

היכל 1 — הטוב הרע והלא נורא 7.15, 9.30
היכל 2 — אהבה בשחקים 5.00, 7.15, 9.30
היכל 3 — אוהלד 4.30, 7.00, 9.30

רמת־גן גבעתיים

אלמוגים — המיראטים 5.00, 7.15, 9.30
אורדע — שתי אצבעות מצידון 4.30, 7.15, 9.30
ארמון — צרות גדולות בצ'יינה טאון 5.00, 7.30, 9.45
הדר — אהבה בשחקים 5.00, 7.15, 9.30
לילי — תעלול קטלני 5.00, 7.15, 9.30
רב חן — רמת גן
רב חן 1 — בעקבות החרב הקסומה 10.30, 12.30, 2.30, 4.40, הרוזן מבבלי הילה 7.20, 9.40
רב חן 2 — זאב צעיר 10.30, 12.30, 2.30, 4.30, הרוזן של אתמול בלילה 7.20, 9.40
רב חן 3 — סוף וקרוב הקסמים 5.00, הרוזן מבבלי הילה 10.30, 12.30, 1.00, 2.30, בטיר הנוף 7.20, 9.40
רב חן 4 — מתירים באהבה 10.30, 12.30, 2.30, 4.25 הטבע ארנבון 6.15, 9.15
שבים — קראטה קיד 4.30, 7.15, 9.30

כפר סבא

חן — קראטה קיד 7.00, 9.15
שאול — מרי פופינס 11.00, 4.45 שתי אצבעות מצידון 7.00, 9.15

חיפה והסביבה

אורה — זכרונות אהבה מפירנצה 4.30, 7.00, 9.15
אורלי — מרי פופינס 11.00, 4.30, מלכת הכיתה 7.00, 9.15
אמפיתיאטרון — הטוב הרע והלא נורא 4.30, 7.00, 9.15
ארמון — המיראטים 4.30, 6.45, 9.15
חן — הטבע ארנבון 6.00, 9.00
סינמטק — שואה חלק א' 1.00, 7.00
עצמון — תקלה בתקלאה 4.30, 7.00, 9.15
ע.ד — קראטה קיד 2 4.30, 6.45, העולם על־פי גארפ 9.00
פאר — צרות גדולות בצ'יינה טאון 4.30, 7.00, 9.15
קרן אור הסוחרים — שואה חלק ב' 6.00, רון — אוהלד 4.30, 9.00
שביט — שתי אצבעות מצידון 7.00, 9.15
רב גת 1 — בעקבות החרב הקסומה 10.30, 12.30, 4.30, ג'ושוע אתמול והיום 4.45, 7.15
רב גת 2 — חבורי הדרקון אליוס 10.30, 12.30, 4.30, הרוזן מבבלי הילה 7.00, 9.15
אורה — תעלול קטלני 7.00, 9.15
בית הגפן — מרגלים שכולה 7.00, 9.15
חוצות — נמרה 7.00, 9.15
כרמל — גבירותי המבוגן 5.00, 7.00
מכרון — עלייה בארץ הפלאות 11.00, כנע הנוף 7.00, 9.15
ספיר — שתי אצבעות מצידון 7.00, 9.15

חולון

מגדל — עליסה בארץ הפלאות 4.30, הנבי 6.00, 9.00
ארמון — תקלה מטולה 11.00, 4.00, 6.00
שתי אצבעות מצידון 7.45, 9.30
ספיר — אהבה בשחקים 5.00, 7.15, 9.30
ריגה — הטוב הלא נורא 5.00, 7.15, 9.30
מגדל קריית שרת — עליסה בארץ הפלאות 4.30, יומנו של צב 7.15, 9.30

בת־ים

אורגים — יפה בוחר 4.30, 7.15, 9.30
עצמאות — הטוב הרע והמכוער 11.00, 5.00, 7.15, 9.30

נתניה

סבודוי — אגדה הדרקון מאגם הצום 11.00, מסע עקומים של אבא 5.00, 7.00, 9.30
שרון — מתורבים בבובה 11.00, שודד השחקים 5.00, לילה 7.00, 9.15

חדרה

הדרה — זאב צעיר 5.00, 7.00, המורים כני זה 9.15
חן — הרוזן מבבלי הילה 4.30, 7.00, 9.15

הרצליה

חוד — גילם הלוגרסן 11.00, 3.00, הטוב הרע והלא נורא 3.00, 7.15, 9.30
דוכל — צביטה בלב 5.00, 7.15, 9.30
תפארת — הרציל לשרותים מתחילים 4.30, שלושה רוקים ותינוק 7.15, 9.15
מלון דניאל — מסדרה 5.00, 7.15, שבנגן של לילה 9.30

עפולה

היכל התרבות — לבב השמן 9.00

רמלה

היכל התרבות — הבבו של פרייש 9.00

נצרת עלית

סרנום — אלכס הולך אצנה 8.00

בעקבות החרב הקסומה — תגיעה לעין ולאוזן
בסרטו הקלאסי של וולט דיסני
בגרסה עברית
רב־חן ת"א 10.30–12.30–2.25–4–5.35
רב־גן רמת־גן 10.30–12.30–2.30–4.40
רב־גת חיפה 10.30–12.30–4.30
בעקבות החרב הקסומה —
חגיגה לכל המשפחה בחופשת הסוכות!